Poveşti nemuritoare
25

EDITURA ION CREANGĂ — BUCUREŞTI, 1983

Coperta: Crina Ionescu

POVEŞTI ŞI BASME POPULARE ROMÂNEŞTI

Balaurul cu 12 capete

I

A fost odată ca niciodată.

A fost un împărat şi o împărătească, care singurul lucru ce aveau era un băiat ca de vreo l5 ani. Din copilărie băiatul se obişnuise a trage cu arcul şi a umbla călare. Într-o zi, trăgînd el cu arcul, una din săgeţi se duse aşa de departe, încît nu se mai văzu. Atunci băiatul se duse la tată-său, îi ceru bani şi calul său cel mai bun, ca să se ducă să-şi caute săgeata. Tată-său îi dete bani şi calul cel mai bun din grajd, iar băiatul, încălecînd, plecă.

Se duse, se duse, cale lungă să-i ajungă; iar cînd soarele era la chindii, el ajunse într-un cîmp plin numai de flori. Aci opri calul şi începu să se uite peste cîmpie. În mijlocul cîmpiei văzu cu mirare săgeata sa înfiptă în pămînt. Alergă îndată acolo, descălecă, şi cînd scoase săgeata ieşi şi o mulţime de pămînt cu ea, făcîndu-se o groapă mare. El se coborî în acea groapă şi acolo găsi un bou, şi pe spinarea boului găsi un paloş şi o scrisoare care zicea că „cine va lua boul, să-i dea pe fiecare zi să mănînce cîte trei baniţe de grîu şi cîte o vadră de vin să bea ; şi dacă va urma aşa, boul acela va învia pe omul care îl va lua, ori de cîte ori va muri”. Iar despre paloş zicea că poate cu el să împietrească orice lucru.

Băiatul luă boul şi paloşul şi plecă înainte, merse şi mai înainte, pînă ajunse într-un oraş. Acolo trase la o

babă bătrînă şi ceru să-i dea să mănînce, lui şi boului, şi să-i dea şi puţină apă lui de băut, iar boului o vadră de vin. Baba îi dete demîncare, şi lui şi boului, precum şi vadra de vin boului ; iar cît despre apă, îi spuse că în acel oraş este numai un puţ, care este păzit de un balaur, şi că fiecare, dacă vrea să ia apă, trebuie să dea balaurului cîte o fată ca să o mănînce. Îi mai spuse că chiar a doua zi era rîndul împăratului ca să dea pe fiică-sa, pentru care bătuse pristav că acelui care va omorî pe balaur şi va scăpa fata îi va da bogăţii nenumărate şi pe fie-sa de nevastă.

Băiatul, auzind acestea, zise babei că a doua zi să-i dea lui doniţele ca să se ducă să-i aducă apă de la puţ, fără să dea nimic balaurului. Baba făgădui că i le va da, iar băiatul se culcă liniştit.

A doua zi de dimineaţă, cum se sculă, băiatul îşi luă paloşul şi arcul, ceru doniţele babei şi plecă la puţ, unde găsi şi pe fata împăratului aşteptînd ca să vie balaurul s-o mănînce. Dar băiatul nu aşteptă nici cum, ci se apropie de fată îndată de cum ajunse, spunîndu-i că vrea s-o scape din gura balaurului, cu învoire să-l lase să-şi puie capul în poala ei, şi de va dormi să-l scoale numai atunci cînd balaurul va scoate capul din puţ.

Fata primi cu bucurie ce-i ceru băiatul. El îşi puse capul în poală-i şi adormi. Iar cînd ieşi balaurul din puţ, fata, de frică, nu îndrăzni să-l scoale, ci începu să plîngă cu lacrimi, astfel că o lacrimă pică pe obrazul băiatului. Această lacrimă a fost atît de fierbinte încît, arzîndu-l,deodată a sărit în sus şi a văzut pe balaur în faţa lui. Atunci el şi-a scos arcul şi s-a pus în dreptul fetei.

Balaurul, văzînd aceasta, a zis băiatului :

— Dă-te la o parte să-mi iau darul.

Iar băiatul nu voi, ci îşi întinse arcul.

Atunci balaurul întinse un cap să-l mănînce, iar băiatul trase o săgeată şi-l reteză. Balaurul începu a

se zvîrcoli, apoi mai întinse şi capul al doilea ; dar băiatul îl reteză şi pe acela. Atunci începu o luptă grozavă între băiat şi balaur. Băiatul nu avea altă apărare decît voinicia sa şi arcul cu săgeţile ; iar balaurul, cele douăsprezece capete şi otrava ce arunca mereu din gură.

Se luptară zi de vară pînă seara ; cînd rămăsese însă soarele de-o suliţă, băiatul nu mai avea nici o săgeată, arcul se rupsese şi el abia se mai ţinea pe picioare ; iar balaurul mai avea numai un cap. Ceru o şuviţă de păr fetei, care era mai mult moartă decît vie, de frică, şi îşi drese arcul. Apoi începu lupta cu balaurul, şi de astă dată îi reteză şi cel din urmă cap : însă cu această din urmă biruinţă căzu şi băiatul jos, mai mult mort, aşa era leşinat de osteneală.

Pe cînd băiatul şi fata erau leşinaţi pe marginea puţului, tocmai atunci veni un ţigan de la curtea împărătească ca să ia apă; dar văzînd balaurul mort se duse la fată, o căută să vază dacă nu e moartă, şi văzînd că e caldă, stropind-o cu apă, fata se deşteptă şi ţiganul o întrebă cine a omorît pe balaur ; iar fata arătîndu-i pe băiat, i-a spus că el l-a omorît. Atunci ţiganul a luat paloşul băiatului şi l-a tăiat cu el mii de bucăţi ; apoi a luat cele 12 capete şi cele 12 limbi ale balaurului, precum şi pe fată, zicîndu-i să nu spună nimic împăratului că o va omorî, şi au plecat apoi la palat. Fata însă, înainte de a pleca, a lăsat să-i cază un inel şi o maramă fără să vază ţiganul.

Împăratul cum a văzut pe fiică-sa, nemaiputînd de bucurie, a întrebat cine este mîntuitorul ei ; iar ţiganul a răspuns cu ifos :

— Eu, slăvite împărate.

— Adevărat e ? a întrebat împăratul pe fie-sa.

— Adevărat, a răspuns fata cu glasul jumătate, fiindu-i frică de ţigan dacă va spune aşa precum fusese.

Atunci împăratul, deşi cu destulă mîhnire că mîntuitorul fiicei sale era un ţigan, prin urmare un rob, dar fiindcă făgăduise, se hotărî a i-o da de nevastă.

II

Pe cînd băiatul zăcea mort şi făcut bucăţi la marginea puţului, baba, gazda sa, tocmai intrase să dea de mîncare şi de băut boului. El cum o văzu nu voi nici să mănînce nici să bea, ci îi spuse că îi este sete de apă, iar nu de vin, şi că trebuie să-l ducă la puţul din oraş că balaurul nu mai trăieşte şi că poate fiecare să bea slobod apă, dar să ia ş-un bulgăre de sare.

Baba luă sarea. Îl luă de funie şi plecă cu el la puţ. Cînd ajunse acolo, cum văzu pe băiat făcut bucăţi, baba începu să se vaite ; iar boul îi zise :

— Nu te mai văita, babo ; ci mai bine adună bucăţică cu bucăţică, dar fiecare să fie la locul ei.

Baba adună bucăţică lîngă bucăţică, pînă făcu trupul băiatului cum fusese ; iar boul după ce linse sarea, începu să lingă pe băiat, să sufle peste el, aşa că băiatul numaidecăt căpătă viaţă, şi cînd el deschise ochii zise :

— Da mult am dormit.

— Dormeai şi mai mult, îi zise baba, dacă nu venea boul să mă pue să adun bucată lîngă bucată şi el să te lingă şi să sufle peste tine, ca să înviezi.

El nu înţelese nimic dintr-aceasta ; dar cînd îi spuse boul toată şiretenia, atunci înţelese tot, şi chiar de ce fata nu mai era lîngă dînsul. Nu desnădăjdui însă, ci porniră cu toţii acasă la mătuşă, după ce băiatul luă cu el marama şi inelul fetei de împărat.

A doua zi, după moartea balaurului, împăratul a dat sfoară în ţară că peste o săptămînă are să se facă nunta prea iubitei sale fiice cu Burcea ţiganul,

mîntuitorul ei, şi cheamă pe toţi boierii din cuprinsul său să fie de faţă la nuntă, cum şi pe toţi împăraţii vecini. Chemă totodată pe croitorul palatului şi-i porunci să facă pentru ginerile său haine numai cu fir de aur şi cu pietre nestimate, dînd şi poruncă hasnătarului să dea lui Burcea ori cîţi bani va cere.

La ziua hotărîtă pentru cununie, cei chemaţi erau în palatul împărătesc. Toţi erau trişti pentru că un ţigan urît şi nărod să ia o fată atît de frumoasă şi atît de înţeleaptă. Din toţi însă cel mai trist era împăratul şi, mai cu seamă, fie-sa, care avea mustrare de cuget că nu poate spune că nu este ţiganul mîntuitorul său, ci altul, tot fecior de împărat ca dînsa.

Ţiganul însă era vesel.

Pe timpul acela era obicei ca la nunta unei fete de împărat fiecare locuitor din acel oraş, unde şedea împăratul, să ducă cîte un plocon fetei. Băiatul zise mătuşii să facă şi ea o turtă şi s-o ducă la palat plocon.

Baba primi bucuros şi începu să cearnă, să frămînte şi să facă turta. Cînd era gata de a o pune în cuptor, băiatul desfăcu la mijloc coca, băgă inelul în mijloc şi apoi drese coca la loc.

După ce turta s-a copt, bătrîna a plecat cu ea la palatul împărătesc. Cînd a voit să intre în curte, slugile, cum sînt ele totdeauna obraznice, n-a voit s-o lase, fiindcă avea hainele rupte şi cîrpite. Dar tocmai fata împăratului se puse la fereastră şi se uita prin curte că doară va vedea pe mîntuitorul ei. Văzînd pe slugi că opresc pe o băţrînă, le făcu semn să o lase să meargă pînă la ea ; iar slugile, la poruncile stăpînei lor, o lăsară. Baba îi dete azima, urîndu-i fericiri vecinice ; iar fata, mulţumindu-i, luă azima şi chiar de faţă cu bătrîna o rupse în două.

Dar care fuse mirarea fetei cînd, în mijlocul azimii, găsi inelul ei !

— Unde este acela care a pus acest inel în azimă ? întrebă fata.

— La mine acasă trebuie să fie ; căci eu nu am acasă decît un băiat frumos ca un împărat, pe care l-a omorît robul Măriei tale, dar care apoi a fost înviat de un bou al său şi acesta trebuie să fi pus inelul în azimă.

— Iaca, ia punga asta cu bani pentru tine, zise fata, şi du-te fuga de-i spune să vie acuma, că îl aştept.

Baba alergă numaidecît, îi spuse ceea ce s-a petrecut, şi îi zise să se ducă că-l aşteaptă fata împăratului cu braţele deschise. Băiatul, plin de bucurie, după ce îşi luă paloşul şi marama se duse la palatul împărătesc. Cînd intră în sala cea mare a palatului, văzu o mulţime de oameni cari se plimbau în toate părţile şi în mijlocul lor pe ţigan îngîmfat şi mîndru ca un vizir. Iar trecînd în altă sală, unde era fata, ea cum îl văzu sări de gîtul său şi strigă :

— Asta este mîntuitorul meu ! Asta este mîntuitorul meu !!

Toată lumea se strînse în jurul lor, iar băiatul vorbi astfel :

— Aşa este ! Eu sînt mîntuitorul acestei fete pe care era s-o mănînce balaurul de la puţul din oraş. Am omorît balaurul şi am scăpat-o. Dar de osteneală leşinînd, un rob al împăratului a venit la puţ să ia apă şi, văzînd pe balaur mort şi pe fată vie, m-a tăiat în bucăţi, a luat pe fată cu ameninţări, ca să zică că el este mîntuitorul, luînd totodată şi semnele cu care să arate moartea balaurului. Fără un bou al meu şi astăzi aş fi mort. Acum fiindcă aici este norod mult, şi fiindcă judecata celor mulţi este totdeauna mai dreaptă, judecaţi şi osîndiţi pe vinovat.

— La moarte ! La moarte ! strigă mulţimea.

Atunci împăratul, auzind toate acestea, chemă slugile sale şi le porunci să scoată doi cai din grajd, unul de la munte şi altul de la baltă ; iar de coadele

lor să lege pe ţigan de cîte un picior, împreună cu un sac de nuci.

Aşa se şi făcu. Şi cînd caii o luară d-a fuga, fiecare în partea lui, făcură pe ţigan bucăţele, şi unde cădea nuca, cădea şi bucăţica.

După pedeapsa ţiganului, împăratul îmbrăţişă pe băiat şi îi zise că a lui să fie fata. Dar fiindcă nu este pregătit ca să facă o nuntă cum se cade unor fii de împăraţi, să o amîne pentru săptămîna viitoare.

Băiatul primi bucuros, şi aşa se şi hotărî. A doua zi însă, împăratul se pomeni cu o scrisoare de la fiul împăratului vecin, Roşu împărat, în care cerea de soţie pe fiică-sa ; căci nedîndu-i-o, se va scula cu oaste împotriva lui. Împăratul, cum primi această scrisoare, adună pe toţi boierii împărăţiei, între care şi pe băiat şi le arătă cele cuprinse într-însa. Cei mai mulţi din boieri găsiră cu cale să dea pe fată, ca să nu puie în primejdie împărăţia, iar alţii găsiră cu cale că mai bine să se bată şi să moară pînă la unul, decît să primească ruşinea, zicîndu-se că a primit de frică. Dintre aceştia fu şi împăratul ; băiatul însă, ca unul care era la mijloc, n-a zis nici una, nici alta.

Luîndu-se această hotărîre din urmă, fiind mai mulţi pentru ea, împăratul o şi făcu cunoscută potrivnicului său, iar el, primind-o, se şi sculă cu oaste împotriva împăratului. Împăratul aflînd, îşi găti şi el oastea şi o împărţi în trei părţi : o parte pusă sub poruncile lui, a doua, a vizirului său, şi a treia a băiatului, şi porniră înaintea vrăjmaşului. Băiatul ceru împăratului să meargă el înainte, ca să înceapă el întîi bătălia, la care cerere împăratul se invoi.

Oştile, cum se întîlniră pe un cîmp mare, deteră în tîmpine şi în surle şi începură să se taie cum se taie. Iar cînd băiatul văzu că oştirea potrivnicului este de o sută de ori mai mare decît a lui, şi nu mai poate să ţie, scoase paloşul său, care-l găsise pe bou, şi, cum îl arătă oştirii, toată împietri, numai fiul lui Roşu

împărat rămase neîmpietrit. Cînd veniră împăratul şi cu vizirul şi găsiră toată armata vrăjmaşă împietrită, mult se mirară. Apoi făcută un chef mare de se duse pomina, şi după chef, s-au întors la scaunul împărăţiei.

Fiul lui Roşu împărat, văzîndu-se ruşinat atîta, s-a întors la împărăţia sa şi a adunat altă oaste, atîta de mult că frunza şi iarba le puteai număra, iar oastea lui ba. Tatăl fetei aflînd şi de asta, voi să meargă iar cu oştire împotriva lui; dar băiatul îi zise că nu trebuie să mai meargă el, ci să-l lase numai pe dînsul, cu oştirea lui, să-l întîmpine.

Împăratul primi, iar băiatul porni şi făcu ca şi întîia dată, lăsînd numai pe fiul lui Roşu împărat neîmpietrit. Atunci fiul lui Roşu împărat văzînd că nu e nici o nădejde a birui pe potrivnicul său cu oastea şi înţelegînd că toată nenorocirea îi vine de la băiat, şi mai cu seamă de la paloşul său, se hotărî să caute un alt mijloc ca să prăpădească pe băiat.

Într-o zi se îmbrăcă în haine proaste şi se duse tiptil în oraşul unde locuia tatăl fetei. Aci căută un vrăjmaş de-aproape al împăratului şi al băiatului şi găsi pe muma ţiganului, pe care-l omorîse împăratul în ziua cînd era să fie nunta. Ea şedea chiar în curtea împărătească. Îi făgădui ei avere mare ca să fure paloşul băiatului, cînd el va dormi şi să-i puie alt paloş în loc, care să semene cu al său. Ţiganca, cînd dormea băiatul, făcu cum îi zisese Roşu împărat, schimbă paloşul, îl dete împăratului, apoi plecă cu el la împărăţia lui.

Acum fiul lui Roşu împărat strînse iar oaste şi porni iar împotriva împăratului. Băiatul iar luă şi el oaste şi porni să-l întîmpine. Dar astă dată, cînd voi să împietrească oştirea vrăjmaşe, se pomeni că se împietreşte toată oştirea lui, iar pe el îl prinse şi îl tăie bucăţi. Apoi fiul lui Roşu împărat porni asupra împăratului, îl bătu şi îi luă fata.

Boul însă, simţind moartea stăpînului său, spuse babii să-l ducă acolo. Baba îl duse ; iar boul suflă iar asupra lui, îl linse şi băiatul învie iar. Dar aflînd răpirea logodnicii, vorbeşte cu boul să-l facă un cal cu stemă în frunte, pe care boul îl şi face ; iar babii îi zise să-l ducă la Roşu împărat şi să nu-l vînză decît lui. Baba plecă cu el, şi cum îl văzu Roşu împărat îl şi cumpără, aşa de frumos era.

Roşu împărat, cum a luat calul, nu s-a mişcat de lîngă el două săptămîni de zile. Atunci ţiganca, care era tare şi mare în casa împărătească, înţelegînd că calul trebuie să fie feciorul de împărat, începu să zică împăratului cu orice preţ să taie calul.

Roşu împărat se încercă în deşert să-i arate că n-are nici un cuvînt să-l taie, dar toate fuseră degeaba, căci ţiganca stăruia întruna să-l taie că n-o să meargă bine nici lui, nici împărăţiei. Atunci calul simţi că i se apropie moartea şi văzînd o fetiţă pe drum, o rugă ca să stea acolo cînd l-o tăia şi să ia două picături de sînge să le pună o picătură într-o parte a porţii şi alta în cealaltă parte. Fata făcu aşa, şi peste puţin din aceste picături răsăriră doi meri de aur. Ţiganca zise să taie şi merii ăştia. Pe cînd se tăiau merii, trecea pe drum iar fata aceea de mai-nainte, şi merii îi ziseră să ia cîte o coajă de la amîndoi şi să le arunce în gîrlă. Fata făcu aşa, după cum i-au zis merii. Într-una din zile slugile lui Roşu împărat se duseră să ia apă de la gîrlă şi văzură pe d-asupra apei doi răţoi foarte frumoşi, încît la soare te puteai uita, dar la ei ba ; slugile vrură să-i prindă, dar răţoii le spuseră că numai Roşu împărat poate să-i prinză. Atunci slugile luară apa şi se duseră acasă ; cînd însă împăratul îi întrebă de ce au zăbovit atît, ei îi spuseră cele văzute la gîrlă. Împăratul, auzind acea minune, îşi luă cu sine paloşul său împietritor şi se duse la gîrlă. Acolo se desbrăcă şi lăsă paloşul la mal şi apoi intră în gîrlă. Cînd vru să puie mîna pe răţoi, văzu că se făcură

nevăzuţi ; dar cînd se uită la mal văzu pe băiat că-şi luase paloşul. Atunci băiatul îl împietri în mijlocul apei, apoi se duse, îşi luă logodnica şi porni la tatăl fetei. Aici se făcu o nuntă cum nu s-a mai făcut. Pe cînd el se cununa cu fata, în răspîntia oraşului ţiganca pierea pe un rug.

Şi-ncălecai p-o lingură scurtă,
Ş-o bag în gură cui ascultă ;
Lingură de prun, ori de tei,
Plină de minciuni, care vă spusei!

Român-Verde

Era odată ca niciodată, într-o parte a lumii, o împărăţie şi acea împărăţie era bîntuită de un balaur cu şapte capete, care se hrănea cu oameni. Cît mistuia, dormea ascuns pe subt pămînt ; dar cum i se făcea foame se trezea din somn şi se ivea în borta lui largă ca o hrubă, adîncă şi întortocheată, cu cele şapte capete, cu gurile căscate cît jugul boilor, cu colţii cît răsteele şi limbile ascuţite şi lungi cît proţapul carului. Sta la pîndă şi cum zărea un nenorocit de om, ieşea pe gîrliciul hrubei cu trupul lui lung de şapte stănjeni, verde ca veninul şi se repezea ca o vijelie, plesnind din coadă ca trăsnetul, îl încolăcea cu trupul şi-l strîngea pînă îl ucidea şi-i zdrobea oasele, apoi îl înghiţea dintr-o dată pe o gură, căreia îi venea rîndul şi era mai flămînd. Atuncea balaurul se întorcea în borta lui şi iar se ascundea pe sub pămînt şi dormea pînă i se făcea foame.

Împăratul făgăduise un dar mare aceluia care va scăpa împărăţia de acest balaur. S-au trudit înţelepţii cu mintea lor luminată, s-au încercat vrăjitorii cu descîntecele lor, s-au pornit soldaţi şi generali cu planurile lor de război şi dacă soldaţii şi generalii astupau groapa, ca balaurul să moară înăbuşit, el o destupa, ori ieşea pe altă parte ; dacă vrăjitorii îl alungau pe pustiuri, farmecele şi blestemele lor nu se atingeau de dînsul, cum nu se ating nici de oameni ; dacă înţelepţii îl amăgeau cu chipuri de oameni făcute din butuci îmbrăcaţi, el sfărîma butucii, dar nu-i înghiţea, să se înece şi să moară.

Ce era de făcut ?

Dar împăratul avea un fecior plăpînd şi nepriceput şi care trebuia să moştenească acea împărăţie, după moartea tatălui său. Feciorul de împărat plimbîndu-se ca un necunoscător încoace şi încolo, pe văi şi pe dealuri, dă de borta balaurului şi a început să se minuneze, că cine a făcut în pămînt aşa gîrlici adînc şi pentru ce nevoie anume. Şi cum se mira el aşa, ca un om care nu ştia de ce pericol mare se apropiase, numai iată că tocmai atuncea s-a trezit balaurul, ce acuma ieşea din borta lui. Odată a înşfăcat pe feciorul de împărat, l-a încolăcit, i-a frînt oasele, mici şi fărîmă şi l-a înghiţit dintr-o dată pe gură, care-i venea rîndul şi era mai flămîndă.

Împăratul şi împărăteasa şi-au aşteptat feciorul pînă în sară. A doua zi au pus curtenii ca să-l caute ; iar a treia zi a trimis pe generali cu armata să-l afle. Ia-l de unde nu-i ! Atuncea toţi şi-au dat cu părerea după cîte s-au auzit şi cum a fost văzut plimbîndu-se, că l-a înghiţit balaurul.

Împăratul şi împărăteasa au plîns şi au jelit moartea fiului lor, dar au făgăduit aceluia care va ucide balaurul că-i vor da, cît or fi ei în viaţă, jumătate din împărăţie, iar după moarte şi cealaltă jumătate, cu

toate averile, palatul, din care să domnească în pace şi avuţie.

Din toată împărăţia, au avut curajul numai cîţiva voinici, între care era şi Român-Verde. Ei au legat tovărăşie cu jurămînt şi tovărăşia lor era aşa : cît or dormi ceilalţi numai unul să stea de pază, să le dea de veste, cînd se va ivi balaurul să sară cu toţii la luptă dreaptă şi tot acela să aibă şi grijă de foc să nu se stingă, că va fi vai şi amar de dînsul; moartea îl aşteaptă.

Într-o zi a stat unul la pîndă, într-altă zi altul şi tot aşa fiecare la rîndul lui. Pesemne că balaurul avea mai mult de mistuit din feciorul de împărat şi deci şi mai mult de dormit.

A venit şi rîndul lui Român-Verde, că-i spunea aşa pentru că era viţă de voinic adevărat şi un gligan de om înalt, spătos şi tare, de sfărîma pietre în mînă; iar lemnul, între degetele lui, se muia ca ceara. Mînuia paloşul şi pavăza, că s-ar fi luptat cu zece deodată. Pe vremea aceea oamenii se hrăneau mai bine şi Român-Verde, la un prînz, mînca cît trei, dar mult şi ales, că şi era vrednic la muncă şi-şi agonisise omul o stare !

Aşa stînd el de pază, numai iată că s-a auzit un vuiet venind de sub pămînt. Lui Român-Verde i-a dat în gînd că balaurul s-a trezit şi-şi freacă trupul în bortă, să iasă. Şi aşa era.

Atuncea Român-Verde a sărit singur la luptă cu paloşul în dreapta şi cu pavăza în stînga. Aşteptă să iasă dihania.

Deodată pe gîrliciul bortei a ieşit un cap de al balaurului şi Român-Verde i-a şi tăiat beregata cu paloşul şi capul a căzut mort. Balaurul a început să se frămînte în bortă de vuia pămîntul ca de cutremur. Apoi a scos afară două capete şi un sfert de trup. Român-Verde din două aruncături cu paloşul, în dreapta şi în stînga, a tăiat beregatele şi acestor două capete. Balaurul a scos din bortă încă trei capete şi o

jumătate de trup şi cu cîteşitreile guri se repezea asupra voinicului ; dar Român-Verde nu se lăsa ci se avînta în sărituri, cînd la un cap cînd la altul şi din trei tăieturi a spintecat şi beregatele acestor capete. Atuncea balaurul a ieşit din bortă cu tot trupul şi a ridicat capul din mijloc, cel mai mare şi cu gît mai lung şi mai gros, şi plesnind din coadă parcă trăsnea sfîntul Ilie prin nori, iar pe gură vîjîia ca crivăţul iarna şi se aruncă asupra lui Român-Verde să-l încolăcească şi să-i frîngă oasele. Dar Român-Verde nu se da, ci alergînd în toate părţile, şi sărind ca o ţarcă se aţinea tot la gura balaurului, care ba acuma, ba acuma era gata să-l prindă şi să-l înghită viu. Şi cînd i-a venit bine voinicului, i-a înfipt paloşul în gît şi a răsucit fierul în rană, pînă i-a tăiat şi beregata de la capul cel mare.

Din şapte răni a început să curgă atîta sînge negru, ca din şapte izvoare, că a înecat totul împrejur şi pîrîul de sînge trecînd peste foc l-a stins. Asta era moartea lui Român-Verde.

Cum a văzut el aşa ; ce să facă să nu rămîie fără foc, că povestea noastră e demult, de pe cînd nu se cunoşteau chibriturile, dar nici măcar amnarul cu cremene, ci pe cînd scînteia de foc cu greu se căpăta si cine îl avea în veci nu-l stingea.

Tovarăşii lui Român-Verde dormeau duşi.

El a tăiat cele şapte limbi din gurile balaurului, pe care le-a pus în sîn. Apoi, la marginea pădurii, s-a suit în vîrful unui copac înalt, şi-a pus palma straşină, şi s-a uitat în toate părţile. Spre sară, a zărit departe, departe o scînteie de lumină, ca vîrful acului. S-a coborît şi-a pornit cu pas voiniceşte într-acolo.

A intrat în pădure. Pădurea era rară şi lumina abia mijea printr-însa. Mergînd el aşa, dă peste *Murgilă,* care îşi ţinea o mînă întinsă spre lumină şi alta spre întuneric şi împrejurul lui nu ştia ce e : zi ori noapte... Român- Verde, cum s-a apropiat de *Murgilă,* i-a

cuprins mîinile şi l-a legat cu coatele de un copac, ca să întîrzie faptul nopţii. Apoi a plecat mai departe prin pădurea deasă şi aşa era de întunecoasă că nu-şi vedea mîna lîngă vîrful nasului. Mai merge el cît merge şi dă piept în piept cu M*iază-Noapte,* care-şi ţinea palmele peste ochi şi striga, cît o ţinea gura :

— Murgilă,ce faci că nu te apropii şi nu te văd ?Ce întîrzii ?

Murgilă auzea ; dar ce era să facă, dacă era legat...

Român-Verde a apucat pe Miază-Noapte de mîini şi a legat-o şi pe ea de un copac, ca să mai întîrzie noaptea. Atuncea i-a spus :

— Aşteaptă tu mult şi bine, c-a însera şi a veni cînd oi vrea numai eu !

Apoi a plecat mai departe prin pădurea asta deasă şi cu cît înainta, pădurea se tot mai rărea şi întunericul se tot mai subţia ; cînd aproape de marginea pădurii dă peste *Zorilă,* care ţinea mîinile amîndouă întinse spre lumină, ce se zărea dincolo de pădure, în vale, peste o cîmpie netedă, lungă şi lată. Şi de cîte ori Zorilă întorcea capul şi privea în urmă, întreba cu glas tare de hăuia pădurea :

— Miază-Noapte, ce faci de nu te apropii şi nu te văd ? Ce întîrzii ?...

Român-Verde l-a cuprins în braţe şi pe Zorilă, l-a legat şi pe dînsul cu coatele de un copac, ca să întîrzie faptul zilei. Apoi i-a spus :

— Aşteaptă tu, mult şi bine, că n-a înnopta şi a veni cînd oi vrea eu !

Miază-Noapte auzise glasul lui Zorilă, dar ce era să facă, dacă era legată...

Apoi Român-Verde a ieşit din pădure în cîmpie şi mai mergînd a zărit un foc mare într-o peşteră, unde, intrînd ca la el acasă, dă peste nişte uriaşi cu un ochi în frunte şi cari fierbeau fierul în cărbuni şi-l băteau cu ciocanele mari cît poloboacele, de săreau scîntei, că umplea peştera şi toată lumea. Român-Verde pe

lîngă uriaşi era cît un pui de găină pe lîngă oameni ca noi.

Cum l -au văzut uriaşii au pus mîna pe dînsul şi l-au legat, să facă o friptură dintr-însul şi să-l mănînce, cînd s-or întoarce din munţii îndepărtaţi, cu stîncile de fier în spate. Uriaşii au plecat ; iar, în urmă, Român-Verde s-a smucit din coate pînă şi-a rupt legăturile. Apoi a furat foc şi a tulit-o la fugă spre pădure, pe unde lumina mijea, şi ajungînd la Zorilă l-a dezlegat. Intrînd în desişul cel nepătruns de lumină ca bezna, a ajuns la Miază-Noapte şi i-a dat şi ei drumul. Şi ajungînd pe unde iar lumina se îngîna printre copaci, a ajuns şi la Murgilă şi l-a dezlegat şi pe dînsul. Atuncea Murgilă a dat goană pînă la Miază-Noapte ; iar Miază-Noapte, pînă în Zorilă şi a început a se lumina de zi peste toată lumea.

În răstimpul acesta, Român-Verde într-un suflet a fost lîngă locul unde tovarăşii lui încă dormeau. El a aţîţat focul şi lemnele începuseră să ardă trosnind scîntei. Apoi pe ici în colo i-a fost drumul. În urmă, s-au trezit şi voinicii, care frecîndu-se la ochi au văzut focul arzînd, balaurul cu capetele tăiate, însă pe Român-Verde nicăirea. Ei îşi spuneau unul altuia :

— Dar lungă a mai fost noaptea, fraţilor : parcă ar fi oprit cineva mersul vremii...

Bucătarul împăratului, trezindu-se ca după obicei de cu noapte, a dat o raită pe la voinicii cari atuncea dormeau. Bucătarul, cînd a văzut balaurul mort, i-a tăiat capetele şi cu dînsele în spinare a fost înaintea împăratului, zicînd că el a ucis dihania cu satîrul, că satîrul lui era vrăjit şi că nu şi-a adus aminte pînă în noaptea cea lungă.

Împăratului nu-i cam venea să împartă cu bucătarul lui împărăţia pe din două, dar îşi dăduse cuvîntul şi ca om de cuvînt şi de omenie ce era şi de bucurie c-a scăpat de noaptea cea lungă şi de balaur, a făcut o masă mare, la care bucătarul sta în frunte, în locul de

cinste al viteazului, pe şapte perne, şi îmbrăcat în haine de mătase cu paftale împărăteşti de aur, bătute în pietre scumpe. Şi unde se fasolea şi se furlandisea de credeai că a apucat pe Dumnezeu de un picior şi din cînd în cînd privea la cele şapte capete ale balaurului, înfipte în şapte ţepe împrejurul mesei.

Tocmai cînd împăratul cu cupa în mînă voia să închine în cinstea bucătarului, numai iată că intră aicea, nepoftit, Român-Verde.

Împăratul l-a întrebat :

— Ce veste poveste, voinice ?

— Să trăieşti, Măria Ta ! Eu am ucis balaurul cel cu şapte capete şi am deslegat vremea de s-a revărsat ziua, după noaptea cea lungă.

Dar bucătarul odată a sărit cu gura şi bătînd cu pumnul în masă, răcnea :

— Nu-l crede, împărate, că-l ştiu eu pe dumnealui că de mincinos ce e, i s-a dus buhul ca de popă tuns ! La plăcinte dă înainte şi la război înapoi.

Dar împăratul, care nu ştia ce să creadă mai curînd, l-a luat pe Român-Verde la întrebat :

— Bine. Zici că tu ai ucis balaurul, dar cu ce dovedeşti ?

Voinicul a prins la limbă şi a spus :

— Să dovedească mai întîi... viteazul din fruntea mesei, dacă el a ucis dihania cea cu şapte capete !

— Fireşte că eu am ucis-o cu satîrul meu, că e vrăjit de ielele cele rele. Şi iacă aşa i-am tăiat gîtul, cum aş fi tăiat o găină, două raţe, trei gîşte şi un curcan îndopat, şi bucătarul vorbind făcea semne cum tocănează cu satîrul pe fund, la bucătărie.

Român-Verde l-a mai întrebat :

— Dar capetele acestea au limbi, ori n-au ?

Iar bucătarul a început a îngăima :

— De ! ce să zic ? Au. Că... poate fi gură de balaur fără limbă ?

— Adică vrei să zici că au avut, că acuma nu mai au ? a cuvîntat voinicul.

— Ba nu ! a răspuns bucătarul. Şi acuma ieşi afară, că eu sînt mai mare aicea, că de nu spun satîrului să-ţi taie capul şi ţie !

Satîrul era pus în mijlocul mesei.

— Spune ! a grăit voinicul, îndrăzneţ.

Lumea de la masă a început a ruga pe bucătar să nu facă una c-asta. Dar bucătarul, crezîndu-şi minciunile, înfuriat şi fără milă, a poruncit :

— Satîre, ia taie gîtul mincinosului de la uşă !

Dar satîrul nici nu s-a mişcat.

Mesenii au început a se uita unul la altul şi a zîmbi. Dar împăratul voind s-afle adevărul, că-i era plăcut voinicul după vorbă şi după chip, a poruncit slugilor să caute capetele de balaur, de au în gură, ori n-au limbă. Şi s-a văzut numaidecît că limbile erau tăiate.

Bucătarul cînd a văzut una ca asta a început mai domol :

— Aşa e, uitasem că balaurul acesta n-a avut limbi niciodată, de aceea înghiţea nemestecat. Nu mai căutaţi degeaba !

— Ba a avut şi numai cine s-a luptat cu dînsul şi l-a ucis le poate arăta acuma, a spus Român-Verde.

Împăratul, ca să curme vorba, a hotărît :

— Balaurul a avut limbi. Asta se cunoaşte. Cine însă arată limbile balaurului acela l-a ucis şi aceluia i se cuvine o jumătate de împărăţie, iar după moartea mea, toată împărăţia, averile şi palatul acesta !

Bucătarul a început a ţipa cît îl lua gura :

— Să iasă afară ! Să iasă afară netrebnicul şi mincinosul !

Însă Român-Verde nici nu se sinchisea, ci, liniştit cum era din fire, scotea din sîn cîte o limbă şi o arăta şi cum o arăta cădea şi cîte o pernă de sub bucătar ; iar cînd voinicul a scos şi a şaptea limbă a căzut şi a

şaptea pernă şi a căzut şi bucătarul la pămînt. Abia atunci a tăcut ruşinat şi înspăimîntat.

Împăratul l-a luat de urechi şi l-a dat afară pe uşă :

— Tu să te duci la bucătărie şi să-ţi cauţi de oale şi de tigăi !

Bucătarul a fost mulţumit că a scăpat cu viaţă şi că împăratul nu i-a tăiat capul, cum era legea pe vremea aceea.

În locul de cinste din fruntea mesei, împăratul, împărăteasa şi toţi mesenii au pus pe Român-Verde şi după aceea s-au veselit trei zile şi trei nopţi, iar bucătarul aducea acum, la masă, fripturi după fripturi şi plăcinte învîrtite şi rumenite.

Feciorul de împărat în căutarea norocului

A fost odată un împărat vestit, care avea trei feciori.

La moarte-i, a rînduit ca : unul din ei, cel mai mare, să ia împărăţia ; iar cel mijlociu şi cel mai mic să-i moştenească averea.

Da' cum a închis bătrînul ochii, ce să vezi dumneata ? Fratele cel mic, Prîslea, nu şi nu : să-i dea lui împărăţia.

— Mă frate — zise cel mare — dacă nu ţii tu în samă cuvîntul tatălui nostru, hai să tragem la sorţi şi... cui i-o pica norocul, ăla să fie împăratul.

— Hai !

Cînd au tras însă sorţii, tot celui mare i-a picat împărăţia.

— Văzuşi, frate ?

— Văzui, dar tot mie o să mi-o daţi.

— Apoi, n-om mai face noi ca tine.

Şi se pune cel mare împărat.

Iar feciorul cel mic dacă a văzut că nu suvoalbe[1] pe fraţii săi, şi-a luat partea de avere şi a început s-o cheltuiască pe te miri ce, aruncînd banii încoa şi încolo... mînă spartă, nu alta. Şi, cheltuieşte azi, cheltuieşte mîine, pînă ce isprăveşte toată partea de avere ce-i rămăsese.

Pe urmă se pune, nene, pe-o inimă rea şi-o supărare, de nu-l putea îmbuna nimeni, cu toate mirodeniile din lume. Că aşa e supărarea.

Şi, azi oftează, mîine oftează, pînă ce îşi zice într-o zi :

„Acu, la ce mai sînt bun în lume ? Hai să mă omor" :

Şi pleacă Prîslea, departe, într-un loc ascuns, să-şi puie capăt zilelor. Cînd acolo, iată, se pomeneşte cu o slugă credincioasă că vine la el într-un suflet :

— Nu face asta, stăpîne dragă, că-i mai fi bun la ceva.

— La ce ?

— Iată, măria ta ! S-a lăţit vestea că, în cutare loc, peste trei ţări d-aici, se găseşte un împărat vestit, care are o supărare mult mai mare ca a măriei tale.

— Ce supărare ?

— Apoi, iacă. Avea omul o singură fată frumoasă şi tare iscusită şi pricepută. Şi, cînd îi era omului lumea mai dragă, a venit un zmeu groaznic şi i-a răpit-o. Unde-o fi dus-o, nu s-a putut afla ; că împăratul a căutat-o pe d-a rîndul : şi pe unde s-a priceput şi pe unde nu s-a priceput... degeaba !

— Şi, pe urmă ?

---

[1] A suvoalbe - a supune, a învinge.

— Pe urmă, dacă a văzut că nu mai e nădejde s-o găsească, a dat omul ştafetă în toate părţile, că, aceluia care i-o scăpa fata de la zmeu, i-o dă de soţie. Ba-l lasă şi împărat în locu-i. De ce nu încerci şi măria ta ? Că după cum îmi dau eu cu părerea, nu ţi-a murit încă norocul. Şi numai la împăratul de care ne e vorba o să-l găseşti.

— Apoi, zise feciorul de împărat, care acum îşi luă gîndul de la moarte, tot nu mai am eu nimic, mă duc ; or c-aş muri, or c-aş trăi, tot una mi-e !

A cerut de la frate-său cel mijlociu bani de cheltuială şi haine de premeneală ; iar de la împărat, un cal de călărie şi merinde de-ajuns şi a plecat. Ba, a lăsat celui mijlociu şi un inel fermecat:

— Cînd n-ăi mai putea, nene, să-l suferi în deget, atunci să ştii că nu e bine de mine !

A mers el, a mers apoi, peste cîmpuri şi pustiuri, cu sluguliţa lui, cale de trei zile.

Atunci, a ajuns în pădurea fermecătorilor. S-au culcat acolo, dar, peste noapte, ce să vezi dumneata ? O arătare în vis, care-i zice : „De ce-ai luat, măi, şi băiatul ăsta cu tine, că o să piară aici în pădure ?! Mai bine zi-i să se ducă acasă ; că numai aşa o să izbîndeşti cu bine unde-ai plecat.”

Aşa... Prîslea nepricepînd şiretenia fermecătorilor, cari voiau să-l lase fără tovarăş la drum, zice a doua zi către slugă :

— Du-te acasă, neică ! De ce să piei pentru mine ?

Şi-i spuse ce-a visat.

— Ba nu ! Eu merg cu măria ta, or ce-ar fi !

Şi au mers amîndoi tot înainte.

În noaptea următoare, ce să vezi dumneata ? Tăbărăşte asupra calului un balaur înfricoşat şi-l mănîncă. Feciorul de împărat şi cu sluga erau culcaţi acu' într-un copac, sus, sus, aproape de vîrf, ca să scape de jigănii.

— Văzuşi, frate ?

— Văzui.
— Păi, du-te, măi frate, acasă.
— Nu, că bun e cerul!
Ti !... Cum a zis aşa, odată a podidit-o pe biata slugă sîngele pe nas şi pe gură şi apoi a picat de-acolo, jos, mort.
Bietul Prîslea ! S-a dat jos, l-a plîns mereu şi l-a tot strigat, fără nici un folos !
Dacă a văzut aşa, şi-a luat drumu-nainte, singur. A mers pînă i s-a urît prin pădurea aceea : iar în noaptea următoare, s-a urcat să doarmă în alt copac.
Cînd să aţipească însă, ce să-i vază ochii ? Un balaur înfricoşat, mai grozav ca cel din seara întîia, se repede la el ca să-l îmbuce. Dar Prîslea, care avea un pistol vrăjit, rămas de la taică-său, nu-i dă pas ; ci, mai iute decît fulgerul, scoate pistolul de la brîu, îl întinde spre nămetenie şi o curăţă.
Aşa. Pe urmă, se culcă, de trage şi el un pui de somn, şi, a doua zi, o întinde la drum, să iasă din pădure.
La margine, casa maicei Miercuri.
— Maică Miercuri — se roagă voinicul — arată-mi calea pe care să apuc ca să mă duc la zmeul care a răpit pe fata împăratului Verde.
— Hei, hei, maică ! La zmeul acela n-ai să poţi răzbi şi n-ai să poţi izbuti pînă n-ăi da pe la împăratul florilor : iar ca să nemereşti acolo ai să dai întîi pe la soru-mea, maica Joi.
— Bine. Da' încotro i-e culcuşul, maică ?
— Ia, apucă pe drumeagu' ăsta.
Şi pleacă feciorul. Merge şi merge pînă la casele maicei Joi, cari erau în munţii de cleştar.
— Maică Joi, m-a trimis sora dumitale să mă îndrepţi la împăratul florilor.
— Bine, bine, te-oi îndrepta. Da' cum ai venit aici ?
Îi spune Prîslea tot ce-a păţit şi atunci maica Joi îi grăieşte :

— Dacă-i aşa, maică, rămîi aci pînă mîine ; că azi a ziua mea şi trebuie să-mi fac rosturile.

A stat; iar a doua zi, maica Joi i-a dat o slujnică de l-a dus pînă la casele maicei Vineri.

— Maică Vineri, arată-mi pe unde să mă duc la împăratul florilor.

— Aşteaptă, tinere, pînă mîine, că am să te trimet cu fetele mele.

Aşa. A aşteptat el; iar dimineaţa, sfînta i-a dat două zîne de l-au dus pînă la palatul împăratului florilor.

Acolo, minune, măi nepoate ! Pomi, pasări mîndre care ciripeau în mii şi mii de glasuri, flori, fel şi chipuri şi ape fermecătoare...

Bate la uşă şi iese o slugă :

— Cine eşti, băiete ?

Prîslea îi spune şi atunci sluga vesteşte pe împărat, care-l cheamă înăuntru pe voinic :

— Să trăieşti, înălţate împărate ! grăieşte tînărul cînd, intrînd pe uşa, vede pe împăratul florilor. Îngenunche înainte-i şi-i sărută mîinile ; iar împăratul îl sărută pe frunte şi-l pune pe scaun lîngă el. Şi, pe cînd se gătea feciorul de împărat să-i spuie păsul, ce să vezi dumneata ?

Odată vin lîngă măria sa, un cîrd de fete, zugrăvite în chipuri tare mîndre. Au început să-i cînte şi să-l cinstească.

— Ce foc te-a adus pe-aici, nepoate ?

— Apoi, uite ce e, măria ta ! Şi-ncepe să-i deşire tot: uite şi uite şi uite.

Împăratul florilor l-a ascultat ce l-a ascultat, apoi a dat din cap şi a început să grăiască :

— Eh ! Tinere ! Unde-ai plecat, e greu, dar tot acolo ţi-e norocul. În calea ta ai să păţeşti multe, dar ţine minte sfatul meu.

— Care, mărite împărat ?

— Iată-l. Or mai merge cu tine trei fete ale mele, ca să te îndrepte pe calea cea bună şi să-ţi arăte unde

e curtea zmeului. Ascultă-le sfaturile şi mergi cu bine, fătul meu !

Aşa. Apoi voinicul sărută mîna împăratului florilor şi-şi vede de drum cu cele trei fete. Merg şi merg.

Dar cînd se apropie de palatul zmeului cel grozav, văd la poartă un balaur. Fetele împăratului îi dau nişte miroase de-l adorm ; iar Prîslea scoate pistolul şi-l curăţă.

Au mers pe urmă pînă la uşă. Acolo, alt balaur.

— Voinice, voinice, îi grăiesc fetele. Noi ne ducem de-a cum. Să descarci pistolul în balaurul ce se vede colo şi, după ce l-îi omorî, să te repezi în casă, fără frică. Acolo, o să găseşti pe fata împăratului Verde, după care ai plecat de-atît amar de timp. Stă singură, mititica, şi, cînd te-o vedea, o să înceapă să tremure de frică : dar tu să-i spui pentru ce ai venit. Să încui apoi uşa şi s-o povăţuieşti, voinice, să nu deschiză cînd o veni zmeul care a răpit-o. Ca să fii încredinţat însă că nu deschide, să-i legi zdravăn mîinile şi picioarele.

— Pe urmă ?

— Pe urmă, cînd o sosi zmeul, să-i tragi cu pistolul ăla în cap, că să te cureţi de el. Ai înţeles ?

— Înţeles.

Aşa a făcut. Cînd l-a văzut fata de împărat, a început să plîngă de frică şi de bucurie. Şi-o cuprinse, sărmana, un dor grozav de părinţi şi de lumea din care fusese răpită de nămetenie... că, de multe ori, sta singură şi cînta cu foc :

Străinii, mînca-i-ar cîinii,
Mă usucă, vai de mine !

— Ce cauţi, voinice ? l-a întrebat fetişcana.

— Iată, am venit să te scap.

— Bine, bine ; da' o să fie rău de tine, că, ia ! Acum o să vie zmeul şi... ca prafu' nu s-o alege de noi !

— N-ai frică ; da' să nu te puie păcatul să-i descui !

Şi, cînd zice aşa, se repede, cam cu ciudă, cu sfială şi cu tremur, nu-i vorbă, şi o leagă zdravăn de mîini şi de picioare, într-un colţ al încăperii aceleia.

Au mai stat ce-au mai stat şi odată au început să se dîrdîie palaturile acelea şi să se auză cutremur mare ; apoi, vînt, furtună şi răcnete.

— Haiti ! Am păţit-o ! strigă fata. „Vine zmeul!” Şi cînd zice aşa, şi leşină de groază.

— N-ai grijă, fată mîndră ! grăieşte voinicul şi, cît ai clipi, trece la fereastră şi-ndreaptă pistolul afară. Iar cînd a dat drumul armei, a izbit pe nămetenie drept în frunte şi... zmeul a căzut la pămînt şi şi-a dat sufletul.

Apoi Prîslea s-a repezit la fata de împărat, pe care a dezlegat-o şi a stropit-o cu apă rece, de şi-a mai venit în fire. Dar tot tremura săraca şi aiura de groază :

— Ce-ai căutat aici, frate ? Că are să vie zmeul şi ţi-o pune capul!

— Taci, fată, că pe zmeul l-am mătrăşit eu. Nu vezi ? Şi o ia în braţe de o duce şi-i arată mormanul de carne fără viaţă, care nu era alta decît trupul nămeteniei.

Pe urmă, au rămas amîndoi stăpîni în palatul acela. Şi i-a spus voinicul tot ce i-a păţit sufletul de cînd a plecat de-acasă.

Au petrecut aşa trei zile şi, în petrecerea lor, îşi tot făceau socoteala : cum să fugă de-acolo ?

He ! Da' era departe vremea aceea ; că eu uitasem să vă mai spun un lucru : Împăratul florilor mai povăţuise pe voinic că or ce-o vedea şi or-ce-o auzi să nu dea ajutor la nimeni şi la nimic, cît or sta în palatul zmeului.

Şi Prîslea n-a ascultat sfatul.

După cele trei zile, atunci tocmai cînd găsiseră tinerii un chip de scăpare, odată văd ei că se schimbă

vremea : furtună mare, vînt şi ploaie, tunete şi trăsnete.

Şi-n vifornița şi tîrmoaca aceea, s-aude afară :

— Aoleu, maică ! Făceţi-vă milă şi pomană de mă primiţi şi pe mine aci.

Feciorul de împărat se repede afară, să deschiză.

— Nu face asta, voinice ! grăieşte fata. Parcă mi-ai vorbit de un sfat al împăratului florilor.

— Nu-i nimic, dragă. Vezi tu ; acu' şi pe un cîine e păcat să-l ţii afară ! Dar pe-o biată babă ? Şi apoi, o închidem într-o casă să stea acolo nevăzută, neauzită.

Dacă l-a auzit aşa, fata nu i-a frînt voia.

— Primeşte-o ; dar să nu-ţi pară rău.

Şi a deschis. Atunci, ce să vezi dumneata ? O babă urîtă, urîtă şi cocoşată, cu o gură cît o şură şi cu un fălmătuc de păr în frunte.

O bagă într-o casă şi o încuie ; dar, peste noapte, baba naibii se scoală, ia uşa-n cap şi se duce, valvîrtej, peste cei doi tineri. Şi, pe cînd ei dormeau, face moşmoande, cum se pricepe ea, de-i ies lucrurile pe pofta inimii.

Adoarme buştean pe voinic şi-l ia în cîrcă de-l duce repede repede, într-o pivniţă, unde-l leagă zdravăn de mîini şi de picioare cu nişte lanţuri groase şi grele, să rămîie pironit cît lumea. Se urcă apoi îndărăt la fata de împărat, care se trezise speriată, o adoarme cu moşmoandele ei şi o duce şi pe ea în cîrcă, departe-departe... Apoi ? O vinde unui împărat păgîn.

Dacă-şi ia plata, vine îndărăt la Prîslea, acolo unde era legat şi-l ia la bătaie cu un biciu de foc. Îl bate mereu şi-l întreabă :

— De ce mi-ai omorît feciorii, cîine ?

— Care feciori, mamă ? întreabă el plîngînd.

— Balaurii şi zmeul.

Şi-l bătea şi-l judeca, în fiecare zi de trei ori.

Săracul, săracul ! Aşa l-a ţinut hîrca, aşa l-a bătut şi aşa l-a judecat vreme de şapte ani ! Şi în toată vremea

asta, nu-i da decît apă şi cîte un ciric de pîine, neagră, mucegăită şi uscată, la două zile o dată :

„Mă ! Da' sec mi-a fost norocul !” se gîndea Prîslea, tot plîngînd întruna.

Traiul lui, nene, să nu-l dea dumnezeu nici la duşmani, îşi luase acu' nădejdea de la fata împăratului Verde, de la lume şi de la toate şi se ruga lui dumnezeu să-i vie moartea mai curînd.

Aşa.

Acu', să ne întoarcem la palatul împărătesc de unde plecase pentru întîia oară Prîslea.

La cîteva luni, iată că se întoarnă acolo sluguliţa cea credincioasă, după ce căzuse mort. Şi sluga adusese, biet, veste la cei doi fraţi de toate primejdiile ce erau în calea lui Prîslea.

Iar fraţii, cînd au auzit, au zis :

— Lasă, că nu l-am trimes noi!

Cel mare a rămas la locul lui, împărat; iar cel mijlociu şi-a luat averea ce i se cuvenea, s-a însurat şi a dobîndit un cîrd de copii.

Şi-şi vedea fiecare de rostul lui.

Dar fratele cel mijlociu, tot mai cu dor. A aşteptat el un an, doi, trei... ba nouă ani ! Şi, dacă a văzut că fratele cel mic nu îi mai răsare de nicăieri, l-a prins un dor…,mamă, mamă !

Săracu, săracu ! Pe unde-o fi, mititelul, şi cum o fi petrecînd el tot striior şi pustiu, cu cîntecul:

Străin sînt, străin mă cheamă,
Străin sînt cu bună seamă !
Străin sînt, străin îmi zice,
Încotr-oi face, m-oi duce,
Nu mai aud vorbă dulce.
Străin sînt, străin mă duc,
Străin ca un pui de cuc,
Străin sînt pe und-mă culc,

Ştii, ca frunza mă usuc !...

....

Unde să mai spun că şi inelul de la Prîslea începuse să-l strîngă aşa de tare, că nu-l mai putea suferi ?

— Nevastă, nevastă ! grăieşte el într-una din zile. Tu rămîi cu copiii şi trăiţi cum v-o învrednici soarta, că eu mă duc... mă duc încotro oi vedea cu ochii, să-mi caut frăţiorul.

Şi a plecat. A mers el multă vreme, tot rătăcind prin pustii, pînă a ajuns la sfînta Miercuri.

— Maică Miercuri, se roagă el, ajută-mă să-mi găsesc fratele.

— Au, maică, nu te pot ajuta. Dar uite, apucă pe ici şi du-te la soru-mea, sfînta Joi, că ea, poate, te ajută.

A sosit la sfînta Joi, care l-a trimes la sfînta Vineri :

— Iată, maică, îi zice şi maica asta, du-te cu fetele mele la împăratul florilor. Acela te-o povăţui ce să faci ; că tot el a fost călăuza şi fratelui dumitale cel mic.

Se duce acolo. Împăratul florilor l-a primit bine şi apoi i-a spus :

— Tinere, fratele dumitale este legat în cutare loc ; că nu m-a ascultat pe mine : să nu dea gazdă la nimeni în palatul zmeilor. Iar fata împăratului Verde, pe care o scăpase Prîslea de la zmeu, e luată de zmeoaică şi dusă la împăratul cutare. Acu' tu, voinice, dacă ai venit la mine, vrei să-mi asculţi toate sfaturile ?

— Vreau, mărite împărate !

— Ascultă, dar. Tu te-i duce acolo cu sabia asta şi cu fetele mele şi cum te-or duce şi cum te-or povăţui, aşa să **faci.** Apoi, să ai grijă, tinere, ca atunci, cînd s-o duce zmeoaica iar la Prîslea, tu să te repezi în pripă, s-o iei de păr şi să-i zbori capul cu sabia asta. Să nu aibă pas să se uite înapoi, că, de-i da răgaz, nu faci nimic.

Aşa. Şi a plecat mijlociul după ce şi-a luat ziua bună de la împăratul florilor, căruia i-a mulţumit cu lacrimile în ochi.

Sosi unde era închis Prîslea şi intră în pivniţă. Fratele cel mic aştepta pe zmeoaică ca să vie să-l ia din nou la bătaie şi leşinase.

Mai stă ce mai stă şi ia seama pe acolea şi odată vede 0 zgripţuroaică, că se duce năvală spre cel chinuit.

— Repede-te chiar acum şi loveşte-o, îi strigă fetele împăratului fiorilor, că acum e vremea.

— Bine.

Şi năvăleşte voinicul asupra ei, o prinde de cap şi apoi...Cît te-ai şterge la un ochi, îi taie gîtul cu sabia cea minunată de la împăratul florilor.

După aceasta se duce lîngă Prîslea şi începe să plîngă cu foc, cînd îl vede în ce stare ajunsese : ca vai de el, săracul, şi în podoara aceluia care a cîntat:

— M-a băgat tînăr copil
Şi-acu sînt moşneag bătrîn :
Barba-mi bate braţele
Şi chica călcîiele,
Mustăţile,
Pernele !...

De chinuri, sărmanul, nu mai vedea, nu mai cunoştea. Cum simte pe cineva apropiindu-se, începe să plîngă şi să se vaiete :

— lartă-mă; nu mă mai canuni atîta. Mai bine omoară-mă şi-ţi faci pomană.

Credea sărmanul, că tot zmeoaica e p-acolea.

— Nu mai plînge, frate, nu mai plînge ! îi strigă mijlociul, repezindu-se la el şi sărutîndu-l cu foc. Nu e zmeoaica, frate, ci sînt eu !

— Cine ?

— Nu mă cunoşti ? Sînt chiar eu, fratele tău ; am venit să te scap.

Îşi vine atunci în simţiri, îl cunoaşte şi-l sărută. Apoi mijlociul îl dezleagă de lanţuri. Dar trebuia să-i taie şi carnea, că atît crescuse ea de mult, peste lanţuri. De răni, un pas nu putea să facă bietul Prîslea.

L-a luat frate-său în braţe şi l-a scos afară din adîncătura aceea.

Acu' să-l ducă undeva, nu putea să meargă. L-a băgat într-o altă odaie şi s-a dus mijlociul la fetele împăratului florilor, la tatăl lor, îndărăt. De acolo **a luat nişte alifie** şi a uns pe frate-său de s-a făcut sănătos.

Au mai rămas apoi cîteva zile acolo, tot cercetînd încăperile cele multe din palatul zmeului.

Aşa. Şi cum cercetau ei, iată că în partea de răsărit găsesc o uşă care se deschidea drept în jos.

O ridică cu greu, intră înăuntru şi încep să se coboare. Acolo, nene, întuneric, să-l tai cu cuţitul.

Mai merg ce mai merg, pe sub pămînt, şi zăresc, în depărtare, o lumină.

Apoi se tot duc şi, ca să intre acolo, unde era lumina cea multă, deschid o uşă. Şi ce să le vază ochii ?

În încăperea ceea, fel de fel de pietre scumpe, şi, mai departe, o grădină cu flori fel şi chip.

Şi stau acolo amîndoi fraţii, vreme multă, mirîndu-se şi bucurîndu-se de frumuseţile negrăite ce le ieşeau in cale.

Apoi, culeg cîte un coşuleţ cu flori minunate de acolo şi se suie iarăşi sus în palat. Şi mai pe la o vreme, zice fratele cel mijlociu către cel mic :

— Da' bine, măi frate. N-o să stăm aici cît lumea. Hai îndărăt la casa noastră, că m-aşteaptă şi pe mine copiii şi nevasta.

— Te-or aştepta pe tine, dar pe mine în altă parte mă poartă dorul, că :

Sus la munte, iarba-mi creşte,
Dorul mîndrii mă topeşte,
Mă topeşte din picioare
Ca un muc de lumînare,
Cînd curge ceara la vale
Să rămîne feştila...
Aşa-mi arde inima!

Eu, nene, orce-o fi, mă duc după fata de împărat, pe care mi-a răpit-o zgripţuroaica. Mă duc, că într-acolo e norocul meu.

— Mai bine hai, măi frate, cu mine acasă : că la fata de împărat n-o să te mai poţi duce.

— Aş !

Au luat cîte un coş cu flori şi au mers la împăratul florilor, de i-au dus şi din acelea şi i-au mulţumit.

— Tu, voinice, i-a glăsuit împăratul acela, ai să mai păţeşti şi de aci înainte multe, multe, pînă-i ajunge să-ţi iei tovarăşă pe fata împăratului Verde. Da' tot ai să izbăndeşti !

— Sfînt să-ţi fie rostul, mărite-mpărate !

S-a dus apoi de a mulţumit şi sfintei Miercuri, sfintei Joi, sfintei Vineri; iar sfînta asta din urmă i-a mai spus :

— Voinice, voinice ! Ai să te duci la împăratul căruia i-a fost vîndută fata împăratului Verde şi, ca să ajungi acolo, să apuci pe drumeagu' ăsta. Află că, pe fată, păgînul a luat-o de nevastă. D-aia, cînd vei ajunge acolo, să te faci, Prîsleo, luntre şi punte, ca să te primească slugă-n curte. Ai înţeles ?

— Înţeles.

— Pe urmă, să nu mai vorbeşti nimănui şi nimic despre împărăteasa cea tînără, că împărăteasa este acum aleasa sufletului tău. Să pîndeşti doar cînd o ieşi

ea cu roabele în plimbare şi **tu să te duci alunci încet-încet şi să-i pui coşu ăsta cu flori, înainte, fără să te vază cineva. Are să rămîie înmărmurită cînd le-o cunoaşte, că flori d-astea nu sînt decît în palatul zmeului care o răpise.**

Aşa. Apoi Prîslea, după ce i-a ascultat sfaturile, i-a mulţumit şi s-a depărtat.

Iar mai încolea, şi-a luat ziua bună de la fratele cel mijlociu şi... s-a tot dus !

La palatul împăratului cel păgîn, se băgă slugă în curte. Acu', pîndea prilejul să iasă la plimbare împărătiţa şi, norocul lui ! Iată că o vede într-o zi, tot aşa de mîndră şi frumoasă, cum o văzuse el întîia oară.

Dar eu am uitat să **vă spun** că împăratul acela încercase el, fel şi chipuri să **facă** pe împărătiţă **să-l** îndrăgească şi zadarnic cercase **; că nu** izbutise **pînă acum să o** aducă la **potecă. Şi, sărmana, tot plînsă şi pe gînduri** sta.

Se plimba acum frumoasa împărătiţă, avînd cu ea douăsprezece roabe, printr-o grădină tare mîndră. Sluga o cunoaşte, plînge şi rîde de bucurie; apoi ferit, dă fuga şi pune coşul cu flori de care vorbirăm între florile grădinei împăratiţei.

Apoi se ascunde.

Aşa. Iar împărătiţa, cînd vede, se pune pe gînduri.

Astea, se vede, or fi faptele împăratului, care tot cearcă să mă amăgească.

Se tulbură ea, se duce în palat şi cere să-i aducă coşul.

Dar cînd se duc roabele, nu-l găsesc.

— Mare minune ! glăsuieşte fata de împărat şi, a doua zi, cînd pleacă-n plimbare prin grădina ceea, iar găseşte coşul. Se miră :

— Ziceaţi că nu e, leneşelor !

Iar intră în palat şi iar cere să-i aducă coşul.

Acolo însă, ia dacă ai ce. Coşul, parcă intrase în pămînt. Atunci, odată îşi dă cu palma peste frunte : „Doamne ! Cum nu m-am gîndit eu mai dinainte ? Trebuie să fie pe-aci pe aproape alesul meu !”

Iese în grădină, de rîndul ăsta numai cu două roabe şi, cînd vede iarăşi coşul, glăsuieşte :

— Vedeţi ? Ziceaţi că nu e coşul. Săriţi de-mi aduceţi pe neruşinatele acelea care m-au minţit.

Roabele au dat fuga unde le-a trimes şi atunci, odată a răsărit ca din pămînt, înainte-i, Prîslea.

— Iată că am sosit, scumpa mea !

— Bine, bine ! zice ea plîngînd de bucurie. Da', vorba e cum să scăpăm ?

— Lesne. Oi lucra eu cum m-oi pricepe.

— Apoi, nu vezi, voinice, că de jur împrejurul curţii acesteia sînt numai arapi înarmaţi, să păzească ?

— Nu face nimic. Vino poimîine seară aici, că sînt gata să te scap.

— Bine.

Se ascunde apoi sluga ; iar împărătiţa, cum vin roabele, se duce cu ele în palat.

Şi se apucă Prîslea de lucru ; sapă şi sapă şi, el ştie cum, face o scobitură straşnică în pămînt, pe sub zidurile palatului aceluia, aşa ca să pătrundă în depărtare şi să poată orcine să iasă din curtea palatului fără a putea fi văzut de vreo parte.

Şi aşa. În seara cu pricina, împărăteasa se roagă :

— Lasă-mă, bărbate dragă, să mă plimb şi eu puţin în seara aceasta.

— Bine, plimbă-te, de ce nu ? zice împăratul cel păgîn, mirat şi vesel că s-a mai schimbat puţin şi împărătiţa.

Îi dă, însă, două roabe să-i fie tovarăşe. A ieşit.

Cînd a sosit la locul ştiut, sluga era acolo, în capul drumului ce-şi croise pe sub pămînt.

Cum se apropie, împărătiţa trimite pe una din roabe să-i aducă un pahar cu apă; iar celeilalte roabe, îi grăieşte :

— De ce nu vrei tu, fată, să mergi cu mine ? Să scăpăm de aici.

— Vai de mine ! N-o să mă prinză ?

Apoi, începe să răcnească şi atunci Prîslea scoate pistolul şi-o curăţă de pe faţa pămîntului.

— Doamne iartă-mă ! Milă mi-e de ea ; dar de mine mi se rupe inima.

Pe urmă, ia de mînă pe împărătiţă şi încep să iasă, pe scobitura aceea de pămînt, afară din curţile palatului.

Dar nenorocul îi păştea şi aci, ce socotiţi dumneavoastră ? Au auzit arapii zgomotul pistolului şi le-au luat dîra !

Atunci, ce să facă bieţii ? De frică şi prin întuneric, au început să fugă, fugă nebună.

Dar împărătiţa fugea tot înainte, socotind că şi Prîslea a plecat mai de mult şi silind să-l ajungă; iar el, fiind mai în urmă, o aşteaptă să vie.

Şi aşa, sărmanii, s-au rătăcit unul de altul. Alt chin şi alt foc, acum !

Acu', fata împăratului Verde s-a tot dus, sărmana, s-a dus noaptea aceea, plîngînd şi obidindu-se, prin păduri şi locuri neumblate ; ba şi ziua a doua şi noaptea următoare.

Ba ce zic ? O lună încheiată a rătăcit, biata de ea, pînă cînd a sosit într-un oraş. Ce să facă ? Nu ştia nici în care ţară e, nici în care oraş.

Da' era bolnavă, pocîltită de foame şi ajunsese pînă acolo numai c-o mînă de suflet.

Intră într-un spital şi, după ce se mai întremează, rămîne slujnică. Şi a stat acolo, vreme de un an, tot plîngînd şi tot rugîndu-se celui de sus, să facă ce-o vrea cu ea.

Acu' să nu uităm vorba. Feciorul de împărat a tot rătăcit şi el, căutînd-o prin pustietăţi, pînă ce după un an şi mai bine, a ajuns aproape de oraşul de care ne fu vorba. De multe ori, obosit, nemîncat, izbit cu capul de stînci, era gata să-şi puie capăt zilelor ; dar, odată nu-l lăsa inima, că ea e vinovată totdeauna, bat-o pîrdalnicul !

Aşa. Cînd să intre în oraş, nu mai poate merge înainte şi cade jos, sărmanul, obosit, flămînd şi bolnav.

Cum sta acolo în nesimţire, iacă că trece o trăsură. Vizitiul :

— Scoală, măi beţivule !

Feciorul de împărat, însă, n-aude şi tace.

— Dă-i, mă, cîteva bice ! glăsui boierul din trăsură, să se trezească !

Şi începe vizitiul să-i care pe spinare : jart!... jart !... Atunci se mişcă şi bolnavul:

— De ce mă bateţi, oameni buni ?

— Pentru că eşti beat.

— Ba mai bine lăsaţi-mă să mor în pace, că nu mai am mult şi-o să părăsesc lumea, zice cu voce stinsă voinicul.

— Ba eşti beat. Nu vezi cum vorbeşti ?

— Sînt nemîncat şi bolnav, creştinilor !

Vorbea cu atîta jale şi milă că ar fi mişcat şi lemnele şi pietrele...

— Păi, cine eşti şi de unde ? întrebară atunci ăia, mai îmblînzindu-li-se inima oleacă.

— Ia ! Un străin rătăcit.

Atunci, li se făcu milă ; îl suie în trăsură şi-l duc la spital.

A stat ce-a stat acolo, şi, după cîteva zile, ce să vedeţi dumneavoastră ? Vine acolo, să-l îngrijească slujnica care — după cum ştiţi — nu era alta decît chiar mîndra fată a împăratului Verde, scăpată de la zmei şi de la păgîni şi ajunsă acum pe uşi străine.

Îl cercetează şi, tot vorbind, odată încep să picure lacrimi mari din ochii frumoşi ai slujnicei :

— Ei, voinice, află că eu sînt fata pentru care ai suferit atîta.

Şi se pun pe plîns şi îmbrăţişări de se miră tot spitalul.

Aşa. Şi tocmai **pe** cînd şedeau ei îmbrăţişaţi şi plîngeau cu foc, vine doctorul.

Ştiţi cine era ăsta ? Chiar fratele cel mijlociu care rămăsese cu averea.

— Cine eşti, voinice ? întrebă el pe bolnav.

— Prîslea, feciorul cel mic al împăratului cutare.

— Aşa ? Apoi, şi eu sînt fratele tău.

Şi se pune şi fratele cel mijlociu pe plîns, apoi se şterge la ochi şi adaugă :

— Să lăsăm plînsul acum. Mulţumeşte, frate, că aici stntem în împărăţia noastră. Hai la nenea !

Şi i-a luat pe amîndoi de i-a dus la frate-său împăratul.

O ! Ce bucurie, apoi, pe măria sa, cînd şi-a văzut frăţiorul, după atăta vreme de despărţire !

Au petrecut ei ce-au petrecut ; apoi au trimes un om călare pe un măgar, la împăratul Verde, tatăl fetei, să-i ducă veste cu bucurie la zi mare.

Ăla, tot socotea că visează, cînd a aflat că i-a scăpat fata de la zmeu. Nici nu se mai ţinea cu ea săracul, **de** atît amar de timp !

Şi s-a pornit d-acolo, din împărăţia lui, cu mare alai, la drum lung, pînă la curţile celor trei fraţi.

Da', cînd şi-a văzut împăratul Verde odrasla ? He, he !... A murit şi a înviat de bucurie, a sărutat-o cu foc şi pe ea şi pe feciorul care i-o scăpase.

Apoi, s-a ţinut de vorbă: i-a dat-o de nevastă şi i-a mai dat în stăpînire toată împărăţia, cu toate bunurile şi mirodeniile de pe lume...

Pe urmă trai, nenişorule, şi noroc, noroc...

Gherghinel cel sărac ajunge împărat

Trăia odată o femeie săracă şi femeia aceea a rămas văduvă chiar la cîteva săptămîni după nuntă. Cînd se înpliniră nouă luni de la moartea soţului se născu un băieţel frumuşel ca o gherghină din grădină şi de la asemănarea asta i-a pus şi numele de Gherghinel.

Amu, naşă-sa, fiind oleacă mai înstărită, i-a adus dar de rodine un viţeluş, că-i fătase vaca gemănări şi nu dovedea cu alăptatul.

— Poftim, cumătră, un mic dar din partea noastră în norocul finului, zise ea arătîndu-i spre viţeluşă. Îngrijeşte-o cum ai să poţi şi, peste un an, doi, scăpaţi la frupt alb, că mama ei e de soi foarte bun şi ne îndestulează toată casa, iar fruptul nu ne lipseşte niciodată de la masă.

Fina se bucură, sărută mîna naşei, sărută şi viţeluşa pe bot şi din clipa aceea o ţinură de-a-valma cu ei în odaie, pînă ce a mai zburătăcit oleacă. Din odaie au mutat-o în tindă, iar din tindă într-o dosălică lipită de peretele casei.

Viţeluşa creştea şi era cuminte şi ei se bucurau văzînd-o cum creşte ca din apă, numai că bucuria lor n-a ţinut mult din pricină că ea după ce ajunse juncuţă avea nevoie de hrană mai multă.

Vădana însă neavînd nici o palmă de pămînt şi mai întîmplîndu-se şi-o secetă cumplită, tocmai în vremea aceea, s-a gîndit că decît a vedea-o topindu-se din picioare, mai bine să-i deie drumu în lume, în nădejdea că poate fiind slobodă îşi va putea agonisi mai uşor hrana.

Cu acest gînd, s-a sculat într-o bună dimineaţă cu noaptea în cap şi luînd junca de funiuţă a scos-o pînă în marginea satului şi după ce-a mîngîiat-o şi a

sărutat-o plîngînd de sărea cămaşa de pe ea, odată numai ce s-a îmbărbătat şi crişcînd din măsele o rupse spre casă, bocind în gura mare, ca după mort:

Porumbiţa mea, porumbiţa mea,
Cine te-a mai mîngîia
Cine te-a mai adăpa,
Cine grija ţi-a purta ?

De pe la o bucată de cale, nerăbdînd-o inima şi-a mai întors o dată capul înapoi şi uitîndu-se văzu văcuşoara stînd cu faţa spre sat, ca şi cum nu s-ar fi îndurat să se despartă de stăpînă. A mai făcut încă vreo cîţiva paşi şi iar s-a uitat în urmă, însă de data asta o văzu păşind alene spre pădurea din apropiere.

— Mergi sănătoasă, draga mea, că decît te-oi vedea murind de foame la mine, mai bine du-te în lumea ta, ca să trăiesc măcar cu gîndul că tu o duci mai omeneşte acolo unde te afli, grăia biata femeie închipuindu-şi că vorbeşte chiar cu văcuşoara ei.

În sfîrşit, după ce a mai trecut cît o fi trecut de la întîmplarea asta, gospodina şi-a cumpărat o răpciugă de capră, în dorul juncii, ca să aibă totuşi coadă de dobitoc în ogradă. Toată ziulica behăia şi alerga fără astîmpăr de ici, colo ; intra prin ogrăzile vecinilor şi le strica straturile : se suia pînă şi pe casă, aşa de neastîmpărată ce era .

Biata femeie însă îi îndura toate moţocurile, bucuroasă că măcar are cu ce potoli foamea copilului. La urma urmei e rău cu rău, da-i mai rău fără rău.

Amu, dacă cu capra avea necaz şi primea veşnic în obraz de la lume, iar de sărăcie nu se putea descurca cu nici un chip, în schimb, băiatul o făcea să uite toate necazurile, fiindcă era cuminte şi pe zi ce trecea tot mai voinic şi mai frumos se făcea.

Cînd a ajuns flăcăuaş, nu ştiu ce-i veni lui într-o zi s-o întrebe pe mamă-sa dacă totdeauna au fost aşa

săraci ca acuma şi dacă toată viaţa ei şi-a mîncat sufletul numai cu rîia de capră şi cele cîteva gobăi prin ogradă ? La întrebarea asta mamă-sa îi răspunse că pe vremuri au avut şi o biată juncuţă, dar că din pricina lipsei de hrană i-a dat drumu în lumea ei, să se hrănească singurică pe unde o putea şi cum a putea, decît să moară la dînşii de foame.

La auzul acestei vorbe, pe băiat îl şi trăsni prin minte un gînd şi de aceea repede o şi-ntrebă pe mamă-sa cam cum arăta la chip acea juncuţă. Ea, nebănuind scopul întrebării, îi spune că era porumbă la păr, avea o steluţă albă în frunte, iar cornul de către om era puţin adus în afară.

Gherghinel, zîmbind a rîde, face către ea şi-o întreabă iar :

— Mămucă, dumneata bănuieşti de ce te-am întrebat eu cum arăta văcuţa noastră ?

— Cred că aşa ca să te găseşti în treabă...

— Ba nu. Eu te-am întrebat deoarece acuma, fiind băiat mare, mă simt în stare să pot ţine o coadă de vacă, cum ţin şi ceilalţi gospodari. Şi ca să nu dau bani pe una străină, am s-o caut pe-a noastră.

— N-are nici un rost să te trudeşti degeaba,dragul mamei !

— De ce crezi dumneta treaba asta ?

— Cred fiindcă de-atunci au trecut ciţiva anişori buni. Fă socoteală că tu atunci erai abia în faşă, iar **acuma** eşti flăcău în toată puterea cuvîntului, Ehehei, cine ştie pe unde-i putrezesc ei ciolănelele, că doar n-avea să te aştepte pe tine sau să trăiască, sărmana, cît roata morii şi căciula lui Grigore !

— Mămucă, zise băiatul, dumneta spune ce vrei, iar eu am să fac ce ştiu şi de ce mi-am pus în gînd tot nu mă las. Voi întreba din om în om şi de-o fi nimerit la vreun gospodar l-oi sluji cît a pretinde şi tot îmi răscumpăr văcuşoara. De-o fi trăind în pădure, tot trebuie să dau de urmele ei, că doar nu-i un ac într-un

car cu fîn. Iar de s-o fi trecut din viaţă, am să-i găsesc măcar coarnele şi se cheamă că tot am aflat de soarta ei.

— Ţi-am spus şi ţi-o mai spun că-ţi pierzi vremea de pomană întrucît eu am văzut-o îndreptîndu-se spre pădure, ori acolo, la mintea cocoşului, că între atătea sălbăticiuni era cu neputinţă să scape nesfîşiată.

— Vedem noi după ce mă satur de căutat

Dacă a văzut şi a văzut mamă-sa că nu-l poate scoate dintr-ale sale, nu s-a mai împotrivit şi astfel băiatul şi-a pus în trăistuţă încă de cu seară un boţ de mămăligă, cîteva cepe şi chiar a doua zi a pornit la drum, îndreptîndu-se întăi şi întăi spre pădure pe oara aceea ce auzise de la mamă-sa.

A umblat cît a umblat, a călcat văile, ponoarele şi dumbrăvile şi într-o bună zi iaca numai că zăreşte în marginile unei poieni o biată vacă slabă si prăpădită ca vai de steaua ei. Cînd se uită mai bine la ea, vede tocmai semnele pe care le căuta.

„Asta trebuie să fie” îşi zise bucuros în sinea lui Gherghinel, şi tot atunci s-a şi repezit la părăoaşul din apropiere de i-a adus cîteva căciuli cu apă ; i-a pus dinainte şi un brăţisor de iarbă şi după ce vaca şi-a mai revenit oleacă, el se pregătea s-o ridice ca s-o aducă acasă. Nu mică îi fu mirarea însă că în clipa cînd să-i puie funiuţa între coarne, vaca se uită lung în ochii lui şi începe să grăiască, da ştii colo grai limpede şi aşezat, de-a mai mare dragul s-o asculţi :

— Voinicule, zise ea, mulţămesc frumos că ţi-ai făcut pomană cu mine. Într-adevăr, eu sînt ceea pe care tu o căutai, dar acuma e prea tîrziu să mă mai întorc la căsuţa de unde am plecat. Şi nu că n-aş merge, dar nu mă mai ajută puterile. Am îmbătrînit, am slăbit şi văd limpede cum se apropie funia de par. Pentru inima ta bună însă am să te răsplătesc în aşa fel de-o să mă ţii minte toată viaţa.

Şi pornind de aici îi destăinui că are opt feciori tineri şi voinici ca leii.

— Ei acuma sînt duşi la păscut, dar din clipă în clipă îi aştept să sosească. Fiind crescuţi în pustietatea asta de codru, au rămas sălbatici şi nu cunosc la om, de aceea pînă îi mai liniştesc, pînă-i mai lămuresc, tu sui-te colo sus în stejarul de alături şi nu te da jos pînă nu-ţi spun eu.Dar umblă mai repede şi nu te prea codi că dai de bucluc.

Se caţără Gherghinel cu vai nevoie şi într-adevăr că abia apucă a se cuibări între crengi şi iaca se şi auzi boncăluitul lor, venind ca vîntul şi ca gîndul, de se cutremura pămîntul. Cum au ajuns lîngă mama lor, nici n-au apucat bine a-i spune sărut mîna, mămucă dragă, că au şi luat**-o** la întrebări că cine le-a călcat prin bătătură ?

— N-a fost nimeni. Poate vi se pare vouă, dragii mei!

— Ochiul nostru nu ne înşeală pentru că vedem urme de picior omenesc prin iarbă. Arată-ni-l încotro s-a dus sau unde l-ai ascuns, ca să ţi-l răfuim noi după legea noastră !

Porumbica s-a mai sucit, s-a mai codit şi după ce a văzut că le-au mai trecut toanele, le-a spus-o limpede **că** le destăinuie despre ce-i vorba, dacă-i făgăduiesc hotărît că vor fi cuminţi şi nu se vor atinge de el.

— Da', cine-i mă rog dumnealui şi ce hram poartă **de**-i ţii parte cu atîta grijă ? întrebară ei.

— Ca să vă spun drept şi adevărat, este vorba despre feciorul vădanei care m-a crescut chiar din ziua cînd am venit pe lume. Din pricina sărăciei însă nu m-a mai putut ţine la ea şi din milă să nu mor de foame mi-a dat drumul în lume să-mi agonisesc singurică hrana. Şi uite aşa se face c-am ajuns aici unde v-aţi trezit şi voi la lumină.

— Mămucă dragă, grăi boul cel mai în vîrstă, dacă **aşa-i** vorba, atunci se schimbă socoteala şi în loc să-l

ră**fuim,** te rugăm să ni-l arăţi să vedem cu ce-l putem ajuta !

Porumbica, înţelegînd că a trecut ceasul cel rău cu primejdia de care se temea, odată numai ce-şi ridică **pri**virea în sus spre Gherghinel şi-i făcu semn că poate coborî fără nici o grijă. Coboară ei bucuros şi aşezîndu-se cu toţii jos, în jurul Porumbicăi, le istorisi şi lor povestea, cum v-am istorisit-o şi noi domniilor voastre.

Boii îl ascultară în tăcere şi după ce băiatul mîntui povestea, ei îşi dădură cu părerea că trebuie să se mute cu traiul la casa vădanei ca s-o scoată din sărăcie.

— Ea **fără** mămuca nu **merg,** zise mezinul cu lacrimi în ochi.

— Mergeţi voi singurei, dragii mei, răspunse mama lor, fiindcă eu cu mare dragoste m-aş duce, dar, din nefericire, nu mă mai pot urni de jos. De aceea l-am şi adus pe băiat cu gîndul aici, ca să vi-l dau pe seamă şi să faceţi voi ceea ce n-am putut face eu în tinereţele mele.

Atîta apucă a spune Porumbica şi pe loc a şi închis ochii.

Gherghinel a îngropat-o cu mare jale, colo cum s-a priceput în legea lui ; au jelit-o şi feciorii şi-au tras cu copita ţărînă peste mormîntul ei, apoi au pornit spre casă.

Cînd au intrat pe poartă ş-a văzut gospodina tamazlîcul de boi întunecîndu-i ograda, a înlemnit de spaimă, că vezi dumneata pe loc începură să-i treacă prin minte fel şi chip de gînduri. Şi deşi nu-l ştia pe băiat în stare de faptele pe care le bănuia, totuşi, stătea rece, aşteptînd din clipă în clipă să-i calce pe urmă păgubaşii ca să-l puie în lanţuri.

— Ce înseamnă asta, dragul mamei ? îl întreabă ea îngrijorată.

La urma-urmei, femeia avea dreptate, pentru că de la plecarea Porumbicăi n-a mai pomenit picior de vită cornută în ogradă şi-acuma, poftim, că din bun senin a sărit dintr-o dată la patru perechi de boi, tineri şi voinici să dărîmi munţii cu ei şi alta nimic !

— Nu cumva te-a dus mintea unde bănuiesc eu ?

— Fii fără grijă, mămucă, răspunse Gherghinel, pentru că în toată tărăşenia asta nu-i nimic din tot ceea ce bănuieşti dumneata. Eu ţi-am spus doar dinainte că mă pornesc să-mi caut vaca şi, după cum vezi, norocul a ţinut cu mine, că mai ţine el cîteodată şi cu cel sărac !

— Adică vrei să spui că ai dat de urmele văcuşoarei noastre? întrebă mamă-sa.

— Da. Am dat nu numai de ea, ci şi de urmaşii ei pe care îi vezi aici faţă !

— Dar Porumbica unde-i, că parcă n-o văd între ei?

— Ea a trecut, sărmana, pe lumea cealaltă chiar sub ochii mei. A avut însă vreme să-mi dea feciorii pe samă şi îndată, după aceea, a şi închis ochii.

Mamă-sa auzind despre ce-i vorba, pe loc se linişti. Şi uite aşa, chiar de a doua zi, Gherghinel s-a pus pe treabă şi în scurtă vreme a gonit sărăcia de la casa lor.

E drept că un timp de vreme au mai clevetit şi oamenii din sat pe sama lui ; l-au mai cîrîit şi fetele şi flăcăii şi nevestele că vezi dumneata, lor nu li se părea treabă curată în toate cele ce vedeau, atîta numai că el se făcea n-aude, nu vede, iar satul luîndu-se cu alte griji, a uitat curînd de grija lui şi gurile rele se potoliră.

Amu, ca să nu ne mai lungim la vorbă, că-ntîmplarea din poveste înainte încă este, aflaţi că într-o bună zi iaca numai ce se răspîndi zvon cum că împăratul vrea să-şi mărite fata, dar cere peţitorilor drept semn de vrednicie să-i desţelenească o pîrloagă cît cuprindeai cu ochii şi asta numai într-o singură zi

şi cu cel mult patru perechi de boi. Cine se prinde şi izbuteşte, cîştigă, cine nu, plăteşte cu capul îndrăzneala.

Şi vestea, ca orice veste, s-a răspîndit iute în lume şi a ajuns şi la urechile lui Gherghinel. El ştiind ce fel de boi are — că erau tusopt năzdrăvani ca şi mama lor — le-a cerut părerea, iar ei îl sfătuiră să-şi încerce norocul fără nici o grijă.

— Totuşi gîndiţi-vă bine înainte de a lua această hotărîre, fiindcă dacă nu izbutim ne-am dus pe copcă.

— Nu-ţi fie frică. De asta răspundem noi.

— Bine. Şi Gherghinel, pe oara încredinţării lor, o rugă pe mama sa să ducă cuvînt împăratului cum că fiul ei se prinde să-i are pîrloaga potrivit dorinţei măriei sale.

— Vai de mine şi de mine, zise mă-sa speriată de îndrăzneala lui, tu îţi dai sama ce vorbeşti ? Destul că l-am pierdut pe tată-tău, acu vrei să te pierd şi pe tine? Amu, de el măcar nu mi-i ciudă fiindcă ştiu că n-a făcut-o de bună-voie, sărmanul, dar tu să-ţi bagi singurel capul sub ştreang, asta-i curată nebunie ! N-ai fete destule în sat ? Îţi trebuie să te avînţi unde nu-i de nasul tău ?

Gherghinel a stat, a tăcut şi după ce ea şi-a descărcat năduful, face către ea şi-i zice iar :

— Mămucă; mie nu mi-i de fata împăratului, că doar nici n-am văzut-o şi nici nu ştiu dacă-i frumoasă sau urîtă, ci vreau să-i dovedesc măriei sale că şi în bordei sînt voinici vrednici, care se pot lua la întrecere cu crai şi feciori de boieri şi s-ar putea întîmpla să-i lese de căruţă chiar şi pe aceşti fudulani încrezuţi.

Mamă-sa îl sfătui din nou să-i lese pe alţii mai breji să-şi încerce norocul, că doar este o vorbă din bătrîni că prin faţa celor mari şi pe la coada calului să treci cît mai rar şi dacă se poate chiar deloc.

Degeaba osteneală că Gherghinel o ţinea una şi bună:

— Mămucă, dumneata fă aşa cum te rog, fiindcă eu ştiu ce vorbesc şi pe ce mă bizui şi n-ai nici o teamă că mi se poate întâmpla ceva rău.

Dacă a văzut şi a văzut biata femeie că cu băiatul nu-i chip de scos la nici un capăt, şi-a luat inima în dinţi şi-a plecat. Spre bucuria sa, n-a trebuit să umble prea mult şi nici să bată pe la cele uşi că pe măria sa îl găsi în ogradă stînd la sfat cu nişte curteni. **Îi** spune **ea cine-i,** de unde-i şi pentru ce a venit, dar măria **sa, aflînd că**-i văduvă încă din tinereţe şi **că** băiatul e **singura** ei **mîn**gîiere, se înduioşă, o sfătui **să**-şi trimită **mai întâi fe**ciorul ca să vadă la faţa locului **cam despre ce-i vorba** şi abia după aceea să ia hotărîrea. **Femeia însă cunoscînd** îndărătnicia băiatului îi răspunsese împăratului **că** a **în**cercat în fel şi chip să-l împiedice, dar fără nici un folos.

— Gospodină dragă, stărui împăratul, s-avîntă el pentru că-i cu mintea cruduţă, dar dumneata care vezi altfel lumea spune-i să nu uite că porunca mea mai are şi **un** adaoşag.

— I-am spus şi-l cunoaşte şi el, dar tot degeaba că nu **mă** ascultă de parcă aş vorbi la pereţi.

— Bine. Atunci să poftească aici, ca să vedem şi noi **pe** ce se bizuie şi ce-i poate cureaua de se ţine aşa băţos?

— Luminate împărate, eu vă pot spune dinainte pe ce se bizuie, că ştiu.

— Pe ce ?

— Pe cele patru perechi de boi.

— Hm, face măria sa, dacă-i vorba că se sprijină numai pe boi înseamnă că n-a făcut nimic. Trebuie să ştii că au fost şi alţi cercători, poate cu boi şi mai vrednici ca ai lui şi tot au rămas de ruşine, darmite el ? Spun asta fiindcă după cîte văd sînteţi cam sărăcuţi şi după cum îi stăpînul aşa-i şi dobitocul său.

De aceea te şi sfătui să vină băiatul pe încercatelea, ca să vadă cum şi ce-i, fiindcă aici nu-i vorba de un pămînt obişnuit, ci de o pîrloagă în care n-a intrat plugul niciodată.

— Am să-i spun, deşi nu cred să-l pot îndoi, şi femeia făcu o plecăciune adîncă şi, venind acasă, îi spuse băiatului întocmai cum o sfătuise cu priinţă măria sa.

Îi vorbi ea cu lacrimi în ochi despre primejdia care îl paşte, dar el, drept răspuns, a dat jos plugul şi grapa din podul şurii şi le-a zvîrlit în car ; a înjugat o pereche de boi, iar pe ceilalţi i-a pus la tînjală şi făcîndu-le semn cu biciuşca pe deasupra capetelor porni la drum. A mers toată noaptea şi a doua zi la răsăritul soarelui poposea bucuros la curţile împărăteşti. Lăsă carul la poartă **şi** se duse întins la măria sa, pe care îl găsi în cerdac luîndu-şi gustarea de dimineaţă. Îi spune cine-i şi pentru ce a venit şi-l rugă să-i dea un însoţitor ca să-i arate locul care trebuie arat. Împăratul, văzîndu-l băiat tînăr, şi mai ştiindu-i din ajun povestea, îl mai sfătui din nou să nu se pripească în hotărîre, ci, mai întîi să încerce tăria pîrloagei şi abia după aceea să vadă dacă mai are corajul cu care a pornit de-acasă. Degeaba însă îşi strica gura şi măria sa deoarece Gherghinel i-o spuse limpede c-a venit ho**tărît să se apuce** de **treabă** şi **nu dă** înapoi nici **un** pas **de la această** hotărîre. Împăratul, luîndu-i îndărătnicia drept sminteală, n-a mai stăruit, ci îi arătă locul cu degetul **— că** era chiar după gardul palatului — şi îşi urmă mai **departe** tabietul. Flăcăul, cum s-a văzut în capătul pîrloagei, a şi pus trei perechi de boi la plug, iar o pereche la grapă şi dă-i drumu, băiete, ca să nu te faci de rîs ca ceilalţi dinaintea ta !

Amu, cum şi în ce fel mergea aratul nu ştiu, destul că pe la prînzul cel mic vine un slujitor la măria sa şi foarte tulburat îl vesteşte că acel tînăr necunoscut,

care nu de mult a băgat plugul în brazdă, mai are oleacă şi mîntuie aratul.

— Tu visezi sau ţi-ai pierdut minţile, netotule ? strigă la el împăratul plin de mînie.

— Aşa-i cum vă spun, luminate împărate, răspunse sluga — şi dacă n-aveţi încredere în mine — trimiteţi pe altcineva să vadă.

— Bine, şi împăratul a trimis altă slugă mai de încredere, dar primi acelaşi răspuns.

La auzul acestei veşti, măria sa se tulbură groaznic, iar domniţa, auzind şi ea vestea, începu să plîngă la gîndul că va trebui să meargă după o sălbătăciune şi să trăiască în cine ştie ce înfundătură de bordei. Îşi făcea ea socoteala asta, pentru că aşa o învăţase dascălii ei despre cei născuţi în afară de palat. Şi uite că din bun senin, Gherghinel a pus în mişcare, fără să vrea, toată curtea împăratului, de sus pînă jos. Şi era o frămîntare de parcă s-ar fi vestit venirea unui căpcîn. În faţa acestei îngrijorări, măria sa adună în grabă mare pe toţi sfetnicii şi curtenii ca să le afle părerea şi să vadă cam ce-i de făcut!

— Că dacă stăm cu mîinile în sîn, zise împăratul, împeliţatul ne şterge, cît ai clipi, jumătate de împărăţie şi ne ia şi fata de soţie. E drept că mă simt şi eu vinovat în treaba asta, pentru că neavînd de lucru am slobozit o vorbă, dar fără să-mi treacă prin minte unde poate ieşi ea şi în ce bucluc intrăm ?

— Şi încă ce bucluc, întări vorba unul din sfetnici, în timp ce ceilalţi, clătinînd bărbiile, murmurau : foarte mare, foarte mare bucluc, fiindcă ţăranoiul de pune mîna pe putere face harcea-parcea din noi şi ne împrăştie ca pe nişte surcele în toate vînturile pămîntului.

În vreme ce toţi se frăsuiau şi se tînguiau, domniţa bocea ca după mort, iar împăratul îşi freca mîinile şi se mişca furios de ici-colo, iaca deodată maimarele sfetnicilor şi-aduce aminte de bătrîna florăreasă care

cică se mai îndeletniceşte şi cu facerea irurilor, pentru te miri ce boli şi n-ar fi a mirare să-i scoată ea din încurcătură că vorba ceea : încercarea n-are greş şi nici nu ştii de unde sare iepurile ?

— **Bine. Dacă** socotiţi că ne-ar putea fi de folos **atunci aduceţi-o** tot acum aici la mine, porunci măria **sa şi cît te-ai** şterge de cîteva ori cu ştergarul pe obraz, **baba** a **şi fost** adusă pe sus de nişte slujitori. Îi spune măria sa pentru ce a fost chemată şi dacă îi poate ajuta. Dară nu mîine-poimîine, ci chiar acuma, pînă nu apucă flăcăul a mîntui treaba. Măcar o brazdă, două să-i rămînă nearată **pe** a doua zi şi te răsplătesc, băbuco, cu pungi de gălbănaşi de nici să nu le ştii socoteala, altminteri te trimit la bordeiul lui să-i paşti godacii.

Bătrînica, auzind despre ce-i vorba, zîmbi a rîde şi face către împărat, zicînd :

— Fii pe pace, luminate împărate, că eu cît ai zice peşte ţi-l adorm, de să nu se trezească trei zile şi trei nopţi în şir, atît numai că mîncarea în care îi pun buruiana somnului trebuie să i-o ducă însăşi domniţa ca să-l îndemne să mănînce chiar atunci sub ochii ei. Că pehlivanul, văzîndu-i stăruinţa, n-a avea încotro şi de ruşinea ei va mînca. Şi baba închise ochii şi pufni în rîs.

Gata. Zis şi făcut. Ia fata trăistuţa cu mîncare şi cum ajunge pe ogor, aşterne jos un ştergărel curat, scoate zeama şi mămăliguţa încă aburindă şi-l pofteşte pe plugăraş la masă. El, cam încurcat de o cinste ca aceea, începe întru adevăr să se codească. Ba că nu i-i foame ; ba că nu trebuia să se ostenească tocmai măria sa ; ba că nu mai are mult şi mîntuie. Tot pricine de astea legate cu tei şi curmei, numai că domniţa dăscălită de acasă nu s-a lăsat pînă ce nu l-a văzut aşezat la masă. Opri el mai întîi boii în brazdă, le aruncă în faţă cîteva brăţurele de coşelină, apoi veni, se aşeză la umbră, în spatele carului şi începu să

mănînce cu poftă, ca omul obosit după muncă. În vreme ce-şi potolea foamea fata îl tot fura cu ochiul din cînd în cînd şi, faţă de minciunile cu care îi împănase mintea dascălii, acum i se părea că băiatul nu-i nici pe departe aşa cum şi-l închipuise din auzite, ci, dimpotrivă : era frumos, voinic, chipeş, plăcut, dar, mai ales, ciudat lucru că cu cît îl privea cu atît l-ar mai fi privit şi culmea că, fără să vrea, se pomeni că s-a îndrăgostit de el.

„La urma-urmei, cugetă ea, deşi am venit cu gînd necinstit asupra lui, cred c-ar fi păcat să piară asemenea tînăr, care nu ne-a greşit cu nimic. Asta înseamnă să mijlocesc pe lîngă tata să-l trimită înapoi de unde a venit şi să-şi caute fată acolo, după teapa lui”.

Pe cînd cugeta acestea, iar Gherghinel înfulica cu poftă, iaca numai ce-l vede că se prăvale într-o parte şi lăsîndu-şi capul în iarbă pe loc începu să horăie, căzînd într-un somn adînc de puteai tăia buşteni pe el.

Fata s-a cam speriat la început, dar aducîndu-şi aminte că tocmai pentru treaba asta venise, şi-a revenit şi începu să-l măsoare mai nestingherită. Ciudat însă că cu cît se uita mai stăruitor la el, cu atît îl vedea parcă cu alţi ochi, cu trăsături pe care nu le văzuse la peţitorii dinaintea lui, deşi aceia se trăgeau din neam ales. Ajunsese sărmana pînă acolo că cu un gînd s-ar fi ridicat să plece, că ştia doar că-i aşteptată la palat, cu inima însă nu se îndura să se despartă. Simţea c-o ţine pe loc o legătură nevăzută. Şi cum se uita aşa pierdută la el, deodată se pomeni grăind singură, fapt nemaipomenit pînă atunci :

— Ia te uită ce băiat frumos şi eu, nemernica, potrivindu-mă la gura altora, am venit să-i pregătesc cu mîna mea ştreangul ! Ce rău mi-a făcut ? Cu ce mi-a greşit ? Şi la urma urmei cam ce nenorocire ar fi dacă chiar m-aşi duce după dînsul ? Doar împărăţia e destul de întinsă, tătuca e bătrîn, aşa că...

Cînd să plece, ce-i vine în gînd mai întăi să se uite în părţi şi nevăzînd pe nimeni s-apropie de Gherghinel şi-i zice :

— Iartă-mi, voinicule, gîndul meu ticălos, şi aplecîndu-se îl sărută lung pe frunte, pe obraji, apoi se ridică de plecare cu genele umezite de lacrimi. Bine că nu m-a văzut cineva, că de mă vedea se împrăştia vestea în toată împăraţia. Cînd rosti aceste cuvinte, boul cel mai în vîrstă scoase un răget lung şi după el, ca la poruncă, îl urmară şi ceilalţi. Hm, face fata, boii ăştia parcă mi-ar fi cunoscut gîndul şi mai sărutîndu-l înc-o dată, alergă la palat cu sufletul la gură.

Împăratul cum o văzu intrînd pe poartă o şi luă la întrebări :

— Ei, care ţi-i isprava, drăguţa ?

— Întocmai cum a bănuit vrăjitoarea.

— Asta înseamnă că putem spune încă de pe acum că ai scăpat de aceea ce te temeai tu şi eram îngrijoraţi şi noi.

Domniţa tăcu, iar sfetnicii zîmbind în bărbi bătură din palme pentru liniştea măriei sale. E drept că se bucurară ei, numai că bucuria lor n-a ţinut mult, pentru că ce să vezi ? Boii au stat cît au stat, s-au hodinit, dar dacă au văzut ş-au văzut că stăpînul lor se întrece cu somnul şi că în curînd se apropie amiaza, s-au sfătuit să-l trimită pe mezin la palatul Soarelui şi cînd l-a vedea că intră în odaia sa la hodină să-l încuie şi să-l ţie încuiat pînă ce ei vor mîntui aratul.

Mezinul n-a mai aşteptat a doua rugăminte, ci, odată numai ce scutură capul şi pe loc se prefăcu în fulger, şi la aceeaşi clipă numai cît cu gîndul a gîndit c-a şi fost la palatul Soarelui şi l-a închis înăuntru. După ce a văzut că fraţii săi au mîntuit treaba, a tras înapoi uşurel zăvorul şi cu aceeaşi iuţeală a revenit pe pămînt.

— De-acuma putem să-l trezim pe stăpîn, că nu-l mai paşte nici o primejdie, zise tot boul cel mai în

vîrstă şi ghiontindu-l încetişor cu vîrful cornului, îl trezi. Sare Gherghinel speriat în picioare şi, frecîndu-se buimac pe la ochi, se uită în jur şi face către ei clătinînd din cap :

— Aoleu, măi fraţilor, mi se pare că m-am întrecut cu şaga. Voi de ce n-aţi avut grijă să mă treziţi ? Nu ştiţi că pînă la asfinţitul soarelui trebuie să mîntuim treabă ?

— Nu-i vina ta, stăpîne, că te-ai încurcat cu somnul.

— Da' a cui ?

— A domniţei care ţi-a adus mîncarea, dar nici a ei, ci a celora care au trimis-o la tine.

Şi boii, aşezîndu-se jos în jurul lui Gherghinel, îi povestiră toată tărăşenia pusă la cale de măria sa dimpreună cu sfetnicii săi cu gînd să-l piardă.

— Şi atunci ce-i de făcut, boulenii mei ?

— Trebuie să ne pregătim de plecare, că noi am mîntuit aratul şi fără tine. Să treci negreşit şi pe la măria sa ca să-ţi ceri plata potrivit făgăduinţei, fiindcă dacă-i vorba c-au vrut să te joace, atunci joacă-i şi tu pe ei, ca să ţină minte că cu feciorul vădanei nu-i de şagă.

Gherghinel zice :

— Uşor a spune : cere-ţi plata, dar voi singuri mi-aţi spus că şi domniţa şi măria sa mă privesc cu dispreţ ş-atunci cum să mă bag în ochii lor cîtă vreme mie dragoste cu sila nu-mi place?

— Despre domniţă nu purta grijă, pentru că ea nu-i vinovată, sărmana. Vinovaţi sînt doar dascălii ei, care i-au împănat mintea cu asemenea bazaconii. Noi am văzut ceea ce ea nu bănuieşte, iar tu nu aveai de unde să ştii ceea ce-ţi spunem noi.

Gherghinel le mulţămi că l-au ajutat să iasă cu obraz curat din încurcătură şi tot atunci înjugîndu-i veni la măria sa, potrivit sfatului lor. Îl găsi în ogradă cu mulţime multă de curteni în jurul său care de fapt

se şi aşteptau la sosirea flăcăului în urma veştilor aduse pe ascuns de nişte slugi.

Împăratul nu-l cunoscu, întrucît dimineaţa îl văzuse doar aşa din fugă, de-aceea la întrebarea că cine-i şi ce doreşte, Gherghinel făcu o plecăciune şi-i răspunse :

— Luminate împărate, eu sînt cel care am făgăduit să vă ar pîrloaga şi acu, mîntuind treaba, am venit să văd în ce fel înţelegeţi să vă ţineţi de cuvînt ?

La auzul acestei întrebări, măria sa strîmbă din nas, deoarece văzîndu-se în faţa unui fapt împlinit, la care nu se aştepta, nu ştia ce să răspundă. Este adevărat că de la el pornise acel zvon, dar asta o făcuse într-o undă de ne- cugetare, fără să-i treacă prin minte că se va găsi tînăr, pămîntean care să ducă la bun sfîrşit o treabă ca aceea peste fire de grea. Asta îl făcea să stea acum blăznit şi să se uite cînd la sfetnici, cînd la ceilalţi curteni, cînd la domniţă spre a putea citi părerea în privirile lor. Toţi însă tăceau şi strîngeau din umeri, afară de fii-sa care zămbea a rîde şi se arăta oarecum bucuroasă de întrebarea flăcăului.

Gherghinel, văzîndu-i zimbetul cu înţeles, prinse coraj şi grăi astfel :

— Luminate împărate, văd că vă codiţi să daţi un răspuns limpede întrebării mele. Dacă unul din prostimea de jos şi-ar călca cuvîntul, i-am trece cu vederea greşala, deşi nu s-ar cădea nici acela să facă treaba asta. O faţă împărătească însă n-are voie să-şi nesocotească făgăduinţa, c-atunci, noi de la cine să luăm pildă ?

Împăratul, deşi nu-i venea tocmai bine la socoteală judecata flăcăului,totuşi îi plăcu vorba lui şi văzîndu-l şi frumos la chip, nu-l repezi, ci vru să afle mai întăi şi părerea domniţei, de aceea o întrebă şi pe ea :

— Tu ce ai de spus, draga mea, în privinţa acestei încurcături pe care am făcut-o fără să-mi dau seama la cîte poate să iasă ?

Ea, care-şi pusese ochii pe flăcău încă de cum l-a văzut şi se îndrăgostise cuc de el, acum cînd îl vedea stînd falnic în picioare, cu fruntea sus, cu privirea netulburată, îi plăcu şi mai mult de el, de aceea luîndu-şi inima în dinţi, vorbi şi ea tot aşa de hotărîtă ca şi Gherghinel :

— Tătucă, dacă dumneata recunoşti c-ai slobozit din gură cuvînt de făgăduială şi cuvîntul s-a împrăştiat ca vîntul pe toată faţa pămîntului, şi dacă este adevărat că băiatul şi-a făcut datoria precum ai dorit, atunci aş avea şi eu o întrebare.

— Poftim. S-o auzim.

— Mă întreb, cu mintea mea slabă de femeie, dacă el n-ar fi dus la bun sfîrşit lucru început,care ar fi fost urmarea ?

— Urmarea ar fi fost cea făgăduită.

— Adică ?

— Plătea cu capul.

— Ei, vezi ? Ş-atunci dacă flăcăul s-a dovedit vrednic, dumneata nu găseşti cu cale că spre cinstea obrazului împărătesc trebuie să te ţii de cuvînt ?

— Tu îţi dai seama ce vorbeşti ? o-ntrebă supărat împăratul

— De ce mă-ntrebi ?

— Fiindcă, dacă m-aş ţine de cuvînt, ar însemna să te măriţi cu acest băiat crescut în bordei şi să-i dau şi o jumătate din împărăţie ! ?

— Despre măritat nu-ţi fă griji, tătucă, întrucît asta-i o treabă în care mă descurc eu singurică. Adică mai pe şleau, mă mărit cu cine mi-i drag. Cît priveşte împărţeala împărăţiei, nu-i nevoie să-i dai jumătatea făgăduită...

— Dar cît vrei să-i dau ? îi luă vorba din gură măria sa speriat parcă să nu rostească fii-sa o altă bazaconie şi mai boacănă.

— Dă-i-o întreagă, dacă nu te înduri s-a înjumătăţeşti !

— Întreagă ? făcu mirat împăratul, holbînd nişte ochi mari cît cepile.

— Da, da, întreagă. Ai auzit foarte bine, că decît să i-o dai unui ogîrjit, care abia mestecă două vorbe în gură şi-i în mare cinste numai că-i născut în palat, mai bine dă-i-o acestui tînăr sănătos şi la trup şi la minte că doară împărăţia are nevoie de oameni vrednici în fruntea ei, nu de căzături.

Împăratul rămase înlemnit auzind asemenea vorbe neaşteptate ieşite din gura fiicei sale, de aceea nici n-o lăsă să-şi mîntuie bine gîndul c-o şi-ntrebă răstit:

— Cum ? Tu te-ai prinde să mergi după el ?

— Şi de ce nu ? Mai ales că domnia ta, fiind înaintat în vîrstă şi bolnav, te-ai putea retrage şi stînd în spatele lui cu îndrumarea ai vedea ce repede s-ar direge băiatul, iar poporul ţi-ar rămîne recunoscător c-ai ridicat vlăstar vrednic din sînul său...

Împăratul se uită buimac la fată ; se uită la sfetnici ; se uită la curteni ; se uită mai lung şi la Gherghinel şi, după o clipă de gîndire, face către ei şi-i întreabă :

— Ei, dragii mei, domniile voastre ce părere aveţi în privinţa acestei întîmplări nemaipomenite, că eu unul dacă ştiam de unde poate sări iepurele, nu m-aş fi încumetat să împrăştii acel zvon.

— Să nu-ţi pară rău, tătucă, zise fata, că poate aceste a fost să fie norocul meu, de care acuma chiar de-ai vrea dumneata să mă desparţi nu mă las eu.

Şi nici nu mîntui bine vorba că odată numai ce se repezi asupra flăcăului şi prinzîndu-l de mînă, veni în faţa părintelui său şi căzînd amîndoi în genunchi îi cerură binecuvăntarea de căsătorie :

— Tătucă, dă-ne, te rog, dezlegarea ta părintească şi nu te mai ţine tînguit, fiindcă eu sînt bine încredinţată că această alegere neaşteptată va fi spre mîngîierea ta, spre fericirea mea şi spre bucuria poporului,

— Ce ziceţi, dragii mei, de treaba aceasta ? întrebă împăratul iar pe cei de faţă.

— Luminate împărate, zise maimarele sfetnicilor, după ce-şi aruncă ochii spre slujitorii tronului, curtenii şi norodul mult care se adunase de umplu ograda, iar unii se urcară şi pe garduri şi după ce le văzu la toţi zîmbetul de bucurie urmă : luminate împărate, să avem iertare de cuvîntul cel prost, însă părerea noastră este aceeaşi ca şi a domniţei. La început, după cum bine vă aduceţi aminte şi noi ne-am clătinat şi ne-am făcut chiar vinovaţi, uneltind cu gînd vrăjmaş asupra băiatului, deşi nici nu-l cunoşteam. Acum însă că l-am văzut şi i-am auzit şi vorba, ne-am schimbat părerea. Dacă el a făcut o treabă pe care nimeni altul n-a putut-o face şi dacă domnia ta ţi-ai dat cuvîntul de împărat să răsplăteşti vrednicia, atunci cum poţi nesocoti această făgăduinţă ? Că s-a născut în bordei, nu-i vina lui, cum nu-i în preţ de cinste nici cel născut întămplător în palat. Afară de asta, nimeni din noi n-a venit pe lume învăţat. Însă, cu bunăvoinţa, cu sprijinul şi îndrumarea domniei tale şi a noastră, băiatul fiind ager la minte, răbdător şi cu voinţă tare, va deprinde repede tainele cîrmuirii. Avem toată nădejdea că nu ne va face de ruşine, ci va fi o cinste şi o mîngîiere pentru noi că norocul ne-a fericit să avem în fruntea împărăţiei un tînăr nemaipomenit de vrednic !

Strîns ca-n chingi, împăratul îi întrebă şi pe ceilalţi curteni dacă sînt de aceeaşi părere cu părerea maimarelui sfetnic, la care toată mulţimea zbucni într-un singur glas de bucurie :

— Da, da, luminate împărate şi începură a bate din palme de se cutremură cetatea ca de vijelie năprasnică.

— Bine. Atunci fie după voia domniţei şi a domniilor voastre, şi măria sa îşi îmbrăţişă şi fata şi ginerele, îi sărută şi porunci să fie adusă de îndată cu mare cinste

şi mama băiatului, iar boii să fie duşi în grajdurile împărăteşti. Şi tot din ziua aceea se porniră şi pregătiră de nuntă.

După ce s-a spart nunta şi s-au împrăştiat oaspeţii, împăratul coborî de pe tron şi lăsă locul lui Gherghinel, despre care spune povestea c-a domnit cu pricepere şi înţelepciune, de s-a dus vestea în toată lumea de vrednicia lui.

Alexandru Bardieru

Pasărea măiastră,răpită de zmeul zmeilor

Trăia odată un împărat şi împăratul acela avea trei feciori frumoşi, voinici cum nu se aflau alţii asemenea lor. Şi avea şi împărăţia aşa de mare şi întinsă încît, deşi ajunsese la adînci bătrîneţe, nu dovedise încă pînă la acea vreme s-o calce toată de la un capăt la celălalt. La o astfel de împărăţie era şi popor mult, ceea ce însemna şi apărători mulţi. Din pricina asta, toţi vecinii îl pizmuiau şi-i ştiau de frică şi nici unul nu ar fi îndrăznit să se ridice împotriva sa. Şi cînd ţara are pace atunci şi oamenii muncesc cu drag şi se bucură de osteneala muncii lor.

De multe ori însă răsar pe neaşteptate întâmplări mărunte care răstoarnă dintr-o dată toată liniştea, preschimbînd veselia în tristeţe, iar pacea în tulburare, cum s-a întîmplat cu împăratul şi împărăţia din povestea noastră. Că ce să vezi ? Într-o vară, mezinul găsi în grădină un puişor golaş căzut din cuib şi luîndu-l în palmă alergă bucuros să i-l arate tatălui său, ca şi cum ar fi găsit cine ştie ce comoară grozavă :

— Uite, tătucă, ce-am găsit!

Se uită împăratul curios să vadă despre ce poate fi vorba şi cînd dă cu ochii de arătarea aceea golaşă, cu caşul la gură şi cu căpşorul mai mare ca trupul, scuipă îngreţoşat într-o parte şi-i zice :

— Doamne, măi băiete, că multă minte îţi mai trebuie ! Şi ce ai de gînd să faci cu el ?

— Am să-l hrănesc cum l-ar fi hrănit mama sa şi cînd a creşte mare îi dau drumul să se ducă în lumea lui.

Ceilalţi fraţi, auzind, îşi dădură ghiont cu coatele şi zîmbiră a rîde, şoşotind ei înde ei :

— Auzi dumneata, cogemete fecior de împărat să-şi piardă vremea cu asemenea nimicuri, ca şi cum altceva mai bun n-ar avea de făcut.

Mezinul a auzit clevetirea lor, dar s-a făcut n-aude nu vede şi ieşind dintre ei, şi-a pus puişorul într-un cuibuşor şi l-a aşezat afară la geamul dinspre livadă şi chiar din clipa aceea începu a-l hrăni cu rîme, cu viermişori, cu musculiţe, încît micuţa vietate creştea ea din apă, iar cînd se apropia de el cu mîncarea, gîgîlicea ridica căpuşorul în sus, deschidea ciocuşorul şi tremura din aripioare de parcă ar fi văzut-o pe adevărata lui mamă. Cînd lepădă, în sfîrşit, pufuşorul şi se îmbrăcă în penişoare începu să cînte. Zbura pe unde zbura apoi venea înapoi la **sălaşul** său şi se punea pe cîntate. **Şi scotea frate nişte triluri** aşa de frumoase de parcă erau vrăjite. Se opreau **trecătorii** în loc s-o asculte şi odată cu aducerea ei la curte, **se** umplură de **păsări** şi crîngurile şi codrii şi livezile **şi cînd** începea să cînte, zbucneau în cînt şi toate zburătoa**rele** de pe tot cuprinsul împărăţiei, în felurite feluri de **glasuri,** care mai de care **mai** plăcute auzului.

Ceea ce părea însă cu totul şi cu totul ciudat era taina că toţi cîţi ascultau cîntecul cestei păsărele, de erau bolnavi, se vindecau ; bătrînii, întinereau ; treburile tuturor sporeau ; cerul se însenina şi era

atîta fericire şi atîta mulţămire în sufletul tuturor cum nu s-a mai pomenit niciodată pe lume ! Însăşi măria sa împăratul şi împărăteasa întinereau la auzul acelui cîntec vrăjit şi ar fi dorit pururea să-l asculte, aşa de mult ce-i înveselea.

Bucuria asta a mers însă numai pînă la o vreme, fiindcă într-o dimineaţă cîntul păsărelei nu se mai auzi ca de obicei şi nici al celorlalte surate, care îi ţineau hangul.

Sare mezinul şi dă fuga la geam ; sare şi împăratul, aleargă şi împărăteasa, se uită tulburaţi spre locul de unde le venea pînă mai ieri bucuria, însă pasărea şi cuibul nicăieri. Dau fuga în grădină, în curte, în livadă, nimic, nicăieri nici urmă de pasăre. Trimit cîţiva slujitori în căutarea ei, dar tot degeaba. Întămplarea asta întristă toată împărăţia, încă cel mai mult şi mai mult greul căzu pe măria sa care chiar din acea clipă se îmbolnăvi şi se topea văzînd cu ochii cum se topeşte mucul de lumînare.

Şi parcă într-adins ca să fie tristeţea şi mai apăsătoare, în locul păsărilor cîntătoare începură să croncănească corbii prin văzduh ; bufniţele şi huhurezii pucăiau întruna prin dărămături ; cîinii urlau, vitele răgeau prin ogrăzi ; ba pînă şi sălbătăciunile codrilor îşi arătau durerea, fiecare în legea lor.

Au mai aşteptat luminăţiile lor cît au aşteptat, doar, doar s-a ivi pasărea de pe undeva ; au scotocit crîngurile şi codrii ; au ridicat în picioare toată împărăţia, însă fără nici o bucurie. Şi nu numai că nu-i dădeau de urmă, ci, odată cu ea, dispărură şi celelalte surate cîntătoare, şi, din pricina asta, ţara era tristă şi mîhniţi erau şi măria sa şi supuşii săi.

Amu, cei trei feciori, dacă au văzut ş-au văzut că tatăl lor slăbeşte pe zi ce trece din pricina acelei păsări, s-au sfătuit să plece pe rînd în căutarea ei, că ce şi-au zis ? Dacă a fugit, trebuie să se fi aciuat pe

undeva, iar dacă a fost furată, glasul ei fermecat nu se poate să nu-l dea de gol pe mişel ! Ba, mezinul şi-a dat chiar cu părerea că unde vor vedea păsări zburînd şi ciripind vesele, acolo trebuie să fie şi pasărea lor.

— Se prea poate să ai dreptate, au răspuns fraţii şi tot atunci au cerut măriei, sale cuvenita dezlegare, povestindu-i hotărîrea lor.

Împăratul s-a bucurat, dar le-a dat cîteva sfaturi rugîndu-i să ţie sama de ele. I-a sfătuit să nu fie fudui, să nu se laude cu viţa din care se trag, să nu dispreţuiască pe nimeni şi să fie cu dragoste şi largi la inimă cu toată lumea.

Băieţii i-au făgăduit că nu le vor uita şi astfel la numai cîteva zile după asta, feciorul cel mai mare a şi-nceput pregătirile de plecare, alegîndu-şi cel mai frumos hărmăsar din grajdurile împărăteşti ; s-a îmbrăcat cu cele mai scumpe straie, bani şi merinde cu hurta ş-a plecat.

A mers cît a mers, a tras cu urechea în dreapta şi în stînga, în nădejde că poate aude pe undeva glas de păsărele, însă cînd colo, nu numai că nu le auzea, ci nici măcar nu vedea leac de zburătoare, de parcă le-ar fi înghiţit pămîntul.

Amu, cum mergea aşa prin zăpuşeala soarelui, l-a prins foamea şi oboseala şi fiind cu trecerea prin marginea unei păduri, s-a oprit acolo la popas. Cînd să se aşeze şi el la masă, iaca numai ca se pomeneşte că-i urează poftă bună, din treacăt, un biet bătrînel slab şi flenduros ca vai de steaua lui. Craiul de colo, privindu-l ponciş, îi răspunde plin de mîndrie că ar fi făcut mai bine să-şi vadă de drumul său decît să se amestece nepoftit în vorbă.

— Flăcăule, zise moşul, eu n-am ştiut că eşti aşa de gingaş, de aceea, dacă socoţi că te-am supărat, te rog să mă ierţi.

— Nu numai că m-ai supărat, ci m-ai şi jignit!

— Mă mir, că doar eu n-am spus nimic altceva decît că ţi-am urat poftă bună. Atîta. Şi asta dumneata o socoţi jignire ?

— Sooot jignire fiindcă ai zvîrlit urarea ca unui om oricare.

Moşul se uită lung în ochii craiului, iar acesta văzîndu-l că stă nedumerit în faţa lui ţinu să-l lămurească cum că este feciorul cel mai mare al împăratului acelei împărăţii.

— Într-adevăr, aceasta n-am ştiut**-o, zise** bătrînul,fiindcă nu scrie pe fruntea nimănui cine este şi ce hram poartă omul cu care vorbeşti, iar după strai nu te poţi lua, deoarece nu ele îl fac pe om, ci mintea şi vorba.

— Hai, hai, şterge-o şi lasă braşoavele, că de nu, pun gîrbaciul pe spinarea dumitale, ca să te înveţi minte să nu-ţi mai bagi nasul unde nu-ţi fierbe oala !

Şi craiul îi întoarse spatele şi-şi urmă masa. Moşul îşi ceru înc-o dată iertare şi se făcu că-şi urmează drumul, dar după cîţiva paşi îşi întoarse capul şi suflînd asupra craiului şi asupra calului îi prefăcu în stane de marmoră, apoi intră ca-n pamînt. Amu, cine o fi fost bătrînelul, nu ştiu. Bănuiesc însă că era năzdrăvanul pădurii !...

Împăratul nu ştia nimic de întîmplarea asta, aşa că tot trăgea nădejde să-i vie feciorul de unde s-a dus. L-a aşteptat cît l-o fi aşteptat, dar dacă a văzut că se trece lucrul de şagă, a trimis ostaşi în căutarea lui. L-au căutat ei, au întrebat şi ici şi colo, dar pînă la urmă, dacă au văzut că-şi pierd vremea degeaba, s-au întors înapoi la curte şi i-au spus stăpînului ceea ce trebuiau să-i spuie.

La vestea asta, măria sa s-a întristat şi mai tare şi a căzut la zăcere şi mai grea.

Feciorul cel mijlociu, ca să nu se lase de căruţă, şi-a cerut şi el voie de plecare şi după ce şi-a ales cel mai sprinten cal din grajd şi cele mai scumpe straie, bani

şi merinde cu ghiotura, a dat bici calului şi-a rupt-o din loc, primind, bineînţeles, aceleaşi sfaturi ca şi fratele său. Cînd colo şi el le uită de la mînă pînă la gură, fiindcă întîmplîndu-se cu trecerea pe lîngă aceeaşi pădure, se opri **şi el** la popas într-acelaşi **loc şi culmea că se pomeni cu** acelaşi bătrînel şi cu aceeaşi urare şi, din pricina **acestei vorbe,** îi sări şi lui ţandăra şi-l repezi şi el pe moşneag **că** cică pofta o avea şi fără urarea lui şi că era mai bine să-şi vadă de lungu nasului, cîtă vreme nu ştie cu cine are cinstea să vorbească.

— Voinicule, nu-ţi fie cu supărare, însă pe noi ne-au învăţat părinţii noştri să dăm cinstea cuvenită oricărui om pe lîngă care trecem, fie el tînăr, bătrîn, bogat sau sărac şi deprinderea asta mi-a rămas săpată în minte şi o ţin cît a fi să mai fac umbră pămîntului. Aşa credem noi prostimea că-i bine şi nu văd nici un rău în treaba asta.

— Îţi fi crezînd voi în legea voastră, dar nu şi cînd ai în faţă pe feciorul împăratului acestei împărăţii.

Moşul îşi ceru şi de la el iertare şi dădu să plece, dar după cîţiva paşi se întoarse şi suflă şi asupra lui şi a calului şi-i prefăcu pe amîndoi în stane de marmoră, apoi se făcu nevăzut.

L-a aşteptat şi pe acesta măria sa ; a trimis şi pe urmele lui oameni de nădejde, însă după îndelungi căutări s-au întors şi ei tot cu mîna goală, ca la plecare. În schimb, împăratul bolea de moarte şi cobora din rău în mai rău.

În sfîrşit, s-a hotărăt şi mezinul să-şi încerce norocul, decît că în sarcina lui cădea de-acuma nu numai căutarea păsării vrăjită, ci şi a celor doi fraţi. Cînd veni la tatăl său să-şi ceară voie de plecare, măria sa îi făcu semn să se apropie şi-i grăi abia şoptit, de sub cerga trasă pînă pe sub barbă :

— **Măi băiate, destul** c-am pierdut pasărea noastră, **şi** pe **cei doi** feciori, acu vrei să te pierd şi pe tine ?

— Fii pe pace, tătucă dragă, că voi şti eu să mă descurc în lume, mai ales că păstrez în suflet şi sfaturile domniei tale, care îmi vor fi stea şi călăuză în drumul meu.

— Bine, fiule, dă Doamne să fie aşa că doar asta-i şi dorinţa mea, încuviinţă bucuros măria sa.

La cîteva zile de la schimbul acesta de vorbe, mezinul se pregăti de plecare numai că el, spre deosebire de ceilalţi doi, şi-a ales din herghelie un cal obişnuit; se îmbrăcă ca oricare flăcău din sat şi încălecînd porni la drum. Pe care-i întîlnea îi tot întreba dacă n-au văzut o pasăre cu ciocul de aur şi lăbuţele de argint, în jurul căreia roiesc stoluri de păsări şi cîntă vesele ; sau dacă n-au întîlnit sau măcar auzit despre doi flăcăi voinici, îmbrăcaţi în straie împărăteşti, călări pe doi harmasari iuţi ca focul; sau poate măcar au văzut păsări zburînd şi încotro se îndreptau, că vezi dumneata, după zborul lor avea de gînd să-şi urmeze drumul. Şi tot aşa întrebînd şi pe unul şi pe altul, a tot mers ş-a mers pînă s-a pomenit şi el cu trecerea pe lîngă aceeaşi pădure pe lîngă care trecuseră şi cei doi fraţi şi parcă l-ar fi tras aţa şi pe el, că s-a oprit să-şi potolească foamea tot într-acelaşi loc în care dădură de belea şi fraţii săi. Abia îşi desfăcu trăistuţa că numai ce se pomeni că-i urează poftă bună un biet bătrînel slab şi ugilit de să-i plîngi de milă. Mezinul îi mulţămi şi-l pofti să se înfrupte şi el din bucatele sale, ca nu cumva să-i pară bune şi te pomeneşti că n-a putea dormi la noapte gîndindu-se mereu la ele.

— Mulţămesc, flăcăule, răspunse moşul zîmbind.Deşi nu-s în poftă, totuşi, am să-ţi fac plăcerea că, vorba ceea : Două bătăi strică, dar două mîncări nu, şi moşneagul se aşeză în genunchi şi

începu să molfăie alături de mezin. Din una, alta, craiul îi povesti întîmplarea cu pasărea vrăjită şi-l întrebă şi pe el dacă nu ştie ceva despre soarta ei ?

Bătrînul îi spuse că în drumul său a întîlnit multe stoluri de păsări, dar numai zburînd, nu şi cîntînd. Pricina tristeţii cică ar fi că le-a fost furată împărăteasa lor de Zmeul zmeilor şi cică o ţine închisă într-o colivie din odaia palatului său, unde nu poate pătrunde nici musca, aşa de grozăvite încuietori are. Se spune prin lume că de cînd le-a fost răpită stăpîna, i-a amuţit glasul şi ei şi celorlalte surate.

Auzind vorba asta, mezinul începu să-l descoase pe moşneag, dacă ştie cumva cam ce-ar trebui să facă şi cum să dreagă ca să poată nimeri curţile zmeului şi totodată să poată scoate de acolo şi pasărea vrăjită.

— Flăcăule, răspunse moşul, dacă asta ţi-i dorinţa, eu voi încerca să te ajut, fiindcă tu te-ai dovedit a fi băiat cuminte şi nu te-ai ruşinat de un bătrîn ca mine.

Acestea zicînd, se scociorî în chimir şi-i dădu un firicel din iarba fiarelor, o stebluţă de busuioc, o basmaluţă şi o aşchiuţă din toiagul în care-şi sprijinea bătrîneţele. Şi tot în clipa aceea suflă şi asupra calului şi-l dezlegă de vrăji, că vezi dumneata, capcînul îl legase ca nu cumva să-i nimerească palatul atunci cînd aveau să pornească stăpînii în căutarea păsării maestre.

— De-acu, mergi sănătos, dragul moşului, şi fii fără grijă deoarece calul ştie unde trebuie să te ducă.

— Şi cu drăciile acestea ce mi le-ai dat ce fac ? întrebă craiul nedumerit.

— Cu iarba fiarelor vei deschide porţile şi uşile zmeului, fără ca el să te simtă, decît că să fii cu mare băgare de samă cînd pui mîna pe pasăre ca nu cumva să atingi cuibul, întrucît şi el este vrăjit şi de l-ai atins, Doamne fereşte, chiar şi numai cu vîrful unghiei, dezlănţuie o larmă de ridică toată curtea în picioare, ş-

atunci se prea poate să dai toate pe una, fiindcă modoranul nu cunoaşte nici mila, nici îndurarea.

Şi-i mai destăinui moşul că, dacă vreodată se va găsi în strîmtorare, să sufle în aşchiuţa pe care i-a dat-o şi prin ea va putea vorbi cu el, ca şi cum ar fi faţă, ş-atunci îi va da toate sfaturile de trebuinţă ca să iasă din încurcătură. Despre celelalte, la vremea lor, căntîmplarea din poveste înainte încă este.

Mezinul mulţămi bătrînului pentru toate şi aruncîndu-se pe cal, acesta îşi luă zborul, şi-ntr-o clipită coborîră la porţile capcînului.

— Gata, stăpîne, am ajuns, zise calul. De-acu, du-te la treabă, iar eu mă prefac în fluture şi te aştept colo pe rămurica de liliac.

Se duce craiul, deschide porţile cu iarba fiarelor ; deschide uşile palatului şi ale odăiei în care era închisă păsărica ; deschide şi uşiţa de la colivie, dar cînd să puie mîna pe ea, micuţa gîgîlice, de bucurie că-şi vede stăpînul, începu să tremure din aripioare, cum făcea pe vremea cînd era puişor şi fără să vrea îi atinse buricul degetului. Atîta i-a trebuit că buclucul pe loc a şi izbucnit, iar cotorosul de zmeu a şi răsărit ca din senin **c-o falcă-n cer şi cu una în pămînt. L-a-nşfacat pe mezin de gulerul sumanului şi zgîlţîindu-l zdravăn, îl luă la roată că cine-i şi de unde îndrăzneala să intre în odaie şi să puie mîna pe pasăre ?**

— M-a trimis stăpînul meu, împăratul, să-i duc înăpoi pasărea măiastră pe care întunecimea ta i-ai furat-o, a răspuns dîrz mezinul.

Văzînd îndrăzneala şi isteţimea flăcăului, pe zmeu îl fulgeră un gînd ascuns şi mai domolindu-şi furia îi făgădui pasărea, dar să-i aducă în schimb pe zîna Crina, împărăteasa florilor, dragostea feciorilor.

— Şi unde o pot găsi pe această zînă despre care nici măcar n-am auzit ? întrebă mezinul.

— Găsitu-i pe vîrful limbii, băiatule. Dacă eu aş şti, nu te-aş trimite pe tine, ci m-aş duce singur, aşa cum m-am dus atunci cînd am adus-o. De cînd a plecat însă, i-am pierdut urma şi de aceea te boieresc pe tine. Şi-i povesti cum că la scurt timp după ce a adus-o, cînd s-a întors într-o bună zi de la vînătoare, n-a mai găsit-o în odaia în care o lăsase şi nu ştie nici azi dacă a fugit sau a fost răpită de cineva. A dat fuga tot atunci la sălaşul ei, dar locul era pustiu şi năpădit de bălării, cît despre frumosul palat de mărgean şi grădina cea cu toate florile pămîntului, nici pomeneală. Pentru desfătarea ei îi adusese şi pasărea măiastră, însă degeaba fiindcă la amîndouă le-a amuţit glasul, stăteau triste toată ziua şi se vestejeau ca o floare neudată.

Mezinul trăgea cu urechea la destăinuirea zmeului, iar privirile şi le arunca din cînd în cînd spre păsăruica lui dragă, care tremura din aripioare şi dădea mereu din căpşor,făcîndu-i parcă semn să primească schimbul cerut de capcîn.

După ce tartărul îşi deşertă sufletul, craiul îi răspunse limpede şi hotărît că va încerca să-i aducă zîna, dar dacă nu va izbuti, îl roagă să-i dea totuşi pasărea, pentru că după cum singur a mărturisit tot nu-i este de nici un folos şi decît a muri la el mai bine s-o îngroape unde a fost găsită, că acolo ştie că va fi jelită de suratele ei din neam şi rězneamul lor.

— Dacă nu mi-o aduci pe zînă, ia-ţi nădejdea de la pasăre, că de dat nu ţi-o dau pentru nimica-n lume. Mai bine-i sucesc gîtul decît să ţi-o dau ţie.

Craiul făgădui că-şi va da toată silinţa, pentru că ţine la ea ca la ochii din cap şi de aceea prietenii îl şi poreclíră Păsărarul.

— Într-o zi însă, urmă el, băieţii împăratului mi-au luat-o cu sila şi-atunci eu m-am rugat plîngînd în urma lor să-mi dea voie măcar să-i aduc zilnic mîncarea

care ştiam că-i place cel mai mult şi mai mult şi-aşa puteam s-o văd oricînd mă prindea dorul de ea.

— Măi flăcăule, dacă spui că ţii aşa de mult la dihania asta mică atunci fă pe dracul în patru şi adă-mi-o pe zînă şi se cheamă că tîrgu-i ca şi făcut. Înţelegi ?

— Bine. Am să încerc, şi mezinul ieşi şi cum ajunse la poartă, fluturele se prefăcu din nou în cal şi pe-aici ţi-i drumul! După ce s-au depărtat cam ca la o zvîrlitură bună de b**ăţ, ş-au ajuns în dosul unui dîmb, craiul se opri şi scoţînd aşchiuţa începu să-i povestească moşului cum a fost întâlnirea cu căpcînul şi ce anume îi pretinde în schimbul păsării. La urmă îl rugă să-i spună cam ce să facă şi cum să dreagă să poată da de urmele acelei zîne ?**

— Voinicule, se auzi glasul moşneagului limpede şi desluşit, de parcă ar fi fost faţă, să ştii că procletul te-a pus la foarte mare încercare, fiindcă zîna a fugit de la el şi şi-a mutat palatul şi grădina în împărăţia Primăverii, dincolo de hotarele Iernii. Ca să ajungi la ea, musai să treci printre munţi de gheaţă, dar cine se încumetă să-i treacă se preface, pe la mijlocul drumului, în sloi şi acolo rămîne în veci.

— Ş-atunci, ce-i de făcut ? întrebă îngrijorat craiul.

— Facem noi să fie bine şi să ieşi cu obraz curat din încurcătură. Dar pentru trebuşoara asta trebuie să-ţi dau calul meu cel cu douăsprezece aripi şi cu douăsprezece inimi, că el la nevoie sloboade pară de foc pe nări şi pe gură şi topeşte tot ce-i iese în cale şi astfel, prin mijlocirea lui, vei putea trece şi tu fără primejdie de partea cealaltă.

Tot atunci, moşul îl mai sfătui să potrivească sosirea la zînă cam în zori de zi că ea, pe la vremea aceea, încă doarme. Să deschidă uşurel uşa cu iarba fiarelor şi după ce o atinge pe la nas cu stebluţa de

busuioc, s-o înşface repede în braţe şi la drum, băiete, că pînă s-a dezmetici ea din vraja somnului va fi prea tîrziu să se mai poată răzgîndi.

Abia mîntui vorba că mezinul se şi pomeni faţă cu harmasarul **cel cu douăsprezece aripi şi douăsprezece** inimi şi cum apăru, **îl şi pofti** să încalece, **dar** să**-şi înţe**penească bine picioarele **în** călcători, fiindcă **au** de **în**fruntat cale nespus de primejdioasă. Şi tot în clipa **aceea,** harmasarul s-a şi sprijinit în picioarele de dinapoi **şi** luîndu-şi vînt, au şi trecut într-o clipită de streaşina nourilor. Au zburat cît au zburat şi iaca deodată numai ce se pomeniră în faţa munţilor de gheaţă. Calul atunci nici una, nici două, începu să sloboadă pară de foc pe nări şi pe gură şi cu cît slobozea mai tare cu atît şi calea **i** se deschidea înainte ca **o** boltă tot mai largă săpată de mînă omenească. Cît te-ai şterge pe la ochi, trecură de-acuma de partea cealaltă şi se opriră la porţile palatului de mărgean al zînei. Sare mezinul ca o zvîrlugă de pe cal, deschide porţile şi uşile cu iarba fiarelor, intră în iatacul zînei şi-o găseşte într-adevăr încă dormind, dusă. **Îi** trece uşurel pe la nas cu stebluţa de busuioc, o înşfacă **în** braţe şi zvîrlindu-se pe cal o şi rupseră la sănătoasa. Cînd s-a dezmeticit ea într-un tîrziu şi se văzu în bra**ţele unui** tînăr necunoscut, tresări speriată şi-l întrebă că cine-i, ce-nsemnează mişelia asta şi unde are de gînd s-o ducă? Vezi dumneata, că ea nu uitase încă spaima pe care o trăsese cînd o răpise zmeul. Craiul îi spuse cît se putea spune din zborul calului cine l-a trimis şi pentru ce anume.

— Am poruncă să te duc la Zmeul zmeilor, în schimbul păsării vrăjite, pe care ne-a furat-o procletul, că noi fără ea nu putem trăi.

Spunea el ce trebuia să spună, deşi de-acuma cam cu jumătate de gură, fiindcă după ce o văzuse cîtă-i de gingaşă şi frumoasă, se îndrăgosti de ea şi nu se mai

îndura s-o piardă din mînă. Cînd auzi zîna despre cine-i vorba, se îngălbeni ca ceara şi-i răspunse că la el nu merge nici moartă. Primeşte mai degrabă să-i dea drumul în prăpastie decît să trăiască cu o pocitanie ca aceea. Mezinul, ca să-i încerce gîndurile, strică o vorbă şi-i zice :

— Dacă nu vrei la zmeu atunci te duc la mine.

— Asta-i altceva, răspunse bucuroasă zîna. Auzind acestea, în mezin crescu inima ca o pîine, dar în aceeaşi măsură crescu şi ura împotriva tartarului, nu numai pentru că-i furase pasărea, ci şi pentru că rîvnea la o frumuseţe ca aceea nemaiîntîlnită în lume.

Calul zbura, dar el se tot frămînta cu mintea că ce să facă şi cum să dreagă să-i rămîie şi zîna a lui şi totodată să-şi poată scoate şi pasărea din ghearele procletului ? Deodată faţa i se însenină ca soarele după ploaie, deoarece şi-a adus aminte de moşneag. Au mai zburat cît au zburat şi în sfîrşit au ajuns la locul de unde plecase. Mezinul a sărit repede de pe cal, o coborî şi pe zînă, apoi, plin de nerăbdare, s-a dat oleacă mai într-o parte şi scoţînd aşchiuţa din chimir începu să grăiască cu binefăcătorul său. Moşul îi răspunse să-l aştepte că vine îndată. Într-adevăr, numai cît mîntui vorba că pe loc a şi apărut.

— Poftim, voinicule, să auzim care ţi-i durerea ? şi zîmbi a rîde şiret pe sub mustaţă că el, fiind năzdrăvan, ştia dinainte ce avea să păţească craiul şi ti-i mira dacă nu cumva pentru asta l-a şi ajutat să ajungă la zînă ca să-i poată colăci că se potriveau amîndoi la chip ca două picături de roauă.

— Moşule, zise mezinul, află că eu cu drumul meu mi-am pierdut minţile şi acu am ajuns între ciocan şi nicovală.

— Ce vrei să spui cu vorba asta ?

— Vreau să spun că m-am îndrăgostit de zînă şi simt că fără ea nu mai pot trăi. Aşa că învaţă-mă, te rog, ce să fac să mă pot linişti ?

— Flăcăule, te-i fi îndrăgostit tu de ea, dar nu te-ai întrebat dacă nu cumva ea se trage să meargă la zmeu ?

Auzind zîna vorba asta, se întoarse spre ei şi răspunse scurt şi apăsat că la capcîn nu merge nici moartă.

— Dar după flăcăul acesta ai merge ? întrebă moşul făcîndu-i din ochi craiului.

— Cum aş putea zice nu cînd a trecut sărmanul prin atîtea primejdii pînă să ajungă la mine ?

— Auzi, voinicule ?

— Aud.

— Atunci, a ta să rămîie, numai că aş vrea să fiu poftit şi eu la nuntă ca să deschid danţul miresei.

Cu toţii zbucniră veseli în rîs, iar moşul scoase din sîn o păpuşică de lut nears şi dîndu-i-o mezinului îl sfătui să i-o ducă mişelului în locul păsării măiestre. La-nceput el crezu că moşul glumeşte, de-aceea îndrăzni să-i spună că n-are curaj să se înfăţişeze cu asemenea drăcie, că doar capcînul nu-i copil să-l poţi înşela cu orice.

— Du-i-o pe răspunderea mea şi ai să vezi cu cîtă bucurie o s-o primească, **zise** bă**trînul.**

Cam cu ruşine, cam cu-ndoială, craiul luă păpuşa şi se duse la zmeu. Cînd colo, ce să vezi ? Numai cît trecu poarta că iaca păpuşica prinse viaţă şi se prefăcu în zînă frumoasă şi voinică, întocmai la chip cu cea pe care o adusese din împărăţia Primăverii. Cînd o văzu modoranul, se şi repezi ca un leu asupra ei, o-nşfăcă de mînă şi-i făcu vînt în odaia de alături, apoi trînti repede zăvorul pe dinafară şi se duse să aducă pasărea măeastră.

— Poftim, băiatule, ia-ţi pieritura asta şi şterge-o tot acuma, ca să nu moară la mine în odaie, că după cîte văd nu prea are multe zile de trăit.

— Doar ţi-am spus, întunecimea ta, că păsările sînt slăbiciunea mea, dar mai ales de aceasta mă leagă

amintirile ca unul care am crescut-o de cînd încă era puişor golaş cu caşul la gură.

— Hai, hai, gata, nu te mai întinde la vorbă, că n-am vreme de pierdut cu tine.

Craiul luă păsărică şi o şi rupse din loc, de frică să nu se răzgîndească delimanul. Cînd ajunse însă la ai săi, iaca numai ce se auzi în palat o bubuitură grozavă de se cutremurară zidurile.

— Ai auzit ? întrebă moşul.

— Am auzit, dar nu pricep ce-o fi însemnînd asta ?

— A crăpat zmeul de ciudă cînd a dat cu ochii de păpuşă, ş-acu se luase pe urmele tale să te răfuiască. Dacă vrei să te încredinţezi, deschide poarta şi ai să vezi.

Deschide mezinul poarta şi vede într-adevăr ograda băltită de sînge, iar în mijloc o movilă de măruntaie, că era capcînul cogemete matahală, nu glumă.

Amu, că zmeul mîntuise ; pasărea o avea la mînă ; **zîna** era a lui ; mai rămăsese să dea şi de urma fraţilor săi. Şi fiindcă moşul îl ajutase în toate, prinse îndrăzneală şi-l rugă să-l ajute şi în trebuşoara asta.

— Voinicule, îţi pui tu obrazul pentru ei, dar să ştii de la mine că dumnealor şi-au făcut-o singuri cu mîna lor. Tu ai ţinut samă de sfaturile tatălui tău. Ei însă nu şi uite că mîndria şi neascultarea le-a adus peirea.

— Moşule, or fi ei vinovaţi, nu zic ba, nu uita însă că-mi sînt fraţi şi doar ştii că sîngele apă nu se face, dar mai ales mă gîndesc la părinţi şi ştiu cît de mult sufăr aşa că te rog, fă-ţi pomană şi cu unii şi cu alţii, că n-am să te uit niciodată.

— Bine, flăcăule. În cinstea obrazului tău am să-mi calc pe inimă şi fac şi treaba asta — şi moşul îl sfătui ca în drumul său spre casă să se oprească în locul unde a poposit întîiaşi dată şi să atingă cele patru stane de marmoră cu batista pe care i-a dat-o atunci cînd şi-au potolit foamea cu pîine uscată şi mere

pădureţe. Atît apucă a-i spune moşneagul şi în aceeaşi clipă dispăru şi el şi calul cel cu douăsprezece aripi.

Rămaşi singuri, craiul şi zîna porniră la drum şi cînd au ajuns la locul ştiut, s-au oprit ca să încerce spusa moşului. Atinge el stanele cu colţul basmaluţei **şi** ele **prind** viaţă şi se prefac în cei doi fraţi şi caii lor în cău**tarea** cărora era pornit.

Treziţi ca dintr-un somn adînc, aceştia se reped bucuroşi şi-şi îmbrăţişează fratele, îl sărută, o îmbrăţişează şi pe zînă, pentru că-şi închipuiau că trebuie să fie logodnica lui, de vreme ce se află lîngă el.

Tocmai cînd erau în focul îmbrăţişărilor, iaca numai ce se pomenesc, dragii mei, că şi pasărea măiastră începe să cînte şi deodată apar în jurul ei stoluri nesfîrşite de păsări şi încep să cînte şi ele. Văzduhul se însenină ; codrii, livezile şi crîngurile se împănară de păsări întocmai ca şi altă dată ; voia-bună coborî în sufletul tuturor, iar împăratul se făcu sănătos ca în vremurile cele bune. Ş-apoi, cînd îşi mai văzu şi feciorii intrînd cu toţii veseli în ogradă, se bucură aşa de tare, că izbucni în plîns de bucurie, plîngea şi-i săruta şi nu se putea opri din plîns, pentru că nu-i venea să creadă ochilor că ceea ce vede nu-i vis sau nălucă.

Chiar de a doua zi se porniră pregătirele de nuntă, dar nu numai a mezinului, ci şi a celorlalţi doi feciori, că pesemne şi ei îşi avură chitite miresele încă înainte de a pleca la drum.

Amu, cum a fost, cum n-a fost, vorba-i că totul s-a sfîrşit cu bine, însă fără îndoială că aceasta s-a datorit mezinului şi acelui moşneag necunoscut, că dacă nu erau ei, cei doi fraţi acolo ar fi rămas, stane de marmoră, cîtă-i lumea şi pămîntul.

Alexandru Bardieru

BASME AROMÂNE
(repovestite de KIRA IORGOVEANU)

Împăratul şi Zîna zînelor

A fost odată ca niciodată. A fost odată un împărat tînăr, căruia îi plăcea tare mult vînătoarea.

Într-o zi, s-a sculat în zori, şi-a chemat cîţiva tovarăşi credincioşi şi le-a spus că vor pleca la vînătoare.

Şi-a pregătit armele, şi-a mîngîiat ogarii, care lătrau nerăbdători să alerge în hăţişurile pădurii, şi au pornit cu alai mare.

Ajuns în pădure, alaiul de vînătoare s-a despărţit : fiul de împărat a apucat calea din mijlocul pădurii iar ceilalţi care încotro au vrut.

Mergînd aşa, ascultînd foşnetul pădurii şi atent la orice zgomot, fiului de împărat îi apăru dintr-o dată în faţă o căprioară frumoasă de-ţi lua ochii. Vorbele nu sînt de ajuns pentru a-i zugrăvi frumuseţea ! La gît avea **o** salbă de mărgăritare, mari cît oul de porumbiţă, iar la picioare, în dreptul genunchilor,

străluceau patru brăţări de aur lucrate cu cel mai ales meşteşug !

Fiul de împărat, orbit de frumuseţea fără seamăn a căprioarei, i-a fost milă să tragă cu arcul, s-o rănească, **aşa** că a vrut s-o prindă vie.

Şi-a pus toată iscusinţa, doar-doar o reuşi. A alergat de colo-colo, a pîndit-o de după tufişuri, dar toată strădania i-a fost zadarnică !

Cu toate că nu era cu putinţă s-o prindă, fiul de împărat nu se dădu bătut. Căprioara**, văzînd că este urmărită pas cu pas, a pornit-o la vale, spre o cîmpie.**

Atunci fiul de împărat şi-a chemat în ajutor tovarăşii de vînătoare şi au pornit cu toţii pe urmele ei. Ajungînd în mijlocul cîmpiei, căprioara a fost înconjurată din toate părţile. Văzîndu-se la strîmtoare, căprioara s-a aruncat într-un lac ce se afla în mijlocul cîmpiei.

Fiul de împărat şi tovarăşii săi s-au apropiat de lac, au privit în oglinda lui şi au aşteptat să apară căprioara. Au stat aşa ziua întreagă, dar căprioara nu s-a arătat, nici glasul nu i s-a auzit !

Se întunecase, dar fiul de împărat nici nu se gîndea să plece de lîngă lac. Tovarăşii de vînătoare, neputînd să-şi ascundă frica ce-i apucase că înnoptaseră într-un loc pustiu şi atît de-ndepărtat, au început a-i zice fiului de împărat :

— Mărite împărate, trebuie să ne ridicăm şi să plecăm cît mai curînd din acest loc pustiu ! Mărite împărat, gîndul ne spune că acea căprioară ce-am văzut-o nu este căprioară adevărată, ci vreo nălucă ce-ar putea să ne împingă spre o mare nenorocire ! De aceea, te rugăm, slăvite împărate, porunceşte să plecăm cît mai repede căci căinţa de pe urmă n-aduce foloase !

Fiul de împărat, auzind vorbele tovarăşilor săi, le-a spus :

— Cel ce se sperie de năluci şi de fiare sălbatice, nu pleacă la vînătoare ! Ar fi fost mai bine să nu mi se fi arătat acea căprioară, dar acum, că am întîlnit-o, şi am văzut-o aruncîndu-se în lac, nu pot să plec pînă nu dau de sfîrşitul acestei întîmplări.

Auzind aceste mustrări, tovarăşii de vînătoare ai fiului de împărat au plecat capetele şi au tăcut.

Şi aşa au hotărît să rămîie toată noaptea pe malul lacului şl să aştepte ivirea căprioarei . Nici unul nu-şi ridica ochii de la lac, ca nu cumva să apară căprioara şi să n-o vadă. Pînă la miezul nopţii nu li s-a arătat nimic. Fiind osteniţi, după o zi atît de grea, unul cîte unul au căzut în somn adînc.

Cînd s-au trezit, ce le-au văzut ochii ?! Un palat minunat strălucea ca soarele în dimineţile de vară ! În faţa unei asemenea minuni, fiul de împărat fu cît pe-aci să-şi piardă minţile.

Ceilalţi, văzînd minunea, s-au speriat şi mai tare, căci nu putea decît să te sperie această apariţie atît de neaşteptată !

Dar, fiul de împărat s-a sculat şi, fără teamă, a pornit-o într-acolo, hotărît să vadă ce fel de palat este acesta şi ce fel de oameni stau înăuntru. Apropiindu-se de palat, a văzut că toate porţile erau deschise. A intrat înăuntru fără pic de teamă, a privit în sus şi în jos şi a văzut că nu era nici ţipenie de om. S-a suit într-un ceardac şi, de acolo, a dat într-o odaie mare, împodobită cu toate frumuseţile. Şi atunci, ce-i văzură ochii ? În mijlocul odăii era un tron împărătesc în care stătea o fată cam de şaisprezece ani, iar în jurul ei erau douăsprezece fete, în picioare şi cu mîinile împreunate, în semn de respect şi supunere.

Fiul de împărat rămase ca mut în faţa unei asemenea minuni neaşteptate şi, în loc să se sperie, aruncă o privire galeşă fetei de pe tronul împărătesc. Se uita la ea cu atîta drag şi dor, încît ochii i s-au umplut de lacrimi de bucurie.

Fata, văzînd atîtea semne duioase de iubire, zise :

— Tinere voinice ! De ce mă priveşti cu atîta drag ? Nu mă recunoşti ? Eu sînt căprioara de ieri ce m-ai urmărit toată ziua prin păduri şi m-am aruncat în lac, ca să pier din ochii tăi ! Ia, apropie-te de mine, să-ţi spun două vorbe. Văd că mă priveşti cu mare dragoste ; dar să ştii că aşa cum ţi-am căzut ţie dragă tot astfel şi tu mi-ai căzut drag. Acum, că ne-am împărtăşit amîndoi iubirea, trebuie să-ţi spun cine sînt şi cum de mă aflu aici.

Eu sînt zînă, Zîna zînelor. Sînt şase luni de cînd am plecat din ţara. mea. Am colindat lumea în lung şi-n lat, am văzut mulţi flăcăi, tineri şi frumoşi, dar inima mea n-a bătut pentru nimeni. Trecînd prin locurile acestea, te-am întîlnit pe tine şi, de cum te-am văzut, am simţit că un foc s-a aprins în inima mea. M-am prefăcut în căprioară ca să te fac să vii după mine. Văzînd că alergi cu mare dragoste să mă prinzi, m-am aruncat în lac, făcîndu-mă nevăzută, ca să-ţi crească şi mai mult dorinţa. Auzind că ai hotărît să aştepţi pînă în zori pe malul lacului, eu şi sclavele mele am ridicat acest palat ca să te fac să vii aici şi să-ţi spun vorbele astea.

După ce spuse aceste cuvinte, a apărut o zînă care s-a înclinat şi i-a dat o scrisoare Zînei zînelor. Citind scrisoarea, lacrimile au început să-i curgă ca ploaia în miez de vară.

Neînţelegînd pricina lacrimilor ei, fiul de împărat rămase uimit. După ce-şi şterse lacrimile, Zîna zînelor îi spuse fiului de împărat:

— Tinere voinice, scrisoarea asta îmi dă de veste că mi-a murit mama şi toate zînele mă cheamă să mă urc pe tronul împărătesc. Mult îmi pare rău că trebuie să mă despart de tine. Dar trebuie să ştii, dragul meu, că, dacă am să aud că ai să-mi fii credincios, într-o bună zi ai să-mi fii soţ.

Şi zicînd aceste vorbe, s-a făcut iarăşi nevăzută. Şi fiul de împărat, din palatul luminos, s-a trezit dintr-o dată alături de tovarăşii lui de vînătoare, pe malul lacului.

Făcîndu-se ziuă, fiul de împărat văzu că nu mai era nici urmă de palat. I se părea că totul a fost vis. S-a sculat şi a pornit-o supărat spre casă.

De-atunci, fiul de împărat fu cuprins de gînduri tulburi, de un dor fără leac şi nimic nu-l mai putea bucura.

Zi şi noapte mintea lui era la împărăteasa zînelor.

Şi astfel, toate rînduielile lumii i se păreau deşarte. Uitase de treburile împărăţiei şi doar vînătoarea îi mai aducea liniştea. Au trecut aşa trei ani şi fiul de împărat nu şi-a schimbat gîndurile. Degeaba-i spuneau toţi să uite nălucile acelea ; el n-asculta de nimeni !

După trei ani, într-o zi, fiul de împărat **s**-a rătăcit în palat, fără să ştie nimeni unde se află.

Pe cînd oamenii împărăţiei îl căutau, el era în genunchi, în faţa împărătesei zînelor.

Împărăteasa zînelor îl privea cu mare **dragoste şi-i** zicea :

— Dragul meu, alesul meu, nu credeam să întîlnesc o asemenea iubire şi credinţă ! Am văzut că trei ani ai fost întristat şi posomorît ca pomul căruia-i cad frunzele în plină vară ; de cîte ori îţi vedeam obrazul palid şi cuprins de flacăra dorului pentru mine simţeam că mă topesc şi eu, dar nu puteam face nimic, căci aşa sînt legile noastre !

Acum a sosit clipa să ne facem pereche dar, mai înainte, trebuie să-mi juri că orice vei vedea, bun sau rău, nu vei întreba niciodată de ce şi cum. Trebuie să-mi juri că nu vei judeca toate cele ce le vei vedea şi totdeauna ai să te prefaci că n-ai văzut şi n-ai auzit nimic. Trebuie să-mi juri, dacă vrei să trăim bine împreună.

Şi, dacă nu-ţi vei ţine jurămîntul, atunci va trebui să trăim despărţiţi şi nu ne vom putea vedea niciodată. Atîta doar trebuie să ştii : că zînele niciodată nu fac ceva rău.

Împăratul ascultă cu bucurie toate vorbele Zînei zînelor şi-i jură că orice va vedea, bun sau rău, nu va judeca faptele şi nici nu va pune vreo întrebare.

După puţină vreme, au început pregătirile de nuntă. Petrecerea a ţinut o săptămînă-ntreagă. Împăratul şi Zîna zînelor trăiau o fericire ce nu poate fi spusă în cuvinte.

După un an, zîna a rămas grea şi a născut un fecior — atît de frumos, cum nu se mai văzuse în lume !

Împăratul îşi luă odorul în braţe, îl mîngîie, îl sărută cu mare dragoste şi-l dete înapoi maică-si. Zîna împărăteasă, după ce a luat copilul în braţe, a bătut cu putere din pal**me şi îndată a apărut o zgripţuroaică înfricoşătoare care aştepta cu gura căscată să-nghită copilul şi să fugă.**

Zîna luă feciorul şi, fără milă, îl aruncă în gura zgrip- ţuroaicei, zicîndu-i : „Ia căţelul ăsta de-aici că nu pot să-l mai văd în ochi !”

Împăratul, văzînd că feciorul a fost aruncat în gura zgripţuroaicei, chiar cu mîinile **maică-si,** simţi că-şi pierde minţile. Se gîndea, se frămînta, cum **să** facă, cum să dreagă şi nu găsea nici o ieşire.

De multe ori a încercat să-i strige nevestei sale vrute şi nevrute, dar îşi aducea aminte de jurămîntul făcut dinaintea cununiei şi-atunci tăcea.

Astfel, vrînd-nevrînd, împăratul se făcu că n-a văzut nimic şi nu-i zise nici o vorbă nevestei lui.

Ca azi, ca mîine, trecu încă un an şi **împărăteasa** rămase iar grea.

După nouă luni, aduse pe lume o fată ca luna plină şi ca stelele de pe cerul senin.

Văzîndu-şi fata,împăratul s-a bucurat mult şi-şi zise în gînd:

„În locul feciorului, pe care nemiloasa mamă l-a aruncat în gura zgripţuroaicei, soarta mi-a trimis această fată, să-mi îndulcească inima."

După zece-cincisprezece zile de la naşterea fetei, într-o zi, zîna a luat-o în braţe şi a ieşit în grădină să se plimbe. Împăratul stătea în dreptul ferestrei şi se bucura văzîndu-şi nevasta cu fetiţa în braţe. Atîta doar că bucuria împăratului fu scurtă...

Văzînd chipul soţului strălucind de bucurie, zîna chemă vreo zece sclave şi le porunci să aprindă un foc mare.

Cînd flăcările au început să urce spre cer, zîna a luat fetiţa şi a aruncat-o în foc, fără pic de milă.

Împăratul, văzîndu-şi frumoasa copilă aruncată în foc, căzu într-o durere fără margini. Cu inima grea, cu ochii plini de lacrimi, s-a închis singur într-o odaie, şi plînse, plînse, pînă nu mai avu lacrimi.

Cu toate că suferea pentru pierderea feciorului înghiţit de zgripţuroaică şi a fetei aruncate în foc, bietul împărat, ca să nu-şi calce jurămîntul, nu i-a zis nimic nici de data asta nevestei sale.

Aşa, zi de zi, de necaz şi de dorul feciorului şi al fetei, împăratul a început să slăbească şi să se topească, încît abia se mai putea ţine pe picioare.

Într-una din zile, zîna îi spuse :

— Bărbate, am auzit că împărăţia vecină vine cu oaste împotriva ta şi cu gînd sigur să te înfrîngă şi să-ţi ia împărăţia. Sfetnicii tăi sînt pe gînduri şi cuprinşi de mare grijă. Dar cea mai mare grijă a lor este că nu au împărat şi nu ştiu ce să facă. Aşa stînd lucrurile, trebuie să te scoli repede şi să mergi să rînduieşti treburile împărăţiei. Să nu te temi de duşmanii ce vor să-ţi ia împărăţia ; căci eu cu oastea mea de zîne o să-ţi vin în ajutor şi te voi scăpa de relele lor.

Spunînd aceste vorbe zîna a bătut din palme şi îndată au apărut două zîne tinere. Împărăteasa le-a zis :

— Luaţi-l pe bărbatul meu şi-ntr-o clipă să-l duceţi în palatul împărăţiei lui, aşa cum l-aţi luat acum doi ani şi l-aţi adus aici !

Zînele au făcut ce le-a poruncit împărăteasa lor şi, cît ai clipi, l-au dus în mijlocul palatului său. Cei doisprezece sfetnici împărăteşti au rămas muţi de uimire, cînd şi-au văzut împăratul.

După ce l-au întrebat unde a fost atîta vreme, tînărul împărat le-a povestit tot, în afară de păţania cu băiatul şi fata lui. Dar, orice cuvînt ce-i ieşea din gură era plin de amărăciune !

Din ziua în care au auzit că rătăcitul împărat s-a întors sănătos în scaunul său domnesc, toţi oamenii împărăţiei au venit să-i ureze bun venit.

A doua zi, s-a adunat sfatul împărătesc pentru a se face pregătirile de luptă.

A treia zi, a ajuns vestea că duşmanul a trecut hotarele împărăţiei, cu oaste nenumărată. Împăratul, auzind asta, şi-a adunat întreaga oaste şi a plecat la luptă. Oastea mergea înainte, iar în urma ei veneau merindele şi băutura. Dar oamenii, care duceau merindele şi băutura, s-au întîlnit cu oastea zînelor, care le-a stricat mîncarea şi le-a vărsat băutura, lăsînd astfel oastea să flămînzească. Oamenii ce duceau hrana oastei s-au întors din drum, cuprinşi de jale mare.

Mergînd supăraţi şi jelindu-se întruna, au întîlnit-o pe împărăteasa zînelor, care le-a spus :

— Vă doresc drum bun, flăcăi credincioşi ai împăratului !

— Noroc bun, tînără doamnă ! spuseră bieţii oameni.

— De ce sînteţi atît de supăraţi, oşteni ai împăratului ? Nu cumva din cauza zînelor care v-au lăsat fără merinde şi băutură ?

Auzind aceste vorbe, oştenii s-au uitat unul la altul şi au tăcut. Împărăteasa zînelor le-a mai spus :

— Flăcăi credincioşi ai împăratului, nu vă jeliţi şi nu mai fiţi supăraţi. Trimiteţi multe plecăciuni măritului vostru împărat din partea mea şi spuneţi-i vorbele astea : „Zîna, nevasta-ta, a poruncit zînelor să-ţi arunce merindele şi băutura."

Apoi, împărăteasa zînelor plecă, iar oştenii s-au dus la împărat şi, cu mare durere, i-au spus toate cele ce-au păţit şi ce le-a spus împărăteasa zînelor.

Auzind toate astea, împăratul parcă fu lovit de trăsnet. S-a sculat repede şi-a-ncălecat calul şi a pornit spre palat. Pe scaunul împărătesc stătea nevasta lui, care, văzîndu-l, începu să rîdă în hohote. Împăratul nu mai putu să rabde, uită de jurămîntul făcut înainte de cununie şi începu să-i zică :

— Fii blestemată ! Ce-nseamnă toata aceste răutăţi pe care mi le faci, de cînd m-ai luat ? Cerul să te judece pentru inima ta nemiloasă ! Deschide-s-ar pămîntul să te-nghită ! Cum de nu ţi-a fost milă, acum doi ani, de feciorul nostru, de l-ai aruncat în gura zgripţuroacei ? Mamă fără suflet, cum de nu ţi-a fost milă, acum un an, de fetiţa noastră, de ai aruncat-o în foc ?

Şi nu ţi-au fost de-ajuns aceste două nelegiuiri ce mi le-ai făcut, ba ai mai venit în împărăţia mea, chipurile să mă ajuţi şi, în loc de ajutor, ai pus zînele să-mi strice merindele şi să-mi verse băutura pentru oastea mea !

Spune-mi, acum eşti mulţumită că oastea mea stă răs- pîndită prin păduri şi flămînzeşte ?

Doamne, cum poţi să înduri răutăţile pe care mi le-a făcut femeia asta de cînd am luat-o ?

Zîna-nevastă, auzind aceste cuvinte, a-nceput să plîngă amarnic. După ce s-a oprit din plîns, s-a-ntors către bărbatul ei şi i-a spus :

— Soţul meu drag şi iubit ! Bine ar fi fost să fi răbdat şi de data asta, dar, fiindcă ţi-ai pierdut răbdarea şi ţi-ai călcat jurămîntul, după legile noastre, ale

zînelor, de azi încolo n-o să ne mai putem vedea niciodată. Adu-ţi aminte că, atunci cînd ne-am luat, ţi-am spus că zînele niciodată nu fac vreun rău. Acum a sosit clipa să-ţi dai seama de acest adevăr. Ştiu că ai să te căieşti mult că ţi-ai călcat jurămîntul, dar, atunci, ţi-am spus : căinţa de pe urmă n-aduce foloase.

Tu, bărbate, mi-ai judecat faptele după mintea ta. Ai spus că am aruncat feciorul în gura zgripţuroaicei şi fata, în mijlocul flăcărilor şi că am poruncit zînelor să-ţi arunce merindele pentru oastea ta.

Dar, te-ntreb : Ştii tu cine era zgripţuroaica aceea căreia i-am dat feciorul să-l înghită ? Ştii tu ce era focul acela în care am aruncat fata ? Ah, bărbate, rău ai făcut că ţi-ai pierdut răbdarea !

Zgripţuroaica aceea pe care ai văzut-o este sora mea mai mare care, cu mare dragoste, a luat feciorul nostru să-l crească. Focul acela, în care am aruncat fata, era întruchiparea sorei mele mijlocii care şi ea, sărmana, cu mare bucurie a luat copila ca s-o crească. Eu ştiu că tu nu crezi cele ce-ţi spun, dar cînd am să-ţi aduc feciorul şi fata ca să-i vezi cu ochii tăi, atunci n-o să mai ai ce zice.

Şi spunînd asta, bătu din palme şi-ndată veniră două zîne care, închinîndu-se împărătesei lor, o-ntrebară:

— Ce porunceşti, stăpînă ?

Împărăteasa zînelor le spuse :

— În clipa asta să-mi aduceţi băiatul şi fata !

Închinîndu-se iar, zînele ziseră :

— Faca-se voia ta, mărita noastră împărăteasă!

Apoi au plecat şi, după puţină vreme, se-ntoarseră cu cei doi copii şi-i lăsară lîngă mama lor. Împărăteasa i-a luat în braţe, i-a mîngîiat, i-a sărutat pe creştet şi apoi îi dete soţului ei, zicîndu-i :

— Acum, bărbate, priveşte şi adu-ţi aminte ce ţi-am spus atunci : că zînele niciodată nu fac ceva rău.

Vezi că feciorul, pe care tu credeai că l-a-nghiţit zgripţuroaica, este sănătos şi zburdalnic ca un miel în primăvară. Vezi că fata, care credeai că a ars în foc, este ca o stea de pe cer ? Acum mă crezi că zînele niciodată nu fac ceva rău ? A mai rămas să-ţi spun ce s-a întămplat cu merindele şi băutura pentru oastea ta. Căpitanul cel mai mare peste oaste s-a vorbit cu duşmanii tăi, cei care vroiau să-ţi ia împărăţia. I-au făgăduit multă avere, dacă îi va ajuta. Şi-atunci ce-a făcut ? A pus otravă în mîncarea şi băutura oastei tale. Neştiind nimic oştenii tăi ar fi mîncat şi ar fi murit pînă la unul. Eu, ştiindu-le planurile, mi-am adunat toată oastea de zîne, le-am poruncit să verse toată mîncarea şi băutura şi le-am pus să alunge oastea duşmană dincolo de hotarele împărăţiei tale. Zînele m-au ascultat şi să ştii că acum nici urmă de duşman nu se află la hotarele împărăţiei tale. După toate astea, ce mai zici, iubitul meu soţ ?

Împăratul, văzîndu-şi feciorul şi fata şi auzind cele spuse de nevasta sa, s-a căit amarnic că şi-a călcat jurămîntul. Dar, vorba aceea : „Căinţa de pe urmă nu aduce foloase”.

Zîna-nevastă s-a sculat, şi-a luat pruncii de mînă şi, cu ochii în lacrimi, îi zise împăratului :

— Iubitul meu soţ, sînt nevoită să mă despart de tine şi de tinereţea ta ! Şi nu cred să mai pot să te văd vreodată pe lumea asta ! Să ştii, dragul meu, că nici tu n-o să mă poţi vedea niciodată, nici pe mine, nici pe pruncii noştri. Rămîi sănătos şi-ţi doresc multă putere de a îndura !

Aşa a fost şi, după ce-şi deteră mîna, zîna-nevastă, s-a făcut iarăşi nevăzută.

Bietul împărat, rămas singur, fără nevastă şi prunci, părea că băuse otravă. De-atunci nu mai văzu zi albă şi nu mai cunoscu bucuria. Se făcea ziuă, se-nnopta, dar ochii lui nu se uscau de lacrimi. În fiecare clipă suspina şi ofta. Astfel, plîngînd şi suspinînd, zi de

zi, ajunseră toţi oamenii să creadă că împăratul şi-a pierdut minţile şi vede doar năluci. Cu toate că auzea că toţi îşi băteau joc de el, împăratul nu lua aminte la toate vorbele rele ce-i ajungeau la urechi.

Şi astfel, dorul nemărginit pentru soţia şi pruncii lui l-au făcut să uite de toate rînduielile împărăţiei. S-a-nchis într-o odaie a palatului şi nu ieşea de acolo nici ziua, nici **noaptea. Dacă vreun om îi aducea o bucată de pîine,** mînca, altfel nu-şi aducea aminte nici de mîncare, nici de băutură.

Şi trăi în această singurătate doisprezece ani. După atîta viaţă irosită, iată ce-a mai păţit !

Într-o zi, cum şedea pe gînduri, oftînd şi suspinind, auzi un glas :

— Bună dimineaţa, iubitul meu, nevăzut de doispre**zece** ani.

Auzind asta, împăratul ridică ochii şi ce văzu ? Soţia lui cu cei doi prunci de mînă şi cu cele douăsprezece zîne roabe. Împărăteasa zînelor, privindu-şi bărbatul, strălucea **ca luna plină în** miezul nopţii, iar băiatul şi fata erau **ca** luceafărul de dimineaţă.

Împăratului nu-i **venea** a crede ce-i vedeau ochii ; i se părea **că visează. De** mirare şi bucurie nu putea să-şi vină în **fire. În cele din** urmă pricepu că nu visa şi că totul era **aievea. S-a** sculat şi-a luat pruncii, i-a mîngîiat şi i-a săru**tat şi** apoi s-a-ntors către soţia lui şi i-a spus :

— **Iubita** mea, cum te-a lăsat inima să nu-mi dai nici o veste doisprezece ani ? Dacă ştiai că, chiar şi **după** atîţia ani, ne vom revedea, de ce nu mi-ai dat a bănui, ca să nu-mi pierd nădejdea şi să îndur cîte am îndurat ? Mi-ai spus atunci că n-o să ne mai vedem niciodată. Şi, după aceea, **ai** dispărut din faţa ochilor mei, împreună cu pruncii noştri, lăsîndu-mă mort şi neîngropat.

După ce vorbi împăratul, Zîna zînelor i-a spus :

— Iubitul şi alesul meu bărbat, eu n-am crezut niciodată că **o** să ai atîta răbdare; de-aceea ţi-am spus că n-o să ne mai vedem vreodată. Şi, ştiind că, după legile zînelor, greşeala ta ne pedepseşte să fim doisprezece **ce ani despărţiţi, ţi-am spus că nu ne vom mai vedea vreodată.**

De durerea ce-o simţeam, mi-am pierdut poate minţile, n-am mai putut să-ţi spun nimic şi m-am făcut nevăzută. Acum, dragul meu, să uităm cele trecute şi să ne bucurăm că ne-am întîlnit iar pe lumea asta !

Apoi s-au sculat, şi-au luat pruncii de mînă şi s-au dus în odaia tronului împărătesc.

Din ziua aceea, suindu-se pe tronul împărătesc, domni şi poate că încă mai domneşte, împreună cu Zîna zînelor.

Basm am ştiut, basm v-am povestit.

Nu ştiu cum am făcut, dar nu v-am minţit.

Păstorul Mina şi Muşata[2] Lumii

A fost odată ca niciodată. A fost odată un moş şi o babă, săraci, lipiţi pămîntului, fără copii şi fără un ciur de făină pentru o cină. Cum trăiau, numai ei ştiau !

De sărmani ce erau, cărau toată vara lemne în spinare din pădure, ca să aibă cu ce se încălzi iarna. Şi-aşa trecea viaţa lor, în mizerie şi sărăcie...

Într-o zi moşul şi baba, ducîndu-se în pădure şi trecînd printr-o vale, au văzut înaintea lor o cărare necunoscută pînă atunci. Mergînd pe această cărare, s-au **oprit deodată, căci ce le-au văzut ochii ? Un copil înfăşurat în nişte cîrpe de lînă, vechi. Baba s-a aplecat îndată, a luat copilul şi a văzut că era**

[2] *muşata = frumoasa (în aromână).*

băiat. Mare a fost bucuria babei că i-a ieşit în cale asemenea minune! S-a hotărît să ia copilul acasă şi să-l crească. Moşul, însă, nici nu vroia să audă şi-a-nceput a-i zice babei :

— Noi n-avem nici un ciur de făină şi tu vrei să creşti copilul ăsta mic de-o săptămînă ? Se vede, babo, că ţi-ai pierdut minţile la bătrăneţe !

Dar baba nici nu vru s-audă vorbele moşului şi-i zise :

— Auzi, moşule, ori n-auzi ? Mai bine mă despart de tine decît de acest copilaş! Nu ne purta tu de grijă! Am să cerşesc şi tot am să cresc acest prunc pe care norocul mi l-a scos în drum!

Moşul, văzînd că n-o poate clinti pe babă din hotărîrea ei, n-a mai spus nici o vorbă şi a plecat cu baba şi copilul spre căsuţa lor săracă.

Oamenii din sat, auzind că baba a găsit un copilaş în pădure şi, deşi săracă lipită pămîntului, l-a luat ca să-l crească, au început, care mai de care, să-i aducă de-ale gurii.

Copilaşul se arăta vesel şi sănătos şi, după cîteva zile, baba îl boteză şi-i puse numele : Mina.

Azi aşa, mîine aşa, fiind bine îngrijit şi crescut cu mare dragoste, Mina creştea într-o zi cît alţii-ntr-o lună.

Pe lîngă Mina, au început a trăi bine şi moşul cu baba ; căci tot ce trimeteau oamenii din sat era îndestulător pentru toţi trei.

Zi după zi, lună după lună şi an după an, Mina crescu şi se făcu flăcău de şaisprezece ani.

Pentru mîndreţea, frumuseţea şi voinicia lui, toţi flăcăii din sat îl pizmuiau. Auzind că Mina a fost găsit de babă, în pădure, înfăşat în nişte cîrpe vechi de lînă, au început a-i zice :

„Mina, Mina,
Dudumina,

Găsit în cîrpe de lînă,
De-un bătrîn şi o bătrînă."

Auzind mereu aceste vorbe răutăcioase, Mina se întrista tare mult. Într-o zi şi-a întrebat un prieten de ce i se spune aşa şi acesta i-a zis :

— Fiindcă m-ai întrebat, am să-ţi spun ce am auzit. După cum zic mamele noastre, tu nu eşti fiul adevărat al moşului şi al babei. Ei te-au găsit în pădure, pe-o cărare, înfăşat în nişte cîrpe de lînă. De-aceea flăcăii-ţi spun aşa.

Sărmanul Mina, auzind aceste vorbe, şi-a lăsat ochii în pămînt şi a tăcut. A plecat trist dintre prietenii lui şi s-a dus acasă.

Baba, văzîndu-l atît de posomorît, l-a întrebat :

— Ce ţi s-a întîmplat, fiul meu, de eşti atît de supărat ?

Mina, privind-o şi suspinînd din rărunchii inimii, i-a spus :

— Jură-te pe pămînt, pe cer şi pe soare, că-mi vei spune drept dacă eu sînt fiul tău adevărat sau m-ai găsit înfăşat, pe cărarea din pădure !

Sărmana babă rămase ca mută, la auzul acestor vorbe. Nu ştia ce să mai zică, Să-i spună adevărul, îi era teamă **că-l va pierde. Să-l mintă, însemna să nu-şi ţină jurămîntul făcut.**

Dar, vrînd-nevrînd, îi spuse totul, din clipa în care l-a găsit în pădure şi pînă acum.

Auzindu-şi povestea, Mina s-a-ntors către babă şi i-a spus :

— Vă sînt recunoscător pentru că m-aţi crescut, dar de-acum înainte nu mai pot să rămîn în acest sat în care toţi îşi rîd de mine. Am să plec încotro mi-or vedea ochii !

Baba, auzind hotărîrea lui Mina, simţi că viaţa ei nu mai are nici un rost. A plîns, s-a jelit, l-a rugat să-şi schimbe gîndul, dar toate fură zadarnice.

Cealaltă zi, Mina s-a sculat de dimineaţă, s-a spălat, s-a pieptănat, şi-a pus opincile, şi-a luat rămas bun de la babă şi de la moş şi a plecat.

A mers el ce-a mers, pînă **s-a** întunecat. La fel a făcut şi-a doua, şi-a treia zi. Obosit de-atîta drum şi răzbindu-l foamea, a oprit la o stînă să ceară o bucată de pîine.

Păstorii de la stînă, văzîndu-l atît de chipeş şi de voinic, li s-a părut că este vreun fecior de domn, năpăstuit.

L-au primit cu omenie şi l-au ospătat cu toate cele bune de la stînă.

Mina rămase cîteva zile aici, să se odihnească. Împrie- tenindu-se cu el, păstorii l-au întrebat din ce loc este şi încotro a plecat singur.

Mina le-a spus că este orfan şi că a plecat să-şi caute norocul. ***Chihîielu***[3]***,*** auzind vorbele lui Mina, l-a întrebat dacă [4]vrea să ră**mînă păstor la turma lui. Mina primi cu** bucurie, fericit să poată trăi în liniştea muntelui, departe de răutatea oamenilor din sat.

Astfel, din acea zi, Mina rămase păstor. Cealaltă zi primi o traistă, o ***tîmbare***[4]***,*** o ***cîrlibană***[5], un fluier, patru cîini şi o turmă de o mie de oi.

Aşa începu viaţa cea nouă a păstorului Mina. Turma păştea molcom pe munţii împăduriţi ai Pindului, cîinii erau ca nişte ostaşi credincioşi şi de mulţumirea ce-i umplea inima, cîntecul fluierului lui Mina se auzea zi şi noapte. Şi mai toate cîntecele lui vorbeau de frumuseţea vieţii de păstor. La umbra unui pom, Mina îşi spunea cîntecul :

„Cu strai alb, fluier la brîu,
Căciula tot pe frunte,

---

[3] *chihîie = mare proprietar de turme*

[4] *tîmbare =haină de lînă , specifică păstorilor aromâni*

[5] *cîrlibană = cîrlig din lemn sau din fier, folosit de păstori .*

De viţă veche-aromân
Păstor de pe la munte.

Tîmbarea este casa mea
Şi turma mea de-o mie,
Eu viaţa mi-o dau pentru ea
Şi ea-mi dă viaţă mie.

Am cîini cu părul ca de leu
Hrăniţi cu zer şi lapte,
Ei turmele-mi păzesc mereu
Şi latră zi şi noapte.

Mă reazem de-un cîrlig cu corn,
Mă prinde doru-n prag...
La tine-atuncea mă întorn,
O, fluierul meu drag !
Mă înfiori, şi rîd şi pun
Căciula mea pe frunte,
E-un cîntec viaţa de-aromân
Şi de păstor de munte." [6]

La auzul fluierului său, toate păsările pădurii se adunau să-l asculte, iar crengile pomilor se aplecau, parcă, în semn de mulţumire. De multe ori şi oile uitau să pască, minunîndu-se de frumoasa lui cîntare. Iar cîinii nu se despărţeau de el zi şi noapte. Dealtfel, ei erau prietenii cei mai apropiaţi ai lui Mina. Iar dorul de bătrînii părăsiţi îi trecea numai cîntînd din fluier.

Aşa, Mina uitase de toate grijile lumeşti şi, mai ales, de necazurile îndurate în sat.

Într-o zi, s-a sculat de dimineaţă, şi-a lăsat oile să pască într-o poiană cu iarbă grasă şi el, cu cei patru cîini, s-a aşezat lîngă o fîntînă, la umbra unui nuc.

---

[6] Fragment din poezia ***Picurarlu (Păstorul) de*** George Murnu (Versiunea românească de Kira Iorgoveanu).

Ca de obicei, şi-a scos fluierul de la brîu şi-a început să cînte. Atunci s-a întîmplat că a trecut pe acolo o nuntă de zîne. Auzind dulcea cîntare a fluierului, zînele au rămas înmărmurite.

Dar nu mai mică le-a fost mirarea cînd au văzut frumuseţea şi mîndreţea păstorului Mina.

Zînele îl priveau cu nesaţ, dar Mina n-avea habar şi cînta nestingherit din fluier.

Oprindu-se din cîntat, Mina-şi ridică privirea să-şi urmărească turma. Şi-atunci, ce-i văzură ochii ?

Trei zîne tinere şi frumoase, îmbrăcate în cămăşi albe, din borangic, jucau în vîrful degetelor şi trupurile lor se unduiau ca nişte panglici.

La vederea lor, Mina crezu că visează şi-ncepu a-şi freca ochii, dar, cînd le-a auzit şi vorbind, îşi dete seama că totul era aievea. Zînele l-au rugat :

— Cîntă, flăcăule, să jucăm şi, orice-ai cere, noi îţi dăm !

Mina rămase uimit de frumuseţea lor şi-i căzu fluierul din mîini. Zînele, văzînd că bietul păstor s-a pierdut cu firea, i-au zis :

— Flăcău mîndru şi frumos, alungă-ţi cîinii de lîngă tine, căci vrem să-ţi vorbim de bine.

Mina le ascultă rugămintea şi rămase singur în mijlocul zînelor, care-i mai spuseră :

— Cum ai putut, **flăcăule, să**-nveţi să cînţi atît de frumos din fluier ? Noi sîntem zîne şi am umblat prin munţi, păduri, dealuri, cîmpii, **livezi** şi nu am lăsat loc neumblat şi, pînă azi, nu am auzit o asemenea cîntare din fluier. Ferice de mama care te-a făcut şi ferice de nevasta care **te** va avea de bărbat !

După aceste vorbe, Mina le zise :

— Ia, nu vă bateţi joc de mine, ci lăsaţi-mă în pace !

— Nu ne supărăm, îi spuseră zînele, dar noi ţi-am spus adevărul adevărat. Auzi, flăcăule, sau n-auzi ? Tu

cu fluierul tău ne-ai încurcat drumurile şi ne-ai făcut de ruşine !

— De ce ? întrebă Mina.

— Pentru că noi pornisem la nunta unui flăcău cu Muşata Lumii şi, trecînd pe aici şi auzind căntecul tău, parcă ne-ai vrăjit şi ne-am rătăcit de ceilalţi nuntaşi. Spune-ne, acum, ce să facem ?

Toate astea le-a spus zîna cea mai mare, iar cea mijlocie adaose :

— Dacă urechile noastre au fost vrăjite de fluierul flăcăului, ce vină are el ?

— Adevărat este că flăcăul n-are nici o vină. El cînta din fluier pentru oile lui, nu pentru noi, suratele mele ! sări in ajutorul lui mezina.

Şi privind spre Mina, îi zise cu glas dulce şi duios :

— Flăcăule mîndru şi frumos, ia-ţi din nou fluierul **şi** cîntă-ne, rogu-te, încă o dată, ca să mai jucăm !

Mina, auzind rugămintea duioasă a zînei celei mici, **îşi luă** fluierul şi-ncepu să cînte. Pădurea răsuna, copacii se legănau, oile ascultau vrăjite, iar păsările toate **îl** îngănau. Iar zînele se învîrteau în hore ameţitoare şi parcă nu atingeau pămîntul cu picioarele.

Erau ca **o** spumă învolburată într-o mare prinsă de **furtună.**

Cînd **au** simţit că au ostenit de atîta joc, zînele au bătut din palme şi pe loc au apărut trei satiri. De la cap pînă la mijloc erau bărbaţi cu plete lungi şi barbă creaţă, cu piep**tul** păros, iar de la mijloc în jos erau adevăraţi cai, din cei **ce** zboară iute **ca** vîntul.

Fiecare zînă a încălecat pe cîte un cal şi s-au făcut nevăzute.

Bietul Mina, rămînînd singur, s-a întristat şi mai mult şi a început să ofteze şi să suspine întruna, nemaigăsindu-şi liniştea nici ziua, nici noaptea.

Cînd dormea, cînd se odihnea, sau cînd se plimba, numai zînele îi apăreau în faţa ochilor.

Şi aşa au trecut şase luni şi bietul Mina nu s-a mai întîlnit niciodată cu zînele.

De dorul lor, nu lăsă loc neumblat şi necercetat. Într-o zi, luă cu el doi cîini şi porni iar în căutare, dar nu găsi decît păduri pustii şi se-noarse la stînă la fel de întristat şi cu dorul mai aprins ca înainte. Dar, nu s-a dat bătut şi iar a pornit căutările. Tot mergînd aşa îngîndurat ajunse într-o pădure deasă, atît de deasă că abia se putea zări cerul printre crengile arborilor. Obosit după atîta mers, s-a aşezat la umbra unui copac şi a adormit, păzit de cei doi cîini credincioşi. Cum dormea dus, a visat că a venit o babă şi i-a zis :

— Mina, flăcău mîndru şi viteaz, acum şase luni erai vesel şi cîntai din fluier, zi şi noapte, înveselind toate păsările, copacii, frunzele şi ierburile ! De cînd ai văzut blestematele acelea de zîne ţi s-a tulburat mintea şi nu-ţi mai găseşti nicăieri liniştea ! Ai uitat de fluier, de turma ta de oi, şi de toate bucuriile vieţii de păstor. Azi, văzîndu-te atît de supărat, n-am mai putut îndura şi am venit să-ţi spun unde poţi să te-ntîlneşti cu zînele. Ele trăiesc în pădurea de dafini de pe Muntele de Marmoră. Cîte lucruri bune şi frumoase se află pe lume, ai să le găseşti în acea pădure. Acolo se află toate roadele pămîntului, cele mai dulci şi mai mirositoare. Dar, tot acolo se află şi pelinul cel mai otrăvitor. În mijlocul pădurii este o livadă înconjurată de trandafiri, de iasomie, de măslini, de portocali şi de alţi copaci cu fel şi fel de fructe.

În mijlocul livezii este un lac cu o apă limpede ca şi cristalul. Apa acestui lac izvorăşte din Muntele de Marmoră. Cine poate să se scalde în apa lui i se întăreşte pielea trupului aşa de mult că nici o săgeată, cuţit, sau dinte de fiară sălbatică, nu poate s-o pătrundă.

Sîmbătă vor veni şi cele trei zîne, pe care le-ai cunoscut, împreună cu Muşata Lumii. Pentru că ştiu ce

foc ai în inimă şi că nu ai somn de cînd ai văzut zînele, ia-ţi cîinii şi du-te pînă acolo.

Dar, dacă vrei să mă asculţi, mai bine ar fi să nu te duci, căci te aşteaptă multe necazuri.

Atunci Mina a întrebat-o :

— Rogu-te, babo, cine eşti dumneata, de-mi spui aceste lucruri ?

— Eu sînt doar o ursitoare şi, pentru că mi-a fost milă de sufletul tău, m-am arătat în vis ca să-ţi spun tot ce ai auzit. Ţi-aş mai zice multe, dar nu mai pot acum. Atîta doar aş putea să-ţi mai spun : de-o fi să-ţi calce picioarele în pădurea de dafini, întăi şi-ntîi să te scalzi în lacul din mijlocul acelei livezi, de care ţi-am vorbit şi-apoi fă ce vrei.

După cele spuse, baba s-a făcut nevăzută, iar Mina, frecîndu-şi ochii, s-a trezit, dar nu putea încă să se dezmeticească. Venindu-şi în fire, se minună de visul ce-l avu.

A doua zi, s-a sculat şi s-a dus drept la stăpînul său şi i-a spus că nu mai poate să rămînă păstor la stînă. Şi-a luat traista, fluierul, cîrlibana şi cei doi cîini şi a pornit-o din munte-n **munte, întrebînd orice păstor întîlnea-n cale, unde se afla Muntele de Marmoră.**

După multe zile de mers, după îndelungă osteneală şi căutare, ajunse la Muntele de Marmoră unde găsi şi pădurea de dafini.

Cînd a pătruns în pădurea de dafini, ce i-au văzut ochii ? Minuni ce nu pot fi zugrăvite în cuvinte !

Atunci Mina îşi aduse aminte de cele ce i-a spus baba în vis şi alergă-n sus şi-n jos ca să găsească livada în mijlocul căreia se afla lacul cu apă vie. Apoi văzu o livadă aşezată în soare, înconjurată de trandafiri, de dafini, de iasomii şi de alţi pomi nemaiîntîlniţi. Înăuntrul livezii erau tot felul de flori : maci, garoafe, tindilină, care, cu mirosul lor, adormeau omul.

Lacul din mijlocul livezii era înconjurat de sălcii şi copaci cu ramuri bogate şi aplecate, care făceau o umbră deasă şi, printre ramurile lor, adia un vîntuleţ atît de dulce, că, parcă, lungea zilele omului.

Din toate părţile Muntelui de Marmoră curgeau mici izvoraşe cu apă rece şi limpede, ce păreau şiraguri de mărgăritare, care se vărsau în lacul din mijlocul pădurii de dafin.

Asemenea pădure nu poate fi decît în închipuire !

Mina, fără să piardă vremea, a intrat în lac şi s-a scăldat, precum i-a zis baba, în vis. Ieşind din lac, s-a dus şi s-a întins la umbra unui copac şi, fiind sîmbătă, şi-aminti că vor sosi zînele. Destul de repede zînele au apărut, s-au dezbrăcat şi au intrat în lac.

Mina, apropiindu-se de lac, s-a ascuns după un boschet şi ce-i văzură ochii ? ! Cele trei zîne se scăldau nestingherite în mijlocul lacului !

De după boschet, se uita cu dragoste la ele, dar, lîngă zîne, mai văzu ceva luminos, ceva care strălucea atît de tare, că nu puteai să-l priveşti.

Uitîndu-se la zîne şi la acea nălucire strălucitoare, Mina a înţeles că printre zîne era o fată de mii de ori mai frumoasă ca ele.

Atunci şi-aduse aminte de visul lui şi-şi spuse : „Pesemne că este Muşata Lumii, de care mi-au vorbit zînele şi baba, în vis.”

Mina s-a apropiat mai mult de lac şi uimirea lui n-avea margini : Muşata Lumii era, într-adevăr, atît de frumoasă că bietul Mina rămase încremenit.

Muşata Lumii l-a zărit şi i-a făcut semn, fără s-o vadă cele trei zîne. Se ruga, dacă poate, s-o scape din mîinile zînelor şi s-o ia cu el.

Dar zînele au văzut-o şi, privind mai cu atenţie, l-au zărit şi pe Mina, ascuns după boschet.

Ruşinîndu-se, la vederea lui, încercau să-şi ascundă goliciunea şi aşteptau doar-doar o să plece.

Dar, recunoscîndu-l pe păstorul care le-a cîntat din fluier atît de frumos, şi-au uitat de ruşine, au ieşit din lac şi s-au dus să-şi ia cămăşile de pe mal. Iar Muşata Lumii rămase singură în mijlocul lacului, strălucind de frumuseţe, ca luna pe bolta cerului.

Văzînd că zînele au plecat şi Muşata a rămas singură, Mina s-a apropiat de lac şi i-a spus :

— Lună, care străluceşti, luceafăr de dimineaţă, Muşata Lumii ! Spune-mi cum de te afli aici ? Cum de-ai căzut în mîinile blestematelor de zîne ?

Iar Muşata, tremurînd şi lăcrimînd, i-a zis :

— Ah, păunaş al codrilor şi viteaz al vitejilor ! De unde-mi ştii numele ? Cine eşti şi cum de te-ai rătăcit prin aceste locuri îndepărtate ?

— Sînt păstorul Mina, cel care cîntă cu fluierul. Sînt cel care le-a cîntat celor trei zîne şi le-am întors de la nunta ta şi tot eu sînt cel care, auzind numai o dată mumele tău, mi-am pus inima pe jar nestins şi am bătut munte după munte şi pădure după pădure ca să ajung să-ţi văd nemărginita frumuseţe !

Acum, că ţi-am văzut chipul cel strălucitor, spun şi eu că pe drept ai fast numită Muşata Lumii !

Auzindu-i vorbele înflăcărate, Muşata i-a spus :

— Pleacă, tinere, căci amîndoi sîntem pierduţi !

N-apucă Muşata să termine bine vorbele că-i ajunseră cele trei zîne, în iureşul satirilor. Văzînd că se-ndreaptă spre el, Mina şi-a chemat cîinii aproape şi s-a aşezat în faţa Muşatei. Apropiindu-se de ei, satirii au început să tragă cu arcul, dar săgeţile nu-l atingeau. Au tras şi-a doua oară, dar parcă trăgeau în stîncă. Atunci zîna cea mare a spus :

— Ah, pui de lele, te-ai scăldat în lac înaintea noastră, de-aceea nu te-ating săgeţile !

Furioase, au descălecat de pe satiri, au intrat în lac, au îmbrăcat-o pe Muşata şi, ieşind din lac, s-au aşezat sub copaci — păzite din toate părţile de satiri.

Bietul Mina, cum privea la Muşata, simţea că i se topeşte sufletul. Zînele se prefăcură a glumi cu Mina, spunîndu-i că nu-i vor face nici un rău, ba chiar au început să-l roage :

— Flăcău mîndru şi frumos, lasă-ţi cîinii şi vino lîngă noi să ne cînţi din fluierul tău fermecat, ca să audă şi Muşata Lumii !

Auzindu-le cum vorbesc, Muşata stătea supărată şi cu ochii plecaţi în pămînt.

Bietul Mina, necunoscînd şiretenia zînelor, îşi alungă cîinii şi s-a dus lîngă ele. Ajungînd aproape de ele, i-au aruncat o pulbere în ochi care, pe loc, l-a prefăcut în cerb. Mina, simţind pericolul, a-nceput să-şi cheme cîinii, dar era prea tîrziu. În acest timp zînele au luat-o pe Muşata Lumii, au încălecat pe satiri şi s-au făcut nevăzute.

Cîinii, întorcîndu-se în pădure, au zărit cerbul şi au început să-l fugărească. Ici, să-l prindă, colo, să-l prindă, ajunseră de-l alergară în şapte păduri !

Bietul cerb era cît pe ce să-şi dea sufletul de-atîta alergătură !

Istovit, ajunse lîngă un şanţ mare şi, dacă nu sărea acolo, cîinii l-ar fi făcut bucăţi-bucăţi. Aşa s-a despărţit Mina de cîinii lui.

Sărmanul Mina, deşi fusese prefăcut în cerb, avea toate simţirile omeneşti, dar nu ştia cum să redevină om. Aşa alergă din pădure în pădure, din munte în munte, cu mare spaimă şi păzindu-se zi şi noapte să nu-l mănînce vreo fiară sălbatică sau să-l omoare cineva.

Umblînd prin păduri, orice creangă ce se mişca, şi orice pasăre ce zbura pe-ap**roape, făcînd frunzele să foşnească, îl făceau să tremure de frică.**

Mina trăi prefăcut în cerb trei ani. Tot rătăcind prin locuri ferite de ochii omului, într-o zi ajunse la nişte stînci atît de înalte, că ţi-era frică să le priveşti. În

strîmtoarea acelor stînci găsi o potecă în care abia putu să se strecoare.

Apucînd pe acea potecă, merse pînă ajunse într-o peşteră părăsită, mare şi întunecoasă, că părea să fie chiar gura iadului.

Intrînd aici, cerbul îşi zise : „Ce păcat că n-am ştiut de mai mult timp să viu în peştera asta ; aici aş fi avut parte de linişte, aş fi dormit bine, căci aici n-are cum să calce picior de om sau de fiară.”

Fiind ostenit, după atîţia ani de hăituială şi nesomn; s-a culcat şi a adormit buştean.

Pe la miezul nopţii, trezindu-se, auzi glasuri de femei. I s-a părut că-s zînele şi s-a speriat zicîndu-şi în gînd : „Vai, bietul de mine ! Blestematele de zîne, pînă şi aici m-au găsit ! Pînă acum m-au lăsat în pace dar, acum, cine ştie ce-mi vor mai face !”

De frică, s-a lungit şi s-a prefăcut a fi mort. Dar glasurile nu erau ale zînelor ci ale celor trei ursitoare. Una dintre ele era baba ce i se arătase în vis. Se vede treaba că peştera asta era locuinţa ursitoarelor. Ele umblă ce umblă şi după miezul nopţii se adună aici. Ajungînd în peşteră, ursitoarelor le-a mirosit a răsuflare străină şi, uitîndu-se în toate părţile, găsiră cerbul ce se prefăcea **a** fi mort. Atunci ursitoarea cea bătrînă le-a spus celorlalte două :

— Vedeţi acest cerb ? Este sărmanul păstor Mina.

Iar ursitoarea cea mijlocie zise :

— Cine-a fost mama acestui păstor, Mina, că eu nu-mi mai aduc aminte ?

Ursitoarea cea mică îi răspunse :

— Tu i-ai ursit să o ia de nevastă pe Muşata Lumii şi-acum nu ştii cine i-a fost mamă ! ?

— Poate-i aşa cum spui, adăugă ursitoarea mijlocie, dar acum nu-mi aduc aminte. Spune-mi, rogu-te !

Atunci ursitoarea cea mică începu a depăna :

— Mama lui Mina a fost o fată de împărat şi a avut un soţ care a părăsit-o. Cînd i-a venit sorocul să nască, s-a furişat din palat şi s-a dus la marginea oraşului, în casa unei babe sărace. Acolo l-a adus pe lume pe băiat. Baba nu avea nici măcar în ce să-l înfaşe ; găsi doar nişte cîrpe vechi din lînă. Şi, după cum îi poruncise fata de împărat, s-a dus şi a lăsat pruncul în pădure.

— Acum mi-am adus aminte de mama lui, dar nu ştiu cum de-a ajuns aşa, prefăcut şi-n cerb ?

Atunci, ursitoarea cea mai marc zise :

— Nu pot să-nţeleg, soro, prefăcătoria asta a ta ! Nu m-ai trimis tu să mă arăt lui Mina în vis şi să-l trimit la Muşata Lumii, în pădurea de dafini ?

Ursitoarea mijlocie adăugă :

— Auziţi, surioarelor ? Ştiţi bine că foarte uşor Mina poate să ajungă iar om şi s-o ia de nevastă pe Muşata ce i-am sortit-o eu ? Atîta doar că trebuie să ştie ce şi cum să facă !

— Ce trebuie sa facă ? întrebă ursitoarea cea mică.

— Iată ce : să se ducă îndată la Muntele de Marmoră. Acolo se află o peşteră ca aceasta, în care ne aflăm. Să se ascundă acolo şi să nu zică o vorbă. Să aştepte pînă vor veni zînele. Ele, de cîte ori merg să se scalde, îşi lasă cămăşile în peştera aia. Atunci el să le ia cămăşile şi să treacă de trei ori prin ele, şi-ndată se face iar om. Şi acele cămăşi ale zînelor va trebui să le-mbrace şi să nu le scoată cît o trăi.

— Bine, dar cum o s-o ia de soţie pe Muşata, cînd zînele au ascuns-o tocmai în muntele cu apă vie şi moartă ?

— Va fi lucru mai uşor. Dacă va lua cămăşile zînelor, atunci ele nu vor mai avea nici o putere şi i se vor închina lui Mina şi-l vor întreba : „Ce porunceşti, stăpîne ?” Iar el le va zice : „Duceţi-vă să-mi aduceţi calul înaripat, cu stea în frunte.” Ele, de voie de

nevoie, o să-l asculte. Calul îl va învăţa pe Mina ce trebuie să facă. Zînele o să-l linguşească şi-l vor ruga să le dea cămăşile, dar el să nu le asculte că, fără cămăşi, va muri îndată.

Atunci ursitoarea cea mică zise :

— Foarte bine le-ai gîndit toate, dar de unde să ştie bietul Mina toate astea ?

Ursitoarea cea mare zise :

— Soarta să-i vină-n ajutor !

Dar Mina a auzit tot ce au vorbit ursitoarele. S-a trezit dimineaţă, a plecat din peşteră şi a pornit-o prin poieni şi păduri, umblînd din munte-n munte, zi şi noapte, pînă ajunse la Muntele de Marmoră. Ajungînd acolo, căută peste tot şi-n cele din urmă găsi peştera de marmoră. A intrat înăuntru şi s-a ascuns într-un colţ.

După multă aşteptare, sosiră zînele. Cum intrară, zîna cea mare zise :

— Nu ştiu a ce miroase ! Răsuflare de om sau de fiară ?

Celelalte zîne ziseră :

— Ce om sau fiară poate să ajungă pînă aici ? Haideţi să ne dezbrăcăm, că pierdem vremea !

Zînele s-au dezbrăcat şi au mers să se scalde.

Fără să mai piardă o clipă, Mina ieşi din colţul unde stătea ascuns, luă cămăşile şi, trecînd de trei ori prin ele, se prefăcu din cerb în păstorul de-acum trei ani.

Mare i-a fost bucuria dar nu uită să-mbrace repede cămăşile zînelor, după cum spusese ursitoarea. Şi-o porni apoi spre lacul din livadă, ca să-l vadă zînele şi să crape de necaz.

Ajungînd acolo, se aşeză sub un pom de lîngă lac şi-ncepu să privească zînele ce se scăldau.

Cînd l-au văzut, s-au înveninat şi au dat fuga la peştera de marmoră ca să-şi îmbrace cămăşile. Dar, ia-le de unde nu-s !

Crăpînd de necaz zîna cea mare a spus :

— Nu v-am spus eu că miroase a răsuflare de om sau de fiară ? Ce ne facem acum ? Ah, soră mai mică, ce-ai făcut! Ne-am luat după tine şi n-am căutat în peşteră să-l găsim pe blestematul ăla ! Spune, acum, ce ne facem ?

— Ce să vă mai spun ? Ce-am căutat, am găsit!

Ce rău ne-a făcut bietul Mina, de l-am prefăcut în cerb, de a bătut trei ani toate pădurile şi toţi munţii ? Acum orice-am face, este în zadar ! Dacă vom reuşi cu vorba bună şi linguşeală să-i luăm cămăşile, o să fie bine !Dacă nu, vom păţi şi noi ce-a păţit şi el !

Supărate şi hotărîte să-şi ia cămăşile, s-au dus înaintea lui Mina, i s-au închinat şi l-au întrebat :

— Ce porunceşti, stăpîne ?

Mina le-a spus :

— Să-mi aduceţi într-o clipită calul înaripat şi cu stea în frunte !

Nădăjduind să-l păcălească, zînele i-au zis :

— Bine, stăpîne, dar nu vezi că sîntem dezbrăcate ? Cum să mergem aşa, să-ţi aducem calul înaripat, cînd, pentru acest lucru, trebuie să trecem prin şapte împărăţii ?

— Nu vreau să ştiu cum o să mergeţi şi ce-o să faceţi ! Atîta ştiu : calul înaripat şi cu stea în frunte, trebuie să mi-l aduceţi îndată, că de nu, va fi vai şi-amar de pielea voastră !

Văzînd că nu-l pot îndupleca în nici un chip, zînele au plecat şi s-au întors iute ca gîndul cu calul înaripat ! Dîndu-i calul, i-au căzut în genunchi lui Mina, rugîndu-l cu lacrimi în ochi să le înapoieze cămăşile.

Dar, nimic nu l-a înduplecat pe Mina. care le-a zis :

— Voi m-aţi prefăcut în cerb şi am umblat trei ani prin toate pădurile şi toţi munţii şi acum vreţi ca, după **o** zi-două, să vă dau cămăşile ? Să vă scoateţi din minte asta !

Auzindu-l, zînele au tăcut. Iar Mina, încălecînd calul înaripat şi cu stea în frunte, cît ai clipi din ochi, ajunse în curtea babei care l-a găsit în pădure şi l-a crescut.

Văzîndu-l, sărmana băbuţă i s-a aruncat de gît, sărutîndu-l cu dor şi întrebîndu-l pe unde a umblat atîta amar de vreme. Mîngîind-o ca pe o adevărată mamă, Mina i-a povestit de-a fir a păr toate păţaniile lui din ultimii ani.

După ce~au trecut cîteva zile, calul i-a zis lui Mina :

— Stăpîne, mare bine mi-ai făcut că m-ai scăpat din mîinile acelor blestemate de zîne; te rog să-mi mai faci un bine şi-apoi am să fac pentru tine tot ce-mi vei cere !

— Ce bine vrei să-ţi **fac** ? întrebă Mina.

— Vreau să mă scald în lacul din pădurea de dafini !

— Bine, zise Mina. Fii gata, că mîine mergem negreşit acolo !

A doua zi s-au sculat de dimineaţă şi-au plecat spre pădurea de dafini. Ajungînd acolo, s-au scăldat şi, ieşind din lac, s-au dus la umbra unui copac. Mina i-a zis calului :

— Ascultă, căluţul meu, cu stea în frunte : în lacul ăsta s-a scăldat Muşata Lumii şi eu am văzut-o. **De** atunci şi pînă-n clipa asta, mintea mi-este tot la ea. Spune-mi, te rog, cum să facem să ajungem la ea ?

Calul i-a răspuns :

— Ah, stăpînul meu ! Tot de ea vroiam să-ţi vorbesc şi eu ! Să mergem s-o scăpăm din mîinile acelui blestemat de ***zîn*** care-a răpit-o din mijlocul curţii, cînd Muşata îşi spăla pletele. De cînd a aflat că tu ai văzut-o cînd se scălda în lac şi că ai vorbit cu ea, **zi** şi noapte o pune la fel şi fel de cazne.

— Spune-mi, calul meu, unde-o putem găsi pe Muşata?

— Se află în mijlocul muntelui cu apă vie şi moartă. La poalele acestui munte este o livadă cu copaci de

sute şi mii de ani. În spatele copacilor este o peşteră mare în care se aflâ o zgripţuroaica cu şapte capete. Zgripţuroaica este sora blestematului de zîn. El, ştiind cu ursitoarele ţi-au sortit-o ţie pe Muşata Lumii, o ţin legată acolo, de un copac şi a poruncit **sorei lui s-o păzească straşnic.**

Şi-aşa, blestemata de zgripţuroaică, zi şi noapte, nu se mişcă de acolo !

— Calule, dacă-i aşa cum zici, cum o s-o putem lua pe Muşata ?

— De luat, o luăm ; dar trebuie să asculţi ce-am să-ţi spun eu. Sînt tare obosit de urmărirea zînelor. Trebuie să mă odihnesc patruzeci de zile. Şi. ca să putem să mergem s-o luăm pe Muşata şi să scăpăm vii şi sănătoşi, trebuie să mă adăpi în aceste patruzeci de zile cu lapte de căprioară şi să mă ţesali de două ori pe zi, pînă îmi va cade părul ăsta fermecat de zîne. Atunci am să-ţi zic : „Încalecă-mă acuma şi să n-ai teamă de nimic !”

— Bine, calul meu l Dar, de unde să găsesc eu lapte de căprioară, ca să te adap patruzeci de zile ?

— De-a sta te-ngrijeşti tu ? Porunceşte celor trei zîne şi, din pămînt, din iarbă verde, îţi vor aduce laptele !

— Bine, dar cum să găsesc acum zînele ?

— N-ai cămăşile lor cu tine ? Înţeapă-le cu un vîrf de cuţit şi îndată vor fi lîngă tine !

Mina făcu precum îi zise calul său şi-ndată zînele apărură înaintea lui. Văzîndu-le, le-a poruncit :

— De-astăzi, timp de patruzeci de zile, să-mi aduceţi în fiecare dimineaţă cîte o găleată cu lapte de căprioară că de nu, vă leg de coada calului înaripat, să vă tîrască pînă crăpaţi !

Zînele i s-au închinat şi i-au zis :

— O să facem, stăpîne, cum ne-ai poruncit!

Şi-aşa, din ziua-aceea, Mina începu să-şi **ţesale** calul de două ori pe zi şi să-l hrănească cu lapte de căprioară.

Împlinindu-se cele patruzeci de zile, calului îi crescu păr nou, ce strălucea ca aurul. Şi-atunci calul înaripat şi cu stea în frunte îi zise lui Mina :

— Stăpîne, ai făcut tot ce ţi-am zis eu. Mai am să-ţi spun un lucru, pentru binele tău şi al meu. Cheamă zînele şi rupe-le cîte trei peri de la fiecare, că o să ne trebuiască. Şi-apoi pregăteşte-te, că-n două zile ajungem la Muşata şi-o vom lua cu noi !

Mina se pregăti de drum, îşi luă cele de trebuinţă, încălecă şi plecară. Umblară, trecură munţi, cîmpii, poieni, livezi, văi, rîuri, dealuri şi prăpăstii şi-n cele din urmă ajunseră într-o cîmpie unde mişunau şerpi veninoşi. Ajungînd acolo, calul i-a spus lui Mina :

— Cîmpia asta n-o putem trece pe jos. Eu am să zbor, dar tu trebuie să te ţii bine de coama mea să nu te trîntească de pe mine vînturile turbate. Şi, cînd ai să vezi că sînt gata să cobor pe pămînt, să arunci trei peri de-ai zînelor.

Să nu te sperii de ce-ai să vezi, că eu sînt cu tine !

Calul, adunîndu-şi toate puterile, îşi luă zborul pînă la nori. Cînd să fie gata să coboare pe pămînt, Mina scoase cei trei peri ai zînelor şi-i aruncă. Şi-atunci, ce văzu ?

Toţi şerpii s-au adunat, s-au încolăcit, s-au împletit şi au făcut un gard înaintea lor. Mina, văzînd asta, s-a speriat tare, dar calul i-a zis :

— Scoate alţi trei peri, aruncă-i şi nu-ţi fie frică !

Mina făcu ce-i zise calul şi-ndată apărură trei stoluri de vulturi flămînzi, care se repeziră asupra şerpilor, înghiţindu-i pe dată.

Şi-aşa trecură de acea cîmpie blestemată. Tot mergînd mai departe, calul îi zise lui Mina :

— Stăpînul meu, bucură-te, că ne apropiem de muntele cu apă vie şi moartă. În pădurea în care vom

intra acum, vom găsi multe fete şi nepoate de-ale zgripţuroaicei. Ele te vor întreba de unde vii şi-ncotro te duci. Tu să le spui : „Vin de pe lumea cealaltă, să iau apă vie şi moartă!”

Auzindu-te, ele vor merge de-ndată la zgripţuroaică să-i spună. Zgripţuroaica, fiind cea care păzeşte apa vie şi apa moartă, îşi va aduna fetele şi nepoatele şi vor merge să păzească apele. În clipa aceea, noi vom merge repede la Muşata, vei dezlega-o de copac şi degrabă veţi urca în şaua mea. Ne vom lua zborul, toţi trei, şi cînd **vei** vedea că zgripţuroaica aleargă după noi, cu toate **fetele şi** nepoatele, să arunci şi ceilalţi trei peri **de** zîne. Dar **nici** tu, nici Muşata să nu priviţi înapoi că, din cei trei peri, se **va** face un rîu mare şi tulbure, o pădure deasă şi o prăpastie cu foc, cu pară vînătă. După ce vom trece **de** cîmpia cu şerpi, ne vom putea odihni.

Mina a luat aminte la tot ce i-a spus calul. Ajungînd la fetele şi nepoatele zgripţuroaicei, acestea-l întrebară :

— Bine-ai venit, flăcău mîndru şi frumos ! De unde vii şi-ncotro te duci ?

— S-aveţi parte de noroc ! Vin de pe lumea cealaltă şi mă duc să iau apă vie şi apă moartă !

— Întoarce-te, flăcăule, că-ţi vei pierde capul !

— Nici nu-mi trece prin gînd ! răspunse Mina.

Auzind asta, au luat-o la fugă să-i spună zgripţuroaicei.

Aceasta şi-a adunat toată ceata de fete şi nepoate şi s-au dus să păzească apele.

În timpul ăsta, Mina şi calul său ajunseră în peşteră. O eliberă pe Muşata, o luă în braţe şi se aruncară în spatele calului.

— Ei, calule, acum să te văd !

Calul, cu Mina şi Muşata călare, şi-a început zborul. Dar, deodată, au auzit un tunet înfricoşător. Calul a spus :

— Este zgripţuroaica cu fetele şi nepoatele ei. Fă ce ţi-am zis şi să nu vă temeţi de nimic !

Atunci Mina a aruncat şi ultimii trei peri de zîne şi îndată apăru un rîu tulbure, o pădure deasă şi o prăpastie cu foc. Zgripţuroaica, aşteptînd cam mult la apa vie şi moartă, să vină Mina **şi,** văzînd că acesta întîrzie, s-a întors la Muşata **şi,** negăsind-o, s-a necăjit tare pe fetele şi nepoatele ei. S-au pus pe fugă şi ajunseră la rîul cel tulbure. Intrînd toate în rîu, ca să treacă dincolo, nepoatele zgripţuroaicei s-au înecat pînă la una. Ieşind din rîu, zgripţuroaica şi fetele ei ajunseră în pădurea cea deasă.

De aici n-a putut să iasă decît zgripţuroaica cea bătrînă care, nescăpînd bine din pădurea cea deasă, ajunse în prăpastia cu foc. Dar de-aici nu mai putu să iasă şi arse.

Scăpînd de ele, calul, Mina şi Muşata ajunseră într-o poiană verde şi s-au aşezat la umbra unui copac.

Calul i-a zis lui Mina :

— Acum descalecă, stăpînul meu, şi să ne odihnim puţin, că am scăpat cu viaţă din toate necazurile.

Mina şi Muşata, mînă-n mînă, şi-au spus toate prin cîte au trecut de cînd au văzut lumina zilei şi pînă-n clipa aceea. După ce s-au odihnit, au încălecat calul înaripat şi s-au dus **la baba care l-a crescut pe Mina. Acolo, în sat, Mina s-a cununat cu Muşata Lumii. Bucuria lor au împărtăşit-o toţi sătenii, care au venit cu mic cu mare la nuntă.**

Şi-au trăit în dragoste **şi pace ani** îndelungaţi şi, dacă n-or fi murit, poate **că mai trăiesc şi astăzi.**

Basm am ştiut, basm v-am povestit.

Nu ştiu cum am făcut, dar nu v-am minţit.

POVEŞTI CHINEZE
(repovestite de IULIA MURNU)

Iubitorul florilor

În anii domniei împăratului Jen Dsung, din dinastia Sung, trăia un om în satul Dsang Lo, la două leghe de oraşul Ping Giang. El se numea Tsiu şi porecla era Sien.

Tsiu-Sien se trăgea dintr-o veche familie de ţărani, care posedau cîteva palme de pămînt şi o casă. Era de

multă vreme văduv şi nu avea copii. Nu iubea nimic mai mult ca florile şi de ce le cultiva şi iubirea pentru ele era mai mare. Da, le iubea aşa de pătimaş, că părăsise ogoarele şi livezile şi trăia numai pentru dragele sale flori. Dacă afla vreun soi deosebit, era mai fericit decît dacă ar fi descoperit o perlă sau o piatră preţioasă. Dacă în dru**mul** său spre oraş vedea în vreo grădină străină flori înflorind în chip osebit de frumos, uita cele mai grabnice ocupaţii ale lui şi intra pe răzoare fără învoire. Întrebat fiind ce doreşte, cu surîs nedumerit se ruga de iertare şi răspundea că numai florile l-au fermecat. Dacă erau cumva flori din care avea şi el, încă nu-şi lua ochii de la ele, însă cînd erau cu totul neobişnuite, atunci i se putea întîmpla să uite nevoia care-l mînase spre oraş. Iar dacă vedea la un florar o specie scumpă, îi plătea preţul cerut, chiar de **ştia** că s-a înşelat şi cu un sentiment de neasemuită fericire îşi ducea scumpătatea acasă. Patima lui mergea aşa de departe, încît atunci cînd nu mai avea bani îşi amaneta hainele. De aceea i s-a zis Nebunul Florilor.

Oamenii răi, profitînd de slăbiciunea lui, tăiau **florile scumpe, le** înfăşurau într-un şomoiog de glod şi paie **şi, cu o** mutră nevinovată, le dădeau îmbucuratului, care le cumpăra în culmea fericirii. De mirare era că flori din acelea creşteau şi pe la dînsul acasă.

Curînd deveni grădina lui un parc minunat, pe ale cărui garduri împletite din bambuşi se urcau cele mai rare plante agăţătoare. După gard, pe amîndouă aleele, se învoltau palmierii, salcîmii, crizantemele, orhideele aurii şi floarea domniţei plină de frăgezime, ca din poveste. Era cu neputinţă să numeşti toată felurimea, că tot florişul se desprindea din verdele tufişurilor de parcă ar fi fost o perdea din cea mai preţioasă mătasă minunat brodată. La fiecare pas o

nouă minune. Abia se trecea o floare, că lîngă ea se învolta o soră şi mai frumoasă şi-i lua locul.

Porţile care duceau în acest paradis erau din ramuri măiestrit împletite. Uşile cu două canaturi se deschideau într-o alee îngustă de bambuşi. Rareori bambusul galben are cîte o dungă verde, el bate la ochi prin simplitatea liniei, paşnic şi măreţ ca şi cînd sta gata să întîmpine pe cel cave intră. Un stol de molifţi închidea aleea de bambuşi. Din amîndouă laturile, pornea cîte o potecă spre casa cu acoperiş de paie a lut Tsiu-Sien, alcătuită din trei încăperi destul de înalte, ca soarele şi lumina să pătrundă înăuntru. Pe un perete se afla pictura unui maestru necunoscut şi sub ea un pat micuţ din lemn alb lăcuit, acoperit cu perne roşii. Cîteva scaune şi mesuţe joase întregeau mobilierul încăperii. Toate erau peste măsură de curate şi bine întreţinute. Nu găseai fir de praf. În curtea interioară, dinapoia casei, erau aşezate în oale, gingaş lustruite, orhidee de**-a mirare. Forma** şi măreţia coloritului arătau raritatea lor. Dincolo de această despărţitură era iar un dormitor, care pe lîngă o splendoare de orhidee, uimea prin simplitatea sa. Dar cine ar putea să descrie încîntarea la vederea curţii a doua ! Pretutindeni minunăţie de culori şi miresme ! Părea să fie aci pururi primăvară. În fund se afla un mic bazin, în faţa căruia se ridica un pavilion din scoarţă de copac.

La intrarea în grădina lui Tsiu-Sien dădeai de **un** lac lucitor în a cărui apă limpede se oglindea cerul ; de aceea se chema Oglinda-Cerului. Ţărmurile sale păstrau în fiece anotimp un farmec deosebit. Şi aci înfrumuseţa el malurile sădind sălcii şi piersici. Şi vraja primăverii cu flori roz şi roşii pe macatul verde al sălciilor era de neînchipuit. Lacul era acoperit cu flori de lotus de toate culorile şi, **în** timpul înfloririi, întocmai ca amurgul împurpurat şi norii pestriţi,, pluteau în toată splendoarea peste ape.

Totul respira mulţumitoare bucurie. Bărci sărbătoreşte împodobite cu aleasă muzică lină aduceau oaspeţi, care stăteau cucernic uimiţi în faţa strălucirii florilor de lotus. Cînd în amurg corăbiile se întorceau acasă, sub sclipirea stelelor, ele deveneau însufleţite ca milioane de licurici ; lumina lor se răsfrîngea în apă, de se credea că cerul s-ar fi scufundat pe acolo.

Dacă adia vîntul de toamnă şi colora ca purpura frunzişul de arţar, sau cădeau frunzele sălciilor verzi şi galbene şi plantele îşi aruncau umbrele lor în lac, atunci răsuna jalnicul ţipăt al cetei de gîşte sălbatice de pe stuful de trestie. Iar cînd se apropia iarna şi nori grei acopereau cerul sau fulguia domol, atunci se topeau pămînt şi cer într-o vaporoasă simfonic de culori. Fiecare anotimp era aşa de minunat, de o gingaşă **frumuseţe, că cercetătorul cu luare-aminte sta mereu în faţa unor minuni.**

Cu cel dintîi cîntec al cocoşului se scula Tsiu-Sien din culcuşul lui să vadă scînteierea de rouă pe flori. Apoi îndepărta cu migală toate foile căzute. Scotea apă de la fîntînă şi le adăpa pe fiecare cu aceeaşi grijă pînă către amurg. Dacă înflorea un boboc deosebit de frumos, aducea o căniţă de ceai sau un pahar cu orez, spre a serba naşterea florii. El nu se clintea de lîngă ea. Cînd alături de dînsul se deschidea în toată splendoarea, îi doinea un căntecel şi-i ura o viaţă de mii de ani. De-l biruia somnul, îşi punea capul pe o piatră, spre a rămîne în apropierea ei. Şi-n zare de lună, bătrînul nu părăsea deloc grădina. Iar dacă veneau furtuni şi ploi, ca să vadă de nu au păţit ceva copilele sale, îşi lua un fel de umbrelă cît o pălărie mare din foi şi nuiele de bambus şi o manta din fibre de palmier şi, de afla vreo stricăciune, o dregea cu o mînă iubitoare şi grijulie. Dacă îi creştea o mlădiţă la care ţinea şi se gălbejea, atunci bătrînul o privea plin de obidă. El cerceta frunzele care cădeau şi cu băgare

de seamă culegea cele din urmă semne ale strălucirii ei într-un pocal, ca să se mai bucure de mireasmă. lar cînd se uscau cu totul, umplea cu ele un ulcior şi plin de înduioşare , cu ochii înlăcrimaţi, le îngropa alături de tulpina despoiată. Asta numea el înmormîntarea florilor. Curăţa cu apă proaspătă florile mînjite după ploaie şi furtună şi prietenos încuviinţa din cap, cînd ele stau acolo iarăşi în vechea lor splendoare. Asta numea el scalda florilor.

Îndrepta tulpinele îndoite şi le sprijinea, iar frunzele crăpate le căuta ca un vraci plin de dragoste pentru bolnavii săi. Ungea rănile cu lut şi tină, le proptea pe un arac şi le înfăşura cu grijă. Asta numea el vindecarea plantelor. Nu tăia niciodată vreo floare şi nu suferea să vadă lucrul acesta nici făcut de alţii. Se punea cu totul în simţămintele florii şi socotea că în scurtul timp cît trăieşte ne bucură prin mireasmă şi culoare încît noi să luăm seama priveghind gingaşa lor înflorire. Din cele patru anotimpuri florile au parte numai de unul şi atunci se deschid pentru puţine zile, ba adesea doar pentru cîteva ore ; trei anotimpuri aşteaptă ele vremelnica vieţuire.

Dacă întîmplător el lua seama că cineva voia să frîngă o floare, se ruga fierbinte să nu facă una ca asta şi, dacă era ascultat, era plin de preafericită recunoştinţă. Cu toate că i s-a zis Nebunul Florilor, era iubit din cauza marii lui bunătăţi şi îi cruţau florile. Arareori căpăta voie cineva să admire grădina ; nu pentru că pizmuia străinului această plăcere, ci numai din teamă pentru dragele lui. Dacă îngăduia cuiva să intre, mai înainte îl deprindea cu felul lui de a vedea florile. Faţa lui blîndă se înroşea ca focul de mînie dacă prindea vreun răufăcător în grădina sa.

Unde înfloresc multe flori, se cuibăresc mai cu seamă păsările. Dacă ar lăcomi numai la fructe, s-ar mai fi mîngîiat, dar ele ciugulesc îndeosebi tinerii boboci. Asta mîhnea pe bătrîn ; el le presăra mereu

destul orez şi cereale şi păsările păreau că se bucură de florăria lui, fiindcă nu se atingeau de nimic altceva. Zi de zi zburau cîntînd şi chiuind între tufişele înflorite şi în copacii dimprejur. Apoi deplin mulţumit culegea bogăţia de roade binecu**vîntate şi dăruia cu prisosinţă din poamele mari şi dulci şi vecinilor şi prietenilor. Dar mai înainte de a gusta el însuşi din ele, mulţumea zeiţei florilor pentru mieroasele daruri. O mare parte din fructe rămîneau încă de vînzare, iar banii adunaţi îi împărţea între nevoiaşii satului. Simplă şi modestă era îmbrăcămintea şi hrana lui. Consătenii săi îl iubeau şi îl cinsteau cu numele Tsiu-Gung.**

Voioşia senină a florilor sale părea să fi trecut asupră-i, pentru că viaţa i se arătase tot mai uşoară şi mai prietenoasă, bătrîneţea nelăsîndu-i urme.

*

Tot pe vremea aceea locuia într-un sat învecinat un om cu numele de Dşan-Wee. El se trăgea dintr-o familie numeroasă şi se folosea de puterea sa prin viclenie şi răutate. Era înconjurat de o mulţime de slujitori, care erau ca tigrii şi lupii ; nelegiuiţi, şi mai cu seamă păgubeau lumea măruntă. Pînă în cele din urmă se întrecuse cu nebuniile lui. Cînd era gata să fie pîrît la cîrmuire, el se năpustea cu întreaga lui ordie prin împrejurimi şi astfel ajunse în satul bunului Tsiu-Sien.

Într-o zi, pe jumătate beat chiar dinaintea prînzului, hăituia prin sat. Deodată stătu în faţa grădinii lui Tsiu-Sien şi cherchelit fiind, splendoarea florilor îl uluia. El întrebă de proprietar. I se spuse :

— Grădina este a Nebunului Florilor, care aproape nimănuia nu dă voie să-i admire florile. Numele lui adevărat e Tsiu-Sien.

— Are curajul a-mi opri şi mie intrarea ? se semeţi Dşan-Wee. Iute ! Bate la uşă ! porunci el omului său.

Tsiu-Sien era tocmai gata cu stropitul florilor-domniţei. El stătea în tihnă cu o căniţă de vin de orez şi o farfurie de poame între drăguţele sale, cînd nişte bocănituri tari îl făcură să sară în sus speriat. Numaidecît deschise uşa şi văzu în faţa sa o ceată de tineri beţi.

— Ce vreţi aici ? întrebă el îngrijorat.

— Eu sînt Dşan-Wee, stăpînul întregului sat de dincolo. Am auzit de mulţimea florilor tale şi vreau acum să le văd !

Tsiu-Sien a fost foarte neplăcut mişcat de purtarea cutezătoare şi de aerul ce-l răspîndeau în jur beţivii. Prin tot felul de pricini încercă să-i abată pe năpustitori de la gîndul lor. Mînios, zise Dşan-Wee slujitorului său :

— Bătrînul nebun nu pricepe cînd cineva i se înfăţişează cuviincios ? Ce suferă florile lui dacă le privesc, ori îşi închipuie că vreau să le pasc ?

El îi şi dete o lovitură în piept, că Tsiu-Sien căzu pe spate. Apoi năvăli cu gloata lui în parc. Tsiu-Sien se sculă mîhnit şi urmă pe răufăcători.

Floarea-domniţei înflorea şi înmiresma pe vremea aceea aşa de încîntător, de parcă era din altă lume.

Cînd Dşan-Wee se apropie foarte tare să-i soarbă ade- menitoru-i miros, fără prea mult ocol, dar nici ca s-o vatăme, Tsiu-Sien se rugă cuviincios să ia seama. Această smerită rugă a fost pentru omul crunt un binevenit prilej de ceartă. Gălăgios se răsti la bătrîn :

— Se vede că nu mă preţuieşti ca oaspete ? N-ai vrut să mă laşi înăuntru, tu, mojicule ? Ce strică neroadelor f**lori ale tale, dacă eu le privesc şi apoi le miros ? Chiar de-acum am s-o fac !**

Tsiu-Sien auzi vorbele-i răutăcioase, dar se sili să stea liniştit, ca să nu întărîte pe hain, ci, dimpotrivă,

să-l aducă la cuminţenie. Tocmai această linişte îl înverşună şi mai mult. El îi strigă batjocoritor :

— Aşa frumoase flori ! Pentru asta se cade să închinăm un pahar de vin ! Şi chiar porunci slujitorilor să-i aducă vin. Atunci bătrînul îşi pierdu răbdarea. Tremurînd de mînie, sări în sus :

— Casa mea e tot aşa de micuţă ca şi a unui melc ! Uită-te la florile mele, dar bea-ţi vinul acasă !

— Grădina e destul de mare pentru noi toţi. Ne vom aşeza pe pămînt.

— Pămîntul vă va mînji hainele.

— Vom aşterne un covor.

Într-o clipă s-a pregătit o gustare, s-a aşternut un covor şi a început ospăţul.

Deodată-i veni lui Dşan-Wee un gînd rău şi cu ochii sticloşi, pe cînd întindea lui Tsiu-Sien un pahar de vin, strigă în culmea beţiei :

— Cît eşti de prost, te pricepi la flori şi pomi. Îţi cumpăr grădina şi apoi tu poţi fi grădinarul meu.

Tsiu-Sien presimţea c-o va păţi. Dar el se reculese iute şi zise ploconindu-se :

— Vă mulţumesc, dar grădina mea înseamnă viaţa mea ! Luaţi-mi totul, numai grădina nu !

— Viaţa ta sau nu, mi-e totuna ! Vreau grădina I

Tovarăşii de chef îi strigară :

— Tu nu ştii ce fericire te aşteaptă. Grăbeşte-te să primeşti tîrgul.

O spaimă fără seamăn îl apucă pe bătrîn. Îi tremurau mîini şi picioare. Abia de era în stare să îngaime un cuvînt.

— Te scoate din sărite ! strigă Dşan-Wee.

— Răspunsul meu rămîne acelaşi, nu vînd ! zise Tsiu- Sien aproape fără glas.

Apoi întreaga ordie chefui pînă ce erau toti beţi şi gata de a părăsi grădina. În grabă Dşan-Wee voi să mai smulgă cîteva flori, dar bătrînul se puse dinaintea lor şi tremurînd de mînie izbucni :

— **Nu** le atinge !

— De mîine grădina este a mea ! De aceea fac, de azi, ce-mi place !

Atunci toată ordia înteţită strigă din răsputeri:

— Priviţi pe acest nebun ! Să vedem dacă el ne poate împiedica !

Şi rîzînd batjocoritor, smulgeau tot ce puteau. Buimăcit, Tsiu-Sien îl izbi pe Dşan-Wee cu capul în piept. O singură lovitură fu de ajuns ca să-l răstoarne pe beţiv. Atunci se năpustiră cu toţii pe bătrîn. Apoi ridicară pe stăpînul lor, care turbat de mînie strivi tot ce mai rămase din florile-domniţei şi plecă.

Tsiu-Sien rămase adîncit în jale, totuşi auzi deodată un glas plăpînd, care întreba milos : .

— De ce plîngi ?

El se întoarse şi zări o drăgălaşă copilă de vreo şaisprezece ani, într-o îmbrăcăminte simplă.

— Din ce casă eşti, fetiţo ? o întrebă el năucit. Nu te-am văzut niciodată.

Încet şi domol suna răspunsul ei:

— Nu stau departe de tine şi am auzit de florile tale. Sînt aci să mă minunez de ele.

Din nou suspină bătrînul. El arătă spre pămînt şi zise :

— Uite acum toată splendoarea lor. Apoi îşi povesti durerea.

— Linişteşte-te ! Mîngîie-te, bunule om ! răsună iarăşi vocea ei. Ştiu un mijloc să-ţi înzdrăvenesc dragele tale flori. Dacă vrei să m-ajuţi, adu-mi apă !

Cînd se întoarse, nu-şi crezu ochilor. Toate florile-dom- niţei erau acolo în plină înflorire, ba şi mai frumoase şi mai colorate ca pînă atunci. El se lumină de bucurie. Recunoscător, căuta pe binevoitoarea copilă. Ea pierise însă fără urmă. Se repezi în drum, dar aci nu găsi decît doi bătrîni, buni vecini, care de asemeni nu zăriseră deloc pe dalba copilă. Cum ei îl căinau pentru florile zdrobite, Tsiu-Sien le povesti

despre minunea florilor. Merseră cu el în grădină şi văzură schimbarea. Şi toţi trei au ajuns să creadă că numai zîna florilor putea împlini această minune.

În gura mare amîndoi bătrînii vestiră minunea în sat. Doar Tsiu-Sien îşi petrecu noaptea pe jumătate treaz, pe jumătate visînd, între florile lui.

„Mă voi îndrepta şi voi deschide uşa tuturor prietenilor florilor !”

Mic şi mare, tînăr şi bătrîn veniră în grădină, uimindu-se sfios în faţa frumuseţii.

Setos de fapte mari, Dşan-Wee se sculă a doua zi să puie mîna pe grădina bătrînului. Chiar mai înainte se povestea în partea din vale a satului că florile strivite stau din nou în toată splendoarea, că un spiriduş ar fi fost p**rintre ele. Necrezător, Dşan-Wee alergă cu ceata lui într-acolo şi se încredinţă de cele întîmplate. Ca un fulger îi veni gîndul diavolesc de a pîrî în oraş pe bătrîn de vrăjitorie. El a înaintat numaidecăt pîra şi bietul Tsiu-Sien a fost trimis în temniţa oraşului. Numai puţini l-au însoţit, cei care văzuseră minunea din grădina sa. Judecătorul ascultă mai întîi pe Tsiu-Sien. El îl înfruntă aspru : „Cum îndrăzneşti să înşeli poporul cu vrăjitorii?”**

Bunul bătrîn sta nedumerit. La urmă de tot înţelese că fusese o victimă a lui Dşan-Wee. Bolborosind, povesti întîlnirea cu mîrşavul om şi cu zîna florilor.

— Minţi ! îi strigă judecătorul. Satul întreg a văzut farmecele tale !

Bucuria răutăcioasă a lui Dşan-Wee era de nedescris. În scurt timp se făcu stăpîn pe grădină şi zise tovarăşilor săi :

— Aci vom pregăti o mare sărbătoare ! Nimeni nu ne mai poate împiedica ! Dar cînd şi-aruncă ochii la florile-domniţei le văzu prăpăd la pămînt.

— Vedeţi şi voi, n-am dreptate ? Nu e bătrînul un vrăjitor ? Altminteri cum s-ar putea ca florile să fie

culcate iar la pămînt ? Dar pentru asta să nu ne speriem, strigă el pe jumătate tehui. Nu vrem altceva decît să chefuim, să chefuim !

Curînd toţi se îmbătară de-a binelea. Abia stăpînindu-se pe sine, ei desluşiră în aer un vuiet şi un şuier, foşnete şi trosnete. Izbucni o cumplită vijelie. Cu încetul florile se înfiripară şi din ele răsăriră mici vietăţi nu mai mari de o şchioapă. Erau nişte omuleţi care trepădau. Beţivii începură a se desmetici, că vijelia, care pentru ai era o grozăvie, părea chiar să le placă acum din pricina micuţelor fiinţe. Sub puterea acesteia, ele se tot măreau şi pînă la urmă se făcură un şirag din cele mai frumoase copiliţe.

Cu jind nemernicii întinseră mîna înspre ele, dar nu- maidecît ele se lăsară moaleşe la pămînt. Erau spiriduşe deşteptate de furtună. O fetiţă înveşmîntată în roşu prinse a glăsui :

— Cine v-a dat voie, neobrăzaţilor, să intraţi în grădina lui Tsiu-Sien ? Ce înseamnă aci o poruncă a lui Dşan- Wee ? Sus, voi surori ! Să răzbunăm pe credinciosul nostru ocrotitor !

Însufleţite, toate surorile fură la un gînd şi atunci începu o valmă sălbatică, o fugă şi o goană, mînecile lor lungi se făcură bice, care ca un vînt umed şi rece plesneau feţele beţivilor.

Venise seara. Furtuna se potolise. Din nou era linişte şi totul, ca mai înainte. Chefliii se treziră ca dintr-un vis nedesluşit. Fusese într-adevăr vis sau vedenie ? Îi dureau mădularele şi Dşan-Wee cu întîiul său slujitor lipseau. Înfricoşaţi se strecurară prin beznă, fără să mai poarte grija stăpînului lor.

După un răstimp se întoarseră cu întăriri de trupe şi lumini şi cercetară cu de-amănuntul grădina. Îl găsiră pe slujitor greu rănit, cu capul spart, sub un piersic. Florile-domniţei răsăriseră din nou. Tremurînd, aşteptau pe cheflii. Pe Dşan-Wee nu-l mai găsiră.

Bunul Tsiu-Sien se întoarse acasă şi-şi văzu mai departe de grădinărit. Într-una din zile calde de august, cînd sta şi privea cerul senin, îi păru cum din **înaltul lui, în lină adiere, se lăsau nouri roz în văluri tot mai dese. Miresme dulci umpleau aerul. Zîne dalbe, fenixi albaştri, berze albe, toate soiurile de animale, chiar lei şi tigri coborau parcă din nori iar în mijloc i se ivi ocrotitoarea florilor lui, care îi zise :**

— Tu, om neprihănit ca şi florile, ai dobîndit cea mai înaltă virtute ! Dacă cineva iubeşte florile şi le apără, este fericit, dacă le dispreţuieşte şi le vatămă, i-aduc necaz şi capătă pedeapsă !

În cea mai curată fericire trăi printre florile sale Tsiu- Sien, pînă a fost găsit odată adormit între iubitele sale flori.

Un om nelecuit

Lan Yu Dşu se trăgea dintr-o veche familie de cărturari, care din tată în fiu iubea mai mult cartea decît orice alt bun.

Tatăl său fusese logofăt, trăise economicos şi retras, însă pusese toate economiile în cărţi. Patima asta o moştenise fiul şi cum el îşi iubea foarte mult părintele, şi-a însuşit povaţa acestuia. El lipi acest îndemn pe un perete dinaintea mesei de lucru şi aşa, oricît de des voia, putea citi cuvintele :

Ca să cîştigi mari avuţii,
N-ai nevoie de mănoase cîmpii,
Îîn carte sînt mii de orezării
Pentru ce să mai doreşti palate ?
Castele de aur cartea îţi scoate.
Nu te întrista de sărăcia ta ;
În carte vei afla cai şi trăsură.

Fii fără teamă că peţitoarea
Nu-ţi poartă grijă de o soţie,
O vei găsi în carte, o făptură
Asemenea scumpetului jad.
De vrei să le capeţi pe toate,
La lumina clară a ferestrei tale,
Cufundă-te în carte !

Yu Dsu se îngropă în cărţile sale şi uită lumea din afară, chiar şi rudele şi prietenii. După moartea tatălui său, trăia într-o sărăcie lucie, dar şi mai pătimaş studia cărţile lui. Cu tot nesaţul cetitului, era la douăzeci de ani încă un tînăr novice, un înstrăinat, nedumerit în faţa vieţii, un om care în nevoia sa nu ştia să cîştige nimica, în adevăr, nu avea vreo altă dorinţă şi dacă veneau rudele sau tovarăşii, îi primea oarecum stînjenit şi după ultimele salutări, se furişa din nou spre cărţile sale.

Una după alta vindea cîte o bucată de ogor părintesc, numai cărţile îi erau preasfinte. Totuşi nu putu să treacă nici examenul pregătitor.

Odată, la cetirea unei cărţi, furtuna i-a smuls-o şi i-a dus-o afară în grădină. Alergînd după ea, Yu Dşu a căzut într-o groapă. Cînd şi-a scos piciorul afară, a descoperit, acoperită în bălării, o oală cu orez, care fusese de mulţi an**i îngropată acolo. Ce-i drept, orezul era de nemîncat, dar pentru Yu Dşu însemna întărirea îndemnului înscris** pe perete.

La cîtăva vreme, căutînd o carte sus de tot, pe dulapul său, se lovi cu mîna de un lucru mic şi vîrtos, ce-l desluşi la lumină ca pe un mic tron al lui Buda. Îl dete spre vînzare unui giuvaergiu, care cu toată părerea de rău a lui Yu Dşu constată că tronul ar fi numai aurit. Se gîndi şi se socoti dacă cu asta ar putea pregăti o bucurie, şi-l dărui unui înalt dregător, fost prieten al tatălui său, care, aşa de bucuros de această cinste, i-a trimes trei sute de bucăţi de aur şi doi cai. Acum Yu Dşu era cu totul încredinţat că

zicătoarea împărătească se împlinea chiar dacă norocul venea pe ocolite.

El era un om curat, tot ce-i pămîntesc nu-l atingea, totuşi din ce în ce dorea şi el o fiinţă care să-l înţeleagă. De aceea şi mai mult se adîncea în cărţile sale, fireşte cu tăcuta dorinţă că s-ar putea ca o frumoasă zînă să răsară dintre foi. Oamenii au început a-l batjocori, că la treizeci de ani el încă nu avea o soţie.

Pe timpul acela se zicea că de pe cerul înnoptat pierise steaua „Ţesătoarea”. Rîzînd batjocoritor i se spunea:

— Caută o dată Ţesătoarea în cartea ta ! Poate că astfel îţi va fi răsplătită credinţa.

Doi ani trecură, Yu Dşu era de treizeci şi doi de ani, dar era încă un copil mare, mereu cuprins de dorul după ceva tainic şi nepătruns. Aşa, într-o noapte, obosit peste măsură, răsfoia el al nouălea volum din cartea „Han”. Cînd zări între foile ei imaginea unei gingaşe fete, murmură tremurînd :

— Să fie oare această arătare împlinirea dorinţei mele?

O privea uimit şi acum nu i se mai păreau ochii fără viaţă ; sprîncenele se ridicau, iar cînd întoarse pagina, sta scris pe dosul figurii : „Ţesătoarea”.

Aşadar, ea a venit, aceea pe care o dorise ! A pus chipul ei pe masă, n-a mai cetit şi a uitat de mîncare şi somn. Necontenit privea în ochii ei şi în cele din urmă, ca şi cum ar fi biruit puterea ochilor săi, chipul începu a prinde viaţă, o mică silfidă se desprinse din foaie şi se aşeză surîzînd pe carte. Uluit de fericire, Yu Dşu nu mai vedea aproape nimic. Se înclină ploconindu-se dinaintea micuţei făpturi şi pînă să-şi vie în fire, ea se săltă de o şchioapă şi încet-încet se apropie de omul uluit, care se înclină din nou. Abia acum văzu el cît era de frumoasă, fără îndoială cea mai frumoasă de

cînd lumea şi pămîntul. În cele din urmă îşi luă curajul de a-i grăi :

— Eşti oare o zîna ? De unde vii ? Cine eşti ?

Ea răspunse surîzînd :

— Mă cheamă Yen Ju-Yu. Tu m-ai atras. Poate să treacă o mie de ani înainte de a mai găsi un om aşa de neprihănit cum eşti tu, care să creadă celor bătrîni, ca şi tine.

Yu Dşu era ca într-un vis de fericire şi frumoasa nu-l mai părăsi. Adesea Ju-Yu îl ruga să înceteze cu cititul, totuşi puterea ei nu era aşa grozavă ca a cărţilor. Chiar şi dojenile ei, că alţii şi-au trecut examenele de primăvară şi toamnă, nu foloseau deloc.

— Citeşte mai puţin, e mai bine chiar şi pentru examenul tău. Încetează cu cititul, altminteri trebuie să plec!

Scurt timp ocoli cărţile, apoi iarăşi i-au venit în minte. Zăpăcit de atîta învăţătură, într-o bună zi Yu Dşu şi-a pus cartea deoparte, ca să se bucure de ochii frumoasei sale. Dar nu o mai găsi nicăierea ; ea pierise. Jalnic o striga pe nume. Nici un răspuns. Ce să se facă ? A luat volumul în care o zărise întîia dată şi a găsit la vechiul loc faţa ei de jad. Desmierdător şi rugător o strigă el pe nume, totuşi ochii ei au rămas nemişcaţi. Cu lacrimi în ochi a îngenuncheat. Atunci ea veni înspre dînsul şi-i zise :

— Dacă tu iubeşti cărţile mai mult ca pe mine şi nu mă asculţi, trebuie iar să plec şi nu mă mai pot întoarce, ascultă-mă !

Şi ca să-l vindece de patima lui, a jucat cu dînsul şah. Yu Dşu a jucat de dragul ei, totuşi fără bucurie. Cum rămînea singur, apuca pe ascuns cărţile lui. Într-o zi l-a prins pe neaşteptate citind, cu toate că şi-a ascuns repede cartea. Fără vorbă, ea a dispărut. Nenorocit şi în spaima morţii, a luat cartea cu figura ei. Foile erau goale, chipul ei nu mai era acolo. Zilele

treceau. Jeluindu-se, răsfoia cartea. Cu totul pocăit striga :

— Ju-Yu ! Ju-Yu ! Hai, vino ! Vino ! Te iubesc mai mult ca pe cărţile mele ! Nu pot vieţui fără tine ! Întoarce-te încă o dată! De-acum te voi asculta numai pe tine [1]

Atunci ea stătu milos surîzătoare dinaintea lui. Jucară din nou şah. Yu Dşu era vesel că în a treia zi chiar cîştigase două partide. După trei zile l-a învăţat muzică, şi după cinci zile l-a înlănţuit aşa de tare, că el nu s-a mai gîndit deloc la cărţile sale. Cînd băgă de seamă progresele lui, ea fu foarte fericită.

Ju Yu urzea mai departe firele spre a-l lecui de patima lui. Ei beau adesea împreună un păhăruţ de vin. Apoi l-a rugat să facă oarecare cunoştinţe.

Într-o zi stau veseli la masă, cînd Yu Dsu privi dalba lui zînă osebit de drăgăstos şi deodată o întrebă :

— Dar noi de ce nu avem nici un copil ? Iubirea noastră e aşa de mare, că nu pot să mi-o închipui mai mare şi se zice că dacă un bărbat şi o femeie se iubesc ca noi, vine şi binecuvînţarea unui copil. .

Surîzînd cu un aer socotit, ea-i răspunse cu bunăvoinţă :

— Dacă iubirea ta faţă de mine ţi-este aşa de mare şi această dorinţă va fi împlinită. Şi surîse în taină.

Cînd iubirii lor le-a fost dăruit un copil, bucuria era fără margini. Yu Dşu anunţa tuturor fericirea lor. Totuşi, Ju Yu îl dojenea cu blîndeţe să nu mai pomenească despre asta. El răspunse copilăros :

— Aşa de puţin se înţeleg oamenii unul cu altul, ca ei mereu să-şi ascundă simţămintele ?

Doi ani au trăit toţi trei într-o armonie deplină. Totuşi Ju-Yu simţea că la Yu Dşu din nou se deştepta patima de a petrece tot timpul cu cărţile. Cu inima grea ea-i zise :

— E timpul să plec.

Ca un trăsnet îi căzură aceste cuvinte şi pierzîndu-şi cumpătul îi aminti de copilul lor.

Ju-Yu tăcu multă vreme, apoi zise :

— Este un mijloc să mă reţii. Jertfeşte toate cărţile tale, arde-le !

Yu Dşu clătină din cap, dar Ju-Yu continuă şi mai stăruitor :

— Ştiu că asta-i cea mai mare jertfă ce-mi poţi aduce, dar fă-o ! Alungă-ţi patima, altminteri trebuie să plec.

De trei ori am descătuşat lanţurile mele, de trei ori am venit la tine. A patra oară sînt fără putere.

Yu Dşu auzea bine cuvintele ei, dar gîndurile-i erau sub farmecul cărţilor.

Cu tristeţe luă seama Ju Yu că trecerea ce o avea pe lîngă dînsul încetase. Pe tăcute, părăsi bărbat şi copil.

Cînd Yu Dşu şi-aminti de dînsa, dispăruse. El o chema, o striga. Nici un răspuns. A scos afară volumul în care odinioară îi găsise imaginea. Înfiorat răsfoia paginile, fără a mai da de ea. Atunci abia ştiu că era plecată pentru totdeauna de lîngă el şi fiul lor. Cîteva zile Yu Dşu a umblat rătăcind şi cu gîndul aiurea, apoi în speranţa că ea totuşi îşi va afla drumul spre ei, jertfi cea mai mare parte din cărţi. Dar Ju Yu nu s-a mai întors.

Zdrobit de durere, suspinînd, se aruncă la pămînt lîngă fiul său şi se jelui :

— Eu, nebunul, pentru ce nu mi-am putut înfrîna dragostea pătimaşă ? Pentru că trebuia să sacrific totul, ca să ajung în urmă la înţelepciune ? Prin vina mea pierdui pe mama ta prea de timpuriu, dar vreau să fiu statornic alăturea de tine. Niciodată să nu devii robul cărţilor ca mine ! Te povăţuiesc cum să te poţi jertfi la timpul cuvenit, fiindcă tu trebuie să înveţi a iubi mai presus de orice oamenii ! Trebuie să te plimbi fericit în lumina soarelui de aur ! Trebuie să te bucuri de pădure şi de flori şi împreună să ne ridicăm ochii

spre stele, ca să descoperim în strălucirea lor zodia mamei : „Ţesătoarea”.

Înţeleptul din O ME SAN

Lyn Hsian era un tînăr bun şi foarte dăruit de la natură. Şcoala şi toate examenele le trecuse în chip desăvîrşit şi acum se afla dinaintea celui din urmă examen, care îi deschidea calea spre cele dintîi slujbe din ţară. Tocmai de asta era în capitală şi abia începuse examenul, cînd a întîlnit un înţelept, care sta pe lîngă un izvor, înconjurat de multă lume doritoare de a-l întreba despre trecut şi viitor. La multele întrebări ale celor de faţă, înţeleptul răspundea pe scurt. Cînd l-a zărit pe tînăr, l-a salutat de departe.

— Inima ta este de preţuit. Poate că voieşti să asculţi ceva care te priveşte de-aproape ?

Tînărul i-a răspuns că da.

— Fericirea ta e şubredă. Vei lua cu bine examenul şi titlul de Dsuang-Yuan îţi va fi hărăzit, dar cînd vei merge acasă, mama ta nu va mai trăi.

Tînărul, care-şi iubea mama mai mult ca orice pe lume, nu se ruşină de lacrimile sale şi zise :

— Plec numaidecît să-mi văd mama !

Liniştit, vorbi înţeleptul :

— Soarta te va păsui să treci examenul început, unul de mai tîrziu însă, niciodată.

Tînărul răspunse resemnat :

— Crezi că lumea, cu toată a ei avuţie şi putere, are preţ pentru mine, dacă eu îmi pierd mama ? Ea voia să-mi iau examenul, eu voiam să-i fac o bucurie şi să-i fiu **mîngîierea bătrîneţelor. Ce-mi foloseşte toată strălucirea, dacă eu nu mai am mamă ?**

Bătrînul clătină din cap, în timp ce scoase un leac din tărtăcuţa lui:

— Trimite pe slujitorul tău să i-l dea mamei ! Ea te va aştepta încă şapte zile !

Tînărul era totuşi sigur că se va lăsa de examen, dar cu toate astea luă leacul mulţumind, căci o zi mai mult a mamei era pentru dînsul un veac de strălucire.

Peste puţin calul s-a oprit şi în loc s-o ia înainte, a luat-o înapoi. Calul slujitorului mergea liniştit mai departe. Dar omul descălecă de cum văzu că domnul său înăduşit şi înfricoşat se opintea să nu piardă vremea.

— Rogu-te, ia calul meu ! El te va duce sigur la mama noastră, îi zise dînsul.

Schimbară caii, totuşi, după cîteva clipe, sirepul junelui se opri, pe cînd celălalt, îndărătnicul de mai înainte, mergea fără greş mai departe.

— Ceva ne stă împotrivă. Dă întîi examenul, încă mai e timp, uite că soarele apune ! Întoarce-te, ultima zi de examen începe curînd. Dacă l-ai trecut, calul te va duce grabnic spre casă. Dă-mi mie leacul, plec eu înainte .

Tînărul se întoarse mîhnit, calul părea voios, fiindcă tot mai iute şi mai iute se aşternea drumului.

Examenul a fost luat. Năvalnic încălecă tînărul, în neliniştea şi grija pentru mama sa şi cu teamă că din nou calul ar putea fi nărăvaş. Totuşi fu supus, numai că stăpînului său nu-i prea mergea bine călătoria asta : mereu trebuia să-şi împîntene calul, să-l strunească şi, în loc,de-cu-seară, să caute un han, îşi făcu vînt mai **departe** şi o luă razna prin noapte.

La sărbătoarea toamnei, din acel august, încă noaptea tîrziu, oamenii mai erau pe stradă, şi în veselia sărbătoarei, nimeni nu lua seama la călăreţul grăbit, cu atît mai puţin la tînărul prinţ de Ming, care lua parte la acea sărbătoare şi care de obicei era aşa cu mare grijă păzit. Dintr-o izbitură de copită acesta fu azvîrlit şi înecat în apă. Tînărul, cuprins de jale şi

cu totul zbuciumat, se învinovăţea pe sine. Jelania lui era aşa de mare, că nimeni nu se gîndea să-l facă vinovat. În această încurcătură se ivi înţeleptul şi zise mulţimii :

— Lăsaţi-l să călătorească la mama sa, care-i pe moarte !

Tînărul se lupta cu desnădejde, între datoria de a se înfăţişa la judecată şi iubirea către mama-i bolnavă. Tot zbuciumul sufletesc i-l vedea înţeleptul. Se apropie şi-i zise, liniştindu-l :

— Du-te cu calul acasă şi vino mai tîrziu la mine !

Privirea binevoitoare a sfătuitorului îl linişti şi aşa călări mai departe.

Cînd sosi la mama-i, în loc de o bolnavă, al cărei chip îl urmărise aşa de mult, sta o femeie veselă şi sănătoasă. Copleşit de fericire, căzu în genunchi. Mama îl primi cu bucurie şi zise :

— Vestea că tu vii de departe mi-a adus alinare sufletului.

Multă vreme tăcu tînărul, căci se gîndea la calul buiac şi la tînărul prinţ, care din vina lui a trebuit să moară. Se hotărî să se ducă pe muntele sacru, să-şi caute leac pentru durere. Prinse a-i povesti mamei sale păţania şi apoi să-l caute pe înţelept. Mama era liniştită şi voioasă, dar cînd a aflat astea de la dînsul, ştiu că nu avea să-l mai vadă alături niciodată.

Plecă. Zi şi noapte peregrină tînărul. Nu simţea nici sete, nici căldură şi nici pietrele de pe drum. Chipul mamei îi era dinaintea ochilor şi în inimă. Vina îl apăsa şi cu cît era mai mare mustrarea de cuget, cu atît mai mare era dorul de bătrînul înţelept. Îl găsi încă tot la izvor, înconjurat de mulţimea care întreba. Tînărul se apropie sfios şi bătrînul simţi zbuciumarea lui şi-i vorbi simplu :

— Merg cu tine !

Tînărul abia cuteză a glăsui. Şi aşa, mergeau tăcuţi mai departe, abia mai simţind lumea pămînteană. Muntele O ME SAN se zărea în depărtare.

Apoi tînărul rămase singur pe O ME SAN. Întunericul adînc, norii grei şi fulgerele îl împresurau, apele vijelioase îl năpădeau, dar el nu tremura. Tigri şi leoparzi sîngeroşi voiau să-l sfîşie. Simţea răsuflarea lor fierbinte în faţă. El stătea neclintit. Fete frumoase, ca rozele mirezmate şi neînveşmîntate, se alintau pe lîngă dînsul. Ele nu-l ademeniră. Iezme îl înfricoşau şi-l chinuiau. El nu le luă în seamă. Atunci sufletul lui era liniştit. Bătrînul sta lîngă el şi-i vorbea blînd :

— Tu ai învins ; chinurile durerii şi ale ispitei nu te-au atins.

Tînărul răspunse :

— Mă voi întoarce după ce mă voi fi înfăţişat judecătorului. Prin goana mea nebună am ucis un om ; ştiu că trebuie să ispăşesc pedeapsa.

Atunci înţeleptul frînse o nuia de bambus uscat şi i-o dădu, zicîndu-i :

— Priveşte această nuia ! A murit pentru tine ! Îngroap-o, prin asta arată-ţi recunoştinţa. Să ştii : un om care săvărşeşte o faptă bună, dar care speră într-o răsplată, nu e încununat cu-o virtute. O faptă rea, care se întîmplă fără voie, nu e un păcat ! Altă dată să iei aminte, în orice împrejurare, ce se petrece în jurul tău.

POVEŞTI POPULARE ARMENEŞTI

(repovestite de DIRAYR MARDICHIAN şi MIHAI RĂDULESCU)

Cei trei fraţi

A fost odată o foamete ca niciodată şi-un rege care tocmai atunci şi-a pierdut una dintre cămile. Slugile i-o căutară prin toată împărăţia. Au răscolit ţinutu-n lung şi-n lat dar cămila n-au găsit-o. Supuşii împăratului mureau de foame şi se băteau cîte-o mie pentru o bucată de pîine. Şi după ce se băteau bine, bucata de pîine tot n-o găseau. În acea împărăţie vieţuia o biată femeie. Şi ea avea trei feciori : un plugar, un grădinar şi un ţesător. Aceşti trei fraţi prinseseră cămila care umbla fără stăpîn prin părţile acelea şi o ascunseseră în grajdul lor. Ştiau că mama lor era mai săracă cu duhul şi se temeau să nu dea lumii de ştire ce făcuseră. Aşa că îi spuseră că trebuie să se îmbrace într-o zi de sărbătoare în haine de mireasă.

— O să invităm, i-au spus ei, toţi prietenii şi neamurile la petrecerea noastră. O să tăiem cămila şi vom avea cu toţii belşug de carne.

Cei trei fraţi tăiară cămila şi puseră carnea la păstrat în vase mari de lut, pe care le pitiră bine, căci ştiau ce li se putea întîmpla dacă ar fi fost dovediţi, apoi fiecare se duse la munca sa.

Slugile regelui veniră mai întîi la casa plugarului să îl întrebe :

— Frate, l-au întrebat, ai văzut vreo cămilă alergînd pe aici fără stăpîn ?

— Nu vedeţi că-mi ar pămîntul ?

Voia ca slugile să-l socoată o ţîră neîntreg la minte.

— Ba vedem că-ţi ari pămîntul, dar noi te-am întrebat dacă n-ai văzut o cămilă !

— Apoi, depinde. Cîteodată ar două pogoane pe zi, altă dată numai unul.

— Noi te-ntrebăm de-o cămilă, înţelegi ? o cămilă. D-aia cu patru picioare, două urechi şi un gît lung şi încovoiat.

— Da... e tare mult de lucru înainte de a-mi putea aduna recolta : ar, semăn, cultiv, ud.

— Să nu ne mai pierdem timpul cu trăznitul ăsta, mormăiră slugile regelui şi se duseră să-l întrebe pe fratele său, grădinarul.

Şi grădinarul se prefăcu a fi într-o ureche.

— Nu cumva ţi s-a întîmplat să vezi pe-aici vreo cămilă ?

— Ce, sînteţi orbi, oameni buni ? Nu vedeţi că culeg alune ?

— Noi te-ntrebăm de o cămilă. Ai văzut-o au ba ? Doar atîta vrem să ştim.

— Eh, preţul alunelor ba scade, ba creşte. E greu să vă spun cît aţi putea lua pe alunele voastre.

— Te-ntrebăm despre o cămilă, înţelegi ? o cămilă ! Eşti surd ? N-auzi ?

— Pomii cei mari sînt la celălalt capăt al livezii. Îi **scutur** mai tîrziu.

Oamenii împăratului socotiră că acest grădinar era şi mai smucit decît fratele său, aşa că se duseră să-l întrebe pe ţesător.

— Căutăm o cămilă care s-a pierdut. Dacă ne spui unde s-o găsim vei fi răsplătit.

Şi ţesătorul se prefăcu a fi buimac pe de-a-ntregul.

— D-apoi nu vedeţi că-s ocupat cu ţesutul ?

— Te-ntrebăm de o cămilă care aparţine împăratului.

— Ba bine că nu. Sînt zile cînd ţes mai multă pînză ca-n altele.

— Nu ne pasă cîtă pînză ţeşi într-o zi sau în alta ! Nu vrem să ştim altceva decît dacă ai văzut o cămilă.

— Preţul nu e fix. Cîteodată iau un ban de-argint, cîteodată doi, pentru aceeaşi măsură.

Slugile împărăteşti îşi spuseră una alteia :

— Tînărul ăsta-i şi mai nebun ca frate-su. Hai s-o întrebăm pe mama lor. S-ar putea să ne spună ea adevărul.

Pe mamă au găsit-o stînd la colţul străzii cu rochia şi vălul ei de mireasă.

— Ai văzut o cămilă ?

— Bineînţeles. Au tăiat-o fiii mei.

— Cînd asta ?

— Cînd m-am măritat.

Slugile împăratului înţeleseră că mama era cu adevărat cea mai nebună dintre toţi şi renunţară să mai caute, pierzînd orice nădejde de a mai găsi cămila împăratului.

Moartea micului Kikos

Au trăit cîndva un bărbat şi o femeie şi ei aveau trei fete. Într-o bună zi, pe cînd soţul muncea la cîmp, soţia a trimis pe fiica cea mai mare la izvor, să aducă apă, că voia să frămînte aluatul. Izvorul se afla pe buza unei vîlcele, la umbra unui copac falnic. Fata îşi umplu urciorul apoi ridică privirea spre copac ; de-acolo o coborî cu spaimă spre stîncile ce ieşeau din pămînt ca nişte măsele, în fundul vîlcelii. Oftă :

— Va veni o zi cînd mă voi căsători şi voi avea un fecior şi-o să-l numesc Kikos. O să-i fac o căciulă de toată frumuseţea. Şi nu peste mult o să vină aici, la izvor, şi o să se caţere în copacul ăsta şi-o să cadă pe stîncile alea şi-o să se prăpădească. Ce nenorocire ! Ce mamă nenorocită sînt l Cum să nu plîng ?

Fata izbucni în lacrimi şi aşezîndu-se sub copac îşi jeli băiatul.

— Unde s-o fi ascuns mototoala aia de soru-ta ? Trebuie să frămînt aluatul, să fac pîine, zise mama surorii mezine şi o îndemnă la izvor, să vadă ce se întîmplase. Fata o găsi pe sora sa plîngînd sub pom.

— Ce plîngi, soră dragă ?

— D-apoi tu eşti nesimţitoare ? Ce fel de mătuşă mai eşti şi tu ?

— Mătuşă l Ce vrei să-spui ?

— Va veni o zi, cînd mă voi căsători şi voi avea un fecior şi-o să-l numesc Kikos, O să-i fac o căciulă de toată frumuseţea. Şi nu peste mult o să vină aici, la izvor, şi o să se caţere în copacul ăsta şi-o să cadă pe stîncile alea şi-o să se prăpădească. Ce mamă nenorocită sînt ! Cum să nu plîng ?

Mezina se aşeză lîngă sora ei şi se puseră amîndouă pe plîns mai cu spor. Mama lor nu mai avea răbdare să le aştepte. N-aveau apă-n casă, să frămînte aluatul. O trimise pe a mai mică dintre fiice la izvor, să vadă ce se petrecuse cu surorile ei. Cînd acestea i-au povestit despre Kikos, ea se porni pe plîns mai dihai ca ele. Mama nu mai putu aştepta. Se grăbi către izvor ea însăşi şi ţipă la fiicele ei :

— Ce v-a apucat, zănatecelor ? ! Ce faceţi aici, sub pom, cînd trebuie să frămînt aluatul şi am nevoie de apă?

— Of, dragă mamă, ce fel de bunică eşti ? se jeluiră tustrele într-un glas. Cum de ai inima atît de împietrită cînd ţi-a răposat nepotul ?

— Mi-a răposat nepotul ?... Ce tot vorbiţi verzi şi-uscate ?

Fiica ei cea mai mare îşi zmulgea părul din cap şi nu contenea zicînd :

— Vai mie, vai mie !

Celelalte explicară, printre suspine :

— Of, dragă mamă, va veni o zi cînd sora noastră se va căsători şi va avea un fecior şi-o să-l numească Kikos. O să facem băiatului nostru o căciulă de toată frumuseţea, din blană de oaie, şi nu peste mult o să vină aici, la izvor, şi o să se caţere în copacul ăsta şi-o să cadă pe stîncile alea şi-o să se prăpădească. Nu se cuvine să plîngi, dacă o să-i fii bunică ?

Mama plînse amar dimpreună cu fiicele ei.

Un bărbat călare trecu pe lîngă izvor. Văzîndu-le vărsînd atîtea lacrimi şi zmulgîndu-şi părul le întrebă :

— De ce plăngeţi ?

— Cum să nu plîngem dacă micuţul nostru Kikos cade din copacul ăsta şi se prăpădeşte ?! se nedumiri mama.

Omul era la încurcătură : nu pricepea ce anume voia să spună femeia.

— Ascultă, omule bun, zise mama, fiica mea a mai vîrstnică se va mărita într-o bună zi şi va să aibe un fiu şi-o să-l numim Kikos. O să-i facem o căciulă straşnică din piele de oaie băiatului nostru. Şi o să vină o zi cînd o să se îndrepte către acest izvor. Şi o să se caţere în copacul acesta. Şi o să cadă pe stînca aceea. Şi o să se prăpădească. Apoi, cum să nu plîngă maică-sa, mătuşile şi bunica lui ?!

Şi tuspatru se puseră pe hohotit.

— Aoleo, săracul nostru Kikos, aoleo, dragul nostru Kikos s-a dus !

Bărbatul surîse în barbă şi zise :

— Cu lacrimile nu-l întoarceţi pe băiat. Mai bine mergeţi acasă şi daţi un praznic în amintirea lui.

Ele mulţumiră pentru sfatul bun, se ridicară şi se duseră acasă, tăiară o vită şi invitară toţi vecinii la praznic.

În seara următoare se înapoie şi soţul. Văzu capul vacii — singura pe care o aveau.

— Cine ne-a omorît vaca ? îşi întrebă soţia şi fiicele

— Am dat un praznic în amintirea micului nostru Kikos, răspunseră ele.

— Şi cine-i Kikos, mă rog ? Despre ce anume trăncăniţi ? Ce s-a petrecut aici ? Aţi înnebunit cu toatele ?

Cînd ele i-au istorisit despre moartea micuţului Kikos, el s-a înfuriat, dar era prea tîrziu ca să se mai poată cîrpi ceva cumva. După o ceartă de zile mari el plecă de-acasă valvîrtej, gîndind în sinea lui : „Tare-aş vrea să ştiu dacă numai nevastă-mea şi cu fetele mele sînt nebune sau mai sînt şi alţii pe lîngă ele."

Pe cînd umbla de-a lungul unui pîrîu a zărit o femeie spălîndu-şi picioarele.

— Unde mergi, frate ? l-a întrebat femeia.

El a privit-o, dar n-a răspuns, de furios ce era. Femeia îşi repetă întrebarea. Era atît de posomorît, încît strigă la ea :

— Mă duc la ducă-se pe pustii !

— Maică-mea e la ducă-se pe pustii, zise ea şi vreau să-i trimit nişte bani !

El nu-i dădu nici o atenţie femeii şi merse mai departe. Ea alergă după el, implorîndu-l :

— Maică-mea e la ducă-se pe pustii şi aşteaptă banii ăştia de la mine. Te rog dă-i-i dumneata.

„Cu banii ăştia mi-aş putea cumpăra altă vacă", gîndi omul, băgînd banii în buzunar. „Căutam un nebun, dar iată una care aleargă singură după mine."

Din întîmplare, femeia aceasta era soţia bărbatului care trecuse călare pe lîngă izvor. Ea se duse acasă şi-i povesti soţului :

— Tocmai i-am trimis mamei nişte bani.

— Ce-ai înnebunit ? Cum o să-i trimiţi bani ? Doar e moartă.

— Am întîlnit un om care se ducea la ducă-se pe pustii şi i-am dat lui.

În mînia lui, îşi lovi femeia şi sărind pe cal, goni să-l găsească pe omul căruia ea-i încredinţase banii. Îl

urmări pînă la moară. Intră în moară să-l caute, dar nu-l găsi. Omul parcă pierise. Urmăritorul alergă în curte şi, ce să vezi, îi pierise şi calul. Omul care pierduse vaca, găsise calul şi-l luă cu sine, hotărînd să-l vîndă. Ajuns acasă, spuse soţiei şi fiicelor sale :

— Am socotit că voi sînteţi singurele nebune din împrejurimi, dar am constatat că alţii sînt şi mai şi decît voi.

Să te-ntinzi cît ţi-e plapuma

A fost cîndva un rege care dădu poruncă tuturor plă- pumarilor din împărăţia sa să-i facă o plapumă nici prea lungă, nici prea scurtă, ci tocmai bună şi potrivită cu statul luminăţiei-sale. Şi uite-aşa cădeau capetele plăpumarilor celor mai mari şi mai pricepuţi, căci nu izbutea să potrivească din foarfeci şi din ac,lungimea cerută.

— Viaţă lungă, luminăţiei tale, zise un plăpumar rămas printre cei vii, deîndată ce se află faţă către faţă cu întîi stătătorul ţării. Apoi, adăugă : Eu unul pot face plapuma hotărîtă.

— Foarte bine, fă-o, zise regele. Dar ţine minte :

cu-atîtica de-i mai scurtă
cu-atîtica de-i mai lungă,
capul jos o să-ţi ajungă.

Plăpumarul se reîntoarse-n atelier şi cusu plapuma cam scurtă. Era o plapumă frumoasă. O încărcă la spinare şi o duse la palat. O întinse cu mîndrie pe patul regelui dar nici gînd să dea drumul unui bici ce-l ţinea ascuns sub haină.

— Hai să vedem dacă-i pe potriva mea, spuse regele. Şi lungindu-se în pat, trase plapuma peste sine

şi-şi întinse picioarele. Degetele îi ieşeau de sub plapumă.

Plăpumarul scoase biciul şi, cît ai zice peşte, o lovitură şfichiuitoare plezni degetele regelui care-şi şi trase picioarele.

— Viaţă lungă, luminăţia ta, zise plăpumarul. Văd că plapuma-i de lungimea cuvenită. Aşa e : omul să se-ntindă cît i-e plapuma.

Regele păstră plapuma şi îl răsplăti pe plăpumar pentru cuvintele-i înţelepte.

Ţesătorul cel înţelept

Un rege împărăţea peste o ţară mare. Şi cum şedea el pe tron, iată vine un ambasador dintr-o ţară îndepărtată şi, fără a scoate o vorbă, desenă un cerc în jurul jilţului împărătesc. Regele fu tare încurcat. Îşi chemă toţi curtenii şi sfetnicii şi-i întrebă ce putea să însemne aceasta, dar nu-i putură d**a vreun răspuns. Regele era tare necăjit. Vasăzică nu se afla printre toţi fruntaşii ţării nici unul înţelept ? Le porunci să caute orice om din împărăţie care să fi fost destul de înţelept ca să poată da un răspuns ambasadorului, că de nu îi va ucide pe toţi.**

Sfetnicii dădură ocol cetăţii căutînd un astfel de om şi li se întîmplă să intre într-o casă unde văzură un leagăn şi un prunc în el, iar pruncul se legăna de unul singur. Nimeni altul nu se mai afla în casă. Acelaşi lucru l-au văzut în următoarea casă : leagănul se legăna de unul singur şi nu se afla nimeni în casă. S-au suit pe acoperiş şi acolo au văzut un băţ care se mişca singur ca să sperie păsările ce erau ispitite de

grînele spălate şi întinse la uscat, la soare. Erau uluiţi. Au coborît la subsol şi au văzut un ţesător lucrînd la război. Avea o sîrmă legată la un capăt al navetei, o sîrmă la celălalt capăt şi o alta legată de pieptene, iar cînd naveta se mişca înainte şi înapoi peste război, cele două leagăne şi băţul aşezat pe acoperiş ca să sperie păsările se mişcau cu ea. Într-adevăr, un ţesător înţelept.

— A venit un ambasador dintr-altă ţară şi a desenat un cerc în jurul tronului regelui, dar refuză să vorbească, îi spuseră ţesătorului. Nu ştim ce înseamnă aceasta. Poate ştii tu. Vino cu noi. Regele o să te răsplătească bine dacă dezlegi ghicitoarea asta.

Ţesătorul gîndi ce gîndi apoi luînd o pereche de arşice şi un pui de găină cu el se îndreptă către palat împreună cu oamenii regelui. Odată ajuns, scoase arşicele din buzunar şi le aruncă pe jos în faţa ambasadorului. Acesta înfipse mîna în buzunar şi scoase un pumn de mei pe care-l răspîndi pe podea. Atunci ţesătorul dădu la iveală, de sub haină, puiul şi îl puse să mănînce grăunţele. Ambasadorul, care din cinstire pentru rege se descălţase, se încălţă, şi plecă fără să spună o vorbuliţă, cît de mică.

Regele şi toţi cei din preajma sa îl întrebară pe ţesător:

— Ce vrea să însemne asta ?

— Cînd ambasadorul a desenat cercul, el înţelegea că regele său va veni să ne asedieae cetatea, răspunse ţesătorul, şi dorea să afle dacă regele nostru i se supune sau se va opune. Cînd am aruncat arşicele înainte-i, înţelesul era ca mai curînd s-ar duce să joace toţi arşice, că pe lîngă noi nu-s decît ca nişte copii şi că este o prostie să-şi închipuie că l-ar putea înfrunta pe regele nostru. Cînd a răspîndit meiul pe podea era ca să spună că regele său stă în fruntea a nenumăraţi războinici. Iar cînd puiul meu a mîncat meiul, ambasadorul a înţeles ce voiam că zic anume că unul

dintre noi era în stare să ucidă cîte-o mie de astfel de ostaşi.

Regele fu atît de mulţumit de ţesător, încît dori să-l facă mare sfetnic, însă ţesătorul se întoarse la războiul său de ţesut.

— Oh, rege, spuse el, te implor să nu uiţi că printre cele mai smerite slugi ale tale se numără oameni care, cîteodată, sînt mai înţelepţi decît sfetnicii tăi. Şi nădăjduiesc că de-acum înainte îi vei socoti şi pe ţesători şi cîrpaci tot ca pe nişte oameni.

Călătorii

Într-o bună zi cocoşul **s-a** suit pe acoperiş, **să** privească lumea.

Şi-a lungit el gîtul cît a putut, dar n-a izbutit să vadă nimic, căci muntele dinainte-i îl împiedica.

— Căţelule, frăţioare, poate ştii tu ce se ascunde în spatele muntelui cela, **îl** întrebă el pe căţelul **ce** sta tolănit în curte.

— Nu ştiu nici eu, răspunse cîinele.

— Dar cît o să mai stăm locului ?! Să ne ducem şi noi prin lume, să vedem cîte sînt şi cîte nu-s !

Cîinele fu de părere cu el, aşadar porniră-n lume.

Au mers ei cît au mers şi seara au ajuns într-o pădure. Au înnoptat acolo. Cîinele s-a culcat într-un tufiş, iar cocoşul s-a suit în pomul de-alături, şi-aşa au adormit.

Cocoşul întîmpină zorii zilei cu : Cucuriguuu !...

O vulpe îi auzi glasul. Se apropie, îl văzu şi-şi zise !

„De unde o mai fi răsărit şi ăsta ? Straşnic lucru ar mai fi să te-nfrupţi din el de dimineaţă”.

Apoi, rosti cu glas tare, ieşind dintre tufe :

— Bună dimineaţa, taică **moşule. Ce zor nevoie** te aduse prin locurile astea ?

— Am plecat să vedem lumea, răspunse cocoşul.

— Ei, dar bine v-aţi mai gîndit, zise vulpea. De cîtă vreme caut şi eu tovarăş de drum... Ce fericită întîmplare... Hai, dă-te jos şi-om călători mai departe împreună.

— De-acord ! zise cocoşul; din partea mea, n-am nimic împotrivă, numai vezi dacă-i şi prietenului meu pe plac. Dacă-i aşa, cobor şi pornim.

— Dar unde ţi-i prietenul ?

— În tufişul cela.

„Prietenul tot vrun cocoş trebuie să fie, gîndi vulpea ; aşa că pică bine să-mi asigure şi prînzul.”

Numai că, pe neaşteptate, din tufiş se ivi cîinele. Cum îl zări, vîrşt ! vulpea o şi tuli, dar ce tuleală !

— Stai, cumătră vulpe ! strigă cocoşul din vîrful copacului. Stai că venim şi noi, nu alerga ! Ce prietenie mai e şi asta ?

Mincinosul

A fost odată şi n-a fost un rege, ai cărui heralzi strigară pretutindeni şi tuturora :

— Cel care va şti să spună regelui cea mai gogonată minciună va primi drept răsplată un măr de aur !

Veniră mincinoşi din toate ungherele împărăţiei şi îşi spuseră minciunile, dar regelui nu-i plăcu nici una. Orice ziceau ei ar fi putut fi şi adevărat. Printre aceşti aşa-zişi mincinoşi se numărau şi feciori de mari sfetnici şi bărbaţi de frunte ai împărăţiei, dar nici ei nu dobîndiră mărul de aur.

Unii mai ziceau cîte una, de-l stîrneau şi pe împărat la brodat minciuni.

lată cum veni într-o zi un cioban zicînd :

— Să trăieşti, măria ta. Taică-meu avea un băţ atît de lung că dobora stelele cu el.

La care împăratul încuviinţă :

— Se mai întîmplă. Şi bunicul meu avea un ciubuc, că ţinîndu-l în gură, i-aprindea celălalt capăt de la soare.

Ciobanul clătină din cap a pagubă şi plecă.

Mai veni un croitor şi zise :

— Să-mi fie cu iertare, împărate, aş fi venit să te văd de mult, dar n-am putut : c-a plouat atît de tare încît fulgerele au sfîşiat tot cerul, de-a rămas numai zdrenţe şi m-am dus să-l cos.

— Cu adevărat, bine ai făcut, îl lăudă împăratul. Dar nu prea l-ai peticit cum trebuia, c-au mai căzut cîteva picături azi dimineaţă.

Adevărul este că mincinoşii de pomină nu-l prea vizitau pe împărat.

În cele din urmă sosi la palat şi un bătrîn cerşetor, purtînd în mîinile-i slabe o ulcică din cele mai mari. Regele şi întrebă :

— Ce vrei, taică ?

— Să ai parte, luminăţia ta, de viaţă îndelungată. Vreau să-mi dai banii înapoi. Îmi datorezi o ulcică vîrf cu aur.

— Minţi ! Nu-ţi datorez nimic !

— Dacă socoţi că-s mincinos, atunci dă-mi mărul de aur făgăduit.

Regele înţelese unde bătea cerşetorul şi schimbînd tonul zise :

— Nu, ai spus adevărul !

— Dac-am spus adevărul, umple-mi ulcica de colea **cu** bani sunători.

Fără a mai scoate vreo vorbă, regele-i dărui mărul de aur.

Vulpea, Lupul, Ursul şi Pasărea-de-Smarald

A fost odată, ca niciodată, un rege armean care avea un singur fiu. Flăcăul era un neisprăvit şi singurul lucru de care-i păsa era vînătoarea. Vîna din zori şi pînă-n noapte. Într-o zi , tătîne-su i-a dat un arc nou, destulă hrană ca să aibă ce mînca vreo cîteva zile şi i-a spus să meargă să-şi cîştige pîinea, ostenind să mai ţină în spinare un atare fiu. Feciorul sărută mîna părintelui şi plecă să-şi caute norocul.

Nimeni nu poate şti cît de departe s-a dus, pînă ce ajunse la un codru adînc. Acolo-şi ridică o colibă şi vieţui în ea. Vîna ca şi mai înainte. Zilnic avea belşug de carne să mănînce. Ceea ce nu prididea punea la sărat şi păstra într-un beci ca să nu se strice.

Trecu un an şi o foamete cumplită pună toate fiarele să rătăcească prin păduri, cu mic, cu mare, doar-doar or găsi ceva de-ale gurii şi nimica nu găseau. Într-o bună zi o Vulpe, a cărei burtă sălta de durere şi de goală ce era, trecu pe lîngă colibă şi îşi zise : „Poate oi găsi pe-aici ceva să-mbuc.” Cu băgare de seamă, făcînd un pas şi ad**astînd, făcînd altul şi trăgînd cu urechea, se apropie de coliba vînătorului. Îi lăsă gura apă cînd adulmecă miresmele cărnii din pivniţă. Căută o deschizătură şi pătrunse în beci printr-o bortă.**

Ce mai praznic ! Îşi făcu saţiul cu carne sărată şi sta gata să se furişeze afară pe aceeaşi gaură cînd văzu un om în prag. Vînătorul îşi înălţă arcul iar vulpea i se azvîrli la picioare mai înainte ca bărbatul să o poată ţintui locului.

— Nu mă ucide ! Sînt o biată vulpe care nu face rău. Te rog îngăduie-mi să stau cu tine. Ca să mă hrănesc n-am nevoie decît de puţină carne. O să-ţi păzesc casa. Voi face orice-mi vei porunci.

— Foarte bine, dacă nu faci rău, poţi sta cu mine, dar cată să-mi păzeşti bine casa.

Vulpea era norocoasă. Acum avea destulă mîncare şi se rostogolea toată ziua la soare, pe cînd celelalte fiare erau deznădăjduite de lipsa hranei şi vînturau codrii săptămîni în şir fără a găsi ceva să-şi umple gura.

Într-o zi un Lup o văzu. Se aşeză pe labele dinapoi şi strigă :

— Hei, asta ce mai este ? Lumea-ntreagă se zbate în ghearele unei foamete cumplite şi neisprăvita asta sare şi se zbenguie la soare ? În sfîrşit o să iau şi eu o masă gustoasă.

Lupul se apropie s-o mănînce, iar Vulpea cuvîntă :

— De ce vrei să mă mănînci, frate Lup ? Vino, o să-ţi arăt un beci unde poţi mînca pe săturate. Nici c-ai mai văzut aşa ceva !

Lupul o ascultă şi intră de-a buşilea în pivniţă după ea.

Era atît de încolţit de foame, încît înghiţea şi oasele, pe nemestecate, şi tocmai era gata să plesnească de cît se umpluse cînd se dădu uşa de perete şi intră stăpînul. Tînărul prinţ văzu că avea un nou oaspete nepoftit în cămară. Îşi înălţă arcul, dar Vulpea nu-l lăsă să tragă în Lup.

— E băiat bun, n-o să ne facă nici un rău, lasă-l să stea cu noi. O să-ţi păzim casa împreună.

— Foarte bine ; dacă-i atît de bun băiat, pe cît spui, poate sta cu noi.

Vulpea şi Lupul vieţuiră laolaltă ca nişte fraţi adevăraţi şi, avînd burţile pline, se jucau la soare din zori şi pînă la ora de culcare.

Într-o zi apăru un Urs ; înainta greoi şi scrîşnea din dinţi. De cum îşi aruncă privirile pe Lup şi pe Vulpe şi voi să-i sfîşie.

— Frate Urs, cuvîntă Vulpea, de ce voieşti să ne mănînci pe noi, cînd te putem conduce în beciul cu carne unde te poţi înfrupta din ce-ţi place.

— Perfect, mormăi Ursul ; nu mă ating de voi dacă faceţi asta pentru mine.

Ursul îi urmă în pivniţă. Bietul de el nu mai văzuse carnea la faţă de săptămîni întregi şi pe cînd se îndopa cu vînatul acela de soi, zicea :

— Straşnic ! Grozav ! E prea bun ca să fie adevărat !

Uşa se trînti cît colo şi pătrunse tînărul prinţ. Înţelese că mai avea un oaspete nepoftit în cămară şi îl ţinti şi pe acesta cu arcul, dar Vulpea nu-l lăsă să ucidă Ursul.

— Să trăieşti, Măria Ta, Ursul acesta nu ne face nici un rău. Te rog să nu îngădui să moară de foame. Toţi trei ţi-om păzi casa împreună.

— Foarte bine, dacă nu face rău, poate sta.

Aşa că acuma erau trei. Mîncau şi se jucau împreună cît era ziulica de lungă, fără vreo grijă pe pămînt şi uitînd cu totul de grozăviile foametei.

Pasărea-de-Smarald se ivi în zbor peste codri, bătînd din aripile ei imense şi scoţînd sunete cumplite. Văzu aceste animale caraghioase jucîndu-se la soare şi se prăvăli asupra lor. Dar, mai înainte ca Pasărea-de-Smarald să se apuce să-i sfîrtece cu ciocul, Vulpea cuvîntă :

— Ai inimă, soră Pasăre. Avem o groază de mîncare şi pentru tine. Vino şi-o să-ţi arătăm.

Au condus-o în beci. Pasărea-de-Smarald se lăfăia printre atîtea cărnuri puse de-o parte, cînd uşa se deschise şi vînătorul descoperi că mai avea un oaspete nepoftit în cămară. Vulpea însă salvă şi viaţa Păsării.

— Nu face nici un rău. Las-o să vieţuiască cu noi. Îţi vom păzi casa tuspatru.

Vulpea, Lupul, Ursul şi Pasărea-de-Smarald sălăşluiră cu stăpînul lor timp de şapte ani. Foametea trecuse. Prin păduri găseai iarăşi hrană din belşug, ca şi prin satele din preajmă şi se socotiră că ar fi fost mai bine să plece şi să se descurce fiecare pe socoteala sa.

Dar Vulpea spuse :

— Omul acesta ne-a ţinut în viaţă atîţia ani. Hai să-i facem un bine înainte de a pleca. Este holtei. Ce-ar fi să-i găsim o soaţă ? Am auzit că regele Trebizundei are o fiică tare frumoasă, o fată fără de preţ, oricum ai cumpăni-o.

— Aşa e, şă mergem în Trebizunda, strigară ceilalţi.

Şi plecară către Trebizunda, şi nimeni nu poate şti cît călătoriră pînă ce ajunseră în acea cetate. Supuşii regelui arau cîmpurile dimprejurul palatului. Era o amiază atît de fierbinte încît plugarii îşi părăsiseră uneltele pe brazdă şi se ascunseseră la umbră să se odihnească. Vulpea îşi conduse tovarăşii pe cîmpul regelui, îi înjugă pe Urs şi pe Lup la plugul regelui şi îi puse să tragă de el, în timp ce ea însăşi îi mîna, făcănd pe iscusita. Între timp Pasărea-de-Smarald plutea în înălţimi, ţinîndu-le umbră. Cîntau un cîntec de arat. Cînd slugile regelui văzură ce făceau, se spăimîntară atîta încît dădură buzna la rege şi îi povestiră tot, din fir-a-păr.

Regele, regina şi fiica lor ieşiră în balconul palatului, să privească la lucrurile acelea de necrezut şi pe cînd se uitau, Pasărea-de-Smarald se năpusti din tării, o înşfăca pe prinţesă şi, ţinînd-o strîns în cioc, pieri în zbor. De pretutindeni izbucniră strigăte după ajutor, dar nimeni nu putu opri. Pasărea-de-Smarald sau măcar să o aducă mai jos, căci ea se înălţa şi se tot înălţa cu prinţesa. Vulpea, Lupul şi cu Ursul

trîntiră plugul cît colo, pe cîmp, şi se strecurară în codru.

Cînd au ajuns la coliba stăpînului lor, Lupul o purta pe prinţesă în spinare.

— Să trăieşti, măria ta, spuseră-ntr-un glas, am fost la Trebizunda să-ţi aducem nevastă.

Stăpînul lor sta împietrit de frumuseţea de zînă a acelei fecioare. Vulpea îi povesti cum o răpiseră.

Regele Trebizundei află de peregrinările fiicei sale şi trimise o oaste s-o aducă înapoi. Cînd prinţul văzu liotele de oşteni venind c**îtă frunză, cîtă iarbă, nici nu ştiu unde s-ar fi putut ascunde. Vulpea îl încurajă şi zise :**

— Să trăieşti, măria ta, şi nu te amesteca în luptă ; ştim noi cum să ne descurcăm cu oamenii ceştia.

Ostaşii fură îngrămădiţi între Lup şi Urs, pe-o aripă şi Vulpea şi Pasărea-de-Smarald pe cealaltă. Curînd au strivit întreaga oaste şi regelui Trezibundei îi fu dat să cerşească pacea.

— De dragul fiicei mele, încetează acest măcel ! strigă el. Ce s-a făcut, e bun făcut. O poţi păstra pe fiica mea. Îmi retrag armiile numaidecît.

Vulpea, Lupul, Ursul şi Pasărea-de-Smarald se apropiară de stăpînul lor şi-i ziseră :

— Să trăieşti, măria ta, foametea a încetat şi nu vrem să-ţi mai stăm povară.

Stăpînul le dădu îngăduinţa să plece. Îşi luă frumoasa mireasă şi se întoarse în ţara lui tătîne-su. Se împăcă cu tatăl său şi regele se bucură să-l aibă iarăşi pe fiu lîngă sine.

Ei îşi împliniră dorinţele şi fie ca şi dorinţele voastre să se împlinească.

Vaca roşie

A fost odată ca niciodată un sărman văcar care trăia cu nevasta lui şi cu doi copii, un băiat şi o fată, şi

avea o vacă roşie. După ce-i muri soţia el luă o altă nevastă, dar acestei femei nu-i plăceau copiii şi se purta cu cruzime faţă de ei.

— Nevastă, nevastă, copiii noştri au nevoie de grija unei mame ; de ce nu poţi fi bună cu ei ? îi spunea el.

— Am destule de făcut ca să nu mă mai amărăsc şi cu copiii altora. Vezi-ţi de cireada ta şi nu-ţi mai bate capul cu plozii ăştia.

Bărbatul îşi luă copiii la păşune, cu el. Dacă-i lăsa acasă ştia că vor fi bătuţi şi chinuiţi de mama vitregă. Într-o bună zi, Vaca Roşie le spuse orfanilor, cu glas de om :

— Şedeţi şi odihniţi-vă ; voi veghea cu cireada.

Copiii nu aveau alta de mîncat cît era ziua de lungă decît un mic codru de pîine, aşa că Vacă Roşie obişnuia să vină la vremea mesei şi să-i lase s-o mulgă pe cînd stătea liniştită-n dreptul lor. Şi tot bînd lapte ei creşteau prunci mari şi frumoşi.

Apoi veni o vreme cînd mama vitregă avu o fată, iar Vaca Roşie le spuse :

— Nu vă temeţi că rămîneţi fără lapte. O să fac în aşa fel încît pentru fiica ei el să aibă gust amar.

Cînd fata sa împlini zece ani, femeia o lăsă să meargă la păşune cu ceilalţi doi. Tatăl rămînea acasă : era prea bătrîn ca să mai vegheze asupra cirezii. Mama vitregă era stăpîna gospodăriei şi se îngrijea tare bine de propriul ei copil, care întotdeauna avea de mîncat şi de băut din belşug.

— Nu pot înţelege cum vine asta, îi spunea mama vitregă fiică-si. Îţi dau zilnic patru-cinci bucăţi de pîine, iar plozilor ăstora numai cîte una de fiecare, iar ei arată **sănătoşi şi rumeni, iar tu bolnăvicioasă şi eşti numai piele şi os.**

— Măicuţă, eu cînd beau laptele Vacii Roşii mi se pare atît de amar, iar ei zic că-i dulce ca mierea.

— Ştiu eu ce să fac cu Vaca Roşie, hotărî mama vitregă.

Dimineaţa următoare femeia cea rea îşi reţinu fata acasă şi-i zise soţului :

— Am visat rău azi-noapte. Am visat că fata îmi era bolnavă şi mi-a spus cineva să jertfesc. Vaca Roşie pentru sănătatea ei, că de nu, ea n-o să se mai tămăduiască nicicum.

— Nevastă, nevastă, dacă tăiem Vaca Roşie, copiii trebuie să renunţe la lapte.

— Nu-mi pasă. Vreau să omori Vaca Roşie.

Bărbatul era un om slab şi cedă în faţa nevestei celei rele.

— Vacă Roşie, maică scumpă, de ce eşti atît de tristă ? o întrebară copiii lui, cînd ajunseră pe imaş, văzînd-o aşa abătută.

— Dragii mei copii, o să fiu omorîtă ; mama voastră vitregă vrea să fiu jertfită pentru sănătatea fiicei ei.

— Cînd ajungem diseară acasă o să-i rugăm pe ea şi pe tata să nu te ucidă.

— N-o să folsească la nimic vorba voastră, o să vă bată iar şi asta o să mă necăjească şi mai mult. Ascultaţi cu grijă cele ce am să vă spun : după ce-or să mă căsăpească, umpleţi o ulcică cu sîngele meu şi spălaţi-vă pe faţă cu el ; dar să nu vă vadă nimeni ce faceţi ! Şi duceţi-mi capul, oasele, picioarele cu copitele, în staul şi ascundeţi-**le în ieslea mea. S-ar putea într-o bună zi să aveţi** nevoie de ele.

Copiii plînseră-n hohote şi Vaca Roşie îi îndemnă să nu plîngă.

— Doică scumpă, cine-o să ne hrănească după ce n-oi mai fi ? O să murim de foame ! O să ne stingem.

— Dragii mei copii, nu vă îngrijiţi c-o să vă fie foame ; daţi numai fuga în staul şi beţi cît lapte vreţi din cornul meu. Acum veniţi cu mine. Vreau să cunoaşteţi o bătrînă care o să se îngrijească de voi cînd n-oi mai fi.

Vaca Roşie îi conduse la o fîntînă şi o bătrînă se căţără din adîncuri şi ieşi în întîmpinarea ei.

— Ştii c-o să fiu tăiată ? o întrebă Vaca Roşie.
— Da, am auzit, zise bătrîna.
— Ai grijă de copiii mei.
— Aşa o să fac.

A doua zi dimineaţa Vaca Roşie fu omorîtă. Cei doi copii luară o ulcică şi o umplură cu sîngele ei şi se spălară pe faţă cu el. Părul lor deveni auriu. Şi chipurile le străluciră de frumuseţe. Adunară capul ei, oasele, picioarele şi le ascunseră în iesle. Cînd ei mîncară din carnea Vacii Roşii, avea un gust tare bun ; celorlalţi li se părea amară. N-ajungeau niciodată să le fie foame, că dădeau fuga la staul şi beau lapte din cornul Vacii Roşii, tăinuit în iesle.

Într-o zi de iarnă mama vitregă îşi îmbrăcă fiica în straiele de sărbătoare şi fata-şi încinse cureaua de argint şi-şi puse toate giuvaerurile şi merse cu maică-sa la o nuntă. Copiii vitregi trebuiră să rămînă acasă. Şi ochii le erau plini de lacrimi. Vaca Roşie îi strigă din staul.Cînd intrară acolo o văzură pe bătrîna din fîntînă. Ea le adusese nişte haine noi, minunate, o pereche de pantofi de aur pentru băiat şi o pereche de încălţări de argint pentru sora sa. Bătrîna îi conduse la petrecere şi privirile tuturor se îndreptară către ei cînd cei doi fraţi începură să danseze împreună şi să se veselească. Mama vitregă suspina de zor şi zicea în sinea ei, necunoscîndu-i :

„Cît mi-aş dori şi eu să am o fată atît de gingaşă. Şi mi-ar place ca părinţii băiatului să vină să ceară mîna fetei mele. Şi-atît de fericită aş fi să am un fiu ca acesta. Mă întreb de unde or fi ? Niciodată nu i-am mai văzut. Trebuie că sînt din alt oraş.”

Bătrîna îi duse acasă, îi băgă în pat, le ascunse vestmintele, pantofii şi bijuteriile în iesle şi plecă la fîntînă mai înainte ca mama vitregă să se întoarcă cu fiica sa.

— Scîrbă mică, îi spuse ea fetei bărbatului, ar fi trebuit s-o vezi.

— Pe cine să văd, mamă ?

— Pe fata de la nuntă, care purta conduri de argint şi dansa cu fratele ei, care avea pantofi de aur. Nu i-am mai văzut niciodată şi se pare că nimeni nu ştie cine sînt.

— Cît de rău îmi pare, mamă, că am pierdut prilejul ăsta. Tare ne-ar fi plăcut să-i vedem şi noi.

Ziua următoare mama vitregă umplu un ceaun cu jumătate de măsură de mei şi le spuse copiilor să plîngă pînă ce-or să acopere grăunţele din ceaun cu lacrimile lor. Şi iarăşi se duse la nuntă cu fiica ei îmbrăcată ca mai înainte.

Bătrîna ieşi din fîntînă cu nişte straie şi mai împodobite. Ea umplu ceaunul cu apă sărată, şi îi luă pe copii la ospăţ. Din nou, toate privirile se aţintiră asupra lor în timp ce fraţii dansau între ei şi se veseleau. Au plecat mai înaintea tuturora şi pe cînd iuţeau pasul, în dreptul eleşteului împărătesc, fata scăpă un pantof în apă.

— Dadă dragă, mi-a căzut condurul în eleşteu ! strigă ea.

— Ăsta să-ţi fie necazul, răspunse bătrîna. N-avem timp de pierdut. Să ne grăbim spre casă mai nainte ca să se-ntoarcă mama voastră vitregă şi să-ţi facă rochia bucăţele.

Încă o dată bătrîna le ascunse veşmintele şi încălţările în ieslea Vacii Roşii, îi culcă şi se strădui să ajungă la fîntînă pînă să vină mama vitregă acasă cu fiică-sa şi să-i deştepte.

— Ei, i-am văzut iar la nuntă, cu alte haine, mîndri că nici nu poţi spune dacă-s oameni sau făpturi născute din mare, prin ţara zînelor. Nu ştiu unde să fi fugit ei de la nuntă că au plecat în grabă atît de mare ! Şi se pare că nimeni nu ştie nimic despre ei. Scîrbă mică, de-ai fi văzut fata ceea ca o zînă.

În zori, a doua zi, calul fiului de împărat nu voi să se apropie de eleşteu şi nici să se adape din el, iar

prinţul veni lîngă mal să cerceteze ce se întîmpla şi de ce nu-i puteau slugile adăpa armăsarul. Văzu ceva strălucind în apă şi-l pescui cu un băţ. Era un condur de argint. I-l arătă împăratului şi-i spuse :

— Tată, dacă nu găsesc stăpîna acestui condur, mă omor.

Coconul împărătesc se îndrăgostise de purtătoarea pantofului şi nimeni şi nimic, nici împăratul, nici împărăteasa, nici sfetnicii, orice-ar fi spus, nu-**l putură face să-şi schimbe gîndul. Slugile împăratului, la porunca sa, vestiră :**

— Luminăţia sa voieşte ca toate fecioarele din împărăţie să vină la palat.

Află toată lumea din cetate. Femeia cea rea îi spuse fiicei vitrege :

— Tu n-ai ce căuta la palatul împărătesc. Nu te poţi duce acolo în zdrenţele astea ale tale, aşa, pe jumătate despuiată, scîrbă mică. O să merg numai cu fata mea.

Dintre toate fecioarele împărăţiei, numai fata vitregă nu se înfăţişă. Şi nici uneia din celelalte, cînd încercă pantoful, nu i se potrivi, fie că era prea mare, fie, prea mic, şi slugile împărăteşti tot încercau să dibuie cine era stăpîna condurului. Ei o aflară pe fecioara lipsă în coliba văcarului şi o aduseră la palat. Ea încercă pantoful şi acesta i se potrivi, ca şi cînd s-ar fi născut cu el în picior.

Fiul împăratului spuse :

— Numai ea este aleasa mea şi cu ea o să mă-nsor.

— Unde este perechea condurului ăsta ? o întrebară slugile împărăteşti.

— Nu ştiu, dar ştie bunicuţa.

— Tu du-te acasă, îi spuse mama vitregă, iar ea rămase la palat, nădăjduind că fiul împăratului şi-o schimba hotărârea şi se va căsători cu propria ei fiică.

Cînd ajunse acasă, fata fu chemată iarăşi şi se duse în staul la bătrînă.

— Trimite-ţi fratele la coconul împărătesc, îi spuse. Să-i grăiască aşa : „Vino diseară acasă şi o să ţi-o dau pe sora mea de nevastă.”

Bătrîna veni din nou şi îi aduse fetei, de data aceasta, rochie de mireasă şi podoabe, tot din staulul Vacii Roşii. Era fata frumoasă ca o zînă atunci cînd veni feciorul împăratului la coliba văcarului în seara aceea şi se căsători numaidecît cu ea.

O săptămînă mai tîrziu, mama vitregă se înapoie la palat şi ceru împăratului îngăduinţa ca mireasa să revină în casa părintească pentru două zile. Împăratul consimţi, însă, peste două zile, femeia cea ticăloasă îşi duse propria fiică la palat, îmbrăcată mireasă. Fiul împăratului nu se lăsă păcălit. Văzu că faţa ei, mîinile, picioarele, pantofii nu erau ai celei adevărate. O găsi pe mîndreţea lui de nevastă în coliba văcarului şi o aduse la palat şi-i povesti toate împăratului.

Din porunca acestuia mama vitregă şi cu fiica ei fură legate de cozile a două catîrce sălbatice, care le tîrîră peste cîmpuri.

Coconul împărătesc şi cu soaţa sa trăiră fericiţi în veci de veci. Ei îşi împliniseră dorinţa şi fie ca dorinţele noastre, ale tuturora, să se împlinească.

Şchiopul, Spînul şi cu Chiorul

A fost demult un negustor care simţind că i se apropie sfîrşitul îşi chemă fiul, pe nume Martiros, la căpătîiul patului, şi îi zise :

— Fiul meu, după ce m-oi duce, poţi face negustorie oriunde, dar, ţine minte, niciodată să nu te mîie treburile prin Alep.

Bătrînul îşi dădu suflarea cea de pe urmă, iar Martiros văzu mai departe de negustoria lui tată-său. Într-o zi îi spuse mamei sale :

— Plec la Alep.

Ea îi răspunse :

— Nu ţi-a spus tatăl tău, pe patul de moarte, să nu calci uliţele Alepului ?

— Mamă, sînt dator să merg. Aşa-s nevoile treburilor.

Martiros auzise că cimşirul era tare preţuit în Alep aşa că porni cu patruzeci de catîrce, toate încărcate cu cimşir. Călători zile îndelungate şi nimeni nu poate spune cît drum bătu pînă ce izbuti să vadă în zare Alepul. La un caravanserai, adică la un han din afara cetăţii, nişte binevoitori îi spuseră că toate caravanseraiurile din Alep erau închise în seara aceea.

— Mai bine te-ai odihni aici, îl îndemnară ei, şi ai purcede în cetate mîine în zori.

Martiros îi rugă să-l ajute să îşi descarce marfa. Trecu pe acolo un şchiop şi văzu că avea numai cimşir. Fură o legătură, zvîrli jumătate în sobă şi cealaltă sub pat. Pe cînd tînărul neguţător îşi luă cina la han, apăru şchiopul şi-i spuse :

— Ce mărfuri ai adus ?

Martiros îi răspunse că adusese cimşir.

— Sărmane om, mi-e milă de tine. Apoi cimşirul e-atît de ieftin pe-aici că noi îl ardem ca pe lemnul de foc sau îl dăm pe degeaba. Să vii cu cimşir în A**lep e ca şi cînd te-ai duce să vinzi sare la salină.**

Şchiopul îl luă pe tînărul negustor de braţ să-i arate cimşirul pe care-l băgase să ardă-n sobă, ca şi pe cel de sub pat.

— Dar mare-i şi norocul tău, adăugă. N-aş vrea să te înapoiezi în ţară, blestemînd Alepul îţi pot da şapte măsuri de aur pe marfa asta.

Martiros primi oferta omului, şi-a doua zi merse prin cetate să caşte gura :

„Nu strică să văd cum arată Alepul, înainte de a pleca, îşi zise în sinea sa. Acasă oamenii or să mă-ntrebe ce-am văzut.”

Merse hai-hui şi, în cele din urmă, intră într-o dugheană :

— Bun găsit şi negustorie bună, îi ură el stăpînului, un bătrînel cu privire prietenoasă.

— Fii de o mie de ori binevenit, fratele meu de prin alte părţi. De unde eşti ?

— Din Erevan, din satul Parbi, răspunse Martiros. Că veni vorba, ai ceva cimşir de vînzare ?

— Cît vrei ?

— Ei, vreo patru sute de pfunzi.

— Fratele meu, străinule, cimşirul e atît de rar pe la noi că nici să nu te gîndeşti să cumperi prin vreo prăvălie mai mult de patru sau cinci pfunzi. O uncie costă cinci arginţi.

— Unchiule, ajută-mă, mare nenorocire a dat peste mine ! Am patruzeci de încărcături de cimşir la un caravanserai din afara cetăţii, unde am tras aseară. A venit **un şchiop la mine — c-o ţine el hanul, nu ştiu — şi mi-a arătat cimşir arzînd în sobă şi mi-a spus că-i atît de ieftin în Alep, încît oamenii-l folosesc ca lemn de foc. S-a oferit să-mi cumpere marfa pe şapte măsuri de aur, ceea ce nu-mi acoperă nici cheltuielile. Cum îmi pot scoate eu marfa din caravanserai ?**

— Fiule, tare mi-e teamă c-o să fie grozav de greu. Există trei tîlhari bine ştiuţi care trag pe sfoară naivi ca tine. Şchiopul e tovarăş cu spînul şi cu chiorul. Singura fiinţă în stare să te ajute, din cîte cunosc, este bucătarul lor. Mergi la el de-ndată.

Tînărul neguţător se duse la bucătar şi-i ceru ajutorul.

— Ajută-mă să-mi dobîndesc marfa înapoi şi te voi răsplăti după cum vei vrea, îi spuse.

— Nu trebuie să mă răsplăteşti, zise bucătarul. Diseară şchiopul, spînul şi cu chiorul vor merge la ghicitor, care şade în odaia de lîngă tine. Trage cu urechea prin gaura cheii. După ce-o să-l auzi vorbind pe ghicitor, vei şti ce ai de făcut.

Martiros trase cu urechea într-adevăr la gaura cheii. Şchiopul, spînul şi chiorul spuseră ghicitorului aşa :

— Negustorul ăsta din Erevan a adus patruzeci de încărcături de cimşir şi noi plătim pe tot la un loc şapte măsuri de aur. Ce-o să scoatem noi din ele ? Cît o să ne iasă din afacerea asta ?

Ghicitorul le zise :

— Nu uitaţi, negustorul ăsta este din Erevan. Ştie să se descurce, neguţătoria i-a purtat paşii prin numeroase cetăţi şi este de şapte ori mai isteţ şi mai şiret decît sînteţi voi. Ia spuneţi-mi ce-aţi zice dacă îl auziţi rostind :

„Nu vreau şapte măsuri de aur ; să-mi daţi şapte măsuri de purici” ? De unde o să-mi scoateţi voi şapte măsuri de purici, hai ?

— Cerule ! strigară ei. Cum să se gîndească la una ca asta ?

Martiros pe toate le auzea prin gaura cheii şi fugi.

A doua zi dis-de-dimineaţă se înfăţişă judelui celui mare din Alep şi-i vorbi :

— Mă aflu aici de zece zile şi ţin patruzeci de încărcături de cimşir în caravanseraiul unde am tras. Cheamă cumpărătorii şi întreabă-i ce vor să-mi plătească pentru ele, ca să-mi pot încheia treburile şi să merg acasă. Am familie şi trebuie să văd de ea.

Şi i-a spus judelui cine erau cumpărătorii. Judecătorul îi chemă pe şchiop, pe spîn şi pe chior şi îi întrebă de ce nu plăteau marfa pe care se legaseră s-o cumpere.

— O să-i plătim şapte măsuri de aur, spuseră.

— N-am nevoie de aur, zise Martiros. Nu-mi vînd marfa decît pe şapte măsuri de purici.

D-apoi cum să prindă tîlharii aceia şapte măsuri de purici ? N-ar fi putut prinde atîţia purici nici prin cătunele cele mai înecate în sărăcie. Au încercat dar, curînd, au trebuit să renunţe.

Şchiopul, spînul şi chiorul se gîndiră la altă coţcărie. Plătiră unui complice o sută de arginţi şi îi dădură veşminte de soi, zicîndu-i :

— Urmăreşte-l pe neguţătorul din Erevan şi află tot ce poţi despre el.

Dacă Martiros intră într-o ospătărie şi omul acela intră după el. Martiros ceru o sticlă de vin după masă ; omul care-l supraveghea făcu la fel. Apoi se întoarse către Martiros, îşi ridică stacana şi zise :

— Noroc, frate !

Martiros îi răspunse la fel şi făcură cunoştinţă. Răspunzînd întrebărilor străinului, Martiros îi povesti despre sine, despre familia şi prietenii săi din Parbi. Bărbatul alergă la cei trei tîlhari cu ştirile ce aflase.

Ziua următoare chiorul îi ieşi în faţă lui Martiros şi-i zise :

— Ce mai faci, scumpul meu Martiros ! Cum o mai duci ? Ce mai face tata, mama ? Dar bunii mei prieteni din Parbi ? şi le spuse pe nume.

Martiros era uimit de unde putea şti un străin atîtea despre familia şi prietenii săi din Parbi.

— De mult vreau să te întîlnesc, zise Chiorul şi, iată că, în sfîrşit, s-a întîmplat şi asta. Cît sînt de mulţumit ! Ştii, Martiros, că mă aflam în casa ta în ziua cînd te-ai născut. N-aveai decît un ochi şi mi l-am scos pe al meu ca să ţi-l dau ţie.

Chiorul se duse la judecătorul cel mare din Alep şi-i spuse :

— Cînd s-a născut Martiros din Erevan eu eram sluga tatălui său. Copilul n-avea decît un ochi, aşa că

mi-am scos eu unul şi i l-am dat. Toţi anii ăştia care au trecut m-am descurcat fără el, dar acum am nevoie de al doilea ochi.

Judele îl chemă pe negustorul din Erevan şi-l întrebă despre chior, despre copilăria lui.

— S-ar spune că-mi cunoaşte părinţii, dar eu nu-l ţin minte. Nu l-am mai întîlnit niciodată, răspunse Martiros.

— Spune că unul dintre ochii tăi îi aparţine şi că-l voieşte înapoi. Ce poţi răspunde la asta ?

— Lăsaţi-mă să gîndesc puţin şi vă voi da răspuns mîine.

Judele îi dădu răgaz de gîndire o zi. Tînărul neguţător se înapoie la negustorul bătrîn ce se arătase prietenos, îi ceru ajutor şi sfat, iar negustorul îl trimise din nou la bucătar.

— Diseară vor merge la ghicitor să-l întrebe ce să facă mai departe ; trage cu urechea la gaura cheii şi apoi vei face ce crezi de cuviinţă.

Martiros ascultă şi-l auzi pe Chior, zicînd :

— Negustorul din Erevan a scăpat din iţele şchiopului, dar acum e-n puterea mea. Să-l văd cum o să se descurce cu ochiul.

Ghicitorul spuse :

— Nu uita că este din Erevan.

Chiorul se miră :

— Ce poate face prostănacul decît să fugă din Alep cît poate de iute, ca să-şi salveze ochiul ? O să-i dobîndim marfa pe nimic. Şi nici n-o să-l mai vedem pe-aici !

— Ba n-o să fugă, spuse ghicitorul. De ce s-o facă ? Poate să-ţi zică : „Foarte bine, scoateţi-mi ochiul, scoateţi şi ochiul lui şi cîntăriţi-i. Dacă au aceeaşi greutate, îl poate avea şi pe-al meu”.

A doua zi, întocmai aşa spuse Martiros judelui. Chiorul o zbughi pe uşă afară, iar şchiopul şi spînul zburară după el.

Pînă-n ziua de astăzi se mai cutremură cînd cineva le pomeneşte de numele vreunui negustor din Erevan.

Trei mere au căzut din cer :unul pentru cel ce-a povestit, altul pentru cel ce-a ascultat şi unul pentru cel ce-a luat seama la cuvintele povestitorului.

Tălmăcirea visurilor

Un împărat avusese într-o noapte un vis urît. Se făcea că o mulţime de vulpi, roşcate şi cenuşii, mai mari şi mai mici, năpîrlite şi cu blană frumoasă, se năpusteau asupra lui din toate părţile şi-l muşcau furioase. Îngrijorat, împăratul îi chemă a doua zi dimineaţa pe toţi sfetnicii săi şi le povesti visul.

Sfetnicii împăratului căzură pe gînduri, ţinîndu-şi privirile în pămînt. În palat se lăsă o linişte adîncă.

Într-un tîrziu, cel mai în vîrstă, socotit şi cel mai înţelept dintre sfetnici, spuse cu voce moale şi tărăgănată, parcă neîndrăznind să vorbească :

— Eu cred, Măria Ta, că ar trebui să dăm de veste în ţară şi să-l răsplătim pe cel care va tălmăci visul.

— Dacă nu-l va ghici, zise aspru împăratul, o să-i tăiem capul !

— Aşa e, aşa e! prinseră dintr-o dată glas toţi sfetnicii împăratului.

Vestea despre hotărîrea împăratului se răspîndi în toată ţara, cît ai bate din palme.

În acel timp trăia în împărăţie, într-un sat îndepărtat de munte, un om căruia consătenii săi îi ziceau Nătîngul, Sivar pe limba armenească. Îl porecliseră aşa fiindcă tot ce făcea ieşea pe de-a-ndoaselea. Nevastă-sa, care auzise totul despre hotărîrea împăratului, se gîndi : „Dacă reuşeşte să ghicească visul, va fi bine. Vom fi bogaţi şi fericiţi. Dacă nu ghiceşte visul împăratului, tot va fi bine

pentru mine, căci îi va tăia capul bărbatului ăsta nătîng. Şi-aşa vreau să scap de el.”

— Hai, ce mai stai ? se repezi nevasta la el. Du-te şi tălmăceşte cumva visul ăla îngrozitor al împăratului! N-auzi că vei fi răsplătit ? !

— Mă duc, mă duc ! zise Sivar, speriat de vorbele şi de glasul nevestei, poruncitor.

Sivar îşi luă traista pe umăr şi băţul în mînă şi porni spre palatul împăratului.

Mergînd aşa, zorit să ajungă cît mai repede la curtea împărătească, se trezi cu un şarpe ieşind de sub nişte stînci.

— Încotro, Sivar ? întrebă şarpele cu glas omenesc.

Tresărind, Sivar abia îngînă :

— Mă duc şi eu încotro îmi văd ochii şi mă duc picioarele. Nevastă-mea m-a trimis să tălmăcesc visul îngrozitor al împăratului nostru. Şi acum mă întreb cum o să i-l ghicesc ? Nu sînt în stare nici visurile mele să le ghicesc, darămite pe-ale altuia !

— Nu fi amărît ! zise şarpele. Ascultă şi ţine bine minte ce îţi spun : vulpile roşcate şi cenuşii, care săreau şi-l muşcau furioase pe împărat, nu sînt altceva decît oamenii vicleni şi făţarnici din jurul împăratului, care vor să pună **mîna pe putere şi să-l doboare. Aşa să-i spui împăratului şi el te va răsplăti. Dar nu uita : jumătate din răsplată mi se cuvine mie, pentru că te-am învăţat cum să-i tălmăceşti visul cel de spaimă.**

— N-am să uit ! făgădui Sivar şi porni zor nevoie spre curtea împăratului.

Acolo o mulţime de voinici şi prinţi, îmbrăcaţi în straie preţioase, se înghesuiau în jurul palatului împărătesc, vrînd să ghicească visul împăratului şi să fie răsplătiţi.

Sivar îşi făcu loc printre ei şi ajunse în faţa împăratului.

— Măria Ta, zise el cu tremur în voce, am venit să-ţi tălmăcesc visul. Vulpile roşcate şi cenuşii, care săreau şi te muşcau furioase, sînt oamenii vicleni şi făţarnici din jurul Măriei Tale, care îţi vor pieirea.

Împăratul, care stătuse pînă atunci îngîndurat şi încruntat, se însenină dintr-o dată şi se ridică în picioare. Dădu porunci ca toţi cei care se linguşeau în jurul lui să fie aruncaţi în temniţă, iar pe Sivar, care-i ghicise visul, îl numi tălmăcitorul visurilor sale şi-l răsplăti cu patru saci de galbeni.

Întorcîndu-se acasă, într-o trăsură trasă de doi cai aprigi, Sivar cugeta în sinea lui : „Drept ar fi ca să-i dau jumătate din răsplată şarpelui, care m-a învăţat cum să ghicesc visul împăratului. Dar ce nevoie are şarpele de galbeni ? Eu şi nevastă-mea vom fi de-acum bogaţi şi vom trăi împărăteşte”.

Cînd ajunse în apropierea stîncilor, şarpele îl aştepta, dar Sivar, cînd îl observă de departe, îşi zise : ,,Nu-i dau nimic **!” Ocoli drumul şi se îndreptă spre casă, ducînd toţi cei patru saci de galbeni.**

După trei ani, împăratul a avut iarăşi un vis ciudat. Se făcea că rîurile şi lacurile erau pline de sînge, pămîntul devenise roşu ca sîngele şi cîmpiile, stropite cu rouă roşie de sînge. Împăratul trimise numaidecît după Sivar, devenit acum tălmăcitor de nădejde al visurilor sale.

Cînd află despre noul vis al împăratului, Sivar se pierdu cu firea. Căci, cugeta în sine : „Ce mă fac ? M-aş duce la şarpe ; dar nu-mi va spune nimic, pentru că rîndul trecut nu i-am dat jumătate din răsplată, după cum se cuvenea. Aşa, fără să-i ghicesc visul, nu îndrăznesc să apar în faţa împăratului, căci, într-o clipă, îmi zboară capul de pe umeri. Ce-ar fi, totuşi, să mă duc pînă la şarpe, poate că mă va ajuta şi de data asta.”

Sivar îşi luă traista pe umăr şi băţul în mînă şi se duse direct spre şarpe.

Cînd ajunse în dreptul stîncilor, unde locuia şarpele, acesta îi ieşi în întîmpinare :

— Noroc, Sivar ! Ce mai faci ? Rîndul trecut m-ai păcălit. Nu mi-ai dat jumătatea cuvenită pentru răsplată. Dar te voi ajuta şi de astă dată. Du-te la împărat şi spune-i să adune oaste şi să se pregătească de război, căci duşmanul va scălda în sînge ţara sa. N-a visat în zadar rîurile şi lacurile pline de sînge, pămîntul roşu ca sîngele şi cîmpiile stropite cu rouă de sînge. Asta înseamnă război şi duşmanul va năvăli săngeros asupra ţării sale. Ţine minte tot ce ţi-am spus şi de data asta să nu mă uiţi. Adu-mi jumătate din răsplata pe care o vei primi de la împărat.

— Fii fără grijă ! zise Sivar. Îţi voi aduce, cît voi putea de iute, jumătate din răsplată !

Bucuros, se îndreptă repede spre curtea împărătească. Împăratul îl întîmpină, agitat, dar plin de încredere :

— Ce-i, Sivar ?

— Măria Ta, e primejdie mare ! Mai mulţi duşmani se pregătesc să năvălească în ţară. Va fi un război cumplit, Măria Ta, căci asta însemnează rîurile şi lacurile pline de sînge, pămîntul roşu ca sîngele şi cîmpiile stropite de sînge. Adună-ţi oştile, Măria Ta, şi porunoeşti-le să fie gata de luptă în orice clipă.

— Mulţumesc, Sivar ! zise grăbit împăratul şi porunci să se adune îndată toată oastea, să se înarmeze şi să pornească la luptă. Făcu acest lucru în ultimul moment, cînd duşmanul se apropia de frontierele ţării, gata să atace. Văzîndu-i însă pe ostaşii împăratului înarmaţi şi pregătiţi pentru luptă, duşmanul a dat înapoi şi nu s-a ajuns la vărsare de sînge.

Înseamnă că visul împăratului, pe care l-a ghicit şi de data asta Sivar, s-a adeverit întocmai. Împăratul îi dădu lui Sivar opt saci cu galbeni.

Văzînd atîţia galbeni, Sivar era nespus de fericit şi, încărcîndu-i într-o trăsură, porni spre casă.

Mergînd pe drum, cugeta : „Opt saci cu galbeni ! Asta e mult. Încă o dată pe atît. Ce-ar fi să nu-i dau şarpelui nimic ? Mă voi duce la el, dar voi căuta cumva să-l ucid. Asta nu e un lucru neobişnuit, pentru că oricare ar face aşa, dacă ar fi în locul meu.”

Sivar se îndreptă spre stîncile unde îl aştepta şarpele. Cînd ajunse în dreptul lui, apucă o piatră mare şi-l lovi **cu** toată puterea. Piatra era, într-adevăr, mare şi grea, dar Sivar îi atinse numai o mică parte din coadă şi şarpele, înspăimîntat, fugi sub stînci.

Lui Sivar îi părea acum tare rău că nu l-a ucis. Plecă. Pe drum se gîndea numai la şarpe. Cînd ajunse acasă însă, unde-l aştepta bucuroasă nevastă-sa, uită de reptilă. Trăia acum cu mult mai bine decît înainte. Avea bani cîţi voia. Deşi cheltuia cu nemiluita, banii nu se mai terminau, li ajungeau pentru toată viaţa.

Aşa a trăit trei ani, în îndestulare şi belşug. După trei ani, împăratul a avut încă un vis, tare ciudat. Se făcea că din cer cade grîu şi acoperă oamenii şi casele. Grîul cădea ziua şi noaptea din ce în ce mai mult.

Sivar se îngrozi : „Ce poate să fie asta ?” Parcă îi pierise şi graiul şi, luîndu-şi traista pe umăr şi băţul în mînă, porni spre curtea împărătească, spunîndu-i nevesti-si :

— Acum nu mă vei mai vedea. Să ştii că de data asta nu mă mai întorc acasă viu şi sănătos.

Pe drum se gîndi la şarpe şi îşi zise :

„Mă duc totuşi pînă la el. Mai bine să mă ucidă şarpele decît împăratul. Merit să fiu omorît, pentru că i-am făcut o mare nedreptate acestui şarpe înţelept şi răbdător”.

Se grăbea spre stînci unde îl zări pe şarpe, aşteptîndu-l :

— Noroc, Sivar, om nesocotit ! Într-adveăr, eşti nătîng şi fără minte ! Păi nu te-ai gîndit nici o clipă, cînd te-ai repezit la mine cu piatra să mă omori, că împăratul va mai avea încă un vis ? Bine că m-ai nimerit numai oleacă în vîrful cozii şi am scăpat astfel ,cu viaţă. Altminteri ce te-ai fi făcut ? Cum ai fi ghicit visul împăratului fără ajutorul meu ?

— Văd că sînt nesocotit şi, într-adevăr, om nătîng, zise umil Sivar. De aceea am şi venit la tine. Fă cu mine ce vrei. Mă poţi ajuta, dar mă poţi şi ucide. Sînt gata pentru orice osîndă.

— Nu, n-am să-ţi fac nimic, zise şarpele cu blîndeţe. N-am să te ucid, ci am să te ajut, ca să scapi şi de data asta de la moarte sigură. Ţine bine minte : du-te la împărat şi spune-i să nu-i fie frică de nimic. Visul lui e bun. Grîul care cade din cer însemnează că în toată împărăţia lui vor veni zile bune. Oamenii se vor îmbogăţi, iar El, împăratul, va domni fericit şi mulţumit pînă la sfîrşitul vieţii. Dar nu uita să-mi aduci de astă dată jumătate din răsplata pe care ţi-o va da împăratul.

— Cum să uit, frăţioare dragă ? Îţi voi da, cum să nu-ţi dau ? spuse grăbit Sivar şi se îndreptă spre palatul împăratului.

Îi tălmăci visul şi împăratul, nespus de fericit, porunci ca în toate pieţile oraşului şi în toată ţara să înceapă ospeţele cu mîncare şi băutură din belşug. A mîncat şi a băut şi împăratul, împreună cu toţi supuşii lui. A mîncat şi a băut şi Sivar.

Cînd ospăţul s-a sfîrşit, împăratul îl răsplăti pe Sivar cu şaisprezece saci de galbeni. Încărcînd sacii într-o trăsură trasă de patru cai negri şi sprinteni, Sivar porni grăbit spre casă.

Cînd ajunse în dreptul stîncilor, unde îşi avea adă-postul şarpele, se opri, zicîndu-şi : „Se cuvine acum să dau toată răsplata asta şarpelui. Am destui galbeni acasă pentru toată viaţa şi nu-mi mai trebuie nimic.

Şarpele va fi mulţumit. Nu va mai fi supărat pe mine. Vom fi buni prieteni de acum înainte.”

Descarcă toţi sacii din trăsură şi-l strigă pe şarpe. Şarpele îşi făcu în curînd apariţia dintre stînci. Sivar, arătînd spre sacii cu galbeni, spuse cu bucurie :

— Frate, ţi-am adus partea care ţi se cuvine. Îţi dau toată răsplata, pentru că ai fost bun cu mine.

Şarpele zise, înduioşat :

— Frate Sivar, mie nu-mi trebuie aceşti galbeni. Ce să fac cu ei ? Am vrut numai să văd ce fel de om eşti. Ţine minte un lucru : cine e drept cu ceilalţi, dar nu ştie drumul pe care trebuie să meargă, va greşi.

Spunînd aceste vorbe, şarpele se strecură sub stînci. Sivar, care asculta cu luare-aminte, se ruşină. Sacii cu galbeni nu-l mai atrăgeau.

Sosi acasă şi, spre desperarea muierii, împărţi galbenii tuturor vecinilor.

Cînd cineva făcea vreun rău, Sivar se străduia să fie îngăduitor cu el şi să-l îndrepte pe calea cea bună. De aceea a fost fericit pînă la sfîrşitul vieţii lui.

(basm armenesc repovestit de GEORGE BULlC)

POVEŞTI POPULARE JAPONEZE

(repovestite de GEORGE SÎNPETREAN)

Lăstarul de salcie

Un gospodar găsise undeva un lăstar de salcie şi-l sădi în grădina sa. Era o salcie dintr-o specie rară. Îngrijea lăstarul, îl uda în fiecare zi, dar iată că într-o zi trebui să plece de-acasă timp de-o săptămînă. Îşi chemă sluga şi-i spuse :

— Priveşte eu atenţie acest lăstar ; să-l uzi în fiecare zi, şi, ce-i mai important, să ai grijă ca nu cumva copiii vecinilor să-l smulgă şi să-l calce în picioare.

— Bine, răspunse sluga. Poţi să pleci liniştit, stăpîne. Omul, într-adevăr, plecă. Peste o săptămînă el se întoarse şi intră în grădină. Lăstarul era ,la locul lui, dar se veştejise.

— Cu siguranţă că nu l-ai udat ! spuse stăpînul supărat.

— L-am udat, aşa cum mi-aţi poruncit, răspunse sluga. Dimineaţa am ieşit pe balcon şi pînă seara tîrziu m-am uitat la el. Dar cînd s-a întunecat, l-am smuls din pămînt, şi l-am adus în casă şi l-am închis în ladă...

Imprudenţa

Era odată un om căruia i s-a năzărit că el ar putea cînta uşor la flaut. El plecă la prăvălie să-şi cumpere flautul dorit. În prăvălie, privi mult timp, încercă ba un flaut, ba altul, suflă în fiecare, le pipăi şi pe dinafară şi pe dinăuntru. Apoi într-un flaut îşi băgă degetul aşa de adînc, că nu mai putu să şi-l scoată. Trase el ce trase, dar degetul tot nu ieşi. Trase din nou, cu toată puterea, dar degetul se înţepeni şi mai tare. Pentru că omul se zbătea, degetul nu se mişca nici înainte, nici înapoi. Ca să-l scoată îi mai rămăsese o singură soluţie : să spargă flautul. Dar flautul nu era al lui, trebuia mai întîi să-l cumpere.

— Vă rog iertaţi-mă, cît costă flautul ? întrebă el pe vînzător.

„Acest om nechibzuit şi-a prins atît de adînc degetul în flautul meu şi nu va putea în nici un fel să-şi salveze degetul. Înseamnă că pot să-i cer oricît”, gîndi iute vînză torul.

Pretinse preţul a trei flauturi. Cumpărătorul, fără să se mai tîrguiască, plăti flautul, alergă acasă, ca să-l sfarme cu ciocanul şi să-şi elibereze degetul, căci nu

putea duce flautul în mînă, ori în buzunar, fiind grozav de bine împlîntat în deget. Încercă să-şi mişte degetul în toate părţile, căci îl durea. Deodată, de după un gard înalt de bambus, se auziră sunetele melodioase ale unui flaut. Ar fi vrut să ştie cine cîntă aşa de frumos. În gard, el găsi, în sfîrşit, un loc unde beţele de bambus se puteau da la o parte şi pe unde reuşi să privească cu un ochi, prin cră- pătură. Dar crăpătura era aşa de strîmtă că el nu putea vedea nimic. Desfăcu şi mai mult beţele de bambus şi reuşi să-şi introducă încet capul prin gard. Dar, în aceeaşi clipă, minunata muzică se stinse, iar pe balconul casei se lăsă o perdea.

,,Ce păcat ! abia am băgat capul şi acum n-am **ce** vedea".

Omul îşi aminti din nou că-l doare degetul şi îşi trase capul înapoi. Dar capul se prinse şi el strîns în crăpătură. Beţele de bambus, pe care el le îndepărtase cu fruntea, se strînseră din nou şi-i prinseră gîtul ca într-o zgardă. El împinse aşa de tare cu capul, încît gardul trosni. Auzind zgomotul, stăpînii casei veniră în goană la locul cu pricina Cînd ei văzură un cap ieşind printre beţele de bambus ale gardului strigară :

— Ce-i cu tine, omule ? Cine te-a băgat aici ?

— Iertaţi-mă, vă rog, cît costă gardul acesta ? Aş vrea să-l iau cu mine.

Nefericitul om se gîndi la multele boroboaţe făcute din pricina... unui flaut nemeritat.

Stăpîna cea lacomă

Într-un han de ţară intră un negustor ambulant. Pe umeri avea un mare balot cu mărfuri. Stăpîna hotelului era o femeie tare lacomă. Cum văzu balotul se şi gîndi să pună mîna pe e,l. Îl chemă pe negustor

într-o cameră, apoi alergă la bărbatul ei să se sfătuiască, cum să fure balotul negustorului.

— Asta-i foarte uşor, îi spuse bărbatul. Trebuie să culegi iarba dracului, apoi o fierbi şi o amesteci în mîncare. Omul îşi va pierde memoria, dacă o va mînca. El va uita balotul la noi.

Zis şi făcut. Femeia merse în grădină, culese un braţ plin cu iarbă, pe care o fierse şi zeama o amestecă în toată mîncarea, chiar ,şi în orez. Apoi îl invită pe negustor la cină. Acesta mîncă şi nu observă nimic. Doar capul parcă i se învîrtea. Apoi i se făcu somn. Se îndreptă spre camera lui şi adormi imediat. Dis-de-dimneaţă se trezi cu o cumplită durere de cap, se îmbrăcă şi îşi văzu de drum.

Stăpîna aşteptă pînă plecă negustorul, apoi imediat se repezi în camera lui să-i ia balotul. Dar camera era goală. Stăpîna cotrobăi peste tot, dar balotul, nefiind un ac, s-ar fi putut observa uşor. Degeaba căută ea, că nu reuşi să găsească nimic. Disperată, fugi la bărbatul ei.

— Ei, ce grozăvie am făcut cu iarba aia ? Degeaba am fiert-o. Negustorul a plecat şi n-a lăsat nimic.

— Nu se poate ! Cine gustă dintr-o asemenea iarbă, neapărat uită ceva. Mai caută, poate că, totuşi, a uitat ceva.

Femeia se întoarse în camera în care înnoptase negustorul, din nou răscoli totul, din nou cotrobăi, dar nu găsi nimic. În sfîrşit, se opri în mijlocul camerei şi disperată aruncă o ultimă privire prin toate părţile. Deodată se bătu cu palma peste frunte şi urlă de se cutremură casa

— A uitat ! A uitat !

Bărbatul, auzind urletul, întrebă :

— Ei, ce s-a întâmplat ? Ce-a uitat ?

— A uitat să plătească !

Ţăranul cel cumsecade

Un ţăran înşeuă calul şi plecă la oraş după tîrguieli. În oraş el cumpără douăsprezece putinele cu soia.

— Mai mult de opt putinele nu va putea duce calul tău — îi spuse negustorul. Lasă patru din ele aici. Te vei întoarce mîine după ele.

— Calul meu este bătrîn, răspunse ţăranul. Chiar şi opt putinele sînt multe pentru el. Voi aşeza pe cal numai şase, iar pe celelalte le voi lua eu în spinare.

Zis şi făcut: şase putinele le urcă pe cal, iar pe celelalte şase le luă în spinare. Apoi urcă pe cal şi plecă. Calul făcu un pas-doi şi se poticni. Picioarele i se îndoiră şi se lăsă la pămînt.

— Animal nerecunoscător ! strigă ţăranul. Alţii pun pe caii lor mai mult de opt putinele, iar eu te cruţ ; şase putinele le port eu în spinare ca să-ţi fie ţie uşor. De ce eşti atît de încăpăţînat ?

Un nume lung

Care era numele adevărat al lui Numaiceon nimeni nu ştia. Cert este, că atunci cînd se născu pruncul, mama începu să-i născocească numele. Cineva îi spusese că oamenii care au nume lungi trăiesc mult. Şi iată, ea începu să născocească un nume lung, căt mai lung. Inventă un nume de două ori mai lung decît al tatălui copilului, dar imediat i se păru că e prea puţin. Îl născoci de şapte ori mai lung, dar tot nu era de-ajuns. Trebuia să se mai gîndească. Se gîndi ziua şi noaptea, şi din nou ziua şi noaptea, şi încă o zi şi-o noapte, pînă îşi istovi puterile. În sfîrşit, compuse un nume aşa de lung, cum nu se mai pomenise niciodată pe lume.

Atunci ea se opri bucuroasă şi spuse rudelor : Fie ca băiatul meu să se numească „Ceon”, dar abia rosti acest nume că biata femeie muri. Nimeni nu aflase care era numele cel lung născocit de mamă pentru fiul ei.

— Ei, spuseră rudele. Ea a reuşit să spună numai „Ceon”. Fie, aşadar, ca băiatul să se cheme Numaiceon.

În curînd, tatăl lui Numaiceon se însura a doua oară. A doua nevastă născu tot un băiat. Mama vitregă a lui Numaiceon era o femeie puternică şi sănătoasă. Cu toate că şi ea se gîndi trei zile în şir cum să-i născocească fiului ei un nume şi mai lung — nu obosi de loc, iar în a patra zi rosti tot numele găsit, pînă la capăt. Numai că ea nu muri, ci rămase în viaţă. Iar numele era, într-adevăr, lung, foarte lung.

Iată-l:

Oniuda — Koniuda — Mappiranoniuda — Heiraniuda —Seitakanoniuda — Harimanobetta — Heitako — Heitako — Heikanako — Hemetakamato — Iceooghirika — Ceoceo- raghirika — Ciooni — Ciooni — Ciobikumi — Ciotarobituni — Naganabiţumi — Anaiana — Konaiama — Amoosu—Komoasu — Moosu, moosu — Moosigo — Iasikiandoni—Temmoku — Temmoku — Mokuna, Mokuna — Mokugzoba — Tiavancioosuna — Hihidzo-Eisko... Cei **doi** bă**ieţi** crescuseră împreună şi deseori se certau între ei. Fratele mai mic îl necăjea adesea pe cel mare, zicîndu-i :

— Ah, tu, Numaiceon ! Ceon-Ceon ! Numai-numai ! Numaiceon !

Numaiceon se supără şi el şi-l necăjea pe fratele cel mic :

— Ah, tu, Oniuda — Koniuda — Hiranida — Seitakanoniuda — Harimanobetto...

Dar, aici limba i se-mpletici, iar cînd începu din nou să rostească numele fratelui mai mic, acesta era deja departe. Numele era prea lung, şi din pricina asta,

fratele cel mic era fericit. Ca să-l strigi, trebuia să dispui de mult timp liber. De aceea, cînd trebuia trimis la cineva, undeva, şi pentru ceva, îl chemau pe Numaiceon.

— Numaiceon, adu apă ! Numaiceon, adu cărbuni !

Şi Numaiceon aducea apă şi cărbuni ; făcea tot ce i se poruncea, în schimb fratele cel mic făcea numai ce-i trecea prin cap. Chiar şi cînd cel mic era vinovat, tatăl îl certa întotdeauna pe cel mare :

— Numaiceon, vino aici ! Ai s-o încasezi !

Iar fratele cel mic scăpa de pedeapsă. Mama se gîndea :

„Ce bine că i-am dat fiului meu un nume atît de lung”.

Odată, fratele mai mare se juca cu tovarăşii săi de joacă în curte şi căzu într-un puţ. Tovarăşii lui începură să strige :

— Numaiceon a căzut în puţ ! Numaiceon a căzut în puţ l

Imediat au alergat oamenii, au aruncat o frînghie şi l-au scos pe Numaiceon din puţ. Mama vitregă se gîndi :

„E-adevărat cînd se spune că cei cu nume scurte sînt : nefericiţi. Iată, Numaiceon a căzut în puţ”.

Dar peste două zile, copiii se jucară din nou în curte, lîngă puţ. Fratele mai mic sări pe acoperişul puţului şi strigă :

— Numaiceon a căzut în puţ pentru că are un nume scurt. Numele meu lung, în schimb, îmi aduce fericirea ! Eu n-o să cad niciodată în puţ. Dar alunecă şi se trezi în puţ. Tovarăşii de joacă alergară să anunţe părinţii copilului şi începură să strige :

— Grăbiţi-vă ! Grăbiţi-vă ! Al dumneavoastră Oniuda —Koniuda — Mappuraniuda — Seitakanoniuda — Harrimanobenkei — (Nu, nu Benkei) — Harrimanobetto —Heitako — Heitako — Heihanako —

Koketaotito — Heketamatito — Hcnetatoketo... Atunci ei se încurcară şi o luară de la început :

— Grăbiţi-vă ! Grăbiţi-vă ! Al dumneavoastră Oniuda

— Koniuda...

Aici, din nou, se încurcară şi din nou o luară de la capăt, mai îndîrjiţi :

— Grăbiţi-vă ! Grăbiţi-vă ! Al dumneavoastră Oniuda — Koniuda... Dar un băiat strigă :

— Nu e bine ! Nu e bine ! Am uitat partea din mijloc!

Şi iarăşi o luară de la început :

— Al dumneavoastră...

Deodată tăcură, se odihniră puţin şi începură din nou : Iceogirika — Ceoceoragirika — Ceooni — Ceooni — Ciobikuni — Ciotarobiţuni — Naganobiţuni — Anioma — Konainma — Amoosu — Komoosu — Moosu, moosu — Moosigo — Temmaku — Temmaku — Mokuna, mokuna — Mokudzaba — Tiavanceosuna — Hihidzo-Eisko a căzut în puţ !

Auzind strigătul lor, părinţii luară iute o funie şi se-n- dreptară spre puţ : băiatul lor, cu numele cel lung, cît pe ce să nu-l mai găsească viu !

Predicatorul şi sluga

Într-un templu din satul Titosa slujea un predicator zgîrcit şi lacom. El niciodată nu-i dădea slugii dulciuri, ci le mînca singur, dar, trebuie spus, că slugii îi plăceau tare mult dulciurile.

Odată, predicatorul primi din partea sătenilor miere proaspătă şi aromată. Predicatorul puse mierea

iute într-un borcan, iar borcanul îl aşeză într-un loc ascuns, în altar. Şi fireşte că slugii nu-i dădu nici măcar să guste.

Într-o zi, predicatorul trebui să plece de-acasă şi fu nevoit să lipsească o zi întreagă. La plecare, îi spuse slugii :

— Fii atent, aici în altar am un borcan cu o otravă cumplită. Ea seamănă la gust cu mierea. Dacă guşti din această otravă vei muri.

Abia plecă predicatorul că sluga desfăcu borcanul şi mîncă toată mierea. Iar cînd în borcan nu mai rămăsese nimic, se sperie şi începu să se gîndească, cum să-l păcălească pe predicator. Se gîndi în fel şi chip. Luă ceaşca preferată a predicatorului, o sparse, presără cioburile prin cameră, se acoperi cu pătura şi începu să aştepte. Predicatorul se întoarse seara tîrziu. În cameră era întuneric. Predicatorul strigă supărat :

— Ei, slugă, unde eşti ? De ce n-ai aprins felinarul ?

Dar sluga gemea sub pătură :

— Iartă-mă, tată predicatorule ! Mor. Sfîrşitul mi-e pe-aproape. Citeşte-mi repede rugăciunea !

Speriat, predicatorul întrebă :

— Ce-i cu tine ? Ce ţi s-a întîmplat ?

— Mă simt vinovat în faţa ta, tată predicatorule. Azi, stăteam pe duşumea şi spălam ceaşca ta preferată, dar deodată a sărit motanul şi m-a lovit peste mînă. Eu am scăpat ceaşca, iar ea s-a spart. Acum nu mi-a mai rămas decît să mor. Am luat din altar otrava şi am golit borcanul. Ah ! simt cum otrava s-a revărsat prin mine. Ah! mi-e tare rău ! Citeşte-mi te rog rugăciunea, spuse sluga, gemînd tot mai tare.

Predicatorul înţelesese că sluga l-a înşelat, dar nu-i putea spune nimic. Şi aşa rămase el fără miere şi păcălit.

Predicatorul lipsi din nou de-acasă. Sluga aţipise lîngă uşă. Deodată se auzi o bătaie în uşă. Sluga

deschise şi văzu pe bătrînica din vecini cu o legăturică în mînă.

— Azi e sărbătoare. Dă-i asta părintelui predicator, spuse vecina şi-i întinse slugii legăturica.

Abia plecă bătrîna că sluga se şi repezi să ducă legăturica la nas ; de-acolo venea un miros cald şi ademenitor.

„Dacă-i voi da legăturica lacomului predicator eu nu voi şti ce-i înăuntru — se gîndi sluga. Mai bine mă uit acum.”

Sluga desfăcu legăturica. Într-o năframă era un coşuleţ cu lipii calde. Cu precauţie, scoase o lipie şi o mîncă, apoi mai **scoase** una şi o mîncă şi pe aceea, apoi pe-a treia şi treptat mîncă toate lipiile. Cînd nu mai rămăsese nici una, sluga îşi puse mîinile în cap :

„M-am nenorocit ! Ce să mă mai fac ?”

Se gîndi, ce se gîndi, apoi înfăşură coşuleţul în năframă şi fugi cu el în templu. Legăturica o puse la picioarele statuii zeului Amida, iar firimiturile de la lipii le duse la buzele zeului. Apoi se întoarse acasă, se aşeză la locul lui, ca şi cînd nu s-ar fi întîmplat nimic. Îl aşteptă pe predicator. Întorcîndu-se, predicatorul îşi întrebă sluga :

— A venit cineva aici în lipsa mea ?

— Da. A trecut vecina. Fiind sărbătoare, ţi**-a** adus **ceva** într-o legăturică.

— Unde este legăturica ?

— Am dus-o în templu şi am pus-o la picioarele lui Amida.

— Ai procedat foarte bine !

Predicatorul s-a îndreptat spre templu şi, într-adevăr, la picioarele lui Amida a găsit legăturica. Gîndindu-se puţin, desfăcu legăturica şi văzu că era goală, iar pe fundul ei mai erau nişte firimituri.

— Tu ai mîncat totul, strigă supărat predicatorul.
Sluga veni ,în fugă, privi coşul gol şi se prefăcu tare mirat.

— Ei, drăcie, n-aş fi crezut niciodată ! spuse el şi arătă spre statuia zeului. Priviţi, părinte, Amida a crezut că această legăturică i-a fost adusă lui şi a mîncat-o ! Vedeţi, i-au rămas firimiturile pe buze !

— Drac împieliţat, tu mi-ai mîncat lipiile !

Predicatorul, înfuriat la culme, lovi statuia cu toiagul în cap. Statuia începu să sune : „E-el, e-e-el l” Predicatorului i se păru că statuia spune : „El”, „el”. Furios, se răsti din nou către slugă :

— Auzi, Amida spune „el”, „el”. Înseamnă că tu ai mîncat lipiile. Ce ai de spus ?

Sluga dădu din umeri :

— Amida va recunoaşte. Trebuie să-l speriaţi. Permiteţi-mi să-l fac să vorbească.

Sluga alergă şi luă ceainicul cu apă fiartă, începu să toarne apa pe capul zeului şi începu să-l certe :

— Am spus adevărul ? Lipiile au fost aici sau n-au fost?

De aproape se auzi apa gîlgîind : „Ost, ost, ost” — căci ea se scurgea tocmai de pe capul statuii pe duşumea.

— Ei, v-aţi convins ? întrebă sluga. Iată-l, a recunoscut : „A fost, a fost, a fost!”

Predicatorul dădu din cap, oftînd, şi se duse la culcare flămînd.

*

Odată, în timpul unei ploi torenţiale, predicatorul plecă de-acasă, iar sluga rămase singur. În uşă bătu un ţăran. Ploaia îl surprinsese pe drum şi el era ud leoarcă. Ţăranul îl rugă să-i împrumute umbrela, căci avea drum lung de făcut. Sluga îi dădu umbrela cea nouă a predicatorului, abia cumpărată din oraş. Ţăranul luă umbrela, mulţumi şi plecă. Seara, predicatorul se întoarse acasă şi, ca întotdeauna,

întrebă dacă nu l-a căutat cineva în timpul în care a lipsit de acasă.

— A fost un ţăran care m-a rugat să-i dau umbrela.

— Şi i-ai dat-o ?

— Desigur.

— De ce i-ai dat-o ? se supără zgîrcitul. Nu trebuia să i-o dai!

— Cum era să nu i-o dau, dacă ploua cu găleata ?

— Trebuia să-i spui că umbrela e stricată. Mai trebuia să-i spui că am ţinut-o prea mult la soare, pielea **a** crăpat şi am aruncat-o în cămară.

— Altă dată voi şti ce să spun, răspunse sluga.

Peste cîteva zile veni un alt ţăran. Predicatorul era în templu, iar sluga, pe-afară. Ţăranul se adresă direct slugii :

— Astăzi vremea este bună. Trebuie să trec peste munţi la fiica mea şi calul meu şchioapătă. Oare îmi va da predicatorul calul său ?

— Nu, răspunse sluga. Nu ţi-l va da. El spune că acesta a stat prea mult la soare, pielea a crăpat şi l-am aruncat în cămară.

Predicatorul, aflîndu-se în templu, auzi toată discuţia. Şi abia plecă ţăranul că şi alergă în curte şi începu să-şi certe sluga :

— Spui numai prostii. Calul nu-i umbrelă ! Trebuia să spui că ieri calul a mîncat măselariţă, a sărit toată ziua ca un turbat, şi-a rupt picioarele şi acum zace în grajd.

— Prea bine, răspunse sluga. Pe viitor voi şti ce să spun.

Peste cîteva zile, în sat muri un om bogat. Rudele răposatului veniră să-l cheme pe predicator. Întîlniră sluga în curte şi îi spuseră :

— Avem acasă un mort. N-ar putea oare să vină predicatorul, să facă slujba de înmormîntare ?

— Nu poate, răspunse sluga. Ieri, predicatorul a mîncat măselariţă, a sărit toată ziua ca un turbat, şi-a rupt picioarele şi acum zace în grajd.

— Nouă nu ne trebuie un asemenea predicator — spuseră rudele mortului şi făcură calea întoarsă, nu înainte de a-l ocărî pe acesta în gura mare, ca să afle toată lumea că la un astfel de om nu merită să baţi drumul.

Uraganul şi butoaiele

La marginea oraşului trăia un dogar. El n-avea de lucru şi, fireşte, n-avea nici bani. Iarna se anunţa aspră, în fiecare zi sufla un vînt puternic. Căsuţa bietului dogar scîrţîia şi se clătina. Chiar şi copacii cei mai viguroşi se aplecau pînă la pămînt.

Într-o dimineaţă dogarul privi pe fereastră şi-i spuse nevestei :

— Priveşte ce uragan ! În sfîrşit, ne vom îmbogăţi.

— Cum o să ne îmbogăţim noi de pe urma uraganului? Nu pricep, zise nevasta.

— Ei, dar proaste mai sînteţi voi femeile ! Niciodată nu daţi ascultare bărbaţilor şi uite-aşa vă scapă fericirea din mînă.

— Ce fericire poate să aducă un uragan ?

Dogarul tuşi şi spuse :

— Cînd suflă vîntul cu putere, se ridică praful. Acesta se aşează în ochii oamenilor. Fireşte că ochii se-nroşesc şi lăcrimează. Şi de-aici... fericirea noastră.

— Ei, şi dacă ochii oamenilor lăcrimează, ce-are a face asta cu fericirea noastră ?

— Cît eşti de nepricepută ! Oamenii se vor îmbolnăvi. Mulţi vor orbi. Şi ce pot face orbii ? Lor nu le rămîne altceva de făcut decît să bată drumurile, să joace, să cînte şi să ceară milostenie. Dar la ce vor cînta ? Se-nţelege că la tamburină. Iată fericirea noastră.

— Ei, şi dacă vor cînta la tamburină, ne vom pricopsi ?

— Ce neroadă ! Doar tamburina se acoperă cu piele de pisică. E nevoie de tamburină, e nevoie şi de pisici. Acestea trebuie omorîte.

— Ei, şi dacă mor pisicile, cum vom fi noi fericiţi ?

— Dacă nu vor mai fi pisici, în toate cămările vor da buzna şoarecii. Aceştia vor roade toate putinile şi butoaiele. Înseamnă că oamenii vor avea nevoie de butoaie şi doage noi. Şi, bineînţeles, că eu voi avea foarte mult de lucru. Şi astfel ne vom îmbogăţi şi vom fi fericiţi...

Mincinosul

În oraşul Osaka trăia un mare mincinos. El minţea tot timpul şi toţi ştiau aceasta. Odată plecă pe munte. La întoarcere îi spuse vecinei :

— Ce şarpe uriaş am văzut! Gros ca o putină şi lung cît toată strada.

Vecina strînse doar din umeri.

— Măi omule, doar ştii şi tu că un şarpe nu poate fi aşa de lung cît toată strada.

— Şarpele era, într-adevăr, foarte lung, dar nu chiar cît strada, ci numai cît o ulicioară.

— Cine-a mai văzut un şarpe lung cît o ulicioară ?

— Ei, nu chiar cît o ulicioară, ci cît pinul acesta.

— Cît acest pin, nu se poate !

— Ei, acum îţi spun adevărul. Şarpele era cît podeţul de peste rîu.

— Nici aşa nu poate fi !

— Atunci îţi voi spune adevărul-adevărat : şarpele era lung şi lat cît o putină.

— Cum vine asta ? Şarpele era gros ca o putină şi lat tot ca o putină ? Atunci, cu siguranţă, că nu era şarpe, ci o putină...

Dragonul albastru şi dragonul galben

Se spune că, la aniversarea urcării sale pe tron, un împărat şi-a dorit să aibă cel mai frumos paravan din cîte fuseseră vreodată ; aşa că porunci să vină la palat pictori vestiţi din întreaga ţară.

Se perindară mulţi prin faţa împăratului, însă lui nu-i plăcu nimic din ce îi arătară ei. Atunci trimise după cel mai renumit pictor, care locuia departe, într-o peşteră departe de oraş, şi îi împărtăşi dorinţa sa : pe paravanul din sala tronului să-i fie desenaţi doi dragoni, unul albastru şi unul galben, care să înfăţişeze puterea şi trăinicia imperiului.

Artistul răspunse că el va picta cei doi dragoni pe mătase neagră, dar o mătase fină, ţesută mai cu osteneală decît tot ce se pomenise pînă atunci în imperiu.

— Pînă va fi gata mătasea mă voi întoarce în peştera mea şi voi avea timp să mă pregătesc îndelung să pictez dragonii.

La porunca împăratului lucrul începu de îndată ; dură mult timp, căci mătasea o făceau numai din firul anumitor viermi de mătase, hrăniţi cu frunze de dud proaspete. În ciuda tuturor precauţiilor luate, puţini viermi au putut fi salvaţi, iar firele obţinute — prea puţine pentru mătasea necesară. A fost nevoie apoi de

ţesători neîntrecuţi pentru mătasea unor fire atît de fine...

În sfîrşit, mătasea pentru paravan a fost isprăvită, împăratului i-a plăcut atît de mult încît porunci să i se facă iute o ramă de fildeş. A doua zi trimise un slujitor la peşteră să-l anunţe pe artist că totul este pregătit şi că poate veni neîntîrziat să picteze dragonii. Dar pictorul spuse slujitorului împărătesc că n-a terminat pregătirea lucrării şi-l roagă pe împărat să mai aibă răbdare. Acesta aşteptase destul de mult să fie ţesută mătasea şi era nemulţumit de-atîta întîrziere, dar înţelese că artistul vrea să realizeze ceva cu totul deosebit şi se învoi cu amînarea cerută. De fiecare dată cînd trecea pe lîngă paravan abia se stăpînea să nu se înfurie, pînă într-o zi, cînd trimise din nou un slujitor la pictor să-i reamintească de promisiunea făcută. Meşterul răspunse că dacă ar ceda rugăminţii împăratului imediat, nu va fi în stare să picteze nişte dragoni demni de cel mai frumos paravan văzut vreodată. Trebuia — spunea el — să-şi continue schiţele începute ; şi-i ceru un nou răgaz...

Împăratul, în ciuda nerăbdării sale, fu silit să aştepte iar.

Timpul trecea, iar pictorul nu dădea nici un fel de ştire că ar fi terminat lucrul schiţelor. De fiecare dată cînd se uita la paravan împăratul simţea cum sporeşte în el nemulţumirea, iar într-o zi, la capătul răbdării fiind, trimise un slujitor cu poruncă să-l aducă pe pictoir fie de bună voie, fie cu forţa, la curte.

Pictorul veni la palat şi îi spuse împăratului :

— Cred că acum pot picta dragonii.

Ceru să i se aducă vopsea galbenă, vopsea albastră, două pensule lungi şi se apropie de paravanul pe care strălucea mătasea cea **fină. Dintr-o** singură mişcare pictorul trase o linie subţire galbenă ; şi tot aşa — dintr-o singură trăsătură — făcu o alta albastră.

Aşeză apoi pensulele alături şi anunţă că **a** terminat **opera.**

De îndată ce îi fu dată ştirea împăratului, acesta, fericit să ştie că cel mai frumos paravan **văzut vreodată** va împodobi sala tronului, se grăbi să vină să admire **lucra**rea celebrului pictor. Cînd ajunse **însă** la paravan, nu putu să-şi creadă ochilor : două dungi străbăteau **de-a** latul mătasea cea mai fină. Socoti că pictorul vroise să-şi bată joc de el. Artistul îi arătă că cele două linii erau rodul unor căutări îndelungi, timp de ani de-a **rîndul. Î**mpăratul îşi ieşi din fire de supărare văzînd că cineva îndrăzneşte să-şi bată joc de el şi-i stricase mătasea ţesută cu atîta grijă ; porunci imediat ca pictorul să fie aruncat în închisoare.

Astfel fu răsplătită truda artistului retras în peşteră.

La căderea nopţii împăratul se culcă, dar nu fu chip să adoarmă.

În umbra iatacului, cele două dungi, una albastră şi alta galbenă — făcute de pictor pe paravan — îi treceau prin faţa ochilor dintr-o parte în alta şi-i păreau că se mişcă şi se măresc treptat. Spre mirarea împăratului liniile prindeau apoi chip de dragoni adevăraţi, care se luptau cu înverşunare. Erau doi dragoni agili şi puternici, de parcă ar fi fost vii : scoteau răgete şi toată vigoarea lor era concentrată în cele două fîşii de culoare, pe care pictorul le făcuse pe mătasea fină. După ce veghe toată noaptea admirînd dragonii de pe paravan, împăratul hotărî să descopere taina artistului ce săvîrşise o asemenea operă. În zori porunci să se înşeueze calul şi, însoţit de gardă, porni către peştera unde pictorul pregătise atîta vreme lucrarea, înainte de a desena dragonii pe paravan. Cînd ajunseră în sfîrşit la peşteră, aprinseră torţele şi la lumina lor împăratul văzu doi dragoni desenaţi pe pereţii peşterii : unul — albastru, celălalt — galben.

Erau înfăţişaţi cu foarte multă meticulozitate : se distingeau pe ei solzii, ghearele, dinţii, nările din care ieşeau, flăcări. Sub desen era scrisă o dată : cea a zilei cînd împăratul îi ceruse pictorului să se apuce de lucru, să facă cel mai frumos paravan din cîte s-ar fi văzut vreodată. Alături era un alt desen, tot cu doi dragoni — unul albastru şi celălalt galben ; apoi o a treia pictură, apoi a patra, a cincea şi a şasea şi încă multe altele. Pereţii peşterii erau acoperiţi de desene reprezentînd pe cei doi dragoni. Fiecare scenă avea însemnată data : zi după zi, lună după lună. La lumina torţelor împăratul simţea munca încrîncenată a artistului : schiţele urmau altor schiţe, imaginile urmau altor imagini ; apoi, după un lung şir de dragoni, meşte**rul trăsese pe peretele peşterii două dungi, una albastră şi una galbenă. În ele era cuprinsă toată forţa dragonilor fără număr, pe care pictorul îi desenase de-a lungul timpului. Împăratul recunoscu cu uşurinţă dragonii de pe paravanul de mătase, unul albastru şi celălalt galben.**

A dat ordin să se pună şeile pe cai, căci vroia de îndată să-i redea pictorului libertatea, să-l cinstească cum se cuvine şi să-i mulţumească.

Ajuns la palat, împăratul a poruncit ca paravanul împodobit cu cei doi dragoni să fie adus în sala tronului, căci era într-adevăr paravanul cel mai frumos din cîte s-au văzut.

(basm repovestit do CRINA BOCŞAN DECUSARĂ)

FOLCLOR DIN BALCANI
(repovestiri din limba turcă de ADELINA PĂUNOVICI)

Or fi avînd oare dreptate să spună că-s prost ? !

— Nastratin !

— ...

— Nas-tra-tin !!

— ...

— Mucosule, pe unde umbli ?

în faţa porţii unei căsuţe mici, Sidika, nevasta preotului Abdulah, din satul Horto, striga cît o ţinea gura. În sfîrşit, îi răspunse o voce de copil, din fundul curţii :

— Sînt aici, mamă !

Sidika, încruntîndu-şi sprîncenele, îl certă :

— Te strig de-un sfert de oră ; nu m-ai auzit ?

— Ba te-auzeam bine.

— Atunci de ce nu-mi răspundeai ?

— Pentru că eram ocupat în grădină : îmi căutam sfîrleaza.

Sidika respiră adînc, cu un aer resemnat, căci niciodată nu avea timp de discuţii cu fiul ei şi, dealtfel, el avea totdeauna ultimul cuvînt.

— Eu mă duc să spăl rufele la rîu, îi spuse ea. Ţine aici nişte caise uscate, mănîncă-le şi să nu te mişti de-

aici pînă la întoarcerea mea. Să ai grijă de casă, să nu treci de pragul porţii !

— Fii liniştită, mamă ! N-o să părăsesc poarta.

Nastratin se aşeză liniştit în poartă, mîncîndu-şi caisele. Deodată auzi o voce care îi păru cunoscută :

— Nastratin !

Era cumnatul său.

— Spune-i, te rog, mamei că astă-seară vom cina la voi şi o rugăm să ne pregătească şi halva !

Omul plecă grăbit, fără să întrebe dacă mama era sau nu acasă.

Rămas singur, copilul se frămînta : „Mama e plecată ; sora şi cumnatul meu, care locuiesc la Sivri-Hisar, vor petrece noaptea la noi ; ba, mai mult, vor să mănînce şi halva. Cum s-o previn oare pe mama ?”

Deodată se lumină de bucurie :

— Am găsit ! Or fi avînd oare dreptate să spună că sînt eu prost ? Cum de nu m-am gîndit mai devreme ? I-am promis mamei să nu părăsesc poarta, dar dacă mă duc s-o anunţ, părăsesc poarta ; dacă nu părăsesc poarta, nu pot s-o anunţ ; aşa că voi lua poarta cu mine !

Şi făcu precum spuse : îşi săltă poarta în spate şi alergă la rîu, unde Sidika spăla, pălăvrăgind cu vecinele.

— Mamă ! strigă el hotărît.

— Culmea ! Fiul meu a sosit cu poarta-n spinare pînă aici !

— Mamă, doar atît am venit să-ţi spun : cumnatul m-a anunţat că vor cina cu noi şi te roagă să le prepari şi halva pentru diseară,

— Derbedeule, ce ţi-am spus eu la plecare ?

— Păi nu vezi, mamă, că te-am ascultat ? N-am părăsit o clipă poarta !

Din acest copil nu va ieşi nimic bun

Sidika, împietrită de uimire şi ruşine, îşi îmbrînci fiul cu furie :

— Haide, dă-i drumul acasă !

Şi se întoarseră numaidecăt spre casă.

Nastratin nu-şi putea explica această furie a mamei şi se tot întreba : „Ascult întotdeauna de mama, dar ea nu-i niciodată mulţumită. Mi-a cerut să nu părăsesc poarta şi n-am părăsit-o. Mi s-a poruncit s-o previn şi-am prevenit-o. Atunci care-i vina mea ? Poate-ar fi mai bine să fac invers de cum mi se cere".

Sidika se apucă să prepare cina şi la un moment dat, dîndu-şi seama că nu mai are apă, îl trimise pe Nastratin cu urciorul la fîntînă.

Copilul, pe măsură ce umplea urciorul şi acesta devenea din ce în ce mai greu, în braţele lui micuţe de copil, îl scăpă cu mare zgomot în jgheabul adăpătorii de lîngă fîntînă. Nastratin nu se clinti din loc, se lăsă pe vine şi aşteptă.

După o vreme, la capătul răbdării, Sidika alergă la fîntînă.

— Ce-aştepţi aici ? Ce ţi-am spus eu s-aduci ?

— Să aduc apă...

— Şi unde-i apa ?

— În urcior. L-am umplut.

— Şi urciorul unde este ?

— Fii liniştită ! O să iasă în curînd deasupra.

— De unde să iasă ?

— Din adăpătoarea unde a căzut. Aştept să iasă la suprafaţă ; atunci îl voi apuca bine de margini, ca să nu-l mai scap.

Sidika îşi trase fiul de urechi pînă acasă, mustrîndu-l. Spre seară sosiră fiica şi ginerele lor. Toată familia se strînsese la masă.

Sidika pregătise pilaf, halva şi supă din lapte prins ; începură cu supa.

Nastratin, aşezat între sora şi cumnatul său, se pregăti şi el să mănînce, dar îndată ce duse prima lingură de supă la gură, prinse să urle :

— Mi-a luat gura foc ! Şi ieşi dintr-o săritură afară. Toată lumea lăsă mîncarea şi-l urmă, îngrijorată. Îi dădură să bea apă proaspătă şi-l aduseră înapoi la masă.

La sfîrşitul mesei, d-na Sidika servi şi desertul. Micul Nastratin, care adora halvaua, îşi vîrî toată mîna în vasul plin.

— Ce-nseamnă felul ăsta de a mînca cu cinci degete? îl mustră mama.

— Mănînc cu cinci degete pentru că nu am mai multe!

„Cu siguranţă, n-o să iasă nimic din copilul ăsta”, gîndi, pentru a cîta oară ? doamna Sidika, cu multă amărăciune.

... Să nu-ţi vină nimic în minte ? !

A doua zi, vineri, ştiind că soţul ei trebuia să ţină o cuvîntare pentru amiază, doamna Sidika îl rugă :

— Ia-l şi pe Nastratin cu tine. Eu trebuie să mă ocup de fată şi de ginere.

— Bine, răspunse domnul Abdulah şi ieşi cu Nastratin.

Aşteptară, plimbîndu-se, ora întîlnirii cu enoriaşii.

În fiecare vineri, domnul Abdulah vorbea sătenilor despre alte şi alte precepte. El urcă şi în ziua aceea, ca de fiecare dată, la pupitru, tuşi, se gîndi, dar

începu să se bîlbîie, se mai gîndi o vreme, dar nu găsea nimic de spus oamenilor.

Cum, însă, era un om cinstit, el le mărturisi :

— Vreau să vă spun adevărul: am uitat ce aveam de spus azi. Mă tot gîndesc, dar în zadar, nu-mi vine nimic in gînd... Şi bietul om, încurcat, rămăsese la pupitru, în faţa credincioşilor săi.

Nastratin, care era culcat la piciorul pupitrului, înălţă capul şi se adresă şoptit tatălui său :

— Să **nu**-ţi vină în minte predica mai înţeleg ; dar să **nu**-ţi vină în minte nici să cobori de la pupitru, asta n-o mai înţeleg...

Iată cînd şi-a găsit să moară !

La internat, Nastratin stătea într-o cămăruţă mică. În fiecare zi, înainte de a se apuca de învăţat, trecea pe la grajd pentru a-şi îngriji măgarul care-l purta prin toate locurile şi a-i pregăti hrana necesară pentru ziua respectivă.

Într-o zi, Nastratin îşi zise : „Nu încalec aproape niciodată pe măgarul ăsta, dar nu face nimic, am să-i micşorez raţia zilnică, fără nici o ezitare”. Şi făcu precum îşi propuse.

În dimineaţa următoare, puţin îngrijorat, alergă la grajd.

„Dacă a murit bietul măgar de foame” !?

Animalul aştepta, însă, răbdător.

— Bravo, măgarul meu ! strigă Nastratin, pot prin urmare să-ţi mai micşorez porţia !

Şi văzînd că raţia putea fi scăzută, fără ca animalul să pară a suferi mult, îi dădea în fiecare zi tot mai puţină mîncare.

Totuşi, într-o bună dimineaţa, găsi măgarul mort — mort de foame, iar stăpînul strigă surprins :

— Iată fatalitatea : măgarul meu şi-a găsit să moară tocmai cînd începuse să se obişnuiască să trăiască fără hrană !...

Mi-era milă de bietul măgar…

După dejun, Abdulah îşi chemă fiul:

— Mergem la moară. Vino să pui şeile pe măgari.

Domnul Abdulah avea doi măgari. El urcă pe unul şi îşi aşeză fiul pe celălalt.

Cînd ajunseră în apropierea morii, Abdulah se întoarse şi-şi căută fiul din priviri. Cu uimire îl văzu călărind în picioare.

— De ce nu te-aşezi în şa ? îl întrebă el.

— M-am gîndit că măgarul ăsta e tare obosit şi-am rămas în picioare ca să mai micşorez ceva din greutatea pe care o poartă bietul dobitoc.

Domnul Abdulah nu-şî putu reţine rîsul; apoi încercă să-i explice că animalul poartă aceeaşi greutate, indiferent de poziţia călăreţului din spinarea lui. Copilul, însă, nu pricepu explicaţia şi remarcă, cu amărăciune, că orice ar face şi oricum s-ar comporta e veşnic certat. Şi, de data aceasta, Nastratin îi mărturisi tatălui său că era hotărît să facă invers decît i se va cere, pe viitor.

Odată terminată munca la moară, încărcară cîte doi saci pe fiecare măgar şi porniră spre casă.

În timp ce traversau rîul, unul dintre sacii aşezaţi pe măgarul lui Nastratin era ameninţat să cadă.

— Nastratin, strigă Abdulah, amintindu-şi de hotărîrea pe care părea s-o fi luat fiul său — sacul din stînga e gata să cadă ; ridică-l repede pe cel din dreapta, ca să-l împiedici pe celălalt să alunece !

Copilului însă îi mai trecuse supărarea. „Jurasem să fac invers de cum mi se ceruse dar, de data aceasta, îl

voi asculta pe tata”, îşi spuse el şi îndeplini ceea ce-i ceruse domnul Abdulah : ridică sacul din dreapta. Sigur că aceasta a făcut ca ambii saci să alunece pe latura stîngă a măgarului şi să cadă în rîu.

Bietul Abdulah îşi dădu seama că nu avea de ce să-şi certe fiul; trase adînc aer în piept şi nu-i spuse nimic. Hotărî, însă, în sinea sa, că era timpul să-şi dea băiatul la şcoală.

Fiecare are dreptul să-şi aleagă singur mîncarea

Întorşi acasă, tatăl şi fiul o găsiră pe doamna Sidika singură cu nepotul ei. Fiica şi ginerele plecaseră pentru o bucată de vreme.

După ce descărcară făina, domnul Abdulah se pregăti şi el de plecare şi, din prag, îi spuse lui Nastratin :

— Du-te pe cîmp cu unul din măgari şi adună ceva mîncare !

Nastratin se duse şi începu să taie iarba. Curînd, însă, observă că măgarul se oprea în faţa fiecărei grămăjoare de bălegar şi o mirosea cu lăcomie. Atunci copilul se apucă să adune balegă în loc de iarbă şi, cînd umplu bine coşul de pe şaua măgarului, se întoarse acasă.

— Nastratin, îl întrebă tatăl său mai apoi, ai adunat mîncare pentru animale ?

— Da, tată. Am pus-o în grajd.

Domnul Abdulah se duse să verifice. Mare îi fu mirarea cînd găsi ieslea plină de bălegar.

— Ce-ai făcut, nefericitule ? ţipă furios la fiul său.

— Păi am lăsat animalul să-şi aleagă singur hrana pentru azi. Ce poate fi rău în asta !?

Era oare Nastratin un prostănac ?

Domnul Abdulah îl dădu pe Nastratin la şcoală.

Învăţătorul le arăta adesea bastonul destinat copiilor care nu-s cuminţi. Uneori, încerca să-i atragă în discuţii libere.

— Care astru este mai folositor, luna sau soarele ? îi întrebă el odată, cînd erau aşezaţi în jurul său.

Unii afirmară că luna era mai folositoare, alţii susţineau, din contră, că soarele ar fi mai util. Dar nici unul dintre copii nu putea explica din ce cauză.

Nastratin afirmă cu siguranţă :

— Luna este mai folositoare, pentru că luminează întreaga lume atunci cînd afară este întuneric ; soarele, în schimb, nu se arată decît atunci cînd este lumină.

Pedeapsă binemeritată...

Deşi nu prea era cuminte. Nastratin muncea cu pricepere şi cu asiduitate şi se arăta interesat de o mulţime de lucruri.

— Ce este raiul ? îl întrebă într-o zi pe învăţător.

— Este o vale frumoasă — răspunse acesta — cu trandafiri, unde locuiesc cei ce fac fapte bune.

— Dar iadul ? continuă copilul.

— Iadul este o groapă de flăcări şi foc, în care sînt aruncaţi cei ce fac rele. Locul celor îndepărtaţi din rai este iadul.

Nastratin nu mai spuse nimic, dar explicaţiile îi rămăseseră în minte.

Se apropia iarna, era frig. Sala de clasă avea un cămin unde şcolarii aveau obligaţia să aprindă, cu

rîndul, focul, după ce aduceau lemne şi rămurele uscate.

Într-o zi, în timp ce copiii se încălzeau, intră şi Nastratin cu un aer nefericit. Ştia că va fi bătut cu bastonul, deoarcce învăţătorul aflase de la colegii lui că omora, prin sat, găinile cu pietre. Acum, înainte de a se aşeza în mijlocu**l colegilor, Nastratin luă bastonul din cui şi-l aruncă în foc.**

Cînd sosi, învăţătorul observă lipsa băţului şi întrebă unde a dispărut. Nastratin replică :

— Bastonul e-n iad.

— Cum, în iad ?

— Păi n-aţi spus d-voastră că toţi cei care fac rău merită să ajungă în iad, în groapa de flăcări ? Bastonul şi-a găsit locul meritat!

Amuzat, învăţătorul îl iertă de data aceasta.

Unde nu-i cap, vai de picioare...

Nastratin le juca diverse farse colegilor săi, cu atît mai mult cu cît aceştia se luptau să-l pună mereu în încurcătură.

Într-una din zile, copiii stăteau pe malul rîului, cu picioarele în apă. Unul dintre ei, dorind să-l tachineze, spuse :

— Nastratine, ne-am pierdut picioarele în rîu, nu mai ştim cum să ni le recunoaştem. Ce-i de făcut ?

— Aşteptaţi, răspunse Nastratin, o să vi le găsesc eu imediat.

Şi, sărind în rîu, începu să-i lovească cu un băţ peste picioare.

E de la sine înţeles că toţi şi-au tras repede picioarele din apă, ţipînd de durere.

— Iată, strigă Nastratin, acoperind ţipetele lor, v-am găsit picioarele ; dar vă sfătuiesc să nu le mai pierdeţi vreodată.

Nu găseşti nici nordul în întuneric !

La întoarcerea de la şcoală, Nastratin trebuia să-şi ajute mama la cumpărături, să măture curtea şi grajdul, să aducă apă de la fîntînă şi să facă focul.

Într-o zi, mama observă că Nastratin, după ce folosise foalele ca să aprindă focul în cămin, astupă orificiul de ieşire al aerului cu un tampon. Intrigată, îl întrebă de ce face asta.

— E o măsură de economie, mamă, răspunse băiatul.

— Ce tot îndrugi acolo ? îl apostrofă tatăl, care era de faţă.

— Învăţătorul ne spune mereu că risipa este un păcat şi că trebuie să facem economie. Astupînd foalele, fac o mare economie de aer; acesta rămîne în burduf şi poate fi folosit data viitoare.

Tatăl zîmbi, iar după un timp îi spuse altceva :

— Pune şaua pe măgar. Ai să te duci la moară, unde-l vei găsi pe domnul Hatib. El îţi va da 50 de scuzi să mi-i aduci.

— Bine, tată, răspunse Nastratin.

— Nu te sfătuiesc să te abaţi din drum şi să-ţi pierzi timpul cu cine ştie ce fleacuri.

— Fii fără grijă, îl asigură copilul.

Fugi la grajd să pregătească măgarul. Cum, însă, în grajd era întuneric, nu găsea şaua şi trebui să-l strige pe tatăl său.

— E în dreapta, îi răspunse acesta.

Cîteva minute mai tîrziu, Nastratin scoase măgarul din grajd, însă tot fără şa.

— N-am găsit-o, îi explică tatălui, care se arăta tare mirat.

— Da' ţi-am spus că e în partea dreaptă !

— Dispare şi nordul în întunericul de-acolo, replică băiatul, cum vrei oare să găsesc eu dreapta ?

— Copile, tu eşti lovit de boala prostiei, care nu se vindecă niciodată, spuse tatăl cu amărăciune.

Aceste cuvinte îl întristară pe Nastratin şi, apăsat de ele, dar măi ales neatent la ceea ce făcea, el urcă pe măgar de-a-ndăratelea. Văzînd una ca asta, tatăl îi strigă enervat :

— Prostule, călăreşti invers măgarul ?

Nastratin ridică din umeri şi, cu ochii plini de lacrimi, răspunse :

— Oare-i numai vina mea, tată ? Măgarul n-are nici o vină ? El a stat pe partea proastă, ce puteam eu să fac? Pe el de ce nu-l cerţi ?

Şi copilul plecă tare abătut la drum.

La moară luă **de** la domnul Hatib cei **50** de scuzi **pe** care acesta îi datora pentru făina ce i-o vînduse domnul Abdulah şi porni apoi spre casă.

Deodată întîlni un grup de cerşetori orbi. Văzîndu-i neajutoraţi şi amintindu-şi cum fusese el certat, copilul, încă supărat, simţi nevoia să se răzbune pe cineva. Opri măgarul, scoase săculeţul cu bani şi-l scutură, spunînd :

— Iată bani pentru voi !

Dar nu lăsă banii din mînă. La clinchetul monezilor, bieţii orbi se învălmăşiră, împingîndu-se unii pe alţii.

Copilul, impresionat de această scenă şi regretînd imediat propria sa cruzime, plecă repede, promiţănd în gînd să nu-şi mai bată joc niciodată de cei loviţi de soartă.

Mare noroc cu orăcăitul broaşlelor...

Nastratin se gîndea încă la cele întîmplate cînd, trecînd pe lîngă un sat, văzu nişte copii care se jucau de zor. Se opri să privească ; jocul îl interesa atît de mult încît, aplecîndu-se în dreapta şi-n stînga pentru a-i vedea mai bine, îşi pierdu echilibrul şi căzu.

Copiii se opriră din joacă şi-l înconjurară, rîzînd batjocoritor. Nastratin, ascunzîndu-şi durerea şi încercînd să iasă cît mai onorabil din această situaţie, îi apostrofă :

— Ce-aveţi de rîs, proştilor ? N-aţi mai văzut un om coborînd din şa ?

Dar cum măgarul o luase la goană, trebui să plece repede după el. Animalului îi era sete şi se îndrepta spre rîul din preajmă.

Ajuns la rîu, măgarul se aplecă spre apă în zadar : malul era prea înalt şi abrupt. Totuşi, continuă să se aplece, ameninţînd să cadă în rîu.

Din fericire, tocmai atunci începură să orăcăie nişte broaşte şi, speriat de „cîntarea” lor formidabilă, bietul măgar se dădu înapoi, fiind astfel salvat de la înec.

Bucuros să vadă măgarul teafăr, Nastratin scoase banii din săculeţ şi-i aruncă broaştelor, strigînd :

— Fiţi binecuvîntate, păsări ale apelor ! Iată o mulţime de bani drept mulţumire pentru ceea ce aţi făcut !

Nu mai e nevoie să spunem că, la întoarcerea acasă, Nastratin a primit o bătaie de neuitat de la tatăl său.

— Mă loveşti pentru cincizeci de scuzi — îi spuse el domnului Abdulah — cînd broaştele au salvat viaţa unui măgar, care valorează pe puţin două sute !...

Cînd ai o imaginaţie bogată

Într-o dimineaţă, la cîteva zile de la întîmplarea cu broaştele, domnul Abdulah îşi chemă fiul:

— Ia cazmaua asta, îi spuse, şi sapă o groapă la poalele zidului, în grădină.

Nastratin se puse pe săpat, cîntînd cît îl ţinea gura. Fără să-şi dea seama, străpunse zidul grajdului vecinului, lipit de-al lor. Băiatul se minună : ce putea fi această deschizătură ? Îşi vîrî capul prin ea şi văzu, spre marea sa uimire, cîţiva boi ! Atunci, nebun de bucurie, alergă la bucătărie strigînd :

— Mamă ! Mamă !

— Şi?

— Ce se-ntîmplă ?

— Îmi povesteai, nu demult, că un om din Akşehir, tot săpînd pămîntul, a găsit un urcior plin cu aur, din vremea lui Noe !?

— Şi ?

— Ei bine, eu, săpînd pămîntul, am găsit zece boi vii! Cred că-s tot din timpul lui Noe !

Mănîncă cu gînduf !...

Într-o după-amiază, cînd învăţătorul le dăduse drumul mai devreme decît de obicei, ajuns acasă, Nastratin îi spuse mamei sale că-i e foame. Ea îi dădu două plăcinţele şi-l îndemnă :

— Ia şi nu te mai învîrti în jurul meu. Du-te şi le mănîncă afară, unde vrei !

Băiatul plecă cu plăcintele în mînă, spre grădinile şi livezile satului, pe care nu le proteja nici un zid. Ajunse, după o vreme, la o grădină de zarzavaturi în care se răsfăţau la soare şi nişte pepeni minunaţi, cărnoşi şi durdulii, după placul lui.

„O să-mi iau un pepene”, îşi zise. De-abia se aplecase, însă, să-l culeagă, că-şi şi făcu apariţia proprietarul, să-l alunge.

Nastratin se duse atunci la rîu. Nişte raţe se zbenguiau pe apă ; văzîndu-le, băiatul saltă de bucurie.

„Iată o masă bună pentru mine”, îşi spuse **el.** Şi, înmuindu-şi plăcinţelele în apa rîului, se apucă să le înfulece.

— Ce faci acolo ? îl întrebară nişte ţărani, uimiţi.

— Mănînc supă de raţă, răspunse Nastratin cu seriozitate.

Dacă omul ar avea un pic de minte...

După o lungă perioadă de secetă, văzîndu-şi hambarele goale, oamenii din Horto începură să mănînce păsările şi să taie animalele mari din curte.

Domnul Abdulah se pregăti să plece la Sivri-Hisar, la ginerele său.

— E un băiat descurcăreţ ; trebuie să găsească el ceva păsări pentru mîncare.

Sidika se bucura de ideea soţului ei, însă îl rugă să-l ia şi pe Nastratin cu el:

— Sînt prea ostenită şi nu mai pot ţine piept la toate năzdrăvăniile lui.

Cei doi porniră împreună la drum.

Cînd intrară în Sivri-Hisar, văzură cu uimire o mulţime de oameni petrecînd pe străzi.

— Ia te uită cît belşug ! exclamă Abdulah. Iar noi sîntem gata să murim de foame...

— Astăzi e sărbătoare la noi, explică ginerele său. Vezi, bucuria şi veselia sînt răspîndite pe feţele tuturor oamenilor. Fii sigur, însă, că acest oraş nu este mai îndestulat decît al vostru.

— Se vede că oamenii sînt tare proşti pe-aici !

— De ce ?

— Dacă ar avea puţină minte ar petrece întruna, ar face sărbătoare din toate zilele vieţii lor şi nu le-ar mai lipsi nimic, dacă ar chibzui bine.

Ajuns acasă, la sora sa, Nastratin se duse să vadă grajdul. Printre animale se afla un bou mare, cu o pereche de coarne falnice, care stătea culcat şi mugea.

,,Ah, dacă m-aş putea aşeza între coarnele lui”, se gîndi Nastratin, şi chiar se aşeză cu precauţie, ţinînd coarnele în mîini cu mîndrie.

Speriat, boul se ridică dintr-o săritură şi Nastratin se rostogoli la pămînt, lovindu-se rău. Ţipetele sale atraseră atenţia celor din familie, care se repeziră înspăimîntaţi, să vadă ce se întîmplase.

— Nu-i nimic, îi linişti el. E-adevărat că mă doare, dar asta nu-nseamnă mare lucru pe lîngă bucuria de-a mă fi aşezat între coarnele lui.

Doamne, bine că am salvat luna !

Într-o seară, după cină, părinţii îl rugară pe Nastratin să se ducă la puţul din grădină ca să aducă apă proaspăt. Băiatul, plin de zel, plecă în goană pînă acolo.

Era o seară minunată, scăldată în lumina lunii pline. Nastratin coborî găleata în fîntînă şi se aplecă peste margine să vadă cum se umple. Mare minune ! În fundul fîntînii văzu luna plutind pe apă şi tremurînd agitată.

„Doamne ! — îşi spuse el înspăimîntat, luna a căzut în fîntînă. Trebuie s-o salvez !”.

Se strădui s-o apuce în găleată, însă luna nu se lăsa prinsă. Dar Nastratin, care credea nestrămutat în dorinţa lui de a salva luna, nu se dădea bătut: mişcînd

găleata pe suprafaţa apei cu ajutorul frînghiei, încerca mereu să scoată luna din apă.

Deodată găleata se agăţă de peretele fîntînii.

„Victorie ! Am prins luna ! E cumplit de grea, dar o voi scoate pînă la urmă”.

Şi trase de sfoară, şi trase, pînă ce sfoara se rupse şi el căzu pe spate. Atunci văzu luna sus, pe cer.

„Domnul fie lăudat ! A fost greu, dar am salvat luna!”

Reveni la ai săi fără apă, atrăgînd asupra sa ploaie de mustrări.

În zadar explică Nastratin cum a salvat el luna. Bietul băiat nu reuşea şi pace să înţeleagă de ce era dojenit întruna.

Of, animalele astea nu-nţeleg nimic !

Mulţumită ginerelui său, domnul Abdulah reuşi să facă rost de cîteva păsări : pui, curci, gîşte, nişte găini şi un cocoş. Pe lîngă acestea, fiica sa îi făcu un cadou neaşteptat, un sac de orez şi unul de linte.

Dorind ca soţia sa să intre cît mai repede în posesia acestor bunătăţi şi deoarece el mai avea treburi de rezolvat în Sivri-Hisar, domnul Abdulah hotărî să-l trimită pe Nastratin înainte, după ce-l dădăci şi-l făcu să promită că nu se va abate din drum şi că va avea grijă de toată încărcătura. Aşezară totul pe spinarea măgarului : păsăretul într-o cuşcă, apoi sacii, dincolo.

— Du-le acasă pe toate, îl mai îndemnă o dată tatăl pe fiul său, şi spune-i mamei că mă voi întoarce şi eu spre seară sau mîine dimineaţă. Ia şi amnarul ăsta ! Să-l dai D-lui Hafiz, care m-a rugat să i-l cumpăr.

Nastratin plecă, împingînd măgarul înaintea lui.

După o vreme, i se păru că bietele păsări, închise în cuşcă, erau tare chinuite şi se plictiseau cumplit.

Inima i se înmuie de milă, văzîndu-le cum băteau din aripi moleşite ; opri măgarul, deschise uşiţa cuştii şi dădu drumul păsărilor care, imediat ce se văzură jos pe pămînt, fugiră care încotro.

Încurcat, Nastratin începu să strige :

— Ei, aţi luat-o greşit... Asta e drumul către sat !

Dar ele nu ascultau. Nastratin le fugări, dar nu putu prinde decît cocoşul.

— Şi se mai zice că tu eşti bărbatul ! îi reproşă acestuia. N-ai fost în stare nici măcar să aduni găinile şi să le-arăţi drumul!

Şi, de furie, îi suci gîtul. Apoi, necăjit, se întoarse în locul unde se afla măgarul. Observînd că sacii, lipsiţi de contragreutatea păsăretului din cuşcă, îşi pierduseră echilibrul şi atîrnau pe o parte a măgarului, ameninţînd să cadă, umplu cuşca cu iarbă, şi porni din nou la drum.

La un moment dat, ca să mai înveselească monotonia drumului, începu să se joace cu amnarul.

„Vreau să văd dacă poate să aprindă paiele”, şi făcu precum spuse.

Iarba îndesată în cuşca luă foc ; o coloană de flăcări se înălţă de pe spatele măgarului care, înspăimântat, o luă la goană. Nastratin, înciudat, îi strigă :

— Dacă ai avea şi tu puţină minte, te-ai opri direct în baltă !

La Akşehir o palmă costa doar un scud

Nastratin împlinise paisprezece ani. Fiindcă terminase şcoala primară din sat, tatăl său hotărî să-l trimită la Konya, pentru desăvîrşirea studiilor.

Într-o dimineaţă, Nastratin îşi luă rămas bun de la părinţi şi de la învăţător şi plecă fără prea mari regrete. Era bucuros că putea să vadă ţara, lumea.

În drum spre Konya, trebuia să se oprească pentru cîteva zile la Akşehir.

Nişte oameni din satul său, în trecere prin acest oraş, îi răspîndiră nişte vorbe rele : că-i prostănac. Aşa se face că un localnic îl opri într-o zi în stradă şi, fără o vorbă, îi trase o palmă peste ceafă, rîzînd în hohote. Nastratin, dîndu-şi seama că nu trebuia să provoace scandal într-un oraş străin, îi spuse doar :

— De bună seamă că şi în acest ţinut există un tribunal !

Şi se duse cu o plîngere la cadiu. Cum, însă, cadiul era rudă cu cel care-l pălmuise, îi spuse lui Nastratin :

— Lovitura pe care ai primit-o aduce după sine o amendă de un scud. Acest om îţi va da de îndată banii şi puteţi pleca amîndoi liniştiţi.

Dar Nastratin nu era de acord cu o sentinţă atît de uşoară şi protestă :

— Cum, în acest ţinut te costă doar un scud să dai o palmă cuiva ?

— Da, răspunse cadiul spre a-şi favoriza ruda.

Atunci Nastratin se apropie de cadiu şi-i dădu o palmă răsunătoare :

— Deoarece în ţinutul dumneavoastră o palmă costă numai un scud — îi spuse el nesăbuitului cadiu — luaţi scudul pe care mi-l datorează omul acesta ! Cît despre mine, nu-mi mai trebuie nimic.

În ziua următoare, trebuind să părăsească Akşehirul, Nastratin se pregătea de plecare. Verii săi, voind să-i joace o festă, îi ascunseră însă sacul. Furios că nu-şi găsea lucrurile, el îi ameninţă :

— Să-mi găsiţi sacul imediat ! Altminteri ştiu eu ce vă fac.

Această ameninţare îi sperie puţin şi scoaseră sacul din ascunzătoare.

— Iată-l ! A fost o glumă, nu te supăra ! Da' ia spune, ce-ai fi făcut dacă nu ţi-l aduceam ?

— Nimic. Aş fi plecat fără el...

Şi părăsi Akşehirul.

La Konya, somnul aleargă pe străzi

Sosind în Konya, Nastratin fu uimit de întinderea acestui oraş, de perfecta comportare a locuitorilor, de tot ceea ce vedea. Dar ceea ce-l uimi peste măsură erau fesurile deosebit de înalte pe care le purtau aici oamenii.

Nastratin se despărţise de tovarăşii de drum şi urma să tragă la un prieten al tatălui său, domnul Feizula, care avea să-l instaleze la şcoală. Se duse, însă, mai întîi la frizer, ca să se tundă, şi la baie şi abia după ce-şi termină toate treburile se prezentă în faţa domnului Feizula, care îl primi cu multă amabilitate şi promise să-l înscrie la seminar cît mai curînd posibil. Pînă atunci urma să locuiască chiar în casa acestui om.

A doua seară de la sosire îi veni ideea să facă un tur prin oraş, neştiind că era interzisă circulaţia pe **străzi** după stingerea felinarelor. Fu, bine-nţe**les, arestat de ienicerii care-şi făceau rondul de noapte.**

— Ce cauţi pe străzi ? îl întrebară ei. Intimidat, la început, Nastratin bîigui :

— Am văzut cum ieşea somnul pe poarta deschisă şi-am plecat să-l caut.

Crezîndu-l nebun, ienicerii îl lăsară să plece.

Mai poţi să-l crezi prost ! ?

După cîteva zile, Nastratin fu admis la seminar şi se instală la internat.

Pe toată durata studiilor, s-a dovedit un bun şcolar şi şi-a făcut numeroşi, prieteni, pe care-i cucerea cu buna sa dispoziţie, deşi uneori îi necăjea cu farsele sale.

Nastratin umbla cu un cuţit mare la el; nu pentru c-ar fi fost certăreţ, ci pentru că era un cadou de la tatăl său. Ienicerii, găsindu-l astfel înarmat, îl arestară din nou.

— Sînt instalat la seminar de-abia de cîteva zile, explică el, şi am neapărată nevoie de acest obiect ca să şterg greşelile de ortografie.

— Pentru aceasta ţi-ar fi necesară o gumă, i se răspunse.

— Pe onoarea mea, fac nişte greşeli atît de mari, încît numai un cuţit le poate şterge.

Prea multă credinţă poate fi dăunătoare

Nastratin aştepta cu nerăbdare luna ramazanului, cînd urma să întreprindă pentru prima dată turneul tradiţional de hoge. Acesta consta în a merge din sat în sat spre a se ruga în moschei pentru binele sătenilor şi a aduna bani, veşminte şi tot felul de daruri. În tot acest timp, Nastratin era hrănit şi adăpostit de săteni.

Nastratin îşi termină pregătirile de plecare cu opt zile înainte de ramazan. Trebuia să plece din timp ca să-şi poată alege un sat mai bogat, în care să se oprească, dacă era cazul. Era cu atît mai grăbit, cu cît, nemaiavînd măgar, era obligat să facă drumul acesta pe jos.

În seara primei zile, se opri la un han.

La scurt timp după ce se culcase, auzi zgomote ciudate în cameră. Ascultînd cu atenţie, îşi dădu seama că era tavanul, ale cărui scînduri, foarte putrede, trosneau fără-ncetare.

Îngrijorat, se sculă şi alergă să-l găsească pe hangiu.

— Ei, jupîne, hanul dumitale e gata să se prăbuşească, îi spuse. Trosneşte din toate încheieturile.

— A, fii liniştit, fiule ! îl asigură hangiul. Această clădire nu se va dărîma niciodată. Cît despre trosnituri, tu, care eşti un molla, ar trebui să ştii că toate lucrurile care alcătuiesc universul, însufleţite sau nu, îl divinizează pe Dumnezeu în felul lor. Ei bine, trosniturile reprezintă felul în care această clădire îl adoră pe Dumnezeu !

— Domnul meu, răspunse Nastratin, mie mi-e teamă de aceste clădiri prea credincioase. Dacă, în extazul rugăciun**ii, hanul tău şi-ar pierde cunoştinţa, gîndeşte-te ce soartă m-ar aştepta !**

Şi plecă să-şi petreacă noaptea sub cerul liber, pe cîmp.

Cînd se trezi, a doua zi, constată că era ora rugăciunii de dimineaţă. În timp ce se ruga, un păstor îl salută.

— Bună ziua, îi răspunse Nastratin, apoi continuă să vorbească enoriaşilor.

— Molla, reluă păstorul la sfîrşitul rugăciunii, tu eşti un om învăţat şi cred că-mi vei putea răspunde : cînd vine ziua, oamenii ies din **case** ; unii se duc într-o parte, alţii, în partea opusă. Oare de ce nu se duc toţi pe acelaşi drum ?

Nastratin nu-i răspunse direct, ci îl întrebă :

— Dacă ai încărca ambele samare pe aceeaşi parte a măgarului, ştii ce-ar fi ?

— Ei, nu ? Ar cădea !

— Întocmai. Dacă toţi oamenii care ies dimineaţa din casă ar pleca în aceeaşi direcţie, lumea şi-ar pierde echilibrul.

— Văd că ai răspuns la toate, spuse cu admiraţie păstorul. Aş vrea să te mai întreb ceva : mă doare un ochi; ce crezi c-aş putea face ?

— Nu cunosc nimic din arta lecuirii, răspunse Nastratin. Pot, însă, să-ţi spun că atunci cînd mă durea un dinte, nici un leac n-a ajutat; a trebuit să-l scot. Poţi să faci şi tu la fel...

Şi tînărul hoge îşi reluă drumul.

Spre prînz, ajunse într-un cătun unde oamenii nu-l primiră, deoarece un hoge se instalase deja la ei cu o seară înainte. Două leghe mai departe, dădu de un alt sat, unde fu tratat în acelaşi fel.

La căderea nopţii, Nastratin intră într-un al treilea sat, unde toţi locuitorii erau adunaţi în piaţă.

— Ce se întîmplă ? întrebă Nastratin.

— Un vulpoi ne prăda ogrăzile furînd găini şi gîşte şi intrînd chiar în case să ne fure sandalele şi papucii. Astăzi, în sfîrşit, l-am capturat şi ne întrebăm ce pedeapsă să-i dăm. Am vrea să-l pedepsim cît mai sever pe acest vulpoi nemernic.

Nastratin îşi făcu loc prin mulţime, strigînd :

— Daţi-vă la o parte şi lăsaţi-mă să-l pedepsesc eu!

Îşi scoase sutana şi-l înveşmîntă pe vulpoi în ea, îi puse, apoi turbanul său pe cap şi-i dădu drumul. În timp ce vulpoiul o lua la sănătoasa, sătenii strigau :

— O, Molla, ce-ai făcut ? De ce l-ai lăsat să plece pe ticălosul ăsta ?

— Fiţi liniştiţi, prieteni ! le răspunse el. I-am jucat o festă din care n-o să-şi revină uşor. Înveşmîntat în sutana şi turbanul meu, va fi gonit cu pietre din toate satele în care va încerca să intre, aşa cum am fost şi eu izgonit.

Aceste cuvinte îi plăcură unui fermier care se afla în mulţime şi care i se adresă :

— Hogea, iartă-ne, îţi ofer eu adăpost pentru la noapte. Mîine vom vedea ce-i de făcut...

La o predică

Nastratin se stabili într-un sat. Ţinea predici în fiecare zi şi sătenii, bărbaţi, femei şi copii, se grăbeau să se strîngă în jurul lui, să-l asculte. Dar nimănui nu-i păsa dacă şi cu ce se hrănea bietul hoge, care sta acum în camera de oaspeţi a satului, aproape flămînd.

Într-o zi, după ce le vorbise ca de obicei, tocmai ieşea din moschee cînd, una dintre ascultătoarele sale se apropie şi-l întrebă :

— Hogea, ne-aţi spus azi că Isus se găseşte în al patrulea cer. Ştiţi şi ce mănîncă acest bărbat sfînt acolo ?

Nastratin o privi îndelung, apoi răspunse :

— O, femeie rea ! Sînt aici de şase zile, dar nici o clipă n-ai căutat să afli cu ce se hrăneşte un biet hoge aflat în satul vostru. Iar acum vorbeşti unui înfometat despre minunatele mîncăruri din care te poţi înfrupta la masa domnului !

Orice hoge care, ca şi Nastratin, se oprea într-un sat pe toată durata ramazanului accepta adesea să facă mici servicii sătenilor.

Astfel, bogatul fermier, care-l adăpostise în prima seară, îi spuse lui Nastratin :

— Mi-am pierdut măgarul. N-ai vrea să-ncerci tu să-l cauţi ? Cine ştie, poate-ai să-l găseşti !

Nastratin acceptă. Şi în timp ce-l căuta pe cîmpurile , din jurul satului, cînta cît îl ţinea gura. Un ţăran îl întrebă :

— Ce faci, Hoge ?

— Caut măgarul fermierului.

— Ciudat fel de a căuta un măgar ! se miră omul.

— Eşti un nătăfleţ. Numai cîntînd trebuie căutat bunul altuia.

Decît murdar de noroi, mai bine lipsă

La sfîrşitul ramazanului, Nastratin încălecă pe catîrul dăruit de săteni şi plecă urmat de un alt măgar pe care-l închiriase pentru transportul alimentelor primite de la săteni.

Pe drum însă, catîrul, care era cam năbădăios şi-i făcuse lui Nastratin destule necazuri, continua să-l necăjească mai mult. Nastratin hotărî să-l vîndă în primul sat pe care-l va întîlni.

Deodată observă că animalul avea coada murdară de noroi. Îl opri, coborî şi-i tăie coada :

— Mai bine să nu ai coadă, i se adresă el catîrului, decît o coadă înecată în noroi.

Apoi, punînd coada în coş, îşi reluă drumul.

Ajuns în următorul sat, căută un geambaş şi-i încredinţă catîrul pentru vînzare. Cînd apăru cumpărătorul cu care se înţeleseseră asupra preţului şi tîrgul era ca şi încheiat, omul observă că animalul avea coada tăiată şi se plînse de acest neajuns.

— A, nu-ţi face griji, prietene! îl linişti Nastratin. Coada e aici, iat-o !

Şi o scoase iute din coş.

Unde e logica ?

Intrînd în oraş, Nastratin fu întîmpinat de mulţi prieteni.

— Fii binevenit ! îi urară ei. Ce daruri ne-aduci ? Nastratin avea, printre bunurile primite de la săteni, şi o cantitate de struguri.

— O să vă dau struguri, îi anunţă el.

Prietenii se apropiară ; erau mai bine de douăzeci. ,,Dacă-i dau fiecăruia cîte un ciorchine, mie n-or să-mi mai rămînă”, se gîndea bietul hoge. **Luă,** deci, un ciorchine şi dădu fiecăruia cîte un bob.

— Ce zgîrcit eşti ! spuseră ei.

— Prieteni, răspunse Nastratin, toate boabele sînt la fel ; aşa că-i tot una dacă mîncaţi un bob sau o mie.

Şi se îndreptă spre internat, unde-şi regăsi cu plăcere chilioara.

La cîteva zile după întoarcerea sa din călătorie. Nastratin se afla într-un birt din Konya. Voia să mănînce **şi**-i comandă cîrciumarului:

— Adu-mi o supă foarte caldă !

Pe cînd acesta revenea cu supa, Nastratin, văzîndu-l, îi strigă de la distanţă :

— Da' ţi-am cerut o supă foarte caldă.

— Şi de unde ştii că nu-i aşa cum mi-ai cerut-o ? se supără cîrciumarul.

— Dacă era caldă, îi spuse Nastratin, ai fi simţit că ai degetul în supă !

Uneori pierzi, alteori cîştigi

Mai toţi seminariştii întorşi după luna ramazanului vindeau la piaţă alimentele primite drept răsplată pentru osteneala lor. Nastratin hotărî să facă şi el la fel dar, în loc să însărcineze cu vînzarea un intermediar, după cum se obişnuia, se gîndi să-şi vîndă singur marfa.

Duse, mai întîi, la piaţă un sac cu măsline, se instală şi aşteptă clienţii. Dar, cum nu ştia nimic despre preţul măslinelor, le răspundea celor care se opreau să se intereseze ;

— Spuneţi-mi dumneavoastră ce preţ îmi oferiţi !

Atunci oamenii îl priveau cu neîncredere şi se depărtau.

„Trebuie să cred că nu ştiu să vînd”, medită Nastratin, văzînd că nimeni nu cumpăra de la el.

Tocmai atunci veni să se instaleze în apropiere un om care vindea orz.

— O jumătate de kilogram, un scud, striga el spre a-şi chema cumpărătorii.

Şi, sub ochii lui Nastratin, îşi vîndu marfa într-un timp record.

Atunci, Nastratin începu şi el să strige :

— Măsline bune ! Pentru jumătate de kilogram, un scud !

Mulţimea se năpusti şi, într-o jumătate de oră, sacul se goli pentru că, de fapt, preţul măslinelor era de trei ori mai mare. Clienţii se împingeau şi-şi smulgeau unul altuia marfa, felicitîndu-l că vinde cu preţ atît de mic.

Rămăseseră cîteva kilograme şi o bătrînă voi să le cumpere.

— Nu, anunţă Nastratin, măslinele astea se vînd la un preţ atît de bun, încît profit de ocazie şi cumpăr eu cele cîteva kilograme care mi-au mai rămas...

Socoteala exactă

Nastratin era în ultimul an de şcoală la seminarul din Konya.

În această perioadă muri tatăl său, imamul Abdulah, şi oam**enii din Horto îi cerură lui Nastratin să ocupe funcţia de imam în locul tatălui său. Tînărul hoge nu putea accepta, deoarece mai avea cîteva luni pînă la încheierea studiilor. Rugă doar să i se trimită nişte acte pe**

care trebuia să le prezinte cadiului pentru a rezolva problemele legate de moştenire.

Încurcăturile cu succesiunea au durat însă, cu mult mai mult decît se aştepta el. Între timp, Nastratin începuse să fie strîmtorat în privinţa banilor.

În aşteptarea unor zile mai bune, cumpără pe credit, de la un băcan pe care-l cunoştea, cele de trebuinţă.

Dar, într-o zi, băcanul hotărî să-şi ceară banii în ziua în care Nastratin va fi însoţit de prieteni, crezînd că astfel îl va umili şi-l va obliga să se achite imediat. Şi aşa şi făcu, de îndată ce se ivi prilejul.

— Păi cît îţi datorez, băcanule ? întrebă Nastratin.

— Cincizeci de scuzi.

— Bine ! Luna viitoare îţi dau douăzeci şi cinci de scuzi. Cît îţi voi mai datora atunci ?

— Douăzeci şi cinci de scuzi.

— După încă o lună îţi mai dau douăzeci. Cu cît îţi voi mai rămîne dator ?

— Cu cinci scuzi.

— Şi pentru cinci scuzi nenorociţi — izbucni Nastratin — vii să mă deranjezi fără ruşine !?

Neînţelegînd nimic din acest calcul fantastic, bietul băcan nu mai suflă o vorbă şi se îndepărtă ruşinat şi confuz.

După muncă şi răsplată

După ce Nastratin îşi trecu toate examenele, prietenii îl îndemnară :

— Nastratin, tu eşti podoaba oraşului nostru. Toţi de stimăm, te iubim, te vom susţine ; du-te dar la noul cadiu şi cere-i un post.

Nastratin, încîntat de propunerea prietenilor, se duse să-l caute pe cadiu şi-şi exprimă cererea.

— Mi-ar face mare plăcere să-ţi fac acest serviciu, răspunse judecătorul, dar nu am nici un loc liber.

— Domnule judecător, îmi arătaţi atîta bunăvoinţă, încît vreau să vă propun ceva : daţi-mi o sarcină care să nu fie neapărat plătită.

— Ce-ar putea fi asta ? întrebă, nedumerit, judecătorul.

— Permiteţi-mi să devin cadiul din umbră.

— Nu ştiu dacă există un asemenea post în lume, dar...

— Nu există, cu siguranţă, dar o să-l creaţi dumneavoastră acum. Mi-aţi putea da toate cazurile care vă încurcă, uneori.

Judecătorul se gîndi, apoi îi răspunse :

— De acord, vei fi cadiul meu din umbră. Te vei instala în camera din faţă, iar eu îţi voi trimite să judeci cazurile mai neobişnuite.

Nastratin, în culmea bucuriei, porni imediat la lucru.

Într-o zi, magistratul primi pe un om care trăgea pe un altul de guler şi-i explica cu mînie :

— Domnule cadiu, omul ăsta refuză să-mi dea ceea ce mi se cuvine !

— Despre ce-i vorba, omule ?

— Iată, domnule judecător : Eram la lucru într-o pădure. El tăia copacii aparţinînd domnului Seradjeddin. Eu m-am aşezat alături şi, de cîte ori dădea el cîte o lovitură de topor, eu scoteam un icnit. Se cheamă, deci, că l-am ajutat în muncă ? El refuză acum să-mi dea o parte din banii primiţi.

— Icnea, într-adevăr, în timp ce tăiai tu lemne ? îl întrebă cadiul pe celălalt.

— Da, răspunse tăietorul, simplu. Cadiul, uluit, se gîndi la Nastratin.

— Duceţi-vă la ajutorul meu, li se adresă împricinaţilor, el se ocupă de astfel de plîngeri.

Cei doi se prezentară în faţa lui Nastratin care, după ce-i interogă şi el pe amîndoi, îi spuse reclamantului :

— Ai dreptate.

Apoi se adresă tăietorului :

— Scoate banii pe care i-ai primit pentru munca ta!

Bietul om îi dădu banii. Nastratin luă monezile şi le numără una cîte una, azvîrlindu-le pe podea, în aşa fel încît să scoată un clinchet deosebit. Apoi îl întrebă pe reclamant:

— Ei, ai auzit clinchetul banilor ?

— Da, am auzit.

— Ei bine, acest clinchet deosebit este plata pe care o meriţi pentru că ai icnit în timp ce el muncea.

Şi-i înapoie tăietorului toţi banii.

Aceasta dreaptă judecată făcu să crească faima lui Nastratin în ochii judecătorului său.

Într-o altă zi se prezentară alţi doi inşi în faţa cadiului; unul dintre ei îşi spuse păsul, revoltat:

— Pe omul acesta **l**-am întîlnit ieri pe stradă. Ducea o încărcătură de lemne, care se răsturnă cînd am trecut pe lîngă el. M-a rugat să-l ajut să-şi ridice încărcătura pe umeri. Cînd l-am întrebat ce-o să-mi dea în schimbul ajutorului, mi-a răspuns : „Nimic !” După ce i-am pus sarcina de lemne pe spate, i-am cerut „nimicul” pe care mi-l promisese, însă el a începu să rîdă. Iată de ce mă aflu în faţa dumneavoastră, cerîndu-mi drepturile.

„Iată un caz pentru Nastratin”, îşi spuse judecătorul şi-i trimise pe cei doi în faţa cadiului din umbră.

Nastratin ascultă plîngerea, iar cînd reclamantul termină de povestit, îi spuse :

— Ai dreptate ! Vino aici şi ridică colţul acestei rogojini.

Omul ridică rogojina, cu interes.

— Ce se află dedesubt ?

— Nimic.

— Ei, ia acest nimic şi te sfătuiesc pe viitor să nu mai plictiseşti oamenii cu prostiile tale.

Astfel Nastratin deveni din ce în ce mai renumit în întreaga regiune, pentru spiritul său de dreptate, pentru umorul şi fineţea judecăţii sale.

Oamenii veneau la dînsul să-i ceară sfatul în probleme mai grele şi chiar conducătorii oraşului îl consultau adesea.

POVEŞTI AFRICANE

(repovestite de CHINA BOCŞAN DECUSARĂ)

Pasărea Fady

Trăia odată în Madagascar un om pe nume Rafimini. Era fericit, căci avea o nevastă tînără, patru fii şi o gospodărie îmbelşugată. La strînsul recoltei, sătenii trebuiau să ducă argintul la vistieria regelui ; cînd i-a venit rîndul lui Rafimini să ducă dările, el a părăsit satul de cum s-a ivit o geană de lumină şi a mers o zi întreagă pînă la oraş. Acolo a depus argintul, a dormit puţin şi la cîntatul cocoşilor a pornit înapoi către casă. Soarele îl urmărea, înălţîndu-se tot mai sus : încingea văzduhul, înfierbînta nisipul, îi usca gîtlejul de călător prin deşert. Pe bietul Rafimini îl chinuia o sete cumplită. Deşi îi era teamă să nu se rătăcească, zărind un tufiş, el părăsi cărarea. În umbra tufişului era, într-adevăr, un ochi de apă ; însă alături, într-o adîncitură în mîl, stătea la pîndă un crocodil. Rafimini se aplecă spre ochiul de apă, sorbi cu nesaţ, dar nu mai apucă să se ridice şi să pornească mai departe : crocodilul îşi înfipsese dinţii în pulpa omului. În zadar încercă Rafimini să scape din strînsoare : crocodilul reuşi să-l tragă în adîncuri.

Un singur martor urmărise lupta : o pasăre micuţă, care îşi face cuibul între liane ; penajul ei o face nevăzută multora, în timp ce ea vede tot ce se întîmplă. Pasărea urmări crocodilul uriaş, îl văzu mai tîrziu ieşind din apă purtînd în bot corpul omului acoperit de mîl. Crocodilul are obiceiul să-şi lase pe mal prada omorîtă **; abia după cîteva zile, cînd nu mai poate răbda de foame, el sfîşie victima.**

De îndată ce crocodilul se retrase în culcuşul lui, pasărea zbură pe deasupra ramurilor, se aşeză chiar pe cadavru şi ascultă, aşa cum fac păsările la trunchiurile copacilor ; inima omului încă nu încetase să bată. Rafimini nu era decît adormit, fără simţire. Atunci micuţa pasăre, fără a pierde nici o clipă, începu să cînte la urechea înecatului ca să-l

trezească ; vroia să-l salveze de fălcile crocodilului, pentru că vieţuitoarele înaripate le dispreţuiesc pe cele care se tîrăsc ; iar pe omul malgaş ele îl iubesc, căci trudeşte cu sîrg pentru ai lui. Păsărica prinse a fluiera. Fluieră de la amiază pînă la asfinţitul soarelui. Trilurile ei urcau parcă din ce în ce mai sus, pe măsură ce soarele cobora şi nu mai pîrjolea văzduhul. Omul însă rămînea neclintit, cufundat în mîl. „Rafimini ! Rafimini ! — ţipa tot mai ascuţit micuţa pasăre — trezeşte-te şi fugi ! Burta crocodilului nu este pentru tine !” — ţipa întruna, pînă cînd reuşi să sfîşie somnul şi pleoapele omului se ridicară cu greu. În sfîrşit, Rafimini şi-a venit în fire; se uită în jur, mirat de larma pe care o făcea micuţa pasăre. Ea nu vroia ca uriaşul crocodil să-l simtă pe Rafimini că fugea, şi de aceea cînta în neştire, aproape să-şi piardă respiraţia. Omul rănit se depărta tot mai mult...

Rafimini a ajuns acasă înaintea zorilor. Nevasta şi fiii lui îl aşteptau îngrijoraţi. După ce le povesti întîmplarea, adăugă :

— Cît timp vor trăi urmaşii mei şi vor fi în stare să se bucure de viaţă, nimeni din familia mea nu se va atinge de această pasăre, care m-a salvat de crocodil. Cu trilurile ei m-a smuls din moarte, de aceea viaţa acestei păsărele să fie sacră.

Şi din noaptea aceea, micuţei păsărele i se spune „Fady” — ceea ce înseamnă „sacru”.

În lăstărişul de pe malul apelor, Fady este ca o căpetenie a păsărilor, căci — deşi este cea mai micuţă — trilurile ei sînt atît de pătrunzătoare, încît amintesc că străbunul ei a salvat un om.

Pietrele preţioase

A fost odată un flăcău, care tare ar fi vrut să se îmbogăţească. Auzise de la oamenii bătrîni că în adîncul muntelui ar fi pietre sclipitoare, care se vînd apoi pe bani mulţi. Într-o bună zi plecă din satul lui şi abia la asfinţit ajunse la poalele acelui munte. Pe cînd îşi aşternea pat de frunze, lîngă el apăru ca din pămînt un moşneag îmbrăcat sărăcăcios. Înainte de a se aşeza în culcuşul flăcăului, bătrînul spuse :

— Mulţumesc, băiete, că te-ai gîndit la mine, că nu am unde să-mi odihnesc oasele; nu mai am putere să-mi aştern de culcat ; n-am copii, n-am nepoţi, nu am pe nimeni să-mi poarte de grijă; nu am şi eu un rost la care să mă întorc. Acum sînt bogat, dar ce folos ! am plecat de acasă, să mă pricopsesc, cînd eram ca tine...

Auzindu-l vorbind de bogăţii, flăcăul se hotărî pe dată :

— Eu ţi-oi da culcuşul pregătit, dar nu din milă, ci vreau în schimb multe pietre preţioase.

Bătrînul însă nu se învoi şi-i zise :

— N-am ce să-ţi dau, băiete. De-or trece în mîna ta rubinele, safirele şi smaragdele s-or preface în pietre şi pietricele de rîu ; adevăratele pietre preţioase nu ţi le pot da, cu ele trăiesc.

Flăcăul îi făcu loc pe patul de frunze. De îndată ce-l auzi pe bătrîn sforăind, el îi înhaţă punga cu pietre preţioase de la cingătoare şi o rupse la fugă, spre sat.

Ajunse în zori, tocmai cînd oamenii plecau la muncă, în cale îi ieşi o fată frumoasă şi flăcăul îi dădu trei pietre sclipitoare. Fata a rîs, l-a întrebat de are chef să o necăjească şi adăugă:

— Pietre din astea îţi dau eu cîte vrei, de pe malul rîului.

Flăcăul îi dădu mamei lui două pietre strălucitoare, să-şi facă cercei, însă femeia le puse pe masă, zicînd:

— Păcat că sclipesc atît de frumos şi nu au nici o valoare.

Obidit, flăcăul povesti cum luase pietricelele de la moşneagul căutător de comori şi că ştia sigur că sînt pietre preţioase.

— Moşneagului aceluia pietrele i-or fi preţioase... Lasă-i truda agonisită, căci lui îi este scumpă — îl sfătui mama.

Băiatul s-a înapoiat în poiană ; bătrînul încă mai dormea, aşa că îi puse punga la loc şi se culcă lîngă el.

Cînd soarele ajunse către amiază, moşneagul se trezi, îl deşteptă pe flăcău şi-i zise :

— Băiete, alege trei pietricele de aici, care ţi-or plăcea ţie mai mult : una să o dai fetei pe care o iubeşti să o păstreze pînă te întorci din inima muntelui cu bogăţii pentru amîndoi ; cealaltă piatră nestemată dă-o părinţilor tăi, ca semn că nu vei renunţa la ce ţi-ai pus în gînd ; iar pe a treia — ia-o cu tine, să-ţi aminteşti mereu că dacă un om a fost în stare să o smulgă din munte şi tu trebuie să reuşeşti. Să iei numai cîte avuţii ai nevoie, ca să ai timp să te bucuri de strălucirea lor.

Flăcăul nu se hotăra dacă să primească sau nu pietricelele, căci credea că strălucirea lor este amăgitoare. Moşneagul alese cîteva şi i le puse în pumn :

— Ştiu că tu ai pietre preţioase pe care nimeni nu ţi le poate lua : braţele tale tinere, dornice de muncă, privirea ta ageră. Foloseşte-ţi voinţa ca să le poţi şlefui şi vei vedea cît sînt de strălucitoare. Mulţi nu ştiu la tinereţe ce pietre preţioase poartă cu ei ; timpul le acoperă cu pulberea lui neiertătoare şi astfel strălucirea piere, pe cînd ei caută norocul aiurea. Pietrele pe care ţi le dau sînt pietricele din poveste, la început de drum...

Un prieten adevărat

A fost odată un bătrîn, care avea un băiat. Simţind el că i se apropie sfîrşitul, îl întrebă pe fiul său :

— Fiule, ştii tu cîţi prieteni ai ?

Fiul răspunse:

— Tată, cred că am peste o sută de prieteni !

Tatăl îl întrerupse, zicîndu-i :

— Înţelepţii spun : „Nu numi pe cineva prieten înainte de a-l fi pus la încercare”. **Eu,** deşi **sînt** cu mult mai în vîrstă decît tine, **nu** am **cunoscut în întreaga** mea viaţă decît un prieten **pe jumătate. Cum ai putea** avea tu o sută ?! Pune-i pe **toţi te încercare şi atunci vei** afla dacă printre ei ai **măcar un singur prieten adevărat.**

— Dar cum aş putea recunoaşte pe adevăratul prieten ? zise fiul cu mîhnire în glas.

— Eu am auzit vorbindu-se de un om, ce a ştiut să fie prieten desăvîrşit ; despre el îţi voi povesti acum.

Erau odată doi neguţători, care locuiau în oraşe foarte depărtate şi nici măcar nu se văzuseră prea adesea, dar erau prieteni buni cu-adevărat. Într-o zi, unul din neguţători se hotărî să se ducă în oraşul unde locuia celălalt neguţător. Prietenul îi ieşi în cale, îl îmbrăţişă şi îl duse acasă la el, unde dădu în cinstea lui o mare petrecere. Petrecerea dură opt zile, timp în care invitatului îi fură arătate toate bogăţiile neguţătorului : grădinile, slujitorii şi instrumentele muzicale. În a opta zi oaspetele se îmbolnăvi. Medicii, vracii şi înţelepţii chemaţi la căpătîiul lui sfîrşiră prin a spune că e bolnav de tristeţe şi singurătate. **Aşa că prietenul lui se gîndi că ar trebui să-l însoare. Neguţătorul chemă toate fetele şi femeile din familie, pentru ca bolnavul să hotărască cu care ar vrea să se căsătorească. Acesta o alese chiar pe logodnica prietenului său. Gazda acceptă să i-o dea de soţie pe aleasa lui; îi dădu tinerei zestre — aşa cum se obişnuia, şi astfel prietenul plecă acasă însănătoşit şi cu nevastă.**

Au trecut mulţi ani. Neguţătorul care fusese atît de darnic cu prietenul său şi-a pierdut între timp toată averea. Văzîndu-se în situaţie disperată, îşi spuse : „Mă duc să-l găsesc pe prietenul meu, căruia i-am oferit găzduire, l-am însănătoşit şi l-am făcut fericit cîndva. Lui îi va fi milă de mine şi mă va ajuta”.

Şi neguţătorul porni la drum. Merse timp îndelungat, zile şi săptămîni în şir şi ajunse la capătul călătoriei sale în miez de noapte. Se hotărî, să aştepte ziua spre a-şi întîlni prietenul şi rămase să doarmă la intrarea în oraş, pe nişte trepte. Nici nu apucă să se aşeze că se pomeni înconjurat de o ceată de orăşeni. Aceştia urmăriseră un ucigaş şi, pierzîndu-i urma, au crezut că străinul cu chip obosit şi speriat este chiar vinovatul căutat. Îl duseră în temniţă, nedîndu-i putinţa să se apere, iar a doua zi tribunalul hotărî să fie spînzurat. Execuţia urma să aibă loc în piaţa oraşului, unde mulţimea se şi adunase. Acolo se afla şi prietenul neguţătorului condamnat; recunoscîndu-l pe binefăcătorul său din tinereţe, el strigă înspăimîntat către judecători :

— De ce vreţi să-l spînzuraţi pe acest om ? Nu el este ucigaşul, ci eu !

Judecătorii au fost obligaţi să-l elibereze pe nevinovat şi să-l aresteze pe cel care îşi mărturisise fapta.

În mulţimea de-acolo se afla însă şi adevăratul ucigaş, pe care nimeni nu-l cunoştea. Uluit că un nevinovat vrea să moară în locul altui nevinovat, jertfindu-se pentru un prieten, el se prezentă în faţa judecătorilor să fie spînzurat. Şi aşa neguţătorul eliberat îşi conduse prietenul în casa lui, îi oferi bogăţii, veşminte, hrană şi îi încredinţă întreaga lui avere.

Bătrînul tată tăcu. Într-un tîrziu mai adăugă :

— Aceasta este, fiule, povestea despre un prieten devotat. Îţi este cu adevărat prieten cel care te ajută la nevoie, jertfindu-se chiar pe el însuşi.

Găinuşa sălbatică şi broasca ţestoasă

Găinuşa sălbatică se întîlni într-o zi cu broasca ţestoasă şi începu să se laude :

— Eu sînt mai înzestrată decît tine: nu numai că merg foarte repede, dar pot chiar să zbor.

— Ce fericită, trebuie, să fii ! exclamă broasca ţestoasă. Eu de-abia mă tîrăsc, de bine de rău, cu greu.

Nu mult timp după aceea, un vînător a dat foc la iarba din savană. Flăcările strîngeau tot mai mult cercul în jurul celor două vieţuitoare aflate în primejdie. Broasca ţestoasă, s-a ascuns sub carapacea ei, în adîncitura lăsată de laba unui elefant. Găinuşa a încercat să**-şi ia zborul, dar a căzut înăbuşită de fumul des, şi a** pierit.

Întîmplarea s-a aflat, căci de atunci se ştie că : cine se laudă prea tare cade la prima încercare.

Vulpea şi hiena

Vulpea a prins într-o zi mult peşte. A mîncat pînă s-a săturat, însă tot i-a mai rămas destul peşte. Tocmai atunci o văzu apropiindu-se, pe cărare, pe hienă, şi o îmbie să-i ţină tovărăşie :

— Ia de aici peşte, dacă vrei, şi mănîncă oricît pofteşti !

Auzind aceste vorbe, hiena mîncă tot peştele, iar vulpea, care nu o crezuse atît de lacomă, se înfurie cumplit.

După cîtva timp, pe lîngă ele trecu grăbită găinuşa sălbatică. Cum o zări hiena prinse a-i lăuda penajul frumos colorat :

— Cît mi-aş dori şi eu să am asemenea vestmînt... Cine mi-ar face şi mie desene atît de frumoase ca ale găinuşei ? !

— Eu sînt în stare să fac tatuaje atît de frumoase, îi spuse vulpea.

Biata hienă, neştiind că vulpea îi poartă pică de cînd îi mîncase tot peştele, o rugă :

— N-ai vrea să-mi faci şi mie pe spate nişte desene atît de frumoase ?

Vulpea atît aşteptase — să se poată răzbuna — şi-i promise imediat :

— Dacă le vrei ,la fel de frumoase, aşa vor fi. Adu-mi iute un cuţit şi lut.

Fără să bănuiască ceva, Hiena îi aduse cuţit şi lutul cerut, apoi se aşeză răbdătoare, gata să îndure orice suferinţă. Vulpea apucă cuţitul şi începu să zgîrie adinc pielea hienei, în timp ce cînta. De durere, hiena nici nu desluşea măcar vorbele rostite de vulpe :

„Tu mi-ai mîncat peştele cu nesaţ,
Iar eu mă răzbun **pe** spinarea-ţi”.

Îi cresta adînc cu cuţitul şi tot cînta, şi iar cînta.

Cînd vulpea termină tatuajul, hiena de-abia **se** mai putea ţine pe picioare... Se depărtă cu pielea sfăşiată, **iar** semnele acelea i-au **rămas** pentru totdeauna, de s-a aflat în lume de răzbunarea vulpii.

Cîinele şi găina

Într-o zi însorită, cîinele şi găina se plimbau agale pe uliţele unui sat; era amiază şi locuitorii se odihneau la umbra foişoarelor acoperite cu foi de palmier. În faţa unei colibe văzură un ceaun din lut ars pus pe nişte tăciuni care abia mai mocneau. Împins de curiozitate, cîine**le se apropie şi dădu la o parte capacul cu laba, să vadă ce este înăuntru. Adulmecă mirosul îmbietor de orez — căci în vasul de pe foc era pus la fiert orez, cu bobul mare şi gustos — şi zise :**

— Azi ne vom ospăta pe cinste !

Nici nu-şi termină bine vorba că nestăpănita găină deja ciugulea de zor din ceaun, fără a-şi ridica măcar privirea către tovarăşul ei de drum. Mîncă cu poftă, pe nerăsuflate, cu toate că orezul era încă fierbinte. Curînd conteni, simţind că nu mai poate înghiţi nici măcar un singur bob — aşa că îl lăsă şi pe cîine să se apropie de ceaun.

Cîinele mîncă pe îndelete, cu grijă, luînd tot orezul de pe fundul ceaunului şi după fiecare îmbucătură parcă se bucura de gustul mîncării răcorite. Linse tacticos marginea vasului pînă ce acesta începu să strălucească ; se întoarse apoi către găinuşă şi zise :

— Tu îmi eşti poate cea mai bună prietenă, dar păcat că nu eşti isteaţă...

— Ce te face să spui asta ? întrebă, surprinsă, găina.

— N-ai minte să te gîndeşti deloc la ce faci, continuă mustrător cîinele.

— Explică-mi ce vrei să zici, se supără de data asta găina.

— Nu te înfuria şi mai întîi ascultă-mă. Adineauri, cînd ai văzut orezul în vas, te-ai repezit să mănînci prima, fără să gîndeşti ce-ai putea păţi. De bună seamă că erai flămîndă, dar şi eu eram lihnit de foame

şi totuşi ţi-am cedat locul. Nu te-ai mirat de ce am făcut asta ?

— Nu ! mărturisi găina puţin încurcată şi neînţelegînd nimic din „morala” cîinelui.

— Sigur, atunci erai prea ocupată ca să te mai gîndeşti, dar acum, cel puţin, bănuieşti de ce te-am lăsat pe tine să înfuleci atîta orez fierbinte ?

— Nu ştiu, ezită găina.

— La suprafaţă orezul era nefiert. Tu l-ai hăpăit aşa uscat şi tare. Am preferat să aştept niţel ca apoi mîncarea să se răcească şi să mănînc orezul bine pătruns şi ceapa rumenită de pe fundul ceaunului. Acum ai priceput de ce rîd de tine ?

Aşa a învăţat găina de la cîine că lăcomia este păguboasă.

Poate că de atunci găinile ,au devenit mai cumpătate şi s-au deprins să ciugulească, alegînd cu grijă hrana şi să scormonească pe îndelete ţărîna.

Şi poate că, tot de atunci, a rămas şi zicala că are minte de găină cel care nu se gîndeşte înainte de a face ceva.

Hiena şi luna

Se spune că odată hiena a găsit un ciolan, pe care l-a luat să-l ducă la vizuina ei. Trecînd pe lîngă lac, hiena văzu luna oglindită în apa liniştită şi crezu că este o bucată de slănină. Aruncă osul şi cu grabă îşi cufundă capul pînă peste urechi în apă ; dar nu găsi nimic, atîta doar că apa se tulbură.

Cînd hiena se întoarse pe mal, apele lacului erau din nou neclintite şi limpezi. Hiena sări din nou în unde şi de data aceea crezu că apucase bucata de carne ; dar nu Snşfăcăse nimic ; doar apa tulburată i

se scurgeSa miloasă pe bot. Într-un tîrziu **s**-a retras pe mal, pîndind de tacolo

luciul apei.

în timpul apesta o altă hienă veni pe mal, înhaţă osul lăsat acolo şi o luă la fugă, dispărînd printre copaci.

Cînd se crăpă de ziuă, luna păli, pierind şi din apa la**cului. Hiena** nu **s-a lăsat amăgită,** a continuat să creadă **că undele îi ascund bucata de** carne jinduită. A hotărît să **revină spre** scară şi, **aşa mereu,** noapte de noapte, pînă **cînd locul în care aştepta** să **înhaţe slănina s-a** bătătorit **de urmele paşilor ei.**

De atunci, ,cei ce ştiu întîmplarea îşi bat joc de hienă, căci ea aleargă întruna cu botul prin apă, tot vrînd să apuce ceva, dar fără să reuşească vreodată. La fel se spune şi de omul lacom, care renunţă la ce are, pentru a căpăta altceva ce şi-ar dori. Despre un asemenea om se zice că este ca hiena, care şi-a aruncat osul cînd a văzut luna ca pe o bucată de slănină în oglinda apei şi astfel nu a mai avut nimic.

Fiica Soarelui şi a Lunii

A fost odată un rege care avea un fiu. Cînd acesta ajunse la vîrsta însurătorii, regele îl întrebă ce are de gînd **să** facă.

— Nu vreau să mă căsătoresc cu o fată de pe Pămînt. Dacă trebuie să mă însor, o voi lua de soţie pe fiica Soarelui şi a Lunii !

Toţi au rîs de el şi i-au spus :

— Cine s-ar putea duce pînă la cer, omule ?

Tînărul, hotărît, nu ascultă pe nimeni şi susţinea că nu va lua de soţie decît pe fiica Soarelui şi a Lunii.

Făcu o cerere în căsătorie şi o rugă pe antilopă să i-o ducă. Dar antilopa îi răspunse uimită :

— Dar eu nu pot sări pînă la cer !

Tînărul dădu vulturului cererea sa, însă vulturul îi răspunse :

— Nu pot să ajung pînă la cer ! Aş ajunge doar pînă la jumătatea drumului...

„Ce-aş putea să mai fac ?” se întrebă fiul regelui, punînd cererea lui în călătorie într-o cutiuţă şi aşteptă liniştit mai departe.

Pe atunci slujitoarele Soarelui şi ale Lunii aveau obiceiul să coboare pe Pămînt să ia apă de izvor. O broscuţă, care le zărea de fiecare dată, se duse la fiul regelui şi îi spuse :

— Dă-mi mesajul, eu voi face să ajungă la cer dorinţa ta.

— Du-te de-aici, spuse tînărul, şi dă-mi pace. Dacă nişte fiinţe înaripate nu pot ajunge pînă la cer, cum ai putea tu să reuşeşti ? !

Dar broscuţa insistă şi-n cele din urmă tînărul îi încredinţa mesajul, spunîndu-i :

— Dacă nu vei reuşi, am să te pedepsesc !

Broscuţa, care era o năzdrăvană, se întoarse la izvorul unde slujitoarele Soarelui şi ale Lunii veneau să ia apă, iar cînd sosiră cu ulcioare şi vase de tot felul, broscuţa sări într-unul din ele. Slujitoarele nu observară nimic şi se întoarseră sus. Ajunsă acolo, broscuţa ieşi din vas, puse mesajul pe masă şi se ascunse într-un colţ. Luna intră în cameră, zări hîrtia trimisă de fiul regelui şi întrebă, cine a adus-o. Slujitoarele răspunseră că ele nu ştiu nimic. Luna descifră mesajul : „Eu, fiul regelui ţării Tumba Ndala, de pe Pămînt, vreau să iau în căsătorie pe fiica Lunii şi a Soarelui”.

Luna stătu o clipă şi se gîndi :

— Tînărul acesta locuieşte pe Pămînt, iar noi sîntem atît de sus, în ceruri. Cine ar fi putut oare aduce mesajul ăsta ?

Şi Luna îl închise la ea în cutie.

Imediat ce Luna se depărtă, broscuţa se ascunse într-unul din ulcioare şi astfel coborî pe Pămînt, împreună cu slujitoarele. Cînd fetele ajunseră la izvor şi cufundară ulcioarele în apă, broscuţa sări afară şi se ascunse în tufişuri. Apoi se înfăţişă fiului de rege, care o întrebă :

— Ei, ai dat mesajul meu ?

— Da, răspunse broscuţa, însă nu am încă răspunsul.

Tînărul nu-i dădu crezare şi o socoti mincinoasă.

— Aşteaptă şi vei afla că am spus adevărul ! promise broscuţa.

Trecură şase zile şi şapte nopţi. Fiul regelui încredinţă broscuţei alt mesaj către Lună şi către Soare, în care îi întreba dacă i-au acceptat propunerea sau i-au respins-o.

Şi ca şi prima dată, broscuţa sări într-unul din ulcioarele cu care fetele slujitoare duceau apa, urcară împreună pînă la cer pe o pînză de păianjen ; acolo sus ele lăsară vasele în cameră şi plecară care încotro.

Broscuţa puse mesajul tînărului pe masă şi se ascunse iar într-un colţ al camerei. De data aceasta Luna răspunse fiului de rege aşa : „Tu, care îmi ceri în căsătorie fiica, poţi să o iei de şoţie numai dacă tu însuţi vei veni aici cu daruri, să te vedem la chip”.

Broscuţa se ascunse din nou într-unul din ulcioare şi fetele o aduseră iute pe Pămînt. Seara, broscuţă se duse la fiul regelui şi-i bătu la uşă :

— Cine e acolo ? întrebă fiul regelui.

— Sînt eu, broscuţa. Îţi aduc mesajul Lunii.

— Aşadar tot ce ai spus era adevărat, broscuţo ! se bucură tînărul şi îi încredinţă un sac plin cu **aur, să**-l ducă la Lună drept cadou de nuntă.

Cînd Luna găsi sacul cu aur, zise :

— Asta-i de-a dreptul foarte bine !

Broscuţa coborî pe Pămînt la fel ca în alte dăţi se duse iute-iute la fiul regelui :

— Am dus darul tău de nuntă Lunii şi Soarelui. Acum e rîndul tău să hotărăşti ziua cînd vei vrea să mergi să-ţi cauţi logodnica.

Tînărul era atît de fericit, încît spuse :

— Aşa e bine, foarte bine !

Trecură zece zile şi alte două zile, cînd fiul regelui îşi spuse : „Acum am nevoie de cineva care să se ducă să-mi caute logodnica. Ştiu că toată lumea îmi va răspunde : «Nu pot. Nu am cum ajunge pînă la cer». Ce să fac oare ?”

— Fii liniştit, tinere, mă voi dute tot eu să o caut pe logodnica ta, îi şopti broscuţa.

— Nu poţi tu, broscuţo !

— Ai încredere în mine, continuă broscuţa. Eu pot într-adevăr să merg să o găsesc.

Fiul regelui spuse :

— Poţi încerca oricînd.

Îi dădu broscuţei provizii, iar ea plecă sus pe aceeaşi cale, ca de obicei. Se ascunse pînă la asfinţitul Soarelui, apoi se duse să o caute pe fata Lunii şi a Soarelui ; o găsi adormită şi-i fură vederea.

A doua zi dimineaţă fiica Lunii şi a Soarelui nu se putu scula căci îi dispăruseră ochii. Soarele trimise după marele vraci să vină să o vindece ; iar acesta, scoţînd zarurile vrăjite, le aruncă şi dezlegă taina :

— Este aici un mesaj de la logodnicul ei, care zice astfel : „Faceţi aşa fel ca să vină soţia mea ! Dacă ea nu vine, va muri.”

Toţi repetară cuvintele vraciului în faţa Soarelui. Într-un tîrziu Soarele spuse :

— Fie ! să dormim noaptea asta, iar mîine fiica mea va coborî pe Pămînt.

Din colţul ei broscuţa auzise totul. Se ascunse într-un ulcior şi coborî odată cu slujitoarele pe Pămînt.

A doua zi Soarele îl chemă la el pe păianjen şi-i zise :

— Te rog să ţeşi o pînză mare de la pămînt pînă la ceruri, călei astăzi fiica mea va coborî pe Pămînt.

Păianjenul nu conteni lucrul pînă cînd nu isprăvi plasa. Atunci broscuţa îl anunţă pe fiul regelui :

— Astăzi va veni logodnica ta !

— Eşti o mincinoasă ! o dojeni tînărul neîncrezător.

— Astă-seară o voi aduce aici ! spuse broscuţa.

Cînd Soarele asfinţi, fiica Soarelui şi a Lunii coborî pe Pămînt şi ajunse lîngă izvor. Broscuţa ieşi din tufişul unde se ascunsese şi-i vorbi:

— Eu te voi conduce la logodnicul tău. Şi-i dădu puterea ochilor înapoi. Apoi bătu la uşa tînărului fiu de rege şi zise :

— Iat-o pe logodnica ta !

— Fii binevenită, fiică a Soarelui şi a Lunii !

Astfel, cu ajutorul broscuţei năzdrăvane, fiul regelui se căsători cu fiica Soarelui şi a Lunii, aşa cum îi fusese dorinţa.

Pescarul cel isteţ

Se spune că Hassen, stăpînul cetăţii Algerului, era înţelept şi darnic şi că se înconjurase de oameni isteţi, care îl ajutau să conducă ţara. Într-o seară umedă de februarie, el văzu de pe terasa palatului său o barcă singuratică ce se lupta cu valurile, să poată trage la ţărm. Recunoscîndu-l pe pescarul Ali îi trimise vorbă să urce la palat şi îl întrebă :

— Ia spune-mi, pescarule, ce te-a făcut să te avînţi pe mare pe o asemenea furtună, curajul sau nevoia ?

— Cel care se avîntă în primejdie fără să fie nevoie să o facă nu este un om curajos, ci un necugetat. Eu m-am dus de **nevoie, căci şase copii mă aşteaptă acasă să mănînce.**

— Şi ce ai în coş, Ali?

— Un singur peşte, Luminăţia Ta, un ghigorţ, frumos de cel puţin două livre, dar este rodul unei zile grele pe mare.

— Adu-l încoace şi-ţi dau pe el 50 de dinari.

Auzind ce darnic se arăta soţul ei, frumoasa Zmorda — a cărei fire nu era asemeni chipului **— interveni de** îndată :

— Cum de risipeşti astfel averea şi dai atîta pe un peşte ?

— Noi avem destul. Pe bietul om îl aşteaptă acasă şase copii, încercă Hassen să o îmbuneze pe Zmorda. Dacă avea cu ce să-i hrănească, nu s-ar fi dus departe în larg pe o astfel de vreme.

— Dar nu vreau să-i cumperi peştele, nu se lăsa Zmorda convinsa defel.

Însă nici Hassen nu vroia să-şi calce cuvîntul, aşa că îl chemă înapoi pe pescar, să-l pună la încercare :

— Ascultă, Ali, eu trebuie să ştiu dacă peştele tău este parte bărbătească sau femeiască.

Simţind şiretlicul, Ali îi răspunse :

— O, preamărite, marea este atotputernică şi a trimis pentru tine un peşte deosebit : este şi de parte bărbătească dar şi de parte femeiască !

Surprins de isteţimea pescarului, Hassen îl răsplăti cu o pungă cu dinari, zicîndu-i :

— Asta-i pentru mintea ta. Întoarce-te la ai tăi şi bucuraţi-vă împreună.

Ali nu mai contenea să facă plecăciuni de mulţumire, şi astfel un ban din pungă se rostogoli pe pietrişul aleii. Cînd pescarul porni să-l caute, Zmorda îi şi spuse soţului ei :

— Priveşte cu cine eşti darnic. Uite cît este de lacom, ba chiar zgîrcit, încît ar merita să-i iei răsplata înapoi.

S-a mirat Hassen şi a poruncit să fie chemat Ali, din nou, să-l certe :

— Nu ţi-e de-ajuns cît ţi-am dat ? Ai nevoie de o monedă, cînd ţi-a rămas punga plină de bani ? ! De ce nu te gîndeşti cît s-ar bucura vreun sărac care ar găsi-o ?

— Stăpîne, eu nu caut o monedă. Banul este de la tine şi nu vreau să fie călcat în picioare nimic din ce merită cinstire. Voi continua să caut şi nu mă voi lăsa pînă nu voi găsi această monedă.

Hassen zîmbi mulţumit că nu se înşelase asupra lui Ali şi făcu în aşa fel, încît acesta deveni un slujitor al palatului : stăpînul totdeauna ţinea seama de sfaturile pescarului, căci Hassen preţuia isteţimea supuşilor săi.

Iepurele şi luna

De mii de ani luna apare pe cer la căderea nopţii şi dispare în zori. Odată, ea îi spuse iepurelui :

— Du-te şi spune-le oamenilor din partea mea : „Asemeni mie, care pier în zori şi apoi revin, de fiecare dată, însufleţită, la fel să muriţi şi voi, iar apoi să înviaţi”.

Iepurele se duse în calea oamenilor şi le strigă :

— Aşa cum eu pier şi nu revin la viaţă, aşa trebuie să muriţi şi voi şi să nu mai înviaţi !

De cum îl văzu din nou, luna îl întrebă dacă le-a transmis oamenilor mesajul ei.

— Le-am spus întocmai : „Aşa cum mor eu şi nu mai pot învia, la fel şi voi să pieriţi, fără a mai învia” — se lăudă iepurele în faţa ei.

Atunci luna apucă un băţ şi-l lovi peste bot cît putu de tare, nestăpînindu-şi mînia :

— Aşa ai spus ? !

Dar nu mai avea cine să-i răspundă, căci iepurele o zbughise de mult din loc.

Iepurele de atunci are botul turtit, iar noaptea doarme cu ochii deschişi, de teamă ca nu cumva luna să-l găsească şi să-l lovească din nou peste bot.

Elefantul alb

Se spune că în oraşul Pataliputra trăia un vopsitor priceput. Avea mulţi clienţi, căci aici fiind foarte cald se purtau vestminte de culoare albă şi toţi veneau la el cu hainele spre a le reda albul strălucitor. Curînd el se îmbogăţi şi afacerile prosperau, ajutat fiind de întreaga familie.

Vecinul lui era şi el un om priceput, însă pizmaş din fire. Olar vestit, el făcea din argilă tot felul de vase, fie pentru gospodărie, fie pentru împodobirea locuinţelor — de la ulcioare care păstrau apa rece de izvor, pînă la platouri întinse pentru ierburi frumos mirositoare.

Apropiindu-se sărbătorile anotimpului ploios toţi meşteşugarii pregăteau daruri pentru împărat, dovadă a măiestriei lor. Atunci îşi alese olarul momentul să scape de vecinul său : merse la palat şi anunţă că vopsitorul a promis să facă elefantul împăratului să devină alb. Împăratul nu-i dădu crezare, însă tare îl ispiti gîndul de a avea un elefant alb, cum nu se mai pomenise pînă atunci : „Oare nu s-ar cuveni să-l las pe vopsitor să-şi ţină promisiunea ?”

Vopsitorul fu chemat la palat şi i se ceru să făurească — cum o şti — elefantul împărătesc alb.

Iscusitul meşter înţelese cine a ţesut această intrigă, aşa că se hotărî să răspundă în acelaşi fel :

— Voi îndeplini dorinţa stăpînului nostru, însă am nevoie de o cadă uriaşă în care să pot cufunda elefantul.

Olarul a fost chemat la palat şi i se porunci să facă o cadă uriaşă din argilă arsă. Neamurile, vecinii şi prietenii lui au cărat argilă cu roaba, zi şi noapte, de pe malul Gangelui, pentru ca la capătul celor şapte zile — cît îi dăduse împăratul timp de lucru — cada să fie gata. Cincizeci de oameni voinici au purtat pe umeri vasul pînă la palat, în uralele tuturor celor ce vedeau cada uriaşă, iar împăratul a fost foarte mulţumit. Cînd au aprins focul să încălzească apa din vas, lutul crăpă. S-au apucat din nou de lucru şi peste încă o săptămînă cada uriaşă a fost purtată pe braţe de la casa olarului pînă la palat de cin**cizeci de oameni voinici. De data aceasta au turnat apa fierbinte înăuntru şi vasul rezistă. Au mînat elefantul să intre în cadă, însă cînd acesta păşi, baia se sparse în şapte bucăţi. Toţi îl huliră pe olar, căci ar fi vrut să vadă cît mai curînd elefantul alb. De ruşine, de ciudă, sau poate de teama mîniei împăratului, olarul a fugit din oraş ; cum nimeni altcineva nu a putut să dea un vas uriaş pentru baia elefantului, împăratul nu mai ceru să aibă un elefant alb la curte. Şi pînă în zilele noastre nimeni nu ştie dacă vopsitorul ar fi fost sau nu în stare să facă aşa, încît, elefantul împăratului să fie un elefant alb.**

CUPRINS

POVEŞTI ŞI BASME POPULARE ROMÂNEŞTI

Balaurul cu 12 capete
Român-Verde
Feciorul de împărat în căutarea norocului
Gherghinel cel sărac ajunge împărat
Pasărea măiastră, răpită de zmeul zmeilor
de Alexandru Bardieru

BASME AROMÂNE, REPOVESTITE DE KIRA IORGOVEANU

Împăratul şi Zîna zînelor
Păstorul Mina şi Muşata Lumii

POVEŞTI CHINEZE , REPOVESTITE DE IULIA MURNU

Iubitorul florilor
Un om nelecuit
Înţeleptul din O ME SAN

POVEŞTI POPULARE ARMENEŞTI , REPOVESTITE DE DIRAYR MARCHIDAN ŞI MIHAI RĂDULESCU

Cei trei fraţi
Moartea micului Kikos
Să te-ntinzi cît ţi-e plapuma
Ţesătorul cel înţelept
Călătorii
Mincinosul
Vulpea, Lupul , Ursul şi Pasărea -de –Smarald
Vaca roşie
Şchiopul , Spînul şi cu Chiorul

Tălmăcirea visurilor(repovestite de George Bulic)

POVEŞTI POPULARE JAPONEZE , REPOVESTITE DE GEORGE SÎNPETREAN

Lăstarul de salcie
Imprudenţa
Stăpîna cea lacomă
Ţăranul cel cumsecade
Un nume lung
Predicatorul şi sluga
Uraganul şi butoaiele
Mincinosul
Dragonul albastru şi dragonul galben

FOLCLOR DIN BALCANI – REPOVESTIRI DIN LIMBA TURCĂ DE ADELINA PĂUNOVICI

Or fi avînd oare dreptate să spună că-s prost?!
Din acest copil nu va ieşi nimic bun
...Să nu-ţi vină nimic în minte
Iată cînd şi-a găsit să moară
Mi-era milă de bietul măgar
Fiecare are dreptul să-şi aleagă singur mîncarea
Era oare Nastratin un prostănac
Pedeapsă binemeritată
Unde nu-i cap, vai de picioare
Nu găseşti nici nordul în întuneric
Mare noroc cu orăcăitul broaştelor
Cînd ai o imaginaţie bogată
Mănîncă cu gîndul!
Dacă omul ar avea un pic de minte
Doamne, bine că am salvat luna
Of, animalele astea nu-nţeleg nimic
La Akşehir , o plamă costă doar un scud
La Konya , somnul aleargă pe străzi
Mai poţi să-l crezi prost !?

Prea multă credinţă poate fi dăunătoare
La o predică
Decît murdar de noroi , mai bine lipsă
Unde e logica?
Uneori pierzi , alteori cîştigi
Socoteala exactă
După muncă şi răsplată

POVEŞTI AFRICANE REPOVESTITE DE CRINA BOCŞAN DECUSARĂ

Pasărea Fady
Pietrele preţioase
Un prieten adevărat
Găinuşa sălbatică şi broasca ţestoasă
Vulpea şi hiena
Cîinele şi găina
Hiena şi luna
Fiica Soarelui şi a Lunii
Pescarul cel isteţ
Iepurele şi luna
Elefantul Alb

Lector : Georgeta Păsărin
Tehnoredactor : Constantin Gosav
Bun de tipar 10 octombrie l983
Coli de tipar 8 $\frac{1}{2}$
Comanda nr. 30 340
Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii”
Bucureşti — Piaţa Scînteii nr. 1,
Republica Socialistă România